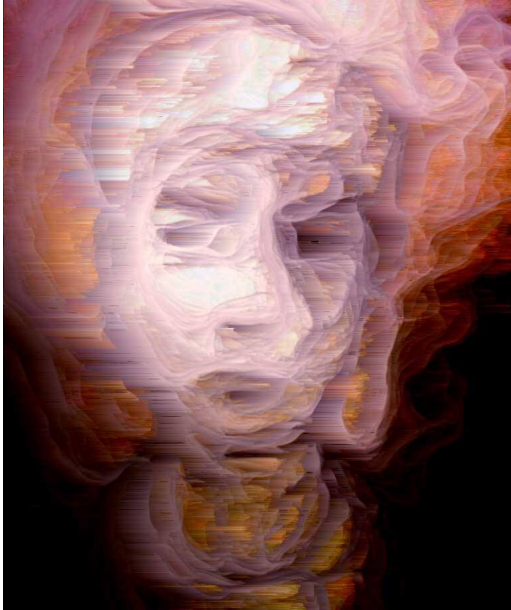

Nemiel C Logismord

Csillagporból és Fényből

Kezdet, Küldetés, Megnyugvás

2019

Csillagporból és Fényből

Írta:

Nemiel C Logismord

A borítóképet tervezte és készítette:

Bónyai Barbara

2019

Tartalom:

Sajátutas Gnóziskeresés.....	1
A Megszentelt Tau szimbolikája.....	14
A Létezés misztikája.....	25
Az Aghora Gnózisa.....	33
Misztikus életmód.....	38
Minek álmodni?.....	56
Jaldabaoth börtöne.....	67
Memento.....	76
Első blogbejegyzésem.....	80
A kezdetek kezdetén.....	86
Társas tanulás.....	93
A legrövidebb szakasz.....	133
Gnosztikus hagyományvonal.....	144
Gnosztikus értékszemlélet.....	156
Isteni Jelenlét bennünk.....	161
Mi a baj a pszichológiával.....	174
Misztikus önkitejesítés.....	193
Csillag a csillagok között.....	199
Szúfi lelkiesség Nyugaton.....	217
Shams Tabriz lelkiessége.....	221

Tradicionalitás és Kereszténység.....	240
A misztika célja és értéke.....	253
A Teremtetlen Fény Ünnepest éljük.....	255
Szentséges Szerelem.....	258
Harag és neheztelés.....	274
Misztikus önvédelem.....	292
Tanácsok lelki homály idejére.....	315
Utószó.....	327

A Sajátutas Gnóziskeresés küldetésének felvállalásáról

Bár ennek a gondolatkörnek a kibontakoztatására irányuló szándékom alapvetően végigvonul szinte valamennyi írásművem virtuális papírra vetésének folyamatán, mégis minduntalan időszerűnek érzem, hogy mintegy kilépve az alkalomadtán való fel-felvillantásnak már-már megszokássá szilárdult rendszeréből, most egy hosszabb gondolatmenet erejéig mintegy ráközelítsem a fókuszra mindarra, amit leginkább a "Sajátutas Gnóziskeresés" kifejezéssel tudnék találó módon körülírni. Igazán mélyen áthat annak a szándéka, hogy őszintén és kendőzetlenül írjak arról az útról és folyamatról, amelynek során ez az igazán személyes, és a szó legszorosabb értelmében személyre szabott Hívás formát öltött bennem, merthogy ebben a kérdéskörben igazán merem venni a bátorságot arra, hogy mindezt Hívásnak nevezem. Hogyan is alakult életemnek folyása, hogy végeredményben erre az ösvényre tévedtem? Mely tényezők vezettek ahhoz, hogy eltávolodván a megszokottól és otthonostól, végeredményben idegen terepre tévedjek? Miként is sikerült kialakítanom a számomra otthonosnak nevezhető spirituális környezetet, milyen nehézségekbe ütköztem ennek a törekvésemnek során, és vajon miként sikerül nap, mint nap megbirkózni mindezekkel? A következőkben ennek a históriáját próbálom megfogalmazni.

A történet elbeszélésének kezdőpontját, bármennyire is szükségtelennek érezhető ez első olvasatra, mégis célszerűnek érzem a gyermekkorom idejére helyezni, végtére is

ekkoriban ébredt fel bennem első ízben a különbözőség, és ezzel együtt valamilyen szempontból a kívülállóság érzése és tudata. A környezetem alapvetően kedves, tisztelettudó, nyitott, beszédes és kommunikatív, olykor meglehetősen szószátyár kisgyermeknek ismerhetett meg, akit kimondottan foglalkoztattak olyasfajta kérdések, amelyek másokat a kortársak közül nem igazán kötöttek le. Utólag visszaemlékezve azt mondhatom, hogy félig-meddig tudatosan törekedtem arra, hogy úgy válasszam meg foglalatosságaimnak tárgyait, hogy azok minél kevésbé essenek egybe mindazzal, amiben mások is előszeretettel válnak érintetté. Egyfelől úgymond "bogaras" kisgyermek voltam, aki folyamatosan gyűjtött, elsősorban különféle élményeket és tapasztalatokat az állati és növényi világok benépesítőinek titkos életével kapcsolatban, másfelől pedig folyamatosan fantáziáltam mesevilágokról, varázslókról, sárkányokról, lovagokról, hősookról és királyokról. Mindemellett nagyjából öt-hat esztendő lehettem, amikor életemben érdekelni kezdett a kérdés, hogy vajon mit is jelenthet valójában az, hogy "Én én vagyok", helyesebben szólva, hogy "én Én vagyok". Rengeteget morfondíroztam azon, hogy vajon miként vált lehetségessé az, hogy "én éppen én vagyok, és nem valaki, vagy valami más". Vajon előfordult-e már máshogyan, másmilyen formában ez az "én", vagy ténylegesen csak a jelenkori önmagamra korlátozódik ennek az észlelése? Kutakodásom persze ekkoriban még nem foglalta magában annak felvetését, hogy vajon a másik ember is ugyanígy képes-e "én-ként" megélni önmagát, vagy hogy ez az általam érzékelt "én" vajon csakis és kizárólag rám áll. Voltaképpen megnyugodtam abban, hogy a saját én-ségem megtapasztalására tettem a hangsúlyt. Egy szó, mint száz, meglehetősen filozofikus hangulatban teltek korai éveim.

Az általános iskola esztendei alatt lassacskán aztán egyre inkább kibontakozni és megerősödni látszott ez a fajta különbözőség tudatosítása, ezzel együtt pedig az elkülönülés folyamata is kezdetét vette. Habár kezdetben nagy örömet leltem a kortársaimmal való közös játékokban és időtöltésekben, mégis egyre inkább szembesülni kényszerültem azzal, hogy valahogyan, valamiért nem igazán értek szót velük. Nehezemre esett a kapcsolódás. Visszaemlékezéseim szerint meglehetősen idegesítettem őket tudálékoskodással, kimondottan rátarti stílusommal és furcsa szokásaimmal, amelyekből később mainapság is fennálló bogaraim kifejlődtek. Emellett pedig élénken kezdett felébredni bennem a vágy és szándék, hogy valamilyen módon irányítsam őket, avagy rávegyem őket arra, hogy úgy tegyenek, gondolkodjanak, viselkedjenek és cselekedjenek, ahogyan én szeretném. Persze, mindemellett jelentős mértékben híján voltam azoknak a szociális képességeknek, amelyek ezekben a diplomáciai küzdelmekben segíthettek volna rajtam, így hát minduntalan szembesülni voltam kénytelen a többiek ellenkezésével és rosszallásával, olykor pedig heves ellenállással és haragjukkal is. Lényegét tekintve olyannyira elmérgesedett a helyzet, hogy én magam inkább a tudatos elkülönülés pályájára állítottam magamat, egyre mélyítve ezzel a szakadékot önmagam és az úgynevezett "Való Világ" között. Bár a gimnáziumot már katolikus intézményben kezdtem meg abból a megfontolásból, hogy ott talán több "hasonszőrűvel" hozhat össze a sorsom, ennek ellenére életemnek további szakaszaiban még tovább folytatódott az elkülönülés, csak hogy akkoriban ez inkább a felszín alatt valósult meg.

Gimnazista éveim alatt nagyon jó osztályközösségre találtam, ahol alapvetően elfogadtak mindenféle

furcsaságaimmal együtt, sőt mi több, egyenesen kedvelt személyiségnek számítottam, én magam azonban lelkemnek legmélyén mégis egy másik világban éreztem magamat a lehető legkomfortosabban, amelyet ekkoriban a díszállatok gondozása, a történelem és irodalom tantárgyak, illetve a fantasy szerepjátékok határoztak meg. A spiritualitás témaköre szempontjából külön érdekességként érzékelem, hogy bár abban az időben nem sok közöm volt még a valláshoz, hithez és Istenhez, már egészen korán a szerzetespapi életút mellett köteleztem el magamat. Jobban belegondolva, előbb lettem a katolikus szerzetesség és papság elhivatottja, mint vallásos, vagy hívő személy. Valószínűsítem, hogy mint a világba beilleszkedni nem igazán képesnek mutatkozó személy, voltaképpen egyfajta biztos menedéket éreztem a katolikus egyházban, ahol a magamfajta számára is biztosítottak tünnek a lehetőségek a boldogulásra. Bár lenyűgözött az egyháztörténet és a teológia, a vallásos érzületek, az imaélet és az istenkapcsolat egyáltalában nem játszott központi szerepet az életemben, a misztikáról pedig még csak nem is beszéltem. Az érettségi vizsga sikeres letétele után aztán véglegesen is elköteleződtem a döntésem mellett, frissen csatlakozván egy monasztikus szerzetesi kongregációhoz. A szépnek és idillikusnak látszó eszmények mögött azonban a rideg valóság megtapasztalása hamarosan ráébresztett arra, hogy életutamnak nem szükséges, és nem is lenne szabad ebbe az irányba tovább haladnia, ezért keserű és megtört szívvel ugyan, de fél esztendő után véglegesen búcsút mondtam a szerzetesség intézményének, hittem akkor teljes szívvel.

Húszesztendős voltam ekkoriban, frissen felvételizve az országunk egyik legpatinásabb egyetemének divatszakkjára, égvé a vágtyól, hogy önmagam, immáron keretek, szabályok

és határok nélkül megismerjem. A filozófia ragadott magával, Nietzsche lelkes famulusává szegődtem, magam is alkotni kezdtem ebben a témakörben is, illetőleg a fantasy szerepjáték is újfent a maga megbecsült helyére került az életemben. Égtem a vágytól, hogy valamilyen szinten "revansot vegyek" az engem ért sérelmekért, nem ismervén még fel, hogy mindezek önmagukban szükséges lépései voltak annak az Útnak, amelyet eddigi esztendeim során feltétlenül bejárnom kellett. Felkerülvén a fővárosba, ismételten megérintett a szerzetesség gondolata, főként amiatt, hogy az egyetemi életben ismételten az "oda-nem-tartozás" élménye köszönt vissza rám, mint régi jó ismerős. Ekkorra már voltam annyira kiábrándult és megcsömörlött ettől a világtól, hogy ezúttal már a remeteség irányában tájékozódtam, viszont immáron valódi szomjazóként és éhezőként, Istenre irányított tekintettel és figyelemmel. Ezekkel az élményekkel ajándékozott meg az egyetem első tanéve, azonban a nyár folyamán valahogyan, valamiként mégiscsak befészkelte belém magát a régi gondolat, amelynek sугását követvén ezúttal ismételten hátat fordítottam az egyháziasságnak. Világias, világi életre kívántam berendezkedni, "csak semmi spirituális" címszó alatt, azonban utólag visszatekintve megmosolyogtat annak felismerése, hogy paradox módon már ekkor is remete voltam. Nem igazán kívántam közeledni a világhoz, az emberekhez, a társadalomhoz, "világias" célkitűzéseimet is magányos módon kívántam megvalósítani. A Sors, vagy Valami Más azonban mégiscsak másképpen döntött, ekkoriban kerültem ugyanis kapcsolatba egy különleges világgal, mégpedig a Rómától független katolicizmussal.

Egy ismerőssémmel, aki korábban már levelezéseinek nyomán tudakozódott a külföldi kezdeményezések dolgában,

összefogván missziót alapítottunk, és a papság vágyától hajtván mintegy visszahelyeztem önmagamat az egyházas életbe, ezúttal azonban már önjelölt remeteként. Akkoriban egy csöppnyi, "háromszorhárom" négyzetméteres szobácskában éltem, amelyben nagy buzgalommal imahelyet alakítottam ki, magányomban felöltöttem a még a monostorból hazamenekített fekete szerzetesi ruhát, zsolozsmázni kezdtem, és a saját szakállamra kinyilvánítottam a magam saját alapítású remeteségét, "Szent Angyalok Remeteség" név alatt. Ekkoriban már teljes mértékben szabadnak éreztem magamat. Protestáns szertartásokra kezdtem el járni, ismerősömmel igeliturgiákat végeztünk a magunk saját kis missziójának kötelékeiben, illetve a saját imaéletem is egyre elmélyültebbé vált. Egy rövidke visszatérési kísérlettől eltekintve, többé már nem éreztem magamat a római katolicizmushoz tartozónak. A független katolicizmusnak ezen ága azonban nem bizonyult tartósan megmaradónak az életemben, és nagyjából másfél esztendőnyi missziós szervezkedés után egy másfajta vonalon kezdtem tevékenykedni. Túlságosan is "önjáró" személyiség kezdett kibontakozni bennem, amely egyre és egyre nehezebben viselte el a külső korlátozásokat, a túlzott hivataloskodást és hagyományosságot, így abban a gondolatban mélyedtem el, hogy amennyiben az életemet mégiscsak az egyházi létre szánom, mindenképpen szeretnék olyan közösséghez tartozni, amely a lehető legnagyobb mozgásteret biztosítja számomra. Egyre inkább zavaró tényezővé kezdett válni, hogy a konvenciók, szokások és szabályok gátat vetettek a saját elképzeléseim és terveim megélésének és kibontakoztatásának, illetve hogy mivel ezekben a közösségekben a pappá válás feltételének számított a formális, katolikus teológiai képzés elvégzése, az életemnek akkori periódusában szinte semminemű reményem nem

mutatkozott arra nézve, hogy valaha is teljesülhet az álom.

Egy esztendeig tarthatott a "Szent Angyalok Remeteség" első időszaka, amelyet aztán sikerült Budáról Pestre költöztetnem, egy kedves családtag jószívű adományozásából kifolyólag, így folytatódhatott a remeteélet, egyre személyesebb és mélyebb formában, az események aztán rendkívül gyors fordulatot vettek. Alig néhány hónap leforgása alatt megismerkedtem egy, a korábinál nyitottabb, rugalmasabb és szabadabb független egyház papjával, akinek biztatására végül egyfajta "szabadúszó" papnövendékként kapcsolatokat találtam külföldön működő, liberális katolikus egyházak püspökeivel. Így került sor végül is áldozópappá szentelésemre egy ezoterikus-teozófiai irányultságú közösségben, ezzel pedig teljesülni látszott az álom, jelesül hogy lehetőséget kaptam egy saját misszió elindítására és egy olyan egyház megformálására, amely akkori reményeim szerint híven tükrözte volna mindazt, amit csak kerestem és amire csak vágytam. Nem sokkal később azonban újabb szakadásra és váltásra került sor, az ezoterikus-teozófiai kereszténységet idegennek érezvén önmagamtól végül is egy misztikusabb spiritualitás, az úgynevezett kelta orthodoxia felé fordultam, tradicionális remetévé válva Jean-Pierre Danyel és Hugh George de Willmott Newman nyomdokain járván, és ebben a minőségemben ért először a megtiszteltetés, hogy önálló püspökség megalapítására kaptam lehetőséget, a püspökké szentelés ígéretével.

Mindeközben elvégeztem az egyetemet, és Budapestről szüleim településére költözvén világi munkakörben dolgozni kezdtem. A remeteség szellemisége azonban ekkoriban sem hagyott magamra, így a lakóhelyemen, bármennyire is

nehézkésnek bizonyult ez kezdetben, végül mégiscsak megmaradhattam a mindennapok spirituális gyakorlatai mellett. Különbéféle események és történések hatására azonban a magyarországi szabad katolikus közösségek képviselőivel egyre inkább megromlott a kapcsolatunk, így tőlük eltávolodván újfent elszigetelődni látszottam. Mindennek okairól nehezen nyilatkozom, elvégre amennyiben kétfajta vélemény áll egymással szemben, minduntalan felvetődik annak a lehetősége, hogy az igazság valahol középtűt lakozik, amelynek gondolatát persze egyik fél sem hajlamos elismerni, mindegyik a maga személyes igazát hajtván. A maguk részéről ezek a személyek túlságosan is idealistának, határozatlannak, fiatalnak, öntörvényűnek, makacsnak, hiúnak és önközpontúnak tartottak ahhoz, hogy alkalmasnak ítélnék a feladataimra, mint ahogyan én is megfogalmaztam a magam saját véleményemet a vitás pontokkal kapcsolatban. Hogy végeredményben igazam volt-e? Talán, azaz nem tudom. Egy valami azonban minden kétséget kizáróan bizonyossá vált, mégpedig az, hogy valójában nem sokat értem a feltételezett igazammal. A kapcsolat végletesen és véglegesen megromlott, és bár a Mindenségnek hála elmondhatom, hogy végűl a korábbi sérelmeket elengedvén, harag nélkül váltak el útjaink, én azonban egyedűl maradtam a saját ösvényemen.

Akkoriban kezdődött el ugyanis ismerkedésem a különbéféle gnosztikus szellemiségű irányzatokkal, közöttűk is kiemelt helyen a rózsakeresztes és a szűfi tradíciókkal. Mindez azonban nem bizonyult hosszú távon összeegyeztethetőnek a kelta orthodox pűspökeim elképzeléseivel, így végeredményben a szakadás mellett döntöttűnk, én pediglen tovább haladhattam a magam sajátos útvonalaán. Különleges kalandozás kezdődött, amelynek keretében mélyebb betekintést

nyerhettem a szúfi tradíció lelkiségének kincseibe, illetőleg egy templomos lelkiségű gnosztikus kisegyház ismételten elfogadott választott püspökének, így folytathattam tehát munkálkodásomat, immáron szabadon és teljesen. Sajnos azonban ezt az idillikus hangulatot is beárnyékolta egyre mélyülő lelki válságom, amelyet főként a spirituális életigenlés és a hétköznapi élet elvárásai között meghúzódó feszültség indukált. Sajnálatos módon ezzel a közösséggel is megromlott, majd megszakadt a kapcsolatom, ebben az esetben azonban egyértelműen bizonyos vagyok a saját hibás viselkedésemet illetően. Nagyon kevés dolgot mutatkoztam igazán és őszinte szívvel megbánni az életem során, ezt a történést azonban a mai napig szívből sajnálom, és bár megpróbálkoztam különféle bocsánatkérő gesztusok által újból kibékíteni magammal ezt a gnosztikus közösséget, próbálkozásaim sorozatosan kudarcba fulladtak, közeledési kísérleteim során pedig minduntalan bezárt ajtókat döngtettem. A gnosztikus közösség számos ágával volt lehetőségem közelebbi ismeretségbe kerülni, egy napon talán arra is veszem majd a fáradságot, hogy pontosan összeszámoljam azokat az irányzatokat, amelyekkel találkozni alkalmam nyílt, egy azonban bizonyosan megmutatkozott: a kívülállóság leküzdhetetlen akadály.

Sokak szerint nehezen viselem el, ha nem jut számomra központi figyelem egy közösségen belül, nem rendelkezvén azonban a megfelelő szociális és diplomáciai képességekkel, ennek a törekvésemnek nem vagyok képes érvényt szerezni, így a legtöbb esetben csalódottan és sértetten távozom. Úgy gondolom, hogy mindebben bizony nagyon némi igazság, azonban a tények ettől függetlenül még tények maradnak, nevezetesen hogy nem igazán mutatkoztam képesnek a közösségi életben való működésre. Minthogy azonban

számomra feltétlen fontossággal bír a "valahova tartozás" ilyen módon való megélése, a misztikus úton való barangolás folyamatában egyszerűen képtelennek mutatkoztam meglenni valamiféle irányvonal, vagy tradíció követése nélkül. Mit tehet azonban olyasvalaki, akinek számára nem adatott meg a lehetőség, hogy otthonra találjon egy, már létező közösségben, irányzatban, vagy tradícióban? Nos, erre a kérdésre adhat választ a "Sajátutas Gnóziskeresés" kínálta alternatíva.

Az eseményeket követően még egyetlen alkalommal próbálkoztam tagjául szegődni egy már meglévő egyháznak, amelynek köreiben kiemelten nagy örömmel és megbecsüléssel fogadtak, készségesen felajánlva mindennemű segítséget ahhoz, hogy álmaimat valóra válthassam. Ekkoriban viszont már erősen élt bennem egy általam igencsak sokra tartott, bölcs ismerős tanácsa, amelynek értelmében már szerettem volna teljesen függetlenül, irányzatoktól, szervezetektől, vallásoktól és hierarchiáktól mentesen megvalósítani azt a víziót, amely oly régóta formálódik bennem. A misztikus útirány ugyanis életemnek olyannyira központi tényezőjévé vált, hogy semmiféle esetre sem lennék hajlandó letérni róla. Az, hogy közben írásokat, fordításokat és tanulmányokat is közlök, még nem jelenti azt, hogy ne tartanám magamat első sorban és mindenek felett misztikusnak, Gnóziskeresőnek és remetének. Bár szinte minden, általam felkeresett fórum egyetérteni látszik abban, hogy a misztikus létélmény megtapasztalása szempontjából feltétlenül elengedhetetlen, hogy valaki alapvetően elköteleződjék valamelyik irányzat, vagy tradíció irányában, megkapva az ott szükséges avatásokat és felhatalmazásokat, én azonban mégis másik utat választottam, kíváncsian várva, hogy vajon sikeresen végrehajthatóvá válik-e életem nagy feladata efféle úton-módon is, avagy eleve a

kudarc juthat csupán számomra osztályrészül.

Egy olyan, sajátságos Tradíció mellett tettem hitet ugyanis, amely a szó hagyományos és eredeti értelmét tekintve voltaképpen semmilyen formában nem tekinthető tradíciónak egyáltalán. Semminemű kontinuitást, vagy emberkéz által átadományozható beavatást és felhatalmazást nem birtokol ugyanis, azonban én magam szilárdan hiszem és vallom, hogy a Mindenség olykor sajátságos eszközökön keresztül juttatja érvényre a kegyelmi ajándékokat. Minthogy számomra nem jutott meghatározható hagyományvonal, kénytelen vagyok úgy vájni és alakítani misztikus életem folyamának medrét, hogy az eltérő forrásokból merítvén, valamilyen módon őket összekapcsolván új, közös mederbe tereljem őket. Ez persze vélhetően túlságosan is egoisztikus és önző felhanggal bírónak hangozhat, megítélésem szerint azonban a csatorna éppen ezen a módon készülhet. Összegyűjteni többféle vízforrásból származó források vizét, egyetlen mederbe terelni őket és kiegészíteni a magam sajátos tapasztalataival... talán így formálódik a Tradíció is. Mindez egyedi és személyes, de mégiscsak egyfajta hagyományvonalat képvisel. A kereszténységben, legalábbis a hagyományos formáiban nem sikerült otthonra találnom, mint ahogyan buddhista, vagy hindu sem tudnék lenni nyugodt és megelégedett szívvel. A különféle divat-ezoterikus és "spiris biznisz" irányzatok keretein belül szintén nem tudnék önazonos maradni, mint ahogyan a nyugati, okkult közösségek is szélsőségesen bezártnak bizonyultak irányomban. Nem marad más hátra, mint hogy szabadon mozogva összehangolni a magam saját világnézeti keretrendszerét, megmaradván Martinés de Pasqually, Louis-Claude de Saint-Martin, Pir-o-Murshid Hazrat Inayat Khan, Shams Tabriz, Mar Máni, Marcus Aurelius, Friedrich Nietzsche

és Hamvas Béla nyomdokain, a gnosztikus kabbalah, theurgia, oszlopcsarnok, illetve a gnosztikus és szúfi lelkiesség kimeríthetetlen kincsestárából szüntelenül merítvén. Mindez kiegészül a magam személyes életélményeivel és felismeréseivel, egy sajátos tapasztalásmód megélésében válik valóban élő, és lélekkel, szívvel bíró Tradícióvá, még ha csupán egyfajta "egyszemélyes tradícióról" vagyunk szó. És hogy létezhet-e egyáltalán ilyesmi, lehet-e létjogosultsága hasonlóknak? Az én világomban mindenféleképpen.

Kérdezhetnétek, vajon mennyire mutatkozik nehéznek és verejtékkal teljesnek egy efféle Útnak bejárása. Nos, ami azt illeti, elképesztően nehéz, fáradalmas, dicstelen és olykor meglehetősen fénytelen ösvény ez. Sok esetben őszintén kívánom, hogy bár bele tudnék tagozódni valamelyik meglévő közösségbe, vallásba, irányzatba, vagy rendszerbe. Megannyi pillanatban érzem úgy, hogy bár lennék inkább buddhista, hindu, manicheus, avagy martinista, de még akár katolikus, vagy muszlim is. Sokszor vágyom arra, hogy bár őszinte szívvel rá tudnék mutatni egy részigazságra, a magam számára minden kétséget kizáró, abszolút igazságként kikiáltani azt, azonban erre mindeddig nem bizonyultam képesnek és alkalmasnak. Maradt nekem tehát az "Úttalan Vidék Névtelen Tradíciója", a "Lélek Rejtett Szentélye", amely számomra minden elmélyülés, liturgia és misztika forrása. Fáradságos, kevés e világi elismerést és megannyi kirekesztést magában hordozó útirány ez, azonban a bejárására minden kétséget kizáróan elhivatottságot érzek. Külső szempontból mindez egyfajta virrasztói és fénymegosztói küldetés, amely ebben a rendkívül sötét és fénytelen korszakban kíván fényt gyűjtani az emberi lelkekben, a belső kör szempontjából pedig egy direkt, személyes, egyéni misztikus találkozás, elmélyülés és

gyakorlatrendszer, amely számomra alkalmas arra, hogy a magam egyszerű és egyéni módján a lehető legközelebb kerüljek Mindahhoz, Ami lényem valódi lényegét képezi.

A Megszentelt Tau szimbolikája

Mindenki vágyik egyfajta életeszményre. Fokról fokra, lépésről lépésre megvalósítandó részcélok mentén betölteni vágyott Eletküldetésre. Jómagam legalábbis mindenkor, egészen kisgyermeki éveimtől számítva ezt kerestem, vágytam rá, és minden igyekezetemmel a megelégszen fáradoztam, még azokban az időszakokban is, amikor még csupán halovány elgondolásom sem lehetett arról, hogy mi is valójában ez a Cél, avagy amikor tévesen azonosítottam azt különféle külsőségekkel, vagy illúziókkal. Egészen öntudatra ébredésem óta tisztán érzem, mindennél erősebben és minden kétséget kizáróan hiszem, illetve sötétebb, reményvesztettebb és kétségbeesettebb óráimnak során legalább hinni, vagy remélni merem, hogy küldetéses ember vagyok. Olyan személy, akinek élete meghatározott feladattal, betölteni hivatott céllal bír, amelynek megtalálása, tudatosítása, kiteljesítése és megvalósítása jelentheti az egyedüli olyan eszményt, amelyre létét felteheti.

Felismerésem megértését, megtapasztalását és kristályosítását azonban az életem további éveinek folyamán nagyban nehezítette, hogy voltaképpen sohasem voltam pontosan tudatában annak, hogy miben is áll ez a tisztán érzett, sejtett és vágyott cél. Tudtam, hogy létezik, mint ahogyan azt is, hogy életemnek egy pontján szükségszerűen rá kell, hogy találjak, azonban nem egyszer fordult elő a keresés és kutakodás ideje alatt velem, hogy jóformán teljes mértékben feladtam a reményt arra nézve, hogy a megtalálás és ráébredés boldog pillanata elérkezhet egyszer. Mint a legtöbb kereső ember esetében, úgy esetemben is sűrűn elkövetett gyakori hibának és tévedésnek minősült, hogy a vágyott célra találás

vágya által hajtva többféle lidércfény is képesnek bizonyult lépre csalni, elvonni figyelmemet az Útról és illúziók kergetésére felbujtani, miközben a feledés sötét mocsarában járva kutakodtam célok és értelmek után.

Fiatalkori éveimnek folyamán példának okáért szinte eltántoríthatatlan bizonyosságot éreztem afelől, hogy számomra még ismeretlen természettel rendelkező küldetésemet valamiféle magas presztízst jelentő pozíció betöltése által valósíthatom meg, amely által sokaknak életére hatást gyakorló befolyást szerezhetek. Akkoriban még úgy gondoltam, hogy egy életfeladat sikeres beteljesítésének egyedüli fokmérője csupán a külső sikerekben keresendő, mérőszáma pedig az elismerés, ismertség és befolyás megszerzése lehet. Megannyi hazugság és önáltatás gyökere rejlik ebben a téveszmében. Sorsomnak alakulása azonban minden kétséget kizáróan eljuttatott annak bizonyosságára, hogy számomra egyrészt nyilvánvalóan nem adathat e világi hatalom, siker, befolyás és csillogás, másrészt pedig egyre világosabban kezdtem el érezni, hogy személyes életutam küldetése egyáltalán nem ebben keresendő.

Hihetnétek azonban, hogy ezután egyszer és mindenkorra a helyes útra terelődtem ebben a felismerésben. Hihetnétek, azonban sajnos egyáltalán nem így történt. Helyette másfajta illúzió édesgetett magához, amelyben élethivatás lényegét akkoriban felismerni és megtalálni véltem. A világban megszerezhető és elkönnyvelhető materiális és intellektuális sikerek hajszolása helyett a saját lelkemben rejtő démonok kiszolgálásának igényétől hajtva spirituális kincsek megszerzésére kezdtem törekedni. Ilyen jellegű drágaköveket azonban nem gyűjthetünk pusztán a magunk

szórakoztatása és gyönyörködtetése céljából, sem pedig avégett, hogy birtoklásukkal mások előtt tetszelegjünk, vagy dicsekedjünk. Ezek a kincsek ugyanis természetükből fakadóan túlon túl mélyen fekszenek a szív és a lélek legmélyén ahhoz, hogy olyan fájdalomtól, szenvedésektől és megpróbáltatásoktól mentesen kitermelhetőek legyenek, amelyek megérnék az árat az általuk nyerhető hatalomért, sikerekért, elismerésért és befolyásért cserébe. A lelki élet kincsei ugyanis meglehetősen sajtáságos természettel bírnak, ebből kifolyólag pedig alapvetően különböznek a materiális és intellektuális síkon elérhető és megszerezhető javaktól. Minél többet szerzel ugyanis ezekből a kincsekből, annál szegényebbé, annál kevesebbé, annál jelentéktelenebbé válsz a környezetben élők szemében, Te pedig len lassacskán elveszítéd minden reményedet és vágyadat arra, hogy az általad korábban fontosnak és jelentékenynek tartott tényezők egyáltalán számítsanak még valamicskét Számodra. Menthetetlenül elindulsz egy Úton, amelyet bejárva nem a fizikai síkon használt fogalmak szerint való "célba érés" vár Rád, hanem sokkalta inkább egyfajta megsemmisülés, a világnak való meghalás válik osztályrészeddé, ez pedig minden, csak nem az általad korábban vágyott siker, elismerés, hatalom, befolyás és csillogás.

Ebben a felismerésben bontakozott ki végre tehát a Hivatás, tehát végső soron az a Küldetés, amelyet korábban oly nagy buzgalommal, szorgalommal és vágyakozással, időnként pedig reményvesztettséggel, kétségbeeséssel és aggodalommal kísértén kerestem. Egyáltalán nem úgy és olyan módon érkezett, fanfárokka, csinnadrattával és örömmünneppel kísérvé, mint ahogyan korábban vártam, jöttét pedig nem előzték meg látványos égi jelek és csodálatos események. Váratlanul,

csendesen érkezett, a lehető legsötétebb éjszakai órában, félszegen és halkán kopogtatva lelkem házának ajtaján, ajtót nyitván azonban Fénye oly erővel és oly megtörhetetlen bizonyossággal áradt el lelkemen, hogy azután már kétség sem férhetett ahhoz, hogy Személyében megtaláltam mindazt, amelyet mindig is kerestem és amelyre életemet odaszánhatom. Lényege pedigriglen nem légyen más, mint a Szentségi Fény megérintése és megosztása, a Tapasztalatokon Túlonna érkező, felmérhetetlen értékű kegyelmek és ajándékok megtapasztalása és megismertetése mindazokkal, akik szomjazván szomjazva törekednek utánuk, és akik elől az e világi hatalmaskodók és hatalmasságok lelki és spirituális téren elzárják a kapukat.

Olyan megszentelt, lelki Út bejárására és közvetítésére kezdtem el érezni magamban a Hivatást, amelynek megfogalmazására eleddig kevés kísérletet tettem. Mostanra azonban, hosszan tartó kutakodás, tanulmányozás és elmélkedés után úgy érzem, megpróbálhatom venni magamnak a bátorságot arra, hogy őszintén, tisztán és megfogalmazhatóan írjak róla. A gnóziskeresők szóhasználatában létezik egy kifejezés, amely nyelvünkre leginkább talán a "Megszentelt Tau" szóösszetételben ültethető át a maga teljességében és lényegiségében. Értelmezése során az amerikai Sophia Tradíció megközelítésmódját érdemes figyelembe vennünk, amelynek gyökerei az ezoterikus kabbalah irányvonalába nyúlnak vissza. Eszerint a megközelítés szerint a "Tau" betű alakja a keresztet szimbolizálja, amelynek misztikus értelmezése az önfeladás, az Isteni Akarat és Szándék felé való bizalommal teljes viszonyulásmód, tehát lényegében a "Legyen nekem a Te Igéd szerint" lelkiségében ragadható meg. Ez azonban nem semmi esetre sem keverendő össze a külső tekintélynek,

hierarchiának, szervezetrendszernek való szolgálai megfeleléssel, hanem csakis és kizárólag a Végtelenséget, az Isteni Teremtő Erőt Bölcsességet illetheti meg természete szerint ez a fajta viszonyulásmód. Erre a fajta lelkületre utal Krisztusnak azon sokat idézett, és sajnos számtalanszor kiforgatott módon értelmezett tanítása, amely szerint "Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és úgy kövessen."

Misztikus szemléletű értelmezésben ezt a mondatot nagyjából így lehetne átfogalmazni, hogy a mi számunkra is értelemmel bírjon: aki el kívánja érni az Isteni Fényességet, annak el kell jutnia az Előtte való teljes bizalom, önküresítés és ráhagyatkozás állapotába, vagyis a misztikus "legyen" kimondása által bele kell hullania, bele kell simulnia a Végtelenség kereszt alakjában kitárt karjába, és az önmagáról való teljes megfeledkezés révén bele kell olvadnia az Isteni Ölelésbe, az Isteni Önfeledésbe. A kereszt felvétele tehát korántsem egyfajta szenvedésközpontú, a hányattatások, megaláztatások és fájdalmak tudatos és aktív keresésére irányuló mártír-életet jelent, hanem sokkalt inkább egyfajta őszinte és tiszta ráhagyatkozást, a találkozás vágyától való hajtottságot, és a misztikus egyesülés végtelenségbe tágult pillanatainak átélésére irányuló törekvést, amelyet végső soron a "Tau" szimbolizál.

Egy másfajta, főként kabbalisztikus értelmezés szerint a "Tau" az ószövetségi Seth szimbóluma, aki Ádám és Éva harmadik gyermekeként az ezoterikus tanításokban a megújított, spirituális, szellemi embert jelképezi. Seth ebben az értelmezésében a spirituális utat a maga teljességében bejárt, megszabadult, és a Végtelenséggel való egységének tudatára eljutott embert szimbolizálja, amelynek első "prototípusa"

maga a Messiás, a Feltámadott Krisztus. A "Tau" tehát misztikus szempontból egy olyasfajta életutat jelképez, amelynek célja a keleti "Tao" analógiájára a megvalósítás, az önkiteljesítés és a "Messiási Tudatosság" elnyerése. Mit is jelent tehát az én szempontomból szemlélve ez a fajta beállítódás, az erre az életútra való rátalálás, ráébredés és a rajta való elindulás élménye? Mindenek előtt azt a kívánságot és szándékot, hogy személyes életemet és küldetésemet az Isteni Szándékkal való összhangban éljem, önmagamat a misztikus "legyen" állapotába helyezvén, avagy legalábbis törekszem ennek a létállapotnak a megvalósítására. Mint ahogyan már korábban is meséltem róla, önmagamat mindig is "küldetéses", vagy legalábbis "küldetéskereső" embernek tartottam, aki sohasem volt képes megelégedni a hagyományos megoldásmódokkal, az "így szoktuk", "mindenki így csinálja", vagy az "ez a dolgok rendje" típusú válaszokkal. Utamnak során számtalan vallási rendszert, gondolkodásmódot és világnézeti keretet megismertem, mindannyiszor szembesülvén a szomorú valósággal, amely szerint a Tudásnak egy bizonyos fokán túl már nem juthat el "egyszerű földi halandó", ugyanis a hierarchikus rendszer csúcsán állók különféle okokra hivatkozva egyszerűen nem engedik, nem teszik lehetővé számára, hogy a maga teljességében szembesülhessen a Fénnyel, és a maga legcsodálatosabb valóságában tekinthessen a Teljességre. Megannyi alkalommal tettem fel már, felerészben nekik, felerészben pedig magamnak a kérdést, hogy vajon hol van az a Valóságos Tudás, hol van az a személyes, misztikus tapasztalás, amelyről minden vallás és hitrendszer beszél, a megtalálásában azonban egyikük sem hajlandó minden lehetséges lehetőséget megadván segíteni.

Ekkortájt nyílt alkalmam rádöbbedni arra, hogy ezt a fajta Tudást, ezt a tiszta, élő és működő Gnóvizt nekem magamnak kell fellelnem, megtalálnom és megismernem, ezzel egyúttal pedig kísérletet tennem arra, hogy a megtalálás, megismerés és megtapasztalás során szerzett tapasztalataimat másokkal is megosszam. Mindezt pedig ráadásképpen úgy, ahogyan én magam is kaptam, rádöbbedtem, megismertem és megtapasztaltam, nevezetesen az "Ingyen kaptátok, ingyen is adjátok" krisztusi elve szerint. Megannyi alkalommal nyílt lehetőségem megtapasztalni ugyanis, hogy számos olyan személy, akinek számára valaha megadatott, hogy a tiszta és élő Gnóviz a maga sajátos útjain és módján felfedte előtte Önmagát, voltaképpen egyáltalában nem tett eleget ennek az elvnek és parancsoknak. Sajnálatos módon éppen ellenkezőleg, egyrészt a Tudásnak legjavát önmagának tartotta meg, másrészt pedig a fennmaradó kincseket fukar módon csepegtette csupán mások számára, sok esetben irdatlan pénzösszegekért, vagy önmaga számára hatalmat, befolyást és uralmat követelve a hozzá fordulók lelkei és élete felett. Mindez azonban meglátásom szerint nem egyéb, mint közönséges materiális arrogancia, az anyagi többlettel rendelkezők kivagyis hatalomfitogtatása azok felett, akik nem rendelkeznek a hozzájukéhoz hasonló javakkal. Az élő Gnóviz azonban ilyen módszerek által nem (el)árulható, önmagát ugyanis minden lehetséges módon védelmezi azok elől, akik önző módon anyagi, vagy spirituális hasznot mernek remélni tőle, vagy követelni általa. Bármennyire is állítja valaki önmagáról, hogy eljutott a valódi Tudásnak megismerésére, még ha ez valóban így is lenne, ez a Tudás azonnal elmenekül, kipereg az ujjai közül, amennyiben akár a legcsekélyebb kísérletet is tenné arra, hogy bármiféle egoisztikus hasznot húzzon általa. Bár az ilyen személyek a legtöbb esetben kitűnően értenek ahhoz, hogy a

külvilág szemében emelkedett, önmaguk megvalósításán túljutott, hatalmas és jelentős tanítók, vagy mesterek benyomását keltsék, a Mindenség Tekintete előtt nem többek egyszerű szemfényvesztőknél és garabonciásoknál, akik a reájuk bízott Tudást önmaguk hasznára aprópénzre váltották.

Spirituális szempontból azonban, hiába állítja önmagáról bárki is az elképzelhető legemelkedettebb és legmagasabb szinten megvalósított tudatállapotot, hiába birtokolja akár a lehető legmagasabb rendű és rangú beavatásokat, amennyiben mindezek mögött nem áll valódi, autentikus megvalósítottság, még a lehető legünnepélyesebb és legvarázslatosabb módon megkomponált avatási rituálé sem ér sokkalta többet egyszerű szindarabnál, egyszerű külsőségeknél. Az igazi, megszentelt "Tau" felé vezető Út azonban az önmagunk lehető legnemesebb módon való kiteljesítése, megvalósítása és meghaladása, olyan ösvény, amelyen haladván a kereső fokról fogva egyre inkább betekintést nyer a Mindenség Szemébe, az ekképpen szerzett tapasztalatok pedig megváltoztatják, és menthetetlenül átalakítják egész életét. Többé már nem törődik semmiféle, evilági renddel, ranggal, hírnévvel, hatalommal, befolyással és hatáskeltéssel, hiszen csupán az élő és igazi Gnózis, a végső "Tau" jelenti számára az egyedüli Célt, amely felé törekszik és tart. Egyre inkább feloldódni látszik benne mindaz, amelyet a társadalomban élő emberek nélkülözhetetlenek, jelentősnek és fontosnak tartanak, helyét pedig átveszi egyfajta, a lehető legnemesebb értelemben vett emelkedettség, átszellemültség, elkülönültség és érinthetetlenség, amellet hogy szintén a lehető legjobb értelemben értve mintegy "két lábbal a földön" állva marad. Ebben az emelkedettségben persze a lehető legcsekélyebb nyoma sincsen annak a fajta felsőbbes arroganciának,

amelyet a mainapság divatos ezoterikus irányzatok keretein belül működő egynémely, önmagukat megvalósítottnak, vagy megvilágosodottnak előadó mesterek közvetítenek csodálóik és ellenlábaik felé. Ehelyett a Gnózisra jutott személy ismerve valamiféle különlegesen együttérző, tiszta jóság, egyszerű, kedves és sallangmentes makulátlanság, amelyben a különféle emberi gyarlóságok, hibák és hiányosságok inkább tetszenek üdítő, változatos színfoltoknak, mintsem valódi jellembeli gyengeségeknek.

Mindezeket olvasván talán (legalábbis remélem) felvetődhet Bennetek, mint ahogyan életemnek minden egyes napján felvetődik bennem is a kérdés, hogy miként érhető el és tartható fenn ez a fajta állapot, azaz miként érheti el valaki a "Megszentelt Tau" tudatállapotát, azaz a Messiási Tudatosságot. Véleményem szerint semmi esetre sem úgy, ahogyan azt az egyes tradíciók különféle tanítási vonalait vizsgálgatván gondolhatnánk. Persze meglehet, hogy a mester(ek) és tanítvány(ok) viszonyrendszerében fennálló, szigorú szelektációs kritériumoknak köszönhetően valóban az kaphatja meg a mestereknek kijáró helyet, akit az tanítása, életmódja és lelki nemessége szerint valóban megillet, azonban nem egyszer érhetjük tetten mindennek ellenpéldáit is. Én magam inkább azt mondanám, hogy a különféle avatások, szentelések és tanítások nem feltétlenül szükségesek, és semmi esetre sem elégséges feltételei annak, hogy valaki a "Megszentelt Tau" állapotára jusson. Mindez ugyanis, mint ahogyan azt már a korábbiakat olvasván talán kikövetkeztettétek, jóval több, mint spirituális cím, rang, vagy titulus. A vallások, egyházak és közösségek spirituális előjáróit általában szentelik, vagy avatják, ezzel szemben a "Tau-t" a legtöbb esetben inkább már "csupán" elismerik a társai,

jeleznén, hogy nem emberi kéz tette, hiszen nem is teheti emberi kéz azzá, ami. Ez ugyanis olyan állapot, amelynek elérése egyfelől tudatos, alapos, kitartó és következetes lelki munka eredménye, másfelől azonban a Gondviselés különleges jelenléte, segedelme és ajándékai szükségeltetnek hozzá. Erre utalnak az apostolok egyikének szavai: "Senki sem mondhatja, hogy Krisztus az Úr, csakis a Szent Lélek által". Misztikus nyelvre lefordítva mindez annyit tesz: senki sem juthat el a Belső Krisztus, a Messiási Tudatosság teljes kifejeződésének állapotára pusztán saját erőből, hanem kizárólag az Isteni Bölcsesség és Gondviselés sajátos és hathatós segítségével karöltve érheti azt el. A "Megszentelt Tau" állapotára való eljutás Útja tehát megítélésem szerint ebben rejlik: őszinte odaadás, ráhagyatkozás és teljes bizalom, illetve következetes és szorgalmas lelki munka önmagunkon a saját részünkről, valamint minden képzeletet felülmúló jóindulat, kegyelmek és ajándékok a Gondviselés részéről. Mi más tehát ez, ha nem életcél, feladat, hivatás és küldetés?

Kérdezhetnéd talán, hogy vajon én magam elértem-e már? Eljutottam-e utam során, küldetésemet és hivatásomat betöltvén erre az állapotra? Nos, erre a válaszom egészen egyértelmű: NEM. Arra a kérdésre pedig, hogy elérem-e valaha, egy bizonytalan és halk "talán" szócskával tudnék csak válaszolni. Úgy gondolom ugyanis, hogy ezt a különleges életállapotot, amelyet más tradíciók az "Arany Rózsakereszt" állapotának neveznek, talán el sem lehet érni a maga teljességében, amennyiben pedig igen, úgy valószínűleg sohasem lehetünk teljes mértékben biztosak afelől, hogy vajon valóban elértük-e, hiszen fejlődésünk előrehaladásával csupán a kételyeink lesznek (jó esetben) egyre nagyobbak arra vonatkozóan, hogy vajon haladtunk-e már valamit egyáltalán.

Miben reménykedhetünk akkor tehát? Kissé erőltetett szóviccet gyártván azt mondhatnám, hogy a "Tau" maga a "Tao", azaz a Cél nem más, mint maga az Út. Ahogyan Krisztus is megfogalmazza a saját tanítványai számára: "Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet. Senki sem jut el az Atyához, csakis általam", ugyanakkor "Én és az Atya egyek vagyunk". Misztikus szempontból tehát: a Belső Krisztus megvalósítása és a Messiási Tudatosság teljes kifejeződésének elérése maga az Út, amely a Célhoz vezet, azonban az Út és a Cél voltaképpen egyek. Ez a "Megszentelt Tau" életeszmenye, amelyet ha megértünk, talán egy lépéssel közelebb kerülhetünk Önmagunk végső és teljes megértéséhez is. Véleményem szerint mindenkiben ott rejlik a "Végső Tau", várván hogy fejlődésünk egy bizonyos pontján végre-valahára a maga teljességében kibontakozhasson.

Felhasznált forrásanyag:

Tau Malachi: *The Sacred Tau: Elders and Tau in the Sophian Tradition*

A Létezés Misztikája

Különös érzések ragadnak magukkal mindahány alkalommal, amikor valamelyest önmagamba tekintek, hogy a saját létezésem, identitásom, küldetésem és szerepem elmélkedjek. A kora gyermekkor élményei egyre és egyre, szinte különösképpen ijesztő és nyomasztó mértékben aktualizálódnak látszanak bennem, mintha csak egyfajta felfelé ívelő, gigantikus spirál lenne az élet, amelynek szárnyain keringvén időről időre ugyanazokhoz az élményekhez és öntudati állapotokhoz kerülünk vissza, amelyeket mintha már korábban is érintettünk volna valamikor, valahol. Ezekben az élményekben elmerülvén olykor még az is kérdésessé válik számomra, hogy vajon a spirál futása egyáltalán emelkedett-e valamelyest az eltelt esztendő folyamán, avagy csupán ugyanott toporgok, ugyanazokkal a kérdésekkel kerülök szembe újra és újra, már ha éppenséggel nem kerülök egyre és egyre lejjebbre a lajtorján az idő múltával. Gyermekkorom átható élménye valamiféle megfoghatatlan egyedüllét, illetőleg önmagam tengelye körül való forgás, amellyel kapcsolatban még afelől sem lehetek teljességgel bizonyos, hogy vajon egyedi és egyedülálló jelentőséggel volt-e dolgom, vagy pedig a világon minden egyes embernek esetében ugyanezek a történések zajlanak-e le, azaz mások is szembesülnek-e ugyanezekkel a gondolatokkal, érzésekkel és tapasztalatokkal. "Csak az Anyám tudta, hogy királyfi vagyok...", került rá annak idején a földi világrajövelelem híreről tudósító, kedves levélkére, szüleim tiszta szeretetből és örömmel teljes szívvel választották ezt az idézetet, én azonban életemnek teljes fonalán hordozom önmagamban ennek a mondatnak a súlyát és felelősségét.

Rettenetes érzés tud olykor lenni, amikor egész életemet egyfajta megfoghatatlan kiválasztottságtudatban élem meg, függetlenül attól, hogy sohasem adatott meg számomra annak lehetősége, hogy pontosabb rálátásom lehessen ennek a kiválasztottságnak és küldetésstudatnak a mibenlétéről. Valaki tanárnak, orvosnak, mérnöknek, vagy zeneszerzőnek készül, esetleg asztalosmesternek, vagy kovácsnak, ők azonban legalább tudatában vannak valamelyest, hogy milyen irányban halad majd az útjuk, én azonban, utólag visszatekintvén már világosan látom, sohasem rendelkeztem hasonlóan éles rálátással a saját, személyes ösvényemet illetően. Afféle spirituális csavargó lennék, ködben és füstben kalandozván.

Megannyi alkalommal érezte már velem az élet, hogy mennyire szörnyűséges, ha szakadék tátong álmok és képességek, vágyak és lehetőségek között. Egyfelől szilárd és hajlíthatatlan elképzeléseket őrzök magamban mindarról, hogy pontosan hol is lenne számomra hely a világegyetem működésében, ahol végre azt érezhetném, hogy arra vagyok hivatva, amelyre természetemből fakadóan rendeltetem, másfelől azonban folyamatosan áramlik felém a külvilágnak rettenetes üzenete: "tömegember vagy". Tömegemberré silányít az élet, lelketlen és értéktelen robotoló-automatává, amely kérdések és érzések nélkül hajtja saját üstökét rabszolgatartójának igájába, hogy életén és verejtékén mások élősködven gazdagodjanak.

Emberi lények tömegei élnek emberinek aligha nevezhető, mindennemű emberségtől és lelki színvonaltól megfosztott, kiüresedett életet, sok esetben pusztán avégett, mert az éppen regnáló hatalmasságok saját primátusuk fenntartásának céljából elhitették velük, hogy másra nem

alkalmasak. A keveseket pedig, akik a lelketlen, őszintétlen és istentelen rendszerek ellen szavukat felemelik, az ellehetetlenítés, elhallgattatás és elszigetelés eszközeivel igyekeznek megtörni. Adjanak több munkát a szolgának, máris nem marad ideje zúgolódni a démonias működésmódok ellen.

Sötét korban élünk, és a kornak sötétsége egyre és egyre csak mélyül. Hamarosan már nem csupán a mostoha és embertelen körülményeket biztosító országokat fogják tömegesen maguk mögött hagyni az emberek, hanem egyre nagyobbra és jelentőséggel teljesebbé duzzad majd azoknak a száma, akik kétségbeesésükben nemcsak erről a planétáról vágnak majd el, hanem az anyagi, materiális létezés béklyóit sem lesznek hajlandóak többé önmagukon tartani. Börtönné és kínzókamrává válik a Föld, alkalmatlanná az Istengyermekek életének feltételeihez.

Ezt a tapasztalatot kényszerültem elszenvedni és megélni életemnek eddigi során át. A közösségekben peremhelyzetet, a húspiacon az "értéktelen árucikk" bélyegét voltam csak képes megszerezni önmagam számára, a külvilág nagyjainak szemében jelentéktelen vesztesnek, az engem ismerők körében megfoghatatlan és tetten érhetetlen csodabogárnak számítván. Mennyire rettenetes, és démonikus erők által működtetett világ az, ahol a kufárkirályok uralma alatt szolgává tett hierofánsok sínylődnek? Miféle társadalomban képzelhető el akkora mértékű, még állati közösségekben is rendhagyónak nevezhető brutalitás, amellyel emberi lények tapossák egymást nap mint nap, életüknek legapróbb és legcseprőbb ügyleteinek intézése közben is?

Figyelem az embereket, csendben és a láthatatlanság homályába burkolóztva virrasztva kísérem figyelemmel lépteiket. Látom azt, hogy miféle pökhendiséggel reppennek elő a húszezezes férfúi zsebekből, hogy a társaságukban leledző "hölgyeknek" elkápráztatása a gőgös anyagiak által megvalósíthatóvá váljon, és látom azt, hogy miképpen sajtolják ki az utolsó csepp verítéket is az önmagukért kiállni képtelenek homlokáról a hatalmasok. Érzem a létnek nyomorúságát, érzem a látás felelősségét, azonban mindezzel együttes módon hatja át lelkemet a valós tettekre való képtelenség, és a tényleges fellépésre lehetőséget biztosító erők hiányának tudatosítása.

Rettenetes érzés látni, hogy miként lehetne másképpen, szebben, boldogabban, emberhez sokkalta méltóbb módon élni, ugyanakkor még ennél is sokkalta borzalmasabb naponta megélni és szembesülni a saját tehetetlenségem átkával. Sokszor bújnék vissza a nemlátás és nemtudás kényelmes menedékébe, azonban tulajdon szemeimet ki nem szűrhetem, tulajdon elmémet meg nem vághatom. Marad azonban a rettenetes és szívbe tépő fájdalom, ahogyan a világra, társadalomra és emberiségre tekintek.

Én magam már jó ideje a teljes zárás álláspontjára helyezkedtem, állapotom azonban egyáltalában nem nevezhető a kényelmes tudatlanság struccpolitikájának. Szüntelenül keresek, kutakodom a Belső Fény legkülönfélébb megnyilatkozási módjai után, hajszolva a módot és lehetőséget ennek a Fényességnek a megérintésére, tulajdon szívembe zárására és megosztására, hogy a világot ismét megannyi apró fényforrás, megannyi emberi lény szívének és lelkének Igazi Fény világítsa át.

Megvalósíthatóvá válhat vajon, valaha az Emberfeletti Embernek eszménye, avagy csupán csak csalóka lidércfénnyel derengő délibáb marad mindazok számára, akik ennek az emberképnek megvalósítására éreznek elhivatottságot? Ráléphet-e ismét a Krisztusi Létnék Messiása erre a világra, avagy ez mindörökké csupán egyetlen Valaki kiváltsága marad? Vajon tényleg csupán nyomorúságos kreatúrák vagyunk a világnak felszínén, avagy az Istenség igazi Gyermekai, osztatlanság, kivételezés és a személyek között való válogatás nélkül? Magasztosulhat-e angyali lényé az ember, vagy ténylegesen kénytelen beérni nyomorúságos léttel és halállal?

Isten emberré lett, hogy az ember Istenné lehessen", hirdeti a hit, de vajon hányan éreznek önmagukban kellő mennyiségű elhivatottságot, bátorságot és eredendően nemes büszkeséget ahhoz, hogy a mondat második felének megvalósítására vállalkozzanak. Kik lehetnek azok, akik nem érvén be a "merjünk kicsinek lenni" hamis illúziójával, hanem az igazi, a szónak lehető legnemesebb értelmében vett nagyság elérésére éreznek valódi bátorságot? Azt állítják, hogy az istenné válás gőgje a Sátántól ered, én azonban azt vallom, hogy egyedül az "Isten nélkül istenné válás" arroganciája az, amely az arrogancia bukott angyalainak valódi bűne. Az Istenséget mellőzván istenné válni, Rajta kívül, vagy helyette uralkodni lehetetlen, Vele, Általa és Benne azonban megvalósítható az Igazi Királyság állapota.

"Zavarában király lesz mindenek felett". Az Isteni Küldetés, az Ember valós természetének tudatosítása és megértése kezdetben valóban zavarodottságot és félelmet kelt bennünk, hiszen önmagunk Istengyermekségének, tehát végső

soron saját magunk Isteni Származásának felismerése sokkalta inkább borzongató és félelmet keltő, semmint igazán kényelmes élmény. Egy isten teremtménye lehet szolgasorba kényszerített élőlényesereg, azonban Isten Gyermeke csakis, és minden kétséget kizáróan Isten lehet csupán. Mint ahogyan kutya, ló, madár és ember sem képes másfajta lényeknek életet adni, csakis kutyának, lónak, madárnak és embernek, úgy az Istenség sem képes másfajta lényeknek Igaz Életet adni, csakis Isteneknek. És ez egyáltalában nem a saját magukat az Isten helyett istenné emelők arrogáns dölyfössége, hanem minden kétséget kizáróan az Istennel és Istenben uralkodni vágyók nemes és elszánt vágyakozása.

Hiszek az Emberfeletti Embernek eszményében. Nem kimondottan úgy, mint ahogyan Nietzsche, és vele együtt sokan mások hittek benne, de a magam sajátos értelmezési keretében gondolkodván erősen hiszek benne. Voltaképpen két dologban vagyok képes minden kétséget kizáróan, mindenek felett hinni: Istenben és az Istengyermekekben, az Emberfeletti Ember megvalósításának lehetőségességében. Amennyiben életemnek ezen két tartópillére közül valamelyik megélhetetlennek, vagy valótlanak bizonyulna, úgy az én létezőm is menten pozdorjává zúzódna, ugyanis az Isten nélküli, de még az Istenségen kívüli élet sem élet egyáltalán. Ugyanígy elmondható, hogy az Emberfeletti Ember, az Istengyermek eszménye nélkül való élet sem élet számomra egyáltalán.

Amennyiben valóban a "merjünk kicsinynek lenni" szolgálalkú ideálja bizonyulna valósnak, úgy az minden kétséget kizáróan egyértelmű bizonyítékot szolgáltatna számomra arra, hogy semmiféle helyem és keresnivalóm

nincsen a létezésben. A valós életeszmények nélküli élet nem élet egyáltalán, mint ahogyan a megvalósítást nélkülöző élet sem élet számomra egyáltalán. Ebben a gondolatban pedig ott rejlik számomra mégis egyfajta élethivatás, hitvallás, küldetés és kötelességtudat eszménye, nevezetesen a "megvalósíthatatlannak hitt megvalósítása", helyesebben a lét valódi lényegének tudatosítása, megélése és kibontakoztatása, minden élőlénynek közös javára.

Az Emberfeletti Ember ugyanis nem attól válik emberfelettivé, hogy másokat meghalad, hanem azért, hogy önmagának meghaladása révén képessé válik másokat is a magasba emelni. A többi ember felettvé önző céllal törekvő ember voltaképpen emberalatti embernek tekinthető, hiszen a valódi emberfelettség nem más, mint nemesség és szentség, amely nemesség és szentség nem tűri meg az alantas és anyagiás célokat. A saját, belső világa felett Uralkodóvá váló személy számára már nem lételem a hódítás, a rabigába kényszerítés és a terror, elvégre teljes létét a belső gazdagodás és gazdagítás feladata köti le.

Egyfajta Apostoli Királlyá válik, Krisztus-hordozóvá a saját miniatűr univerzuma felett, aki a környező országok számára kultúrát, nemességet, tudást és bölcsességet, fényt, törődést és gazdagságot kíván csak ajándékozni, háború, viszályok, hódítás és kizsákmányolás helyett. A zsarnok bitorló, az Istengyermek azonban Igazi Uralkodó. Ismerjük fel tehát saját belső és külső zsarnokainkat, mint ahogyan képesnek kell mutatkoznunk önmagunkban megvalósítani az Igazi Királyt, a valódi Uralkodót, amely nem más, mint az Isteni Gyermek képmása bennünk.

Az ember természeténél fogva halandó, csakis és kizárólag Isten élheti túl a halált, azonban ennek az Isteni Létezés módnak a csírája és lehetősége minden egyes embernek szívében és lelkében ott leledzik, várva várván, hogy tudatára ébredjünk, kibontsuk és a maga legpompázatosabb teljességében kibontakoztassuk.

Az Aghora Gnózisa

Létezik egy bizonyos hindu aszkéta tradíció, amelynek tagjai elsősorban erősen bizarr szokásaikról, és a legtöbbször szemében bizonyára visszataszítónak ható életvitelükről és rituáléikról nevezetesek. Ezen irányzatnak követői legtöbbször teljes mértékben visszautasítják az anyagi síkon történő birtoklást, csupán néhány közvetlen használati tárgyat engedélyezve önmaguk számára, hogy segítsék őket a mindennapi életben történő boldogulásban. Rendszerint halotthamvasztásra kijelölt területek közelében élnek, így biztosítva önmaguk számára a hamut, amellyel meditációjuk során testüket bevonják. Sokszor fedél nélkül, a szabad ég alatt töltik mindennapjaikat, hasonló módon, mint ahogyan a fejlett nyugati nagyvárosok hajléktalanjainak esetében látjuk, étkezésüket tekintve pedig beérik azzal, amit éppen találnak, legyen szó akár a mások által eldobott ételmaradékról, akár pedig a természetben talált állati (illetve a közhiedelem szerint akár emberi) maradványokról, amelyeket nem egyszer a hamvasztó máglyákról szerzett parázson sütenek át. Rituáléik során nem vetik meg a tömény alkoholt, a különféle kábító hatású füstölőket és a hitük szerint mágikus erővel bíró koponyák használatát. A halállal való bizarr kapcsolatuknak és rejtélyes, visszataszítónak ható szokásaiknak köszönhetően terjedt el a szóbeszéd, amely szerint ennek az irányzatnak a tagjai előszeretettel alkalmaznak fekete mágiát céljaik elérése érdekében, illetve olyan csodálatos képességek birtokában vannak, amelyek által képesek például meggyógyítani a lehető legsúlyosabb betegségeket, feltámasztani a halottakat, de akár halálos átkot mondani ellenségeikre. Ők az aghorik, a rejtélyes koponyahordozók szektájának jelenleg is fellelhető leszármazottai.

Számomra minden egyes alkalom, amikor egy első látásra érthetetlen szokásrendszerrel és megmagyarázhatatlan szellemiséggel bíró tradícióval találkozom, egy újabb lehetőség arra, hogy feltegyem magamnak a kérdést: vajon találhatunk valami értékeset, megfontolásra, elgondolkodásra, mérlegelésre és megszívlelésre méltót az adott irányzat szellemiségében, avagy szükségszerűen rá kell sütnünk azt a bélyeget, amely egy teljes mértékben elhibázott, elfajzott és radikalizálódott, groteszk, abnormális és tévúton járó közösséget illetne meg? A valláskutatók szerint az aghorik visszataszító életvitele lényegében egyfajta tiltakozásként alakult ki, amely az indiai kasztrendszer és a hindu vallásban tapasztalható visszásságok irányában fogalmazódott meg. Különleges módon az aghorik jelentős része nem az érthetetlenek, vagy a legalsóbb kasztok képviselői közül kerül ki, hanem éppen azon felsőbb körökből, akiket rendes körülmények között megilletne a jog egy kényelmesebb, kellemesebb és a mindennapok szomorú valóságától nagyobb távolságot tartó élet. Ezek a személyek azonban éppen azért választják a hindu vallás szemében a lehető legelvetemültebb és legtisztátalanabb életformát, hogy rámutassanak a világi lét és a társadalom visszásságaira, igazságtalanságaira és az emberi élet viszonylagosságára. Önkéntesen vállalt létformájuk által mintegy alámerülnek a „tisztátalan” világba, hogy annak dolgait az Istenségnek való felajánlásuk által tisztává tegyék. Az aghorik nézete szerint a világon minden jelenség, ideértve még azokat a hinduk számára legtisztátalanabbnak tartott dolgokat is, mint a piszok, a halottak és a húsfélék, valójában önmagában hordozza az Istenségnek egy parányi Szikráját, és mint ilyen, alapvetően szentnek tekinthető. Így amikor az aghori elhagyja a hinduizmus tisztának tekintett kereteit és kilép a kasztrendszer által szabályozott társadalmi berendezkedés kötöttségei közül,

hogy a „tisztátalan” dolgokkal kapcsolatba kerülve nemesebb célokra ajánlja fel és használja azokat, voltaképpen nem tesz mást, mint hogy felfedi bennük azt a nemes és szent lényezetet, amely a kezdetektől fogva rejtett formájában bennük lakozott. Az „aghora” szó alapvetően többféle jelentéssel bír, ezeknek egyike a „nem rettenetes” kifejezéssel önthető szavakba, amely egybecseng a fent megfogalmazottakkal, hiszen amennyiben elfogadható számunkra a nézet, hogy minden dologban az Istenség ilyen, olyan, vagy amolyan fokú megjelenési formája fedezhető fel, akkor voltaképpen elmosódik a határ tiszta és tisztátalan között. Egy másik jelentés tartalmának vizsgálata során a kifejezést két részre szükséges bontanunk: a-ghora. Az „a” egy tagadószó, a „ghora” pedig jelenthet tudatlanságot, sötétséget, ignoranciát, átlátszatlanságot, lefüggönyözöttséget, vagy közömbösséget, így az „aghora” kifejezésben mindezek hiánya foglalható össze. A szó így jelenthet tudást, tudatosságot, áttetszőséget, megismerést és együttérzést, illetve mindezeken túlmenően egyszerűen fényt is.

Az aghori alapvetően önkéntes sorsközösséget vállal a materiális lét legalacsonyabb formáival és a társadalom peremére szorult lényekkel is. Nem egy közülük népi gyógyítóként, egyfajta sámánként, vagy füvesemberként is funkcionál, míg mások jártasak a tradicionális hindu gyógyításban is. Szembenéz a világban uralkodó legnyomorúságosabb körülményekkel is, és nem tagadja a nyomort, szenvedést, kilátástalanságot, kegyetlenséget és tudatlanságot, hanem tudatosan elmerül benne, és a Mindenség egyfajta „titkos ügynökeként” segíti a szétszóródott Isteni Szikrák hazatérését a Fénybe. Napjainkban az emberek jelentős hányada elképesztően tragikus tagadás állapotában él. Tagadja az anyagi javak egyenlőtlen és igazságtalan elosztásának

tényét, az éhínséget, nyomort, az ökológiai katasztrófák küszöbön állását, valamint tágabb értelemben a bejósolhatatlanságot, bizonytalanságot, az élet végességét és az emberi hatalom és befolyás korlátoltságát. Nem képes szembenézni önmaga végességével, és az általa alkotott társadalmi és világrend borzalmasan labilis és mindennemű behatásra érzékenyen reagáló, egy-egy erősebb széllelés által kártyavárként összeomló természetével, ehelyett az anyagi javak, hatalom, befolyás, szépség és fiatalság fékevesztett hajszolása által próbálkozik kétségbeesetten a biztonság és állandóság illuzórikus állapotának megteremtésével és fenntartásával. Az aghori életvitele által ennek a mentalitásnak és berendezkedési módnak kíván groteszk és torz tükröt állítani azzal, hogy extrém és visszataszító életvitele által karikirozza annak visszasságait. Egyfajta „szent kívülállás” ez, hiszen az aghori nem tud, és lényegében nem is akar a jelenlegi társadalom tagjává lenni, hanem önmagát amolyan önkéntes száműzetésbe taszítván próbál jelzőtáblául szolgálni a világ számára, jelezvén a tévutakat, amelyeken az emberek milliói mainapság haladnak. Azzal, hogy a hagyományos értékrenddel bíró emberek szemében saját akaratukból undorítóvá, visszataszítóvá és viszolygást keltővé válnak, egyben mélyebb elgondolkodásra is sarkallják azokat, akiket jelenlétük nem lök egyből vissza a biztonságos és kényelmes tagadás állapotába.

Amikor ugyanis végighaladva valamelyik forgalmas nagyváros utcáin, szemünket a járdákon, sarkokon és aluljáróban heverő piszkos, mocskos és koszos koldusokra vetjük, sokan elfordítjuk a tekintetünket és igyekszünk valamiféle szépre és jóra gondolni. Mások az illető becsmérése által próbálják megtalálni benne a hibát, bebizonyítván önmaguk előtt, hogy az adott személy a saját

hibái és mulasztásai, esetleg rossz karmája okán jutott el ebbe a rémes állapotba, így velük, akik eleve jók, szorgalmasak, tiszták és körültekintőek, efféle katasztrófa eleve nem történhet meg. Az emberek egy kicsiny hányadát azonban ezek a többféle szempontból is kívülállónak ható személyek mégis elgondolkodásra sarkallják: elgondolkodásra, hogy valami végtelenen elhibázott, rosszul értelmezett és illuzórikus ebben a beteg, értékvesztett és hamis bálványok által vezérelt, irányított és uralt világban, amely mintegy ez által termeli ki a maga mocskát, a maga kívülálló rétegét. Nem szükséges ugyanis túlzottan messzire mennünk az úgynevezett „kívülállók” keresésében, hiszen lényegében ők is itt élnek közöttünk, és talán mindannyian, akik ezeket a sorokat olvassuk, egyszeriben meg tudnánk nevezni nem egy olyan ismerősünket, akik bizonyos fokon kívülállónak számítanak, ilyen, vagy olyan tekintetben. Ők azok, akik valamilyen oknál fogva nem tudnak, vagy egyáltalán nem is akarnak idomulni ahhoz a világrendhez, amely létünk meghatározására napjainkban hegemon módon igényt tart.

Ők azok, akik szükségből, vagy akár önkéntes alapon lemondanak a létbiztonság, megbecsültség, elismertség, megértettség és elfogadottság kényelmes, ámde meglehetősen ingatag lábakon álló menedékéről, hogy a magasabb értékekre irányítván a figyelmet követői és követei legyenek egy másik értékrendnek, és egy Magasabb Világ fényének és üzenetének hordozóivá váljanak.

A misztikus életmód kialakításának gyakorlati fontosságáról

A témakört csupán a külső szemlélő álláspontjának perspektívájából tanulmányozók sok esetben hajlamosak úgy tekinteni a misztikára, mint valamiféle szélsőségesen elvont, az objektív valóságosságtól végletesen elrugaszkodott, sőt mi több, egyenesen a szentimentális érzelgősség és romantikus képzelgés szintjén megrekedt jelenségre. Mindezen megközelítésmódok és álláspontok azonban elképesztő mértékben távol állnak a misztika varázslatosan mélységes valóságának mibenlététől, elvégre a misztikus út olyasfajta megközelítési formája a Tapasztalaton Túlannan Létező Valóságnak, amely lényegét tekintve gyakorlatias, dinamikus és teljes mértékben tapasztalati irányultságú létmódnak mondható. Vannak vélemények, amelyek szerint a misztikus rendszerint olyasfajta személy, aki mivel emberileg nem igazán mondható alkalmasnak más tevékenységre, voltaképpen csupán csak üldögel, imádkozik, békésen mosolyogva révetegen szemlélődik, közben pedig gyermekies ábrándokat szövöget fellegek feletti világokról, és az azokat benépesítő pufók angyalokról, illetőleg mennyei egyesülésről álmodozik menyasszonyokkal és vőlegényekkel. Nos, bizony mondhatjuk, hogy ezek a megközelítések teljes mértékben elhibázott, és mindennemű értelmet nélkülöző személeteknek tarthatóak, hiszen amennyiben megadatott már valaha számunkra egy igazi és valódi, autentikus misztikussal való találkozás élménye, joggal vallhatjuk, hogy bizony a misztikus rendszerint nem ilyen, hanem valamiképpen teljesen más, mondhatni egészen misztikus jelenség.

A misztika területét sajnos, legalábbis az én véleményem szerint legfőképp avégett övezi ennyire hatalmas mértékű tájékoztatatlanság, tudatlanság és félreértések tömege, mert a különféle vallási intézmények képviselői hajlamosak úgy ábrázolni a követők, gyakorlók és hívők számára a misztikát, mint aminek környékén az átlagos embernek semmi keresnivalója nincsen. Amikor misztikus létélményről és tapasztalásokról esik szó, a vallási tekintélyek jelentős része kitérő válaszokkal próbálja kikerülni a kérdést, elhárítván azzal, hogy ezeket egy hétköznapi hívőnek, vagy gyakorlónak nem szükséges keresnie, hanem csupán a "világiak" számára fenntartott gyakorlatokkal és lehetőségekkel kellene foglalkoznia, és ezekkel megelégednie. Mindezekon túlmenően sajnos nagyon sok vallási előljáró eleve sötét területnek tekinti a misztikát, amelyet bejárni csupán a legnagyobb aszkétáknak és szenteknek lehet jogosultsága, azonban mindezek a tiltások és félreinformálások főleg abból fakadnak, hogy a legtöbb vallási tekintélyszemély eleve hiányos, avagy teljes mértékben hiányzó ismeretekkel rendelkezik a misztikáról. Ugyancsak szomorú, de ténylegesen tetten érhető jelenség az úgynevezett "intellektuális beállítottságú" emberek ellenérzése, amikor a misztikára terelődik a szó, ők ugyanis sok esetben szintén azokból a téves elképzelésből indulnak ki, amelyeket a felületes magyarázatok ültettek el a területtel kapcsolatban, túlságosan is egyoldalú módon ábrázolván azt. Ezeknek a személyeknek az óvakodása főként abból fakad, hogy egyfajta ájtatoskodó, érzelgős és számukra túlságosan is émelyítő módon túlburjánzó emocionalitást látnak benne, amely mint ilyen, megítélésük szerint egyáltalán nem méltó a hozzájuk hasonló komoly és két lábbal a földön álló, racionális emberekhez.

Mindezekon felül sok más ellenérzéssel és előítélettel kénytelen szembesülni úton-útfélen a misztikus létszemlélet, azonban éppen ezért szükséges kiemelkedő figyelmet fordítanunk a félreértések eloszlatására. Kezdjük tehát ezekkel. Az első, korábban már felvázolt, közkeletű tévedés, hogy a misztikus út csakis a kivételezett kevesek, a szent kiváltságosok sajátja lehet. Ez a lehető legnagyobb hiba, amelybe csak bele lehet esni a kérdéssel kapcsolatban. A misztikus út ugyanis a lehető legkönnyebben elérhető út, mielőtt azonban ezen a ponton túlságosan is könnyelmű módon elbíznanék magunkat, szükségét érzem rögvest kikötni, hogy egyúttal a lehető legnehezebb is mindegyik lehetséges ösvény között. A legkönnyebb és a legnehezebb is egyszerre, miként is lehetséges ez? A misztika a Végtelenség felé törekvők egyetemes nyelve, és mint ilyen, mindenki számára a lélek legmélyére van kódolva. Ebből következik, hogy a legtöbb misztikus, aki élete során erre az útra téved, voltaképpen arra döbben rá, hogy ő maga egész életében ezt az utat járta, mindösszesen korábban nem vált mindez teljességgel nyilvánvalóvá előtte. Könnyű rálépni, hiszen tudtommal a misztikus létszemlélet azon kevés irányzatok közé tartozik, amelyet még nem uraltak le a különféle hierarchikus szerveződésű rendek, intézmények, egyházak és rendszerek, így nem szükséges mindenféle tekintélyszemélyek, vezetők, előljárók, tanítók és mesterek engedélyét, felszentelését, avatását, áldását és beleegyezését kérni ahhoz, hogy valaki a "Misztikusok Misztikus Közösségéhez" tartozhasson. A misztika ugyanis olyan terület, amelyet nem igazán lehet megjátszani, mímelni, vagy elhíttetni másokkal, intézményeket alapítani rá pedig a lehető legkevésbé sem lehetséges. Általánosságban azért, mert az egyének szintjén viszonylag hamar, vagy legalábbis záros határidőn belül nyilvánvalóvá

válik, hogy ki számít igazi misztikusnak, és ki közülük a köpönyegforgató és a szájhős. Intézmények szintjén pedig még ennél is könnyebbé válik a dolgunk a megkülönböztetés tekintetében, ugyanis olyan, hogy intézményesített misztika voltaképpen nem létezik. Miért nem? Mert intézmény és misztika eredendően kizárják egymást. Ahol a misztikus létmód megszületik, majd pedig felnövekedvén intézmény alapul rá, az egyúttal magának a misztikának a halálát is jelenti, így tehát rendszerint nem marad más, mint kiszikkadt csontváz és száraz épületváz, alapok, falak és kötőanyag nélkül, intézmény címszó alatt.

Miért is mondom, hogy a misztikus út a lehető legnehezebb is egyben? Mindez abból következik, hogy bár az ösvényre való rálépés mindenki számára nyitva áll, és kimondottan egyszerűnek mondható is, a rajta való járás és megmaradás egyike a lehető legnehezebb feladatoknak, amellyel emberi életünk folyamán szembesülhetünk. Nem létezik ugyanis "instant megvilágosodás", kétnapos beavatás, vagy könnyű, gyors, egyszerű, "csak legyél" típusú misztikus út, hanem bizony komoly, szigorú és következetes, állandó lelki munkával végigkísért, lassú és fokozatos fejlődés, sok-sok (látszólagos) visszaeséssel, kudarccal és botlással tarkítva. Már pusztán az éberség megfelelő kiépítése és a következetes misztikus életmód kialakítása is éveket vehet igénybe, a valódi megvalósítás pedig még ennél is tovább tarthat. Napjaink türelmetlen, szétszórt és sietős attitűdjét vizsgálván nem csodálkozhatunk azon, hogy igazán kevesen képesek csak megmaradni ezen az ösvényen, a sorozatos nehézségek és csalódások megtapasztalásával pedig könnyen letérnek és lemondanak róla, olcsó vigaszt keresvén valamelyik divatirányzatban.

Így tehát valójában bárki ráléphet a misztika ösvényére, illetve összhangban maradva a korábbi gondolattal inkább azt mondanám, hogy bárki felfedezheti önmagában az eleve benne rejtetten jelenlevő misztikust. A másik közkeletű tévedés ugyanis, hogy a misztika voltaképpen nem más, mint egy a múlt homályába vesző irányzat, amelynek hiteles megvalósítói és képviselői mainapság már nem léteznek egyáltalán. Alapvetően hibás feltételezés, ugyanis a valódi misztikusok jelenleg is korunkban élnek, pusztán a felismerhetőségük mondható meglehetősen bajosnak. Van ugyanis a misztikus létmódnak egy olyan, alapvető feltétele és meghatározója, amely eleve megnehezíti az útonlevők felismerését, ez pedig nem más, mint a hallgatás. Paradox módon leginkább úgy lehet elkülöníteni korunk szájhőseit az autentikus megvalósítóktól, hogy míg előbbiek a lehető legszélesebb körben és legnagyobb fórumon hirdetik magukról misztikus voltukat, az utóbbiak minden erejükkel azon vannak, hogy lehetőség szerint senki se tudhasson róluk semmit. Így tehát korunk százada a különféle piedesztálra emelt, vagy önmagukat emelő "sztárguruk" kora, akik öltözküddel, beszédmódjukkal, kinézetükkel, viselkedésükkel és jól begyakorolt monológjaikkal próbálják elhitetni velünk önmaguk emelkedett voltát. Velük szemben pedig az inkognitóban élő, rejtőzködő és szerényen megbúvó, valódi neofiták, adeptusok és mesterek azok, akik minden igyekezetükkel próbálnak visszatalálni Ahhoz, Ami lényük valódi és autentikus lényegét képezi, ezzel egyúttal pedig minél távolabbra kerülni mindattól, ami Ezzel ellentétes. A gondolatmenet ezen részletének lezárásaként még annyit érdemes megjegyezni, hogy semmi esetre se tévesszen meg bennünket azoknak a példája sem, akik az álszerénység eszközeivel kívánják elhitetni velünk, hogy személyükben valódi misztikusokkal van dolgunk. Ők azok, akik a saját

méltatlanságuk, tudatlanságok és avatatlanságuk szüntelen felemlegetésével próbálnak ellenpontot nyújtani a sokféle hencegővel szemben, azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy a buzgón hirdetett szerénykedés éppen annyira ellentétes a misztikus hallgatás eszményével, mint a spirituális nagyozolás.

Gyakorlatiasabb vizekre evezvén próbáljuk meg most áttekinteni, hogy miért is feltétlenül fontos egy stabil, megfelelően átgondolt és kellőképpen következetes misztikus életmód és gyakorlatrendszer összeállítása mindazoknak, aki a misztikus létélmény megélése mellett szeretnének elköteleződni. Fontos megjegyezni, hogy bár a misztika lényegét tekintve egyetemesnek mondható, mégis különféle irányzatai alakultak ki az egyes tradíciók keretein belül. Misztikának nevezhető például a taoista bölcsek lelkisége, a tantrikus buddhizmus, a jóga különféle irányzatai, a karmelita misztika, a kabbalah, illetve az iszlám talaján álló szúfi tradíció, így tehát számos alternatíva áll az érdeklődő személyek rendelkezésére, amennyiben el kívánnak köteleződni valamelyik lehetőség mellett. Amely változatra az én gondolatmenetem alkalmazható, az a misztikus megismerésnek azon irányvonala, amelyet leginkább úgy lehetne nevezni, mint egyfajta "vadgnózis", vagy "Bolond Bölcsesség". Ez az Út mentes mindennemű vallási, felekezeti és egyházi elköteleződéstől, és bár olyan irányzatok kincsestárából merít, mint a szúfi lelkiség, a kabbalah, az alkímia és a theurgikus mágia, mégis mindenkor törekszik a saját függetlenségének és "úttalanságának" megtartására. Ennek az útnak, tehát nevezetesen egyfajta theurgikus-mágikus miszticizmusnak a szempontjából igyekszem bemutatni, hogy miért is fontos a megfelelő életrend kialakítása és gyakorlása, illetve hogy miként is művelhető ki és tartható fenn mindez a

mindennapok során. Amikor életemnek egy pontján úgy éreztem, hogy valamiféleképpen képtelennek mutatkozom továbblépni az úton, és olyan akadályok tolultak elém, amelyekkel nem tudtam mit kezdeni, hosszas elmélkedésbe kezdtem abban a kérdésben, hogy vajon mit is csinálhatok rosszul, ami miatt nem áll módomban áttörni az aktuális blokkot. Egy alkalommal villámcsapásként ért engem a felismerés, hogy vajon mit is várhatok, amikor tulajdonképpen teljes mértékben hiányzik az életemből az a következetes és kiépített gyakorlatrendszer, amely nélkül a misztikában nem igazán érhető el semmi. Éppen ezért szeretném összefoglalni, hogy miben is áll egy misztikus életformát támogató életrend kidolgozása.

1. A misztikus életmóddal egybecsengő környezet és hangulat kialakítása

Bár tudom, hogy a külsőségeknek fokozatosan szükséges elhalványulniuk a misztikus úton való előrehaladás során, kezdetben mégis alapvető fontossággal bírónak tartom, hogy úgy alakítsuk ki környezetünket, hogy az a lehető legnagyobb mértékben képessé váljon egy misztikus atmoszféra és hangulat sugározására. Elcsépelet közhelynek számít ugyan, de ennek ellenére igazságtartalma nem vonható kétségbe, hogy "amire figyelsz, az a világ". Mindez szolipszisztikus szempontból is kifejezetten igaz, hiszen amennyiben a tudatomtól független valóság nem érhető tetten, úgy nekem magamnak lehetőségemben áll tudatos művelettel alakítani a világot és a valóságot, hogy az megfeleljen és összhangba hozhatóvá váljon mindazzal, ami felé törekszem. Így tehát amennyiben úgy építem fel és élem meg mindennapjaimat, hogy az misztikus hangulattal teljes legyen,

akkor idővel ez a hangulat életem szerves részévé válik, csodálatos módon támogatva a misztikus önkiteljesítésben való előrehaladásomat. Praktikus szempontból ez nem jelent többet, mint hogy egyre inkább úgy rendezzük be a környezetünket, hogy annak minél több aspektusa emlékeztessen bennünket az általunk választott misztikus ösvényre. Kezdeti lépésként például rendezzünk be egy kis sarkot, vagy akár polcrészt olyan szentélynek, vagy oltárnak, amelyen a választott tradíció jellegzetes szimbólumait helyezhetjük el. Nem szükséges ennek egy egész helyiséget szentelnünk, tökéletesen elégséges egy egészen aprócska terület, elvégre a lényeges nem a kiterjedtség, hanem a misztikus atmoszféra megteremtése. Nem érdemes továbbá drága és értékes tárgyakra gondolunk, néhány mécses-, vagy gyertyatartó igazán nem minősül megengedhetetlen kiadásnak, ugyanígy néhány kép, füstölő, terítő, kegytárgy, vagy szobrocscsa sem tartozik a beszerezhetetlen dolgoknak kategóriájába. A legfontosabb, hogy ne a díszítettségre, illetve még csak ne is a hagyományos értelemben vett esztétikára törekedjünk, hanem csakis és kizárólag arra, hogy mi magunk képesek legyünk megélni ezzel a megszentelt területtel kapcsolatban a misztikus ihletettséget. Ha szeretnénk, lakásunk több pontján is kialakíthatunk ilyen aprócska szentélyeket, akár minden egyes helyszínt különböző tradícióknak szentelhetünk. Így rendelkezhetünk egyszerre akár gnosztikus, buddhista és hindu szentéllyel is. Kerüljük azonban az egyes hagyományvonalak elemeinek vegyítését egyazon oltáron, vagy szentélyben, inkább alkossunk minden, általunk alkalmasnak érzett tradíció lelkisége számára különbözőt. Füstölőkkel, gyertyafénnyel és ha szükséges, zenével is meghittebbé varázsolhatjuk ezt a környezetet.

Létezik még egy igazán fontos momentuma ennek a misztikus életterület kialakításának, nevezetesen a megszentelés. Nem elégséges ugyanis, ha pusztán beszerezzük a számunkra alkalmas eszközöket, majd pedig esztétikus rendbe helyezzük őket az otthonunkban, hanem feltétlenül szükséges úgymond "belehelyeznünk" valamit önmagunkból is, nevezetesen a Megszenteltség lelki felismerését és tudatosítását, ez pedig az akarati tevékenység szertartásba öltöztetett gesztusaival valósítható meg. Nem szükséges papokhoz, sámánokhoz, lámákhoz vagy tanítókhoz fordulnunk, hiszen a megszentelésre való képesség mágikus aktusa olyan potenciál, amely minden egyes emberi lény alapvető és elidegeníthetetlen képessége, mondhatni olyan örök Hivatása, amellyel a világra született. Az, hogy milyen módon, milyen szertartás segítségével szenteljük meg misztikus életterünket, teljes egészében rajtunk és a választott tradíciónk eszköztárán múlik. Használhatunk önmagunk által megszentelt vizet, vagy olajat, illetve füstöt, fényt, vagy egyéb adományokat is, csakis és kizárólag az intenció, a szándék, az akarat és a cselekmény számít. Mindezekén kívül fontos, hogy ezt a misztikus hangulatot képesek legyünk minél inkább tudatosítani, elmélyíteni és megőrizni otthonunkból kimozdulván, a mindennapok körülményei között is.

2. A tudatosság és éberség elmélyítése

Minden misztikus tradíció meghatározó sarokpontja ez. A legtöbb ember voltaképpen egész életét egyfajta kábult tompultságban éli le, mindennapi szükségletei, rutintevékenységei és szeszélyei által sodortatván önmagát. Ez olyasfajta állapotot eredményez, mintha egyáltalán nem is lennének ébren, hanem a kollektív álom bűvöletében

maradnánk. Ébernek lenni annyit jelent, hogy minden egyes tevékenységünket megpróbáljuk tudatosan, önmagunk igaz valójának jelenlétében végezni, a buddhista bölcsek szavaival élve: "ha ülünk, akkor ülünk, ha állunk, akkor állunk, ha fekszünk, akkor fekdüjünk". Ne zárjuk ki tehát a létezésből Azt, Akik és Amik valójában vagyunk. Ehhez persze szükséges megtalálunk magunkban Mindazt, Ami lényünk valódi valóját képezi, erről és ennek mikéntjéről más írásokban nagyon sok szó esik. Éberen élni azonban egyáltalán nem könnyű feladat, sok esetben kimondottan fárasztó tevékenység lehet, illetve halmazottan fel kell készülnünk arra a jelenségre, hogy érzékelésünk elmélyültebbé és kifinomultabbá válik, érzékenységünk pedig mindkét irányban kimondottan megnő. Éppen ezért érdemes lassan, átgondoltan haladnunk ahhoz, hogy ne ártson meg nekünk ez a fajta felébredési folyamat, hanem fokozatosan, lépésről lépésre hozzászoktatni önmagunkat ehhez a felfokozott ébrenléti állapothoz.

3. Misztikus gyakorlatok felépítése

Pármennyire is pejoratív jelentéssel bír napjaink betáblázott rohanásában a napirend, misztikus szempontból azonban mégis kiemelt fontossággal bír. Nem szabad azonban átesnie egyfajta "muszaj kötelességrendszer" szintjére, hanem mindenképpen a magunk saját szükségleteihez kell igazodnia. Egy kényszerrel végzett gyakorlatrendszer voltaképpen idővel kötelességgé silányul, ami pedig a misztikus tapasztalás és gazdagodás egyik legveszedelmesebb ellensége. Számomra a legnagyobb akadályt jelenti, hogy nem szánok megfelelő mennyiségű időt a meditációra, imádságra és egyéb rituális cselekmények végzésére, pedig ezek a tevékenységek mindmind hozzájárulnak az éberség és tudatosság elmélyítéséhez és

fenntartásához a mindennapok során is.

A meditációnak számos fajtája és módja létezik, így alapvető fontossággal bír, hogy mindenki a maga sajátos lelki alkatának megfelelő változatát találja meg. Akinek számára a letisztultság, praktikusság és sallangmentesség fontossággal bír, érdemes a zen buddhizmus által képviselt meditációs technikákra építenie, a vizuális, élénk fantáziaérettel rendelkező személyek számára pedig megfelelő ösvényt jelenthetnek a különféle kabbalista meditációs technikák. Az eksztázisra törekvők számára a különböző szúfi meditációs lehetőségek jelenthetnek nagyon szép háttérrel a lelki fejlődésre, hogy csupán néhány példát említsek. A lényeg, hogy ne essünk bele a számtalan álspirituális, vagy divat-ezoterikus irányzatok által hirdetett téves eszmék csapdájába, hanem mindenképpen válasszunk autentikus és eredeti utat. Ne próbáljunk meg egyszerre túlfőzött sőt sokat akarni, ugyanis a meditációs elmélyülés és a gondolatok elengedése voltaképpen rendkívül nehéz és bonyolult feladat. Egy minden szempontból a misztikus önkitaljesítésre alkalmas zazen praxis kialakítása például öt-hat esztendő minden napos gyakorlás mellett valósítható meg, és nagy vonalakban ugyanez mondható el az összes, valódi meditációs technikáról is.

A legfontosabb azonban mindebben az, hogy a misztikus önkitaljesítés szempontjából kezdetben már a lehető legkezdetelegesebben alkalmazott meditációs technikák is rendkívül épületesek és alkalmasak lehetnek, a lényeges az, hogy kezdjük bele. Amennyiben képesek vagyunk hozzászoktatni magunkat ahhoz, hogy minden reggelünk és esténk rendjébe beiktatunk egy-egy ötperces meditációs elmélyedést, már hatalmas lépést léptünk előre a misztikus

létezés mód hosszú és rögzös útjain. Ezeket az ötperces szakaszokat később lassacskán megnövelhetjük, mondjuk tízpercesre, aztán félórásra, vagy még hosszabbra, a lényeg azonban a minőségi, nem pedig a mennyiségi időn alapszik. Inkább töltsön el ugyanis valaki öt percet igazán tartalmas és mély meditációban, mint hogy hosszú órákon át szenvedjen, utána pedig buzgón hirdesse minden lehetséges alkalommal, hogy mennyi mindent tesz meg ő valójában a misztikus előrehaladásért. A hallgatás ebben az esetben is illendőbb.

4. Imádság

A huszadik század elejének egyik legjelentősebb francia misztikusa, Gérald Encausse (Tau Vincent) úgy beszélt az imádságról, mint a lehető legmagasabb rendű gyakorlatról, amelynek középponti helye kell legyen valamennyi misztikus életében. Állítása szerint egyetlen őszinte és elmélyült imádság sokkalta többet jelent, mint a lehető legbonyolultabb és legtökéletesebben végrehajtott mágikus ceremónia. Sajnos sokakat visszariaszt az imádsággal kapcsolatban az a tévhit, amely szerint az nem lehet más, mint előre begyakorolt formulák gépies ismételtetése, vagy mint olyan ájtatossági gyakorlat, amely során megkíséreljük mintegy "meglágyítani" az Istenség szívét avégett, hogy teljesítse azokat a kéréseket, amelyeket Vele szemben megfogalmazunk. Sokan hajlamosak vagyunk azt feltételezni, hogy minél többet, minél buzgóbban és minél rendületlenebbül imádkozunk, Isten majd "megadja magát", teljesítve a Feléje terjesztett kívánságainkat. Emiatt nagyon sokan, meglehetősen hamar csalódnak majd az imádságban, mert hiszen az eredeti célja és értelme egyáltalán nem ebben rejlik. Nem véletlenül beszélt Yeshua Krisztus arról, hogy a rejtekben végzett ima sokkalta többet jelent, mint a

nagy plénum előtt, nagy szavakkal végzett ájtatosság, illetve hogy nem szükséges a mindennapi dolgok felől kéréseket megfogalmaznunk, hiszen vágyaink és szükségleteink tökéletesen ismertek a Mindenség színe előtt.

Az imádság lényege tehát nem abban rejlik, hogy megostromoljuk Istent a kéréseinkkel, megváltoztatva ezzel az Ő eredeti szándékait, hanem éppen ellenkezőleg, a mi saját akaratomkat és szándékainkat kívánjuk felemelni avégett, hogy a lehető legteljesebb mértékben méltó legyen a bennünk élő Isteni Jelenléthez. Összhangba hozni a saját érzéseinket, vágyainkat, gondolatainkat és akaratomkat a Felsőbb Természettel, nos gondolkodásom szerint ez az imádság elsődleges célja.

Hogyan is imádkozzunk? Nos, erre nem igazán lehetek képes érdemben válaszolni, hiszen az imádság a lehető legszemélyesebb és legbensőségesebb megnyilatkozás az Istenség felé. Ezért is nem igazán tudnak megfogni a különböző "imamódok", módszerek, vagy vallási iránymutatások a magam saját imaéletét illetően, hiszen véleményem szerint nem lehet egyedül üdvözítő utakat kijelölni arra, hogy valaki miképpen kommunikáljon a Mindenséggel. Ez mindig a mi saját, közös és személyre szabott hangunk, amelyet mindenképpen nekünk magunknak szükséges megtalálnunk.

5. Liturgikus gyakorlatok, szertartások és ceremóniák

Engem személy szerint olyannyira lenyűgöznek a misztikus életet elmélyítő különféle rituális cselekmények, hogy metafizikai életem egyik legfontosabb sarokköveként tekintek rájuk, ugyanakkor azonban tudatában vagyok annak, hogy ez egyáltalán nem mindenkire igaz, és nem is szükséges, hogy mindenki számára igaz legyen. A misztikus úton járva egyikünk igényli a különféle külsőségeket, ceremoniális kellékeket és liturgiákat, míg a másikunk tökéletesen képes előre haladni ezeknek hiányában is. Életem során rengeteg liturgia és ceremoniális előírás szerint végeztem megszentelt cselekményeket, majd később hozzáfogtam a saját gyakorlataim és rituális módszereim kialakításához. A modernkori gnosztikus tanító, Tau Malachi szerint az önmagunk által megalkotott rituális elemek először csupán nem többek, mint egyszerű cselekménysorok, amelyek gyakorta végezve azáltal telnek meg tartalommal, hogy mi magunk tartalmat kezdünk tulajdonítani nekik, azaz szándékot, lelki energiákat és fókuszált figyelmet szentelünk rájuk. Ahogyan ezek a rituális és ceremoniális keretek az elmélyültségünknek köszönhetően egyre inkább megtelnek lélekkel és étellel, előbb-utóbb a bennünk élő Istenség is bekapcsolódik a folyamatba, az Isteni Jelenlét fényével és áldásaival töltve meg a cselekményeinket. Így tehát, amennyiben az Istenség különféle megnyilatkozási formáit vizualizáljuk, Isten lassacskán mintegy "birtokba veszi", étellel tölti meg ezeket a vizualizációkat, cselekménysorokat és liturgikus, rituális cselekedeteket. Amennyiben tehát úgy érezzük, hogy misztikus elmélyültségünket a különféle külsőségek és ceremóniák képesek lennének még inkább kiteljesíteni, célszerű lehet alaposabban is elmélyedni ezekben.

6. Misztikus források és tanítók szerepe

Próbáljunk meg autentikus és hiteles forrásokat találni, amelyek által elmélyíthetjük tudásukat és tájékozottságunkat a misztikus életet illetően. Igaz ugyan, hogy a misztika alapvetően tapasztalás-alapú életút, ismereteink szerint azonban tudás és bölcsesség kéz a kézben járnak, így amennyiben bölcsességünket az éberség, tudatosság, meditáció, imádság és rituális cselekedetek képesek elmélyíteni, úgy tudásra és értelemre a tanulás által tehetünk szert. Célszerű azonban gondosan megválasztanunk forrásainkat, ugyanis alapvetően félrecsúsíthat egy misztikus út, amennyiben valamiféle álspirituális, vagy divat-ezoterikus tanító műveinek bűvkörébe kerülünk. Véleményem szerint csodálatos dolog, hogy léteznek olyan klasszikusok, mint Marcus Aurelius, Jakob Boehme, Heinrich Cornelius Agrippa, Paracelsus, Martinez de Pasqually, Louis-Claude de Saint-Martin, Ramana Maharshi, vagy Hazrat Inayat Khan, de hozzájuk sorolható még bizonyos szempontból Friedrich Nietzsche, vagy Carl Gustav Jung is. Én magam nagy örömmel és lelkesedéssel forgatom még a különféle gnosztikus írásokat, így a Tamás, Mária és Fülöp evangéliumokat, illetve a Pistis Sophia című alkotást, gondosan átmélgelve a benne foglaltakat. A Magyarországhoz kapcsolható szerzők közül Hamvas Bélát emelném ki, azonban az ő esetében hozzátenném, hogy megfelelő óvatossággal és körültekintéssel szükséges feléje közelednünk, nehogy véletlenül összetévezzük az általa képviselt igazi lelkeséget a reája gyakorta hivatkozó kortárs szerzők irányvonalával. Nagyon ritkán és nagy gonddal hivatkozom csak kortárs szerzőkre, elvégre ilyenkor sokkalta jobban fennáll a tévedés és félreismerés esélye, azonban Tau Malachi írásait mindenképpen szeretném kiemelni és ajánlani.

7. Helyes értelemben vett aszkézis

Gondolkodásom szerint ez igényli mind közül a legnagyobb mértékű körültekintést és tisztázást, ugyanis a kifejezés gyakorta mosódik össze a különféle irányzatok önsanyargató és lemondással teljes magatartásával, amely azonban egyáltalán nem tekinthető helyes útnak. Az aszkézis ugyanis voltaképpen egyáltalán nem jelent mást, mint következetes és tudatos gyakorlást, vagy szellemi önfejlesztést. Mindez, mint ahogyan már korábban írtam róla, alapvető fontossággal bír a misztikus életszemlélet szempontjából. Az aszkézis helyes gyakorlása által képessé válhatunk önmagunk önzőségének felszámolására, illetve gondolataink megzabolázásának, uralásának és irányításának, az érzelmeink által hordozott üzenetek helyes megértésének módját is elsajátíthatjuk. Fontos azonban megértenünk, hogy az egyes vallási irányzatok követői által népszerűsített önsanyargatás voltaképpen nem különbözik egyfajta befelé fordított agressziótól, és végső soron egyenlőnek mondható az önmagam ellen való fordulással. Jellegzetes tapasztalatom volt a kolostorban eltöltött időszakom alatt, hogy éppen a legnagyobb mértékű önsanyargatást végző szerzetestársaim bizonyultak a legridegebbnek, legszívtelenebbnek és a legkegyetlenebbnek társaik felé, pontosan azért, mert aszkézisük nem volt más, mint a bennük lévő agresszió és bestialitás szociálisan elfogadott módja. Az ilyesfajta önmagam ellen való fordulás azonban olykor a visszájára fordul, elszabadul, és már nem fogja nézni, hogy hol és kiben is keres magának újabb áldozatot. Ezzel szemben a helyesen megélt aszketikus praxis egyáltalában nem jelent kegyetlenséget, önkorlátozást és önsanyargatást, hanem a lehető legteljesebben megélt lelki szabadságot azáltal, hogy különbséget enged tenni

lényeges és lényegtelen dolgok között, illetve önmagam tudatos fegyelmezése révén koncentrálttá tehet az életem aprócska csodáinak felismerésére és teljesebb megélésére.

Amikor tehát önmagamban valamiféle tiltást tapasztalok, célszerű lenne alaposan górcső alá venni, hogy éppenséggel mely területen gyökerezik ez a fajta tiltás. Ha azt tapasztaljuk, hogy a tiltás a külvilág felől érkezik hozzánk, tehát a társadalom, vagy valamiféle külső tekintély személy elvárásaként fogható fel, úgy célszerű volna nem tulajdonítani túlzott jelentőséget neki, hiszen a külső tekintély szavának alapvetően semmi keresnivalója nincsen a misztikus életben. Amennyiben arra a konklúzióra jutunk, hogy a tiltás, vagy az elvárás a személyiségünk felől érkezik hozzánk, úgy szintén nem érdemes túlzottan komolyan vennünk, hiszen akkor nagyrészt valamiféle belsővé tett, de eredendően ugyanúgy külsőnek mondható elvárásnak próbálunk megfelelni. Ezt úgy érhető leginkább tetten, hogy amennyiben elbukunk, vagy nem sikerül helytállnunk egy általunk fontosnak tartott dologban, mennyire vagyunk képesek elengedni a büntudatot és az önvádat. Amennyiben egy hibánk, botlásunk, vagy vétünk elkövetése után maró büntudat száll meg bennünket, amelyen nem vagyunk képesek viszonylag hamar felülemelkedni, úgy valószínűsíthetjük, hogy voltaképpen mi magunk vagyunk azok, akik haragot és elégedetlenséget, illetőleg csalódást érzünk magunkban amiatt, mert nem sikerült megfelelnünk az önmagunkkal szemben támasztott elvárásoknak. Ez azonban ugyanúgy hibás hozzáállás, mint a külvilágnak való megfelelés vágya. Isten valójában sokkalta könnyebben, gyorsabban és nagyobb szeretettel bocsát meg nekünk, mint ahogyan mi magunk viszonyulunk önmagunkhoz az önszeretet kérdését illetően.

Ha azonban azt tapasztalom, hogy egy aszketikus szándék, vagy önkorlátozási tiltás nem kívülről, de nem is belülről, hanem a Mindenség felől érkezik hozzánk, akkor az biztos jele lehet annak, hogy egy újabb lépést jelenthet az Igazi Önmagam felé vezető úton. Ilyen esetekben egyáltalán nem lényeges többé számunkra, hogy a külvilág miként is vélekedik rólunk, illetve nem ostorozzuk magunkat felesleges önváddal amiatt, hogy nem voltunk képesek megfelelni saját magunkkal szemben támasztott követeléseinknek. Egyszerűen azért teszünk meg bizonyos aszketikus gyakorlatokat, mert ezek által közelebb kerülünk Önmagunkhoz és a bennünk élő Istenhez, illetve ezek által képesek vagyunk újabb és újabb lépéseket tenni emberi létformánk meghaladása felé. Nietzsche szerint az emberi létezés mód csupán abban az értelemben érdemelhet csak figyelmet, amennyiben az egyfajta létrafoknak tekinthető az Emberfeletti Ember megvalósításának műveletében. Ez a fajta ember az, aki képes felfedezni Önmaga Isteni eredetét, és tudatos lépéseket tenni ennek az Isteni Eredetnek az újbóli megtapasztalása felé. A helyes értelemben vett aszkézis által képessé válhatunk a belénk plántált magasabb emberi minőségek kibontakoztatására, és egyfajta emberfeletti életre is, amely kreatív, gondoskodó, szeretetteljes és magasztos, teremtő természetünk megélésének szükséges feltétele.

"Minek álmodni, ha ébren is jó?"

Amióta csak öntudatra ébredtem, állandó jelleggel kénytelennek mutatkoztam szembesülni a környezetemben élők részéről azokkal a kisebb-nagyobb mértékben kritikainak nevezhető észrevételekkel és megállapításokkal, amelyek szerint túlságosan is visszahúzódó, önmagamba forduló, idealista, naiv és álmodozó, sőt mi több, egyenesen lusta, menthetetlenül kényelmes, kényes és nemtörődöm, a világgal szemben irreális elvárásokat támasztó, tudatosan kihúzó és elkülönülő személyiség lennék. Ezeknek a véleményeknek a számomra legsúlyosabban csengő, és legtömörebben zanzásított összefoglalását éppen egy ókatolikus egyházi személy részéről nyílhatott alkalmam megtapasztalni, aki szerint "nem találok a helyemet a világban, ezért teremtettem magamnak egy mesterséges, egyszemélyes világot", illetve hogy "igazán kár értem, mert egy értékes ember vagyok, aki jobb sorsra lenne érdemes". Ennek és a többi, voltaképpen hasonszórú véleménynek a nyomán gyakorta elgondolkodtat annak a kérdése, hogy miért is érzem magamat sokkalta jobban ebben az alternatív és egyszemélyes világban, mint az úgynevezett "való életben".

Első ízben mindenképpen érdemes elárulnom, hogy személy szerint teljes mértékben egyetértek ezeknek a véleményeknek a tartalmával, legalábbis azon a síkon, amelyen a maguk valójában megfogalmazódtak. Amennyiben az anyagi világ nézőpontrendszerét vesszük alapul, bizony valóban meglehetősen lusta, a mindennapokban előforduló eseményekkel, a világgal és az emberekkel szemben kimondottan érdektelen, álmodozásra és idealisztikus

gondolkodásra meglehetősen hajlamos figurának tűnnék, én magam azonban fenntartom magamnak a jogot és a lehetőséget arra, hogy ilyennek tűnjek, sőt mi több, egyenesen arra is, hogy valóban ilyen is legyek. Nem tudok azonban egyetérteni ezekkel a véleményekkel mindazon síkokon, amelyek az anyagiasság szempontjainál mélyebben fekszenek, és amelyek a szellemi-metafizikai és misztikus rétegeket érintik, ezeken a síkokon ugyanis teljesen más szabályok és szokásrendek vannak érvényben, ugyanúgy, ahogyan az itt működő értékrendszer is alapjaiban tér el a biológiai-materiális-társadalmi síkon megjelenő preferenciáktól.

Számos kritikai észrevételt nyílt már alkalmam meghallgatni, némelyekkel szembesülvén bizony erőteljesen kellett tartanom magamat ahhoz, hogy az általam ilyen helyzetekben felölteni szokásos, derűsen megengedő félmosolyt a lehető legteljesebb valójában fenntarthassam, elrejtvén az emberek elől valódi véleményemet. Az igazság azonban az, hogy a magam részéről sokkalta szívesebben töltöm mindennapjaimat ebben az úgynevezett alternatív, mesterséges és egy(illetve mostanra már kettő plusz három)személyes világban, mintsem hogy a feltétlenül szükségesnél akár csak egy fikarcnyival is nagyobb mértékben bonyolódjak bele annak a számomra elképesztően sivár, felületes és rettenetesen nyomasztó, igazságtalan létezőmódnak a mocsarába, amelyet az emberek nagy része valóságnak hív.

Sohasem felejttem el a beszélgetést, amelyet serdülőként Édesanyámmal folytattam optimizmus és pesszimizmus kérdésében. Úgy tizennégy esztendő lehettem, amikor Édesanyám, akit a maga saját életében alapvetően pozitív

világlátás, derűsen reményteljes ember-, és társadalomfelfogás jellemez, egyszer felvetette nekem, hogy nem kellene ennyire negatívan, sötéten és pesszimistán, a számomra kedvezőtlen fordulatokat valószínűsítvén szemlélnem a világot. Én magam tisztán emlékszem a saját válaszomra, amelyet erre a gondolatra megfogalmaztam: "Tudod Anyu, én alapvetően a lehető legrosszabbat nézem ki és várom minden egyes helyzettől, így azonban bármi, ami ennél a lehetőségnél akár csak egy kicsivel is jobbnak mondható, már örömet okoz számomra. Ha azonban minél pozitívabb dolgokat várok az életben, annál kevésbé okoz majd jóleső, kellemes csalódást a pozitív történés, hiszen végső soron 'csak' azt kapom, amit vártam, azonban annál nagyobbat csalódom majd, ha végül negatívabban sülnék el a dolgok." Bár tény és való, hogy ezek a szavak közel sem ennyire körültekintően megfogalmazva hangzottak el akkoriban, és végső soron nem is bizonyultak többnek, mint egy kiskamasz naiv bölcselkedései az életének kezdetén, azonban tizenöt esztendő távlatából visszatekintvén nem gondolom mainapság sem másként.

Mindennemű tettetett optimizmust mellőzvé én magam szilárdan hitet teszek azon álláspontom mellett, hogy az úgynevezett "valóság" számomra nem több, mint egy végeláthatatlan hullámasút, egy örök időig görgetett mókuserék, amelyben legtöbbször úgy rohanunk előre, a magunk sajátos és sajátos gumicsontjai után kajtatva lélekszakadván, hogy még csupán közelébe sem kerülünk állapotunk végletes, és végzetes nyomorúsága tudatosításának. A Nagy Tanítók szavait, mint Yeshua Krisztus, Buddha, Zoroaszter, Máni, Marcus Aurelius, Shams Tabriz és Saint-Martin, meghallgatjuk ugyan, alkalomadtán még nagy bölcselkedve elmélődünk is az igazságtartalmukat illetően,

azonban a bennünk elrejtett fénymagocskák a legtöbb esetben teljességgel terméketlen talajba hullanak. Sokan jószándékúan megszívlelik ezeket az intelmeket, és még valamilyen szinten valóra is váltják őket az életük során, azonban mindez mégsem változtat azon a helyzeten, amelyben valójában vannak. Sajnos alapvetően tévednek azok, akik hisznek a "két úrnak való szolgálat" lehetőségességében, a valóság ugyanis az, hogy a materiális világnak való megfelelés és a metafizikai önmegvalósítás között egy ponton túl szükségszerűen és menthetetlenül kibékíthetlenné válik az ellentét.

Nagyjából tízesztendőskoromban tapasztaltam először, hogy idegen vagyok ezen a világon. Nem tudtam még akkoriban válaszokat találni és gondolatokat megfogalmazni a miértekkel kapcsolatban, azonban tisztán és áthatóan éreztem, hogy nem érzem jól magamat itt, és el akarok menni, ki akarok kerülni ebből a létezésből. Ezt a fajta kilépést, mihelyst lehetett, meg is tettem, bár mindez pusztán gondolatban, a fantáziámat latba vetve volt lehetséges. Onnantól fogva tudatosan törekedtem az elkülönülésre, olyan tuskéket növesztvén önmagam kültakarójára, amelyek távol tartanak mindenfajta külső belépési kísérletet. Életemnek egy bizonyos szakaszában egyszerűen bolondnak tettettem magamat, bizarr viselkedéseket produkálván kortársaim előtt, aztán pedig a nyílt arrogancia útját választottam. Később aztán megélhettem az őszinte emberi barátságok örömét is, bizonyos időszakokra tapasztalván a rokonság és otthonosság érzéseit, azonban mihelyst ezeknek vége szakadt, az üresség, idegenség és meg nem értettség árnyai ismételten visszakúszni látszottak lelkemnek egére. Nem volt számomra más választás, egy ponton túl tudatosan és teljes vállszélességgel felvállaltam hát a vállalhatatlant, jelesül a kívülállóság és az ezzel járó

kitaszítottság rózsakeresztjét.

Mi tagadás, sajátságos Út kezdődött el ezzel, mégpedig az a bizonyos "nagybetűs". Amikor kellett, bezártam. Amikor kellett, teremttem és alkottam: új világokat, számomra érdekes, értékes és szabad világokat. Hatalmas ajándék a fantázia: a teremtés gesztusa, alternatív valóságok megalkotásának lehetőségét önmagában hordozó, Isteni Ajándék. Először csak játékban, majd aztán a játékoktól elrugaskodván a saját képzeletem játékában, majd pedig a Fantasy RPG műfajában elmélyedve alkotván teremttem. Hősöket, sárkányokat, megannyi különleges, izgalmas, távoli világot. Megtapasztalhattam a teremtés aktusát, megélhettem, hogy milyen érzés teremtőnek lenni. Felnövekedvén ugyanígy éltem tovább a mindennapjaimat, kiterjesztve és kibővítve lassacskán a teremtő kedvem fókuszát oly módon, hogy fantázia és valóság csakhamar összefonódottá válhatott számomra. Amikor kellett, otthont teremttem, amikor úgy hozta a szükség, akkor pedig remeteséget a nagyváros közepén. Egyházat teremttem, amikor nem találtam otthonra egyik egyházban és felekezetben sem, és Tradíciót, amikor nem találtam meg önmagamot egyik elérhető és megtapasztalható Tradíció keretein belül sem. Mindez persze jelentős mértékben önhittnek és megalománnak hathat, azonban egy meg nem értett, sokat szenvedett egykori kisgyermek számára mindez az életet, jobban mondva a nagybetűs Életet jelentette. Manapság sokan róják fel nekem, hogy biza' jó volna már felnőni, illetve megtalálni a magam helyét a "való világ" keretein belül, azonban én magam ilyenkor minduntalan felteszem magamnak a kérdést, hogy vajon tényleg ez lenne az a bizonyos "valóság", amely egyedülként érvényes és igaz volttal bír?

Létezik egy bizonyos filozófiai irányzat, amelyet szolipszizmusnak neveznek, és amely bizonyos authorok szerint a misztikus létélmény alapvető hagyományi háttérét jelenti. A szolipszizmus ugyanis nem állít mást, mint hogy az ÉN-en kívül, és ezalatt mindig az én saját ÉN-jét érti, voltaképpen nem létezik semmi és senki. Ezen a ponton persze sietvén érdemes rögvést megjegyezni, hogy mindez távolról sem jelent egyet a korunkban virágkorát élő divat-ezoterikus és pszeudo-spirituális irányzatok "minden illúzió" típusú állításaival. A szolipszizmus nem zárja ki, hogy a világ a maga teljességében valóságosan létezik, csupán annyit állít, hogy ez az ÉN-en kívül egyáltalán nem fogható fel az érzékelés számára. Így tehát azt mondhatjuk, hogy a tudatunktól függetlenül nem létezik valóság, hiszen amennyiben nem létezne a tudatunk, úgy számunkra a valóság észlelése totálisan lehetetlenné válna. Mindez illetően módon már sokkalta logikusabban hangzik, talán. Hiába létezik ugyanis egy tőlünk teljességében független, objektív valóság, az a mi számunkra sohasem lesz teljes mértékben felfogható, hiszen akárhány emberi lény, annyi különféle értelmezési keret létezik, amelyek által az emberek eleve "torzítottan észlelik a valóságot", legalábbis a pszichológia így fogalmaz. Mi történik azonban, ha azt feltételezzük, hogy a "valóság" az ÉN-en kívül valóban nem létezik objektív formájában, és a pszichológia által a "torzítás" kifejezéssel illetett tapasztalás voltaképpen nem is torzítás, hanem egyfajta szolipszisztikus életélmény?

Aleister Crowley két különleges példával tesz kísérletet a szolipszisztikus létélmény szemléltetésére. Tétélezzük fel, hogy ketten sétálunk az úton, majd hirtelenjében elmegy közöttünk egy harmadik ember, oly módon, hogy egyikünk az egyik, másikunk pedig csupán a másik oldalát látja. Persze,

elvárásaink és tapasztalataink alapján kiegyezhetünk abban, hogy a kétféle látásmód háttérében ugyanaz a személy áll, mint ahogyan egyazon személyt megismervén nem tételezzük fel, hogy az a személy ne lenne egy, még akkor sem, ha egyikünk egy szélsőségesen pozitív, még másikunk egy szélsőségesen negatív oldaláról ismeri meg. Esetleg elgondolkodunk annak tekintetében, hogy mennyire különbözőképpen ítéltük meg az adott személyt, azonban az igazság az, hogy egyazon dolgot mindenki eltérő módon érzékel, voltaképpen a leginkább rokonítható nézőpontok sem képviselhetik soha teljesen ugyanazt. Én magam "én" vagyok a szerelmemnek, "én" vagyok a családomnak, "én" vagyok a munkatársaimnak, "én" vagyok a szeretteimnek és "én" vagyok a bírálóimnak, akik természetesen kiegyeznek abban, hogy ez a sokféle "én" valóban egyetlen személyt jelöl, azonban az igazság az, hogy közülük egyik sem észlelheti teljes mértékben ugyanazt a személyt.

A másik példa szerint képzeljük el egy pillanat erejéig, hogy egy csodálatos tengerparton múltatjuk az időt. A Nap varázslatos sugaraival kényeztet és áld meg bennünket, körülöttünk a világ gyönyörűsége, az emberek csodálatosak, kedvesek és szeretettel teljesekek, mi magunk pedig értékesek, gyönyörűek és varázslatosak vagyunk. Aztán egy pillanatra megérint bennünket a szorongás gondolata, egy kósza félelem a betegségtől, öregségtől, elmúlástól. A Nap egyszeriben már nem is süt olyan fényesen, a világ már korántsem mondható olyan makulátlannak, az emberek sok esetben fenyegetőek lehetnek, mi magunk egyszeriben már közel sem érezzük magunkat annyira nagyszerűen. Változott a világ körülöttünk? Objektíve nem, azonban mégis minden a feje tetejére állt egy pillanat alatt. Ez lenne annak gondolata, hogy az ÉN-en kívül,

és tőle függetlenül voltaképpen nem létezik semmi és senki. Persze, ezzel kapcsolatban is felmerülhet, hogy rajtunk kívül minden egyes másik ember vallhatja magáról azt, hogy az ő saját ÉN-jén kívül nem létezik semmi és senki, ez azonban a magam Én-ségének megélése szempontjából nem különösebben lényeges. Attól, hogy a másik ember a saját világában úgyszintén ÉN, a mi magunk világában attól ő még nem lesz ÉN, legfeljebb "Te", vagy esetleg "Ön", illetve "Ő". Én azonban egyedül vagyok ÉN a magam saját tudati világában.

Mi azonban az ÉN? Mi lenne hát, ha sem ez, sem pedig az nem vagyunk? A testem lennék az a bizonyos ÉN? Tudvalevő, hogy a testünket alkotó különféle sejtek és szövetek lebontódási és átalakulási folyamatai révén folyamatosan megújulunk. Bizonyos kutatások szerint jelen pillanatban egyetlen olyan sejtje sincsen a szervezetünknek, amely hétévesnél idősebb lenne, azaz teljes egészében lecserélődött a testünk az elmúlt hét esztendő során. Hogyan is azonosíthatnánk Önmagunkat ezzel a változékony és sérülékeny burokkal?

Vajon a személyiségünk vagyunk? Hiszen gondoljunk csak bele, mennyire változékonyak, szeszélyesnek és ingatagnak bizonyulunk a mindennapok során, amikor is az egyes eszmék, gondolatok és érzések áramlatai ide és oda taszigálják a figyelmünket, folyamatosan változtatván és terelvén annak fókuszát. Vajon az emlékeinkben, vagy az intellektusunkban vagyunk igazán jelen? Nos, bármikor jöhet egy permanens amnézia, vagy agyvérzés, amely az egészséget romba döntheti. Mi az tehát, ami és aki valójában ÉN vagyok. Én Önmagam vagyok, az a teljes való, amelyet Jung a Selbst

néven nevez, azaz Saját Magam. Nem a testem, nem a személyiségem, hiszen a "persona" eredetileg sem jelent mást, mint a maga nemes egyszerűségében annyit hogy "maszk". Nem a gondolataim és nem is az érzéseim. Nem az eredményeim, nem a szerepeim, nem a karrierem. Én Önmagam vagyok.

Amint ebbe az Önmagamba tekintek, és ahogyan ebben a betekintésben egyre és egyre mélyebbre jutok, hirtelenjében azt tapasztalhatom, hogy Önmagam mélysége végtelen. Minden emberi lény voltaképpen feneketlen kút, lényegünket tekintve még a saját tudatunk előtt is teljesen ismeretlenek vagyunk. Ha abból indulunk ki, hogy az ÉN-en kívül nem létezik senki és semmi, akkor mintegy csalódottan tapasztalhatjuk, hogy ez az Önmagam is mennyire ismeretlen és feltáratlan terület, még a saját tapasztalásom számára is. Voltaképpen még én sem ismerem Önmagamot, és minél mélyebbre hatolok önmagamban, egyre inkább a tudatára ébredek annak, hogy a Végtelenségben járok éppen. Nos, ez a végtelenség az a Valami, Ami és Aki valójában Én Magam vagyok. Nem más, mint Önmagam Létének Totalitása, ahogyan a szolipszizmus egyik legismertebb hazai gondolkodója fogalmaz. A Szeretett Tanítvány, János apostol ezt a lényegiséget ragadja meg, amikor így beszél: "Most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzá; mert meg fogjuk Őt látni, amint van."

Annak ellenére ugyanis, hogy Önmagam igazi valója ismeretlen és felfoghatatlan még a saját magam tudatossága számára is, ez nem jelenti azt, hogy nem bontakoztatható ki a maga teljességében. Ha abból indulunk ki, hogy Önmagam

vagyok a Lét Teljessége, akkor ez két lehetséges következtetést vethet fel. Az egyik szerint a saját világom nem más, mint a Fényesség által számomra ajándékba adott realitás, univerzum az Univerzumban. A másik következtetés lényege pediglen abban keresendő, hogy amennyiben a Világ egyes egyedül számomra lett alkotva, akkor nekem Istentől való kötelességem, hogy ezt a Világot a lehető legteljesebb mértékben megismerjem, birtokba vegyem, és Önmagamat benne a Magam teljességében kibontakoztassam. Ebben a megközelítésben pediglen nem létezik többé külvilág, vagy belvilág, hanem egyes egyedül az ÉN saját világom, amelyben tevékeny részt vállalhatok a Teremtés Nagy Alkotásában.

Így tehát amikor azok a vádak érnek, hogy álomvilágban élek, rendszerint halovány mosoly suhan csak át az arcomon, amely bírálóim számára azt a látszatot hivatott kelteni, hogy mintegy álmodozván tudomást veszek ugyan a felvetésükről, de a magam befelé forduló voltában nem igazán tudok kezdeni vele semmit sem. Én azonban másképpen gondolkodom és érzek a mosoly mögött. Mosolyom egyfelől szomorúságot sejtet, hiszen tudom és érzem, hogy a bírálat forrásaiban sokszor még csupán pillanatok erejéig sem vetődik fel, hogy az általuk tapasztalt és megélt világ voltaképpen csupán egy aprócska, korlátozott szegmense a Valóságnak. Feltétel nélkül igaznak, legitimnek és valósnak fognak fel mindent, ami a tapasztalataikkal és beállítódásaikkal egyezik, hazugságnak bélyegezvéen és elutasítván mindazt, amiről nem akarnak tudomást venni.

Amikor a magam világában élek, látszólag korlátokat ölt körülöttem a létezés, ugyanakkor a Belső Világ irányában fantasztikus távlatok nyílnak meg. Megélhetem, hogy

gondolataim valóban teremtő erővel bírnak, és az általam alkotott Univerzumok voltaképpen ugyanannyira bizonyulnak valósnak, mint az úgymond "való világ" univerzumai. Megélhetem az élményt, hogy milyen érzés Annak lenni, akit Martinez de Pasqually úgy jellemez, mint a Világegyetem kőműves-lovagja és választott papja az Univerzumnak. Megélhetem az Istenség számomra alkotott leghatalmasabb Ajándékát, jelesül a saját teremtő és alkotó erőim kibontakoztatásának élményét. Belső világom így teljessé, fénylővé és lángolóvá válhat, végső soron pedig lehetőségem nyílhat arra is, hogy ennek a teljességnek, fényességnek és lángolásnak üzenetét más Világokra, mások Világaira is eljuttassam.

Az elméleti háttér forrása: Dr. László András: Tradicionalitás és létszemlélet, Kötet Kiadó, Nyíregyháza, 1995.

Kitörési kísérletek Jaldabaoth börtönéből

Az elmúlt esztendőök folyamán rendkívül sokszor fogott el az aggodalom és éreztem döbbenetesen erős szorongást és félelmet, amelyeknek okát főként abban a számomra végzetlennek és végtelenül szomorúnak látszó anyagi, szellemi és spirituális hányattatottságban és kilátástalanságban véltem felfedezni, amely jelenleg a világunkban tapasztalható, és amely megülni látszik lassacskán szinte minden lakójának szívét-lelkét. Alkalmam nyílt több gondolattal is találkozni azzal kapcsolatban, hogy miközben korunkban gyakorlatilag mindeddig sohasem tapasztalt intenzitással virágozik az ezotéria és a spiritualitás, irányzatok, tanítók, mesterek és guruk szinte véget nem érő ármádiája ajánlja fel számunkra és nyújtja felénk a megváltást, szabadulást, megvilágosodást, teljességet, boldogságot, gazdagodást és biztonságot ígérő tudást, az emberiség zöme mégis egyre kétségbeesettebb és kilátástalanabb helyzetbe kerül, mindenféle értelemben.

Érző és értelemmel rendelkező lényekként kutatni próbálunk az életünk mélyebb értelmének megértése után, a világban betöltött helyünk felismerése és tudatosítása okán, illetve a Végtelennel, a Mindenséggel, a Minden Tapasztalaton Túlival való kapcsolatunk elmélyítése céljából. Ezen intellektuális-spirituális keresés során folyamatosan válaszokra vágyunk, amelyekkel kapcsolatban olykor kénytelen-kelletlen szükségesnek bizonyul belátnunk, hogy talán nem is léteznek ilyenek, vagy legalábbis még nem született a világra olyasvalaki, aki ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban hiteles és minden helyzetben igaznak bizonyuló válaszokkal szolgálhat számunkra.

A keresés során sokan a különféle vallásokban keresnek vigaszt, támaszt, otthont és menedéket, amelyek világos hitrendszerükkel, dogmatikájukkal, szertartásrendjükkel és jól áttekinthető hierarchiájukkal képesek bizonyulhatnak arra, hogy követőik számára pontos, tiszta és egyértelmű válaszokkal szolgáljanak az élet mindenfajta területén felmerülő megannyi kérdésre, a legelvontabb filozófiai-teológiai fejtegetésektől kezdve, egészen a mindennapok leghétköznapibb jelenségeit érintőket is belefoglalva. Jól átlátható, követhető és bejósolható erkölcsi és normarendszerükkel világosan körülhatárolják a jó és rossz, helyes és helytelen fogalmát, illetve egyértelmű utasításokkal szolgálnak arra, hogy mi a megengedett és a tiltott. Minthogy a legtöbb vallás világosan összefoglalt és megfogalmazott elképzelésekkel rendelkezik a Tapasztalatokon Túli természetéről, szándékairól és a teremtett világegyetem (benne az emberrel) céljáról, a vallásos emberek számára egyenes, szűkre szabott és jól belátható életutakat és élethivatásokat kínálnak, amelyek egy egész életre kijelölik a számára előírt teendők körét. Tudvalevő ugyanis, hogy kevesebb alternatívából és lehetőségből mindig könnyebb választani, mint a szinte beláthatatlan és végtelen számú ösvénytengerből. Az emberek számára néminemű bizonyosságot és biztonságot nyújt, hogy pontosan láthatják, mit is vár el tőlük közösség és a vallásuk, mi a feladatuk az életben, mit kíván tőlük az Isten és pontosan hol is van a helyük a világban. Egy vallásos hierarchia egyértelműen kijelöli az egyes személyek helyét és feladatát a közösségen belül, fellebbezésnek és lázadásnak ezzel szemben pedig nem biztosít helyet és lehetőséget, így a közösség tagjait voltaképpen egy olyan környezetbe helyezi, ahol a jól belátható keretek, szabályok, határok és feladatok között létezve biztonságban érezhetik magukat. Hitük szerint

ugyanis amennyiben képesek megfelelni ezeknek a követelményeknek és ellátni a reájuk szabott feladatot, életükben és azon túl elnyerik a vágyott jutalmakat, amelyeket sajnos sok esetben földi létük során nélkülözniük kell.

Mások ezzel szemben egyénibb utakra lépnek és valamelyik divatos keleti, vagy nyugati ezoterikus irányzaton belül kutakodva egy-egy elérhető, vagy legalábbis könyvei által olvasható, vagy hanganyagok segítségével meghallgatható szerző, tanító, vagy guru vezetése alá helyezik magukat. Őket látva azonban felvetődik a kérdés, hogy sok esetben vajon miért is ugyanolyan kétségbeesettek, megkeseredettek, kisszerűek és gyarlók ezek az emberek is, mint amennyire ez a társadalom nagy egészére nézve általánosnak mondható. Sok esetben azt tapasztalom, hogy a spiritualitás egy-egy személy számára az élet apró-cseprő tennivalói és mindennapi világának dolgai mellett egyfajta saláta, vagy desszert szerepét tölti be, amelynek célja, hogy mintegy megédesítse, betetőzze, vagy legalábbis valamiféleképp egészségesebbé, kiegyensúlyozottabbá tegye a mindennapokat. Az úgynevezett „spirituális úton járó” ember legtöbbször ugyanúgy küzd a fogyasztói társadalom által mézesmadzagként előttünk elhúzott anyagi javak megszerzéséért, ugyanúgy eltapossa a másikat a jobb pénzkereseti lehetőségért és ugyanúgy feláldozza életét a megélhetés, karrier és siker oltárán, mint az ilyen utat életében nem taposó társai. A különbség sok esetben csupán annyi, hogy az ilyesfajta „ezoterikus”, vagy „spiris” ember legalább képes valamiféle megfoghatatlan, ellenőrizhetetlen és mások számára bölcsnek, haladottnak és emelkedettnek látszó spirituális szólammal öngazolást biztosítani önmaga számára és önmegerősítést nyerni akkor, amikor a másik ember megítélése kerül előtérbe. Az ilyen mentalitás sokszor csupán arra

elegendő, hogy az ember képes legyen „egót”, „illúziót”, „poklot”, „karmát”, „hiúságot” kiabálni és „alázatra” inteni akkor, amikor a többiek viselkedését próbálja helyteleníteni, önmaga torzulásaira, és a maga számára jogosnak tartott törekvéseire pedig előszeretettel alkalmaz olyan mentesítő szólamokat, mint „önmegvalósítás”, „szükségletpiramis”, „önmagam kiteljesítése”, „a saját önvalómhoz vezető út”, „isteni rendelés”, vagy ilyesfajta egyéb, kimondottan jól hangzó, ámde a legtöbb esetben meglehetősen üres és semmitmondó kifejezések.

Úgy tapasztaltam, hogy a Gnózis után való kutakodás korántsem számít vonzó útnak és előszeretettel választott ösvénynek, legalábbis abban az esetben biztosan nem, amikor a valódi Tudásról és Ismeretről, nem pedig a különféle ezoterikus divatirányzatok által definiált gnózisiról beszélünk. Azt gondolom, hogy utóbbi esetében nagyjából ugyanaz mondható általánosan bevett és alkalmazott gyakorlatnak, mint amiről az előző bekezdésben írtam, a „spirituális úton járók” kapcsán. Olyan gnóziskeresésről beszélek itt, ahol nem létezik olyan, hogy az „én gnózisom”, vagy a „te gnózisod”, de még az „igazi gnózis” sem, hanem azokról az egyéni, egyedi és individuális életutakról, amelyeken az egyes személyek sokszor minden más vagyoniukat és birtokukat feladva képesek csak járni. Arról az Útról, amely nem meleg, biztonságot és bejósolhatóságot nyújtó, szénaitlatú akol és nem is a háromfogásos ebédet megkoronázó édesség, vagy az egészségesség illúzióját biztosítani hivatott saláta, hanem bizony sötét tenger, végtelen óceán, mélységes örvény, amelyben alámerülve sokszor nem igazán számíthatunk másra, mint a látásunk, pontosabban a korábban látásnak hitt észlelési mód elhomályosulására, a korábban valóságnak hitt formák elhalványulására és a

korábban otthonunknak tartott világ álcápleinek lehullására. Ahogyan elhagyjuk az eddig jól megszokott és megismert világunk bejósolhatóságát, biztonságot, statikusságot, stabilitást, változatlanságot és időtlenséget sugárzó markáns oszlopcsarnokát, és kilépünk a határtalanság, kendőzetlenség, árnyékolatlanság, fedetlenség és takarástól való mentesség terére, a kellemes tudatlanság és feledékenység félárnyékához szokott szemünket pedig életünk során először éri el szüretlen és kendőzetlen formájában a Végtelen Fényességből származó napsugár, néhány pillanat erejéig rácsodálkozhatunk mindarra, amelyet a keleti misztikusok aghorának, azaz a felejtés és tudatlanság árnyelepe felhasadásának neveznek.

Ez a fajta élmény a Gnózis beáramlásának első jele, találkozás egy olyan tapasztalással, amely nem tanítható, nem adható át a maga teljességében, és ami talán még ennél is sokkalta jelentősebb fontossággal bír, nem vásárolható meg a manapság dívó ezoterikus irányzatok összessége által felépített és működtetett piactéren. Egyetlen tanfolyam, elvonulás, avatás, szentelés és egyéb gesztus (bár némelyikük hasznosságát és jelentőségét én sem vitatom) sem alkalmas arra, hogy egyik pillanatról a másikra átadjon nekünk valami olyasfajta dolgot, amellyel korábban nem rendelkezünk. El kell felejtünk, hogy létezik olyan lehetőség, amely a „most még nem rendelkezel vele, de ettől a dologtól majd fogsz” elvén hatva képes lehet minket mintegy „elteleportálni” a Valós Tudáshoz. Erre egyetlen szertartás, gesztus, vagy szentelés sem képes és nem létezik olyan hatalom, amely egyik pillanatról a másikra kezébe adható valakinek is, legalábbis spirituális síkon gondolkodva bizonyosan nem. Hamarosan nagy bajban lesznek azok, akik megvásárolható beavatásokkal, párnapos tanfolyamokon pénzért elsajátítható tudással, vagy emberi

kézzrátétel által átadható hatalommal, tekintéllyel, titulusokkal, vagy jogosítványokkal kecsegtetnek, mint ahogyan azok is, akik a tudásukért cserébe hosszú távú anyagi, erkölcsi és szellemi elköteleződést követelnek. A Gnózisra találás ugyanis folyamat, méghozzá meglehetősen hosszás, sok-sok-sok kitartást, állhatatosságot, erőt, türelmet és bátorságot, mindezek mellett pedig nem kevés kudarcűrési képességet, lelki viharedeztséget és frusztráció-toleranciát megkívánó folyamat, amely egyáltalán nem a lelki örömekre, kiegyensúlyozottságra, egészségre, harmóniára és elégedettségre való eljutásról szól. A Gnózis kíméletlenül szembesít saját árnyoldalainkkal, félelmeinkkel, szorongásainkkal, komplexusainkkal, hamis beidegződéseinkkel és hibás vélekedéseinkkel, azaz leplezetlen őszinteséggel rántja le a leplet azokról a rejtett démonokról, amelyek a homályból szervezkednek ellenünk, illetve gondolataink, érzéseink, véleményeink és döntéseink befolyásolása által hatnak ránk és környezetünkre. Önmagunk legsötétebb árnyoldalával szembesülni kétségkívül minden, csak nem kellemes, örömteli és emelkedett élmény, elvégre a világon semmi olyan nincsen benne, ami élvezetesnek és megelégedésre okot adónak lenne nevezhető, és igazándiból egyáltalán nem is kell, hogy rendelkezzen ilyesféle vetülettel.

A gnóziskeresés sok esetben a kívülállás, elszigetelődés, kirekesztettség, meg nem értettség, lenézettség és megvetettség élményét magával és magában hordozó útirány, amelynek hamisítatlan, eredeti és autentikus képviselői nem véletlenül nem tömörülnek semmiféle irányzatba, tradícióba, vagy vallásba. Véleményem szerint mindez ugyanis éppen azzal járna, hogy a Gnózis menthetetlenül elveszítené azt az alapvető jellegzetességét, amely definíciójának leglényegét adja. A Gnózis Útja egyéni út, amelyet nem lehet úgymond felülről

„leszervezni”, dogmatikába önteni, teológiát húzni rá, hitrendszer béklyóiba kényszeríteni, avagy éppenséggel önző, hatalomvágyó és megalomán hierarchák kezébe adni. Az ilyen törekvések gazdái ugyanis menthetetlenül és rövid úton azon kapják majd magukat, hogy minél erősebben szorítják össze a markukat a Gnózis megragadása, önmaguk és követőik számára való kisajátítása, kontrollálása és a vele való üzleties üzérkedés céljából, annál sebesebben és kérlelhetlenebb gyorsasággal peregnek ki ujjaik közül a Gnózis Szent Homokszemcséi. Minél önzőbben próbálja valaki kisajátítani, lefoglalni, behatárolni és a saját egoisztikus törekvéseinek szolgálatára fogni a Gnózist, az annál határozottabban és fürgébben menekül előle, míg végül az ilyesféle törekvő éppen azt veszíti el, amit megragadni, elvenni és uralni vágyott.

Ha a Gnózis keresésére indulunk, azt tehát egyáltalán nem önmagunkon kívül, nem valamilyen tradícióban, közösségben, szervezetben, vallásban, felekezetben, egyházban vagy avatási rendszerben kell keresnünk, hanem éppen ellenkezőleg, önmagunk legmélyére, a saját szívünk és lelkünk legrejtettebb tárnáiba és kazamatáiba kell, hogy leszálljunk érte még akkor is, ha ez a legsötétebb örvények és viharok szemébe történő közvetlen betekintéssel jár. Nem zárhatjuk ki, nem vehetjük semmibe, nem gyorsíthatjuk meg, nem hanyagolhatjuk el, és ami a legfontosabb, nem spórolhatjuk meg azt az Utat, amely Önmagunk legbelsőbb lényegéhez vezet el bennünket, és amelyet rajtunk kívül senki be nem járhat. Utunk során nem kizárt, hogy találkozhatunk olyan emberekkel, akik számára már megadatott az Út teljes bejárásának élménye, így visszatekintve képessé válhatnak arra, hogy bizonyos útszakaszokon kalauzunkká szegődjenek, azonban semmi esetre sem szabad beleesnünk velük

kapcsolatban semminemű kultusz, vagy hazugság bűvöletébe. A valódi Gnóziához jutott személy ugyanis rettenetesen és fájdalmasan ritka, így bármekkora vehemenciával, magabiztossággal és önbizalommal, avagy éppen ellenkezőleg, a hamis alázat és színpadias szerénység álarcai mögé bújtatott módon állítja valaki is, hogy eljutott a tudásra, egységre, megvilágosodottságra, életszentségre, esetében már csupán ezen létállapotok ritkaságszámba menő voltából fakadóan is erősen megkérdőjelezhető a valódiság. Paradox helyzet áll tehát elő. Az önmagát a Gnózis birtokosának nevező személy szinte bizonyosan nincsen birtokában ennek a Kincsnak, a Ritka Kevesek körébe tartozók pedig a viláért sem állítanak magukról, hogy eljutottak már a céljához ennek az Útnak. Marad tehát a magányos, sokszor meglehetősen kilátástalannak, reménytelennek és fénytelennek, értelmetlennek és borzasztóan nyomasztónak ható utazás, amelynek során csupán igencsak kevesek részeltetnek abban az ajándékban, hogy igaz társakra lelnek, akikkel terheiket, örömeiket, félelmeiket, kétségeiket és bánataikat megszathatják.

Miért érdemes tehát mégiscsak a Gnózis keresésére indulni? Én magam amondó vagyok, hogy erre a kérdésre nem lehet, és talán nincs is értelme válasszal szolgálni. Valószínű számomra, hogy a Gnózis valamiképpen maga választja azokat, akiket a saját, közvetlen keresésére hív, nekik pedig saját belátásuk szerint jogukban és szabadságukban áll döntést hozni arról, hogy végső soron felkerekednek-e, avagy sem. Ezzel a gondolatommal azonban egyáltalán nem azt akarom mondani, hogy gnóziskeresőnek lenni egyfajta elitklub tagsági kártyájának birtoklását jelenti, hanem éppen ellenkezőleg, azt gyanítom, hogy amennyiben valaki a Gnózis keresésére való

elindulásra kezdi el érezni szívében az elhívást, annak forrása kétségtelenül a Mindenségnek, a Tapasztalatokon Túlinak, az Isteni Jelenlétnek a lélek legmélyéből szóló, halk suttogása. E nélkül a halk suttogás nélkül ugyanis alapvetően senki sem bizonyulna hajlandónak és képesnek arra, hogy kiszakadva a jól ismert, biztonságot, melegséget és bejósolhatóságot nyújtó (ugyanakkor ezzel egyúttal az illúziók csalfa lidércfényébe vontan derengő) fészekből a spirituális vadon feltérképezésére induljon, elvégre ennek az Útnak menthetetlenül részét képezi a saját, személyes pokloknak legmélyére történő alászállás is.

Memento 2011-ből

Mily rég nem alkottam semmit...hallgatásra, örökösnek szánt némaságra ítélem magamat jó néhány héttel, avagy talán hónappal ezelőtt...

Elhatározásomat, mint mostanság oly sok ízben és megannyi egyéb ügyem esetében tapasztalható módon nem sikerült betartanom, elvégre jelen élethelyzetemben a kudarcot kudarcra halmozásnak vagyok kénytelen kitéve lenni mind magánéleti, mind pedig szakmai síkon, és sikerekkel csupán elvétve találkozom, akkor is legtöbbször mások büszkeségtől izzó elbeszéléseiben visszatündökölvén, mikoron is csillogó szemekkel és buzgó lelkesedéssel telvén számolnak be kiváló helytállásukról egy vizsga során, avagy éppen egy, az Örökkévalóságnak való megőrzésre szánt boldog pillanatról, mit szívüknek kedves személyek társaságában tölthettek el.

Ilyesfajta jelenségekkel szembesülvén az ember óhatatlanul is belekényszerül az önmagával való számot vetés gyakorta már-már elviselhetetlenül tiszta, és mindenfajta torzítástól mentes képet eléje táró tükrébe történő belepillantás belülről fakadó "kötelezettségével", hogy legfőképpen az Advent időszakának során mindenfajta önző vágyhazugságától szabadulván objektív módon legyen képes szemlélni magát, dacolván az ezen folyamattal óhatatlanul is együtt járó fájdalommal és keserőséggel, elvégre a tompítást nélkülöző igazsággal való szembesülés az esetek igazán túlnyomónak mondható többségében korántsem szívet melengető cselekmény.

Én magam sem tettem másképp...az Ünnepre szívemet ez egyszer valóban ünnepi díszbe öltöztetni kívánván több ízben is alkalmat biztosítottam magamnak arra a lehetőségre, hogy bátorságomat összegyűjtve, kellő összeszedettséggel magamat felövezvén lépjem át Belső Kastélyom kapuit, hogy az ott posztoló őrnek mindennemű, zavaromra váló jelenség okozására szolgáló cselekmény végrehajtására alkalmas személy, avagy helyzet távol tartását meghagyván vonulhassak vissza Spirituális Erődítményem legbelső toronyszobájába, hol a világ zajától és az engem körülvevő undok és szeretetlen légkör bűnös és torz fertőjétől időlegesen szabadulván képessé válhassak átadni magamat annak a tökéletes csöndnek, melynek termékeny talajába ülteti el a Jóisten azokat a magvakat, amiket aztán gondolataim által kifakasztván és szárba szökkenve juthatok hozzá a felismerés áldott csodáihoz.

Megpróbáltam tehát lemondani... lemondani és elfeledkezni mindenről, ami ehhez a steril és érzelemmentes, üres és mindennemű empátiától elszigetelt bábokkal engem összezáró világhoz köt, hogy képessé váljak tisztán és mindennemű csekélyeségről, és önző semmirevalóságomból fakadó kisszerűségtől megszabadulván egyre közelebb kerülni ahhoz a forráshoz, mely szüntelenül hív és vár, sőt ennél is tovább fokozván vágy magához engem, hogy egyedül Őneki és Őbenne élve jussak el az általam mindig is vágyott teljességre, hol a világ mocskos leple végleg lángra kap, és a reája rakódó szennyből tüzet táplálva szempillantás alatt porrá válva hullik le szemeim elől... és én végre megláthatom az általam látni vágyott csodákat.

Nem sikerült...most is, mint mindig csupán kudarc az, mit ez ügyben elkönnyvelhetek magamban... avagy talán mégsem? Ezt kell eldöntened, Névtelen Vándor, ki olvasod e sorokat!

...Neked írnod kell!...Írnod, míg ezen világ keretein belül vagy kénytelen élni... míg fel nem szabadulsz börtönödből és az Angyal nevedet szólítván hív magával, hogy elvezessen Téged a Mindenható Atyaisten ítélőszéke elé, hol sort kerítenek majdan végső elszámoltatásodra és végre elnyered azt, amit megérdemelsz...

Ekkor pediglen a magad teljességében és tiszta valóságában láthatod majd saját tulajdon magadat, és a Jóisten látásának édessége mellett bekövetkezik az, mitől a legjobban rettegtél: ráébredsz majdan saját végzetes gyarlóságodra... szembesülsz majdan saját rettenetes bűneiddel, mulasztásaiddal és gyengeségeiddel, hogy mindezeknek súlya alatt megtörvén, az önmagad iránt érzett mélységes megvetéstől és undortól fuldokolván gyengén és erőtlenül ismételgess egyetlen rövidre szabott mondatot, egyetlen kérést, melyben jelen pillanatban ott rejtezik a mindenség és melyből egyedül remélheted csak szabadulásodat: Bocsáss meg nekem.

Írok tehát, hiszen egyedül ezen tevékenység adhat nekem nyugalmat... ezen egyetlen fórumon megszólalván kiálthatom bele az engemet körülvevő, behálózó és sötét fényben derengő selyemzsinórjával fojtogató szellemi nihilbe az igazságot, mely bár csupán nem több egy szabadulni vágyó

kicsinyes, és talán teljességgel hamisnak nevezhető igazságánál, mégis az egyetlen, mi forrását a léthez láncolja és életre motiválja.

Oly sokszor kértem már szabadulást és zúgolódtam méltatlankodván avégett, mert nem kaptam meg... nem nyert még teljesítést kérésem... még itt vagyok... VALAMIÉRT MÉG ITT!

Miért...miért kell minduntalan, nap nap után elszenvednem azokat a megaláztatásokat, melyekkel a világ korbácsol...miért szükséges, hogy számomra idegen és érthetetlen környezetben keressem a boldogulást? Miért nem találhatok életet a Halál Hegyén... miért nem fakadhat számomra üdítő és fáradalmat csillapító, hűs vízű forrás a Sötétség Völgyében? Miért nem jön el végre az a Valaki, aki alkalmasnak és hajlandóságot birtoklónak mutatkozik ahhoz, hogy fénylő kendőjével letörölje szemeimről azokat a könnyeket, melyeket ez az undok siralomvölgy fakaszt rajtuk?

Ezen gondolatokkal engemet megjutalmazván ért véget az Advent. A készülődésnek vége szakadt... a Megváltó a világra született... én pedig talán végre megértettem... megértettem egy aprócska szeletet a lét értelmének átláthatatlan egészéből... megláthattam az Egészet az Igazság Óceánjának egy aprócska cseppjében... megtalálhattam egy aprócska szilánkot a Csodák Gyémántjából... közelebb kerültem Hozzád, Üresség!

Első blogom indító bejegyzése 2010 vége felé

Amennyiben az egyszeri ember hozzám hasonlóan internetes napló készítésére, nyilvánosság elé tárására és az azon való gyakori, és folyamatos gondolatpublikálásra adja a fejét, szinte minden esetben szükségszerű és egyébként meglehetősen erősen javallott is, amennyiben néhány gondolatot alaposan megrág, bizonyos tényeket pedig rendkívül erős mértékben tudatosít magában.

Az első ilyesfajta gondolat pediglen annak megértése, hogy amennyiben írásaink megosztásának eme különleges módját választjuk a magunk számára megfelelőnek, úgy előbb, vagy utóbb feltétlenül indokolttá válik, hogy a számos, általunk egyébként igencsak értékesnek tartott (elvégre ha nem így lenne, nem vezetnénk blogot...) írás mellett saját személyünket illetően is biztosítsunk néminemű rálátást az olvasó számára.

Amennyiben ugyanis írásra szánjuk magunkat, és regisztrálunk egy ehhez hasonló területet, úgy még a legnagyobb fokú pesszimizmus feltételezése esetén is azért erősen ott él bennünk a remény, hogy valaki majdan olvasni is fogja gondolatainkat, és ha ténylegesen feltételezzük, hogy idővel kialakul körülöttünk egyfajta olvasói közönség, úgy egyúttal afelől is bizonyosak lehetünk, hogy ezen közönség előbb, vagy éppenséggel utóbb, ám idővel mindenképpen igényelni fogja, hogy a számára szimpatikus, vagy netalántán éppen visszataszító (merthogy ismerek olyat is, aki éppen a tartalmak felett való rosszalló fejcsóválás igényével olvas egy

bizonyos blogot...) megnyilvánulások mögött rejtőzõ elme kilétérõl és mibenlétérõl tudomást szerezzen, és róla alapvetõ információkhoz jusson.

Ezen szándékkal, és egyébként igencsak megtisztelõ feladatnak eleget kívánva tenni fogtam hozzá magam is ezen bemutatkozó szöveg megalkotásához, bár kétségtelen, hogy szívesebben írnék valami sokkalta érdekesebbet és olvasóim számára építõbb jellegût, azonban a blog az ugyebár azért mégiscsak blog, ahová történetesen kell egy ilyen is...

Mit is mondhatnék tehát el magamról, elvégre csupán saját egyéniségembõl kiindulva is bizonyos lehetek afelõl, hogy a környezetemben élõ legtöbb személyt teljes mértékben hidegen hagyják a "születtem...", "iskolába jártam itt és itt...", "szemem színe...", hajam...", "szabadidõmben szívesen..." és az ehhez hasonló kezdettel bírõ, egyébként a blog szempontjából valóban érdektelennek minõsülõ információkat hordozó mondatok, így engedtessek meg nekem, hogy ezek helyett inkább arról értekezsek, hogy vajon miféle motivációk vezettek az internetes térben való publikálásra.

Valamilyen szinten mindig is vonzott az írói pálya, és annak ellenére, hogy mint a legtöbb dologhoz az életben, ehhez sem rendelkezem a megfelelõ mértékû tehetséggel és affinitással, így valószínûleg böven akadhatnak nálam sokkalta teljesebb olvasói élményt nyújtó források is.

Ezen okfejtést olvasván azonban felvetődhet az újabb kérdés, miszerint akkor minek is az egész... a válasz pedig sokkalta egyszerűbb, mint amennyire a Tisztelt Olvasó gondolná, és pedig mert pontosan ebben van komparatív előnyöm a Többiekhez képest, elvégre hiába lennék csapnivaló író, amennyiben az élet más területén még ennél is nagyobb mértékben múlnám alul a szintet, bőven megérné írnom, hiszen ha csupán feleannyira jó író vagyok, mint a másik, de csupán tizedannyira jó matematikus, akkor éppenséggel az én táboromat erősíti a komparatív előnyök elve, elvégre a másik inkább matekozzon a nálamnál tízszer nagyobb tehetségével, mint írjon a kétszer akkoraival...

Amennyiben tehát az ember átlendült a tervének megfogadását követő legelső dilemmán, és valamilyen különleges oknál fogva még mindig írni vagyon kedve, célszerű alaposan átgondolnia az olvasói közönség kérdését, nevezetesen lesz-e egyáltalán kinek írnia?

Esetemben ezen kérdés sokkalta nagyobb súllyal esik latba, mint az első, elvégre el kell árulnom, hogy nem vagyok sem elég ismert (elismert meg aztán pláne nem...), sem pedig elegendően közkedvelt ahhoz, hogy olvasók tucatjait vonzzam virtuális naplóm lapjaira, és ösztönözsem a gondolataim között való kutakodásra.

Hiszem és vallom azonban, hogy amennyiben szándékom a gondolatok közvetítésére valóban őszinte, és mentes mindenfajta önző érdektől és öngizolást, sikerélményt

kajtató szándéktól, úgy az, aki felébresztette bennem az írásra való vágyat, és biztosított hozzá számomra néminemű vénát is, az majdan gondoskodik arról is, hogy éppen azok tévedjenek hozzám, akiknek erre igazán szüksége van.

Megelőzvéen a következő kérdést, mit a való életben aránylag gyakran tesznek fel nekem szeretném nyomatékosan kijelenteni: nem szándékozom sem most, sem pedig a későbbiekben könyvet írni, illetve kiadni.

Ezen kijelentésem valószínűleg sokak számára hangozhat érthetetlennek főleg avégett, hogy vajon miért is érzem szükségesnek ennyire nyomatékos formában közölni a fenti tényállást, azonban meglehetősen komoly és megalapozott okokkal rendelkezem rá, szám szerint kettővel: Az első lényegében a néhány bekezdéssel fentebb foglaltaknak felel meg, elvégre nem ringathatom magam a minimálisabbnál komolyabb érdeklődés felkeltésének illúziójában, és ezen tény ismeretében meglehetősen nehezen találnék olyan kiadót, mely vállalná a műveim publikálásával járó (véleményem szerint egyébként meglehetősen jelentősnek prediktálható) anyagi kiadásokat és veszteségeket. Tudatában vagyok ugyanis annak, hogy manapság a könyvvásárlás lassacskán a nehezen megengedhető luxus kategóriájába lesz sorolható, ezen a szinten pedig inkább válik színre és formára választott méterárúvá devalválttá, mintsem valódi irodalmi értéket közvetítő, egyedi szórakozási lehetőséggé, amennyiben pedig mégiscsak létezik még olyan szerencsés helyzetben leledző egyén, akinek lelkében az irodalmi érdeklődés és bizonyos fokú igényesség magja elvettetett, és ráadásképpen még anyagi

helyzete is megenged magának néhanapján némi beruházást a könyvesboltokban, nos az vélhetően nem az én munkáimat vásárolná, egyrészt mert alaposan meggondolná, hogy mibe is fekteti csekélyke rendelkezésre álló keretét, másrészt pedig, mert igényes és mindenkor törekszik lehetőségeihez képest a legjobbat választani.

Ezen meglehetősen gyakorlatias ok ismertetése után kissé aggodalmaskodva rukkolok elő a másikkal, lévén ez egészen prózai és mindennemű racionalitást nélkülözőnek mondható.

A napló szerkesztése folyamán felvetődött bennem ugyanis azon kérdés eldöntésének vágya, hogy elvégre miért is teszem azt, amit teszek, nevezetesen hogy éppen írással töltöm el csekély mértékű szabadidőmet, és voltaképpen arra a következtetésre jutottam, hogy esetemben az alkotó szándék és a környezetemnek való ajándékadás vágya motivál a sajátos dicsőség hajszolása, és egyéb egyéni javak megszerzésének lehetősége helyett.

Az alkotó tudniillik sohasem az alkotással elérhető materiális, avagy intellektuális sikerek végett alkot (hiszen ekkor nem alkotó, hanem csupán egyfajta szolgáltató lenne a neve...), hanem sokkal inkább azon remény birtokában, hogy a másokkal megosztott gondolatai közt akadhat valami, mely egy társa számára esetleg hasznos lehet, és segítséget nyújthat neki a mindennapi élete során felmerülő problémákon való átlendülésben.

Éppen ezért jutottam el azon elhatározásra, hogy nem áll szándékomban a bennem valamilyen különleges és megmagyarázhatatlan oknál fogva időről időre felgyülemelő ihletből fakadó sorokat több ezer forintba kerülő (és nem is feltétlenül több ezer forintot érő...) könyvek formájában továbbadni, amikor ezt az internet világában már ingyen és bérmentve is hozzáférhetővé tehetem mindenki számára. Miért is... mert véleményem szerint a gondolatok a társadalmi értékek azon kategóriájába tartoznak, melyekért egyszerűen nevetséges, és önnön bagatellizálásukat maga után vonó gesztus bárminemű anyagi ellenszolgáltatást kérni, elvégre nem az alkotó tiszteli meg az olvasót azáltal, hogy lehetőséget biztosít számára a műveihez való hozzáférésre, hanem éppen megfordítva: az olvasó adja meg a tiszteletet az alkotónak, hogy szabad idejéből rá áldozva kezébe veszi és foglalkozik műveivel.

Ezen irományból kiindulva könnyűszerrel be- és átláthatóvá válnak tehát azon motivációk, melyek engem, mint a jelenleg olvasott blog íróját tevékenységem végzésére ösztönöznek, és őszintén bízom abban, hogy jelen információkkal lényegében több és jobb szolgálatot tettem a Kedves Olvasónak, mint azáltal, hogy rendelkezésére bocsátottam volna magasságomat, súlyomat, haj és szemszínemet, valamint lakhelyemet és érdeklődési körömet célzó adatokat, és rövidesen zárásra kerülő soraim által bátorodom Sok Szeretettel ajánlani munkáimat mindazoknak, akikben ott rejtezik a motiváció és a kedv, valamint nem utolsó sorban rendelkeznek a szabad idejükből való áldozás szándékával.

Egyik legelső írásom, 2010 elején

Manapság rendkívül gyakran eszembe ötlük, és kivétel nélkül minden egyes alkalommal alapos elmélyülésre és végiggondolásra sarkall a szeretet gondolatvilága, és a vele kapcsolatos kérdések, elvégre tagadhatatlan, hogy még érzelmileg és szellemileg kiüresedetté vált világunkban is központi szerepet tölt be a fent nevezett érzelem, vagy legalábbis annak hiánya bizonyosan.

Amennyiben a Tisztelt Olvasó netalántán arra vetemedne, hogy a témakört velem együtt boncolgassa végig, első lépésben talán nem árt tisztázni magát a szeretet fogalmát, persze tisztázáson jelen esetben nem a teljességre és precizításra törekvő irodalmi megfeleltetést értem, hanem csupán néhány olyasforma gondolat ismertetését, mely az ember számára a szót hallván elsődlegesen eszébe ötlük.

A szeretet a legmélyebb és legintimebb emberi érzések egyike, ezt talán mindannyian tudatosítottuk magunkban szocializációnk során, és jobb esetben még akár így is érezzük, azonban én magam nem állnék meg ezen a ponton, hanem egyenesek kijelentem, hogy maga a szeretet az, amit magunkból a legeslegnagyobb ajándékként a másiknak átadhatunk. Ezen kijelentés azonban kellő mértékű megokoltságot kíván, így a továbbiakban rátérnék a szeretet eredeztetésének véleményem és álláspontom szerinti kifejtésére annak érdekében, hogy magyarázatot adjak

kiemelkedő fontosságának, és helyettesíthetetlen voltának mibenlétére.

Isten megteremté az embert a saját képére és hasonlatosságára... ezt talán mindannyian elégszer hallottuk már, ám vajon belegendoltunk-e egyszer is, hogy vajon mivel is jár számunkra ez az Istenképiség és Hasonlatosság? Ahhoz, hogy ezen kérdésben szert tehesünk valamiféle tisztánlátásra, vagy legalábbis felületes tájékozottságra, célszerű megvizsgálunk a Jóisten "motivációját" az emberteremtéssel kapcsolatban. Mikor annak idején (ami azt illeti, elég rég volt már) elsős hittanosként találkoztam a kérdéssel, a tanítónéni a következő válasszal szolgált reája, miszerint Isten azon okból alkotott embert, hogy legyen neki kit szeretnie.

Bizonyára jelenlegi önmagammal egyetemben sokakat megmosolyogtat ezen gyermekien egyszerű, ám ugyanakkor meglepően frappáns, és a lényegi részt tökéletesen kiemelő indoklás, kérem vegyük észre, hogy a végső igazság csakugyan ebben rejlik, elvégre ott található benne jelenlegi okoskodásunk központi eleme, mégpedig a szeretet maga. Eszerint az álláspont szerint tehát ama teremtő gesztusban, mely tulajdonképpen emberi fajunknak Isteni létet ajándékozott, a szeretet játszotta az elsődleges mozgatórugó szerepét...

Egészen drámai gondolat ez, Kedves Blogolvasó, elvégre egészen kis továbbgondolással levonható belőle a következtetés, miszerint a lét forrása lényegében nem más, mint a szeretet, mely forráshoz időnként nemcsak, hogy nem

árt, hanem meglehetősen erősen javallott gyakran visszanyúlni, hogy vízből merítvén ismételten kapcsolatba kerülünk annak tartalmával és belőle szomjunkat csillapítsuk, valamint részesüljünk a belőle másokat való megajándékozás nagyszerű, és semmihez nem fogható gesztusában.

Eljutottunk tehát addig a pontig, hol világosan beláthattuk a szeretetnek az élet alapjaként való szerepét, azonban ildomos nem megállnunk ezen az állomáson, elvégre innen egyéb ösvényeken továbblépve ismételt felfedezéseket tehetünk, nevezetesen személy szerint jelen esetben megvizsgálám, hogy miként hatott a Jóisten szeretete az emberi faj létének további szakaszaiban. Mint ahogyan mindenki számára tudva levő, a gyermek fogantatásához és megszületéséhez elengedhetetlen két, optimális esetben egymás iránt mély szerelmet tápláló személy közvetlen interakciója, melynek során az egymás iránti szeretet talán legtökéletesebb kifejezőmódját tapasztalhatjuk meg.

Ez azonban bármennyire is romantikus és kifejező gondolat, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a születendő gyermek fel is nőhessen, hiányt semmiben ne szenvedjen, erényt és jószágot tanuljon, és felcseperedvén értékes tagjává váljon a társadalomnak, ugyanis ezen cél valós állapotba helyezéséért a szülők további, lehetőség szerint egész életen átívelő gondoskodására is feltétlenül szükség van.

Ezen gondolatmenetet végigkövetvén könnyedén beláthatjuk tehát, hogy a Jóisten szeretetéből fakadó ajándékok

nem merülnek ki a teremtő gesztusban, elvégre ekkor igencsak különösen alakulhatott volna sorsunk és a legtöbben amúgy is meglehetősen értetlenséggel állnánk a kérdés előtt, hogy vajon miért is teremtett volna embert, vagy helyesebben szólva emberiséget az Isten, amennyiben ne gondolt volna további sorsára és nem mutatott volna hajlandóságot arra, hogy egész élete során gondot viseljen reája.

Isten úgy szerette a világot, hogy saját fiát adta érte... szintén ismerős, sokak által és sok helyütt hangoztatott, ámde tapasztalataim szerint mind a mai napig kevésbé átértzett, megragadott és szívünkbe mélyen belevéselt gondolat, pedig éppen ebben áll az emberiség legfontosabb és leggyönyörűségesebb ajándéka, nevezetesen hogy nem kárhoztatott a bűnök fertőjében való örökös megragadásra és a test elmúlásával megvalósuló teljes megsemmisülésre, hanem örök élet adatott neki Szerető Atyjának közelségében.

Isten megteremtette az embert az Ő képére és hasonlatosságára. Ebben van tehát az emberiségnek és magának az emberségnek is a lényege: Isten képmásaiként kell sugározni minden erőnkkel azon szeretetet, melynek magját Ő maga vetette el bennünk a teremtés által, sarjasztotta ki az Üdvtörténet állomásain és végül Krisztus által teljesítette ki és adott róla elévülhetetlen példát.

Az Apostol szavait kissé szabadabban használva vallom magam is, hogy hiába szól valaki emberek, vagy éppenséggel akár angyalok nyelvén és hiába tüntette ki a Jóisten végtelen

adományaival a tehetség, boldogulásra való készség, és egyebek terén, amennyiben a szeretetnek még a szikrája is kiveszett belőle, ugyan mit ér az egész, elvégre az ember természetéből adódóan a világ változékonyságának van kitéve, és mint ilyen, akár egy pillanat alatt elveszthet bármit, amit verejtékes munkával felépített... egyet azonban sohasem, és ez pediglen a szeretet.

Itt talán abba is hagyhatnám, és őszintén szólva ezen ponthoz érven komolyan fontolóra vettem a befejezést, elvégre a fenti mondatnál alkalmasabb csattanó megtalálása felülmúlja képességeimet, azonban kötelességemnek érzem szólni azon problémáról is, miszerint mint minden jelenség, a szeretet is rendelkezik egy olyasfajta árnyoldallal, amely leginkább kimutatási formáinak téves megítélésén alapszik, és ami mellett nem lehet szó nélkül elmenni.

Ez pediglen a kizsákmányoló szeretet, melynek veszélye bizony sokkalta nagyobb mértékben és gyakorisággal áll fenn életünkben, mint ahogyan azt egyáltalán gondolnánk, elvégre emberek lennénk, és a Jóisten tökéletes szeretetét teljes mértékben nem áll módunkban Feléje és embertársaink felé reprodukálni, így tehát még a legnagyobb jószándék esetén is csúszhatnak bele rendetlen felhangok. Bizony emberek vagyunk mindannyian, és mint ilyenek, kellőképpen önzőek is. Ezen persze nincsen mit szégyellni, elvégre ki is ne akarná, hogy önmaga által feltétlennek és őszintének hitt szeretetének tárgya ne váljék egyes egyedül az őt való viszont szeretet forrásává.

Hajlamosak vagyunk ugyanis, főleg jelenlegi korunkban, hol aztán mindennek megvan a maga jól beállított ára, és voltaképpen semmit sem kapunk meg ingyen, a szeretetet is egyfajta árucikké tenni, amelyért ugyanúgy várjuk a viszonzást, mint minden más termékért, így sok esetben fordul elő, hogy drágának és mások számára nélkülözhetetlennek hitt "ajándékunkért" nem kérünk cserébe mást, mint kizárólagos ragaszkodást és viszonzást.

Azzal tehát, hogy szeretetünkkel megajándékozunk valakit, nagyon sok esetben a világban lezajló gazdasági mechanizmusok szintjére degradálva az érzést, elvárjuk a feltétlen engedelmességgel és hálával való adózást.

Pedig taglalt érzelmünk nem erről szól, elvégre annak legelső és kizárólagos forrása sem szabott semminemű feltételt ajándékának kiosztásakor, így amennyiben esetében ingyenes gesztusról volt szó, ugyan hogy tehetnénk meg mi magunk, hogy továbbosztásakor különböző mértékű hasznot igyekszünk rátenni, hogy minket még véletlenül se érhessen a legkisebb mértékű kár sem...

A kizsákmányoló és kisajátító "szeretet" ugyanis a legkegyetlenebb eszköz, mely az egyes személy rendelkezésére áll az embertársának való fájdalomokozás "művészetének" gyakorlásában. Legvégső formájában még a féltékenység bűne is társulhat hozzá, elvégre ragaszkodásunk tárgyának esetleges egyéb kapcsolatait, vagy akár sikerélményei eltávolíthatják a szerintünk számára legfontosabb tényezőtől, vagyis tőlünk

magunktól. Így gyorsan ollót ragadunk és alaposan megtépjük a szárnyait...vagy akár többől szakítjuk ki, hogy még biztosabbak lehessünk a dolgunkba.

A szárnyától megfosztott angyal azonban nem képes az égbe jutni, így földi keretek közé szorítva szűk kalitkába zárt madárként sorvad végül el fény és levegő hiányában. És miért, pedig mi mindent megtettünk érte, megadtunk neki? Pedig nem így van... egy valamiről megfeledkeztünk: mégpedig a szabadságról és a méltóságról, és bizonyos fokon magáról az igazi szeretetről is, hiszen amennyiben igazán fontos lenne számunkra a boldogsága, úgy szépen kinyitnánk a kalitka ajtaját, és bár a búcsúzás számunkra igazán fájdalmas lehet, engedjük neki, hogy elinduljon a számára kijelölt úton. Ez tehát a szeretet: olykor fájdalmas, véráldozatnak is beillő jelenség, olykor azonban maga az élet érzésben való leképezése.

Úgy kell tehát szeretnünk, hogy közben ne tegyük saját ragaszkodásunk rabjává adományozottunkat, ezt pedig mindenkor és minden körülmények között bizony tanulni kell, elvégre nem megy evidensen magától...

Nem szabad azonban csüggedté válnunk, hiszen amennyiben kellő őszinteség birtokában, és megfelelő alázattal próbálkozunk, előbb vagy utóbb megtaláljuk majd az ajándékozás igazán helyes módját!

A társas kategorizáció szerepe a modellkövetésben és társas tanulásban

Lenyűgöz az emberi elme és lélek. Mindaz, ahogyan az ember a világból feléje áramló ingereket fogadja, feldolgozza, értékeli és válaszol rájuk. Azáltal, hogy ebben a világban élünk, mozgunk és vagyunk, kölcsönös kapcsolatba kerülünk környezetünkkel. Az, ahogyan a körülöttünk létező forrásokból származó ingereket és tapasztalatokat feldolgozzuk és felelünk rájuk, hatással van személyiségünk alakulására, és mindez fordítva is igaz: személyiségünk, mindaz, akik vagyunk, tapasztalataink és előzetesen felhalmozott tudásunk is befolyásolja azt, ahogyan a környezetből érkező ingereket feldolgozzuk.

Senki sem képes a dolgokat a maguk valós, értelmezéstől és előítélettől mentes valójukban szemlélni, hiszen mindannyiunk a magunk sajátos élményeinek, előzetes tudásának és sémáinak szemüvegén keresztül értelmezzük a velünk történeteket. Ennélfogva nem létezik olyan objektív tapasztalás, amely teljesen és tökéletesen ugyanazon élményeket váltaná ki két különböző emberben, elvégre mindannyian egyediek, megismételhetetlenek és pótolhatatlanok vagyunk, ezáltal pedig mindannyiunk esetében eltérő lehet, ahogyan egy kívülről érkező tapasztalat elménkben reprezentálódik és értelmezésre kerül. Életünk során folyamatosan fejlődünk, tanulunk, értelmezzük és megismerjük a körülöttünk lévő világot, mindezt pedig úgy tesszük, hogy szüntelenül tanulunk másoktól, szelektálunk a rendelkezésünkre álló információforrások között, és a saját sémáinkhoz igazítva értelmezzük tapasztalatainkat.

Az, hogy kik vagyunk, bizonyos mértékben meghatározza azt is, hogy milyen információkra figyelünk fel, kiket választunk ki arra, hogy tanuljunk tőlük, és hogy végeredményben milyen információkat használunk fel a környezetünkben való tájékozódás során. A tanulás és a tudás megszerzésére irányuló vágy átszövi és meghatározza egész létünket, élményeinket és tapasztalatainkat, és éppen ezért korántsem mindegy, hogy milyen módon veszünk részt ebben a tanulási folyamatban. Az értelmező, megismerésre irányuló szándék már a fejlődésnek egész korai szakaszában megjelenik, és a gyermek, hasonlóan a felnőttekhez, erős hajlamot mutat arra, hogy a feléje érkező ingerek között szelektáljon, a számára rendelkezésre álló források közül kritikus szemmel, a korábbi tapasztalataiból okulva válogasson, és a megszerzett tudást az adott környezetben a lehető leghatékonyabban használja fel. A következő oldalakon arra keressük a választ, hogy vajon milyen tényezők befolyásolják ezt a fajta tanulást a gyermekek esetében. Melyek azok a tényezők, amelyek mentén kategóriákat alkotnak, és hogyan csoportosítják a környezetben megjelenő információforrásokat, valamint hogy miként hasznosítják a megszerzett tudást mindennapi életük során?

Civilizált világunk fennmaradása szempontjából alapvető fontossággal bír, hogy az ember képes legyen megszerezni és felhasználni azokat az információkat, amelyek a környezetében fellelhető tárgyakkal való sikeres manipuláció szempontjából relevánsak és megfelelő mértékben hasznosíthatóak. A szervezett társas közösségekben élő ember a világban való boldogulás érdekében erősen motivált kell, hogy legyen arra, hogy megfigyelés és tanulás útján megszerezze, és a célok elérése érdekében hatékonyan alkalmazza ezeket az információkat. Emellett a legtöbben motiváltak vagyunk arra,

hogy utódaink, rokonaink, vagy csak egyszerűen embertársaink fejlődése és boldogulása érdekében tanítsunk, neveljünk és továbbadjuk az általunk megszerzett tudást a fiatalabb nemzedéknek.

A pszichológia tudományával foglalkozva, azon belül is a társas megismeréssel és tanulással foglalkozó szakirodalmakat olvasva szinte kimeríthetetlen forrást találhatunk annak bizonyítására, hogy az ember veleszületett képességekkel és motivációkkal rendelkezik arra nézve, hogy az őt körülvevő társas környezetben fellelhető információforrásokból gyűjtve használható tudásra tegyen szert. Ezt a tudást aztán a saját és embertársai szükségletei, céljai és előrehaladása érdekében alkalmazza, sőt mi több, meg is oszthatja, továbbadhatja a vele szűkebb-tágabb közösségben élőknek. Emellett képes arra is, hogy az egy adott helyzetben megszerzett tudást, és a felmerülő problémák megoldása érdekében alkalmazott viselkedéses stratégiákat generalizálja más, az eredeti problémahelyzettel több-kevesebb aspektus szempontjából rokonítható helyzetekre. Ezeket a képességeket, nevezetesen a különféle forrásokból történő információbegyűjtést, az összegyűjtött és alkalmazott tudás egymásnak való átadását, és a tapasztalatok és stratégiák új helyzetekre való generalizálását a jelenséggel foglalkozó kutatók pedagógiának nevezik. Ezen szakemberek tudományos munkája főként arra a célra irányul, hogy megerősítsék azon elméleteiket, melyek szerint ez a pedagógia végeredményben nem más, mint egy olyan, speciális evolúciós adaptáció, amelynek fő célja a társas környezetben összegyűjtött és felhalmozott tudásanyag átadományozása a soron következő nemzedéknek.

Ezek a pedagógiával foglalkozó elméletek, illetve az azokat megalkotó kutatók túlnyomó többsége egyetért abban, hogy az ember már csecsemőkorban számos olyan, veleszületett képességgel rendelkezik, amelyek segítik őt abban, hogy a társas tudás megszerzése érdekében releváns információforrásokat az őt körülvevő környezetben felismerje (Gergely & Csibra, 2006).

A témakörrel foglalkozó szakirodalomban számos tanulmányt találhatunk, amelyek azt igazolják, hogy a gyermekek valamikor három és öt éves koruk között szert tesznek azokra a kognitív képességekre, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy felismerjék a számukra releváns információkat nyújtó forrásokat, és szelektíven válogassanak közülük aszerint, hogy a tőlük nyerhető információ hasznosítható lehet-e számukra az adott kulturális környezetben. Bizonyítékokat találhatunk, hogy ebben a korban a gyermekek képesek arra, hogy szelektíven utánozzák az információt nyújtó modelleket, még hozzá aszerint, hogy azok a gyermekek korábbi tapasztalatai szerint nyújtottak-e használható információkat, avagy sem, tehát hajlamosabbnak mutatkoznak utánozni az olyan modelleket, akik szolgáltattak korábban számukra hasznosítható információkat, szemben azokkal, akik ezt nem tették meg (Courriveau & Harris, 2009; Koenig, Clément, & Harris, 2004). A gyermekek tanulási szokásai és hajlandósága tehát nagyon erősen forrásfüggő, és elsősorban a szociális partnerek egyes tulajdonságain és képességein múlik. Az információforrások ugyanis sok esetben különböznek abban, hogy milyen mértékben nyújtanak használható és releváns információkat az adott helyzetben, így amennyiben a gyermekek sikeresek kívánnak lenni a szociális közegben, úgy alapvető fontosságú számukra, hogy képesek

legyenek némi szelektivitásra annak érdekében, hogy valóban a számukra fontos és releváns társas tudáshoz jussanak (Howard, Henderson, Carrazza, & Woodward; 2014).

Ez a nyilvánvaló különbségtételi képesség, amelyről a gyermekek az információforrások között való szelektálás során tanúbizonyságot tesznek, még korántsem a legtöbb, amire ebben a korban képesek. Kutatások bizonyítékokat szolgáltatnak arra, hogy a modellekkel kapcsolatos korábbi tapasztalatok nem az egyedüli tényezők, amelyekre a gyermekek a tanulási folyamat során támaszkodnak. Több szerző eredményei szerint a gyermekek az információforrások megválasztása során előnyben részesítik azokat a modelleket, akik az általuk prezentált tudást, például egy bemutatott cselekvéssort szemmel láthatóan magabiztosan közvetítik feléjük, szemben azokkal, akik a tanítás során bizonytalannak mutatkoznak az általuk reprezentált tudással és cselekvéssel kapcsolatban (Birch, Akmal, & Frampton, 2010; Sabbagh & Baldwin, 2001). Ugyanígy amellett, hogy képesek a bizonytalan információforrásoktól származó ismeretek kiszűrésére és visszautasítására, a gyermekek hajlamosnak mutatkoznak a számukra „outgroup” kategóriatagként definiált személyek által prezentált tudás negligálására is. Mint ahogyan a későbbi oldalakon kiderül majd, a gyermekek kimondottan kritikus és szelektív szociális tudáselsajátítóknak számítanak (Zmyj, Daum, & Carpenter; 2013). Azonban néhány kutatás eredménye rámutat ugyanakkor arra is, hogy a gyermekek ezen szelektivitásra való képessége fiatalabb korban még számos korlátot mutat. Óvodás gyermekek esetében például bizonyos eredmények szerint jellemző, hogy hibákat vétenek a hibás és használhatatlan információk elkülönítésében, amennyiben a tanítás feladatát ellátó személlyel szemtől szemben

helyezkednek el, valamint ha a hamis információ túlságosan magabiztos, vagy erőltető modelltől származik (Mascaro & Sperber, 2009).

A szociális tanulás elméletének megalkotója és a mai napig egyik legnagyobb teoretikusa, Albert Bandura (1962) klasszikus kísérletének eredményeit összegezve arra a felismerésre jutott, hogy a gyermekek nagyobb valószínűséggel utánozzák azokat a modelleket, amelyek a cselekvéssor végrehajtása során sikert érnek el, és a cselekedetükért jutalomban részesülnek, szemben azokkal a modellekkel, akiknek cselekvése nem vezet el a kívánt eredményre, vagy akiket valamilyen módon megbüntetnek viselkedésükért. Vizsgálatában a modellt, aki a gyermekek előtt agresszív viselkedést mutat be, nagyobb valószínűséggel utánozták a gyermekek abban az esetben, amennyiben az agresszív magatartásával eléri az általa kívánt célt, mint akkor, amennyiben alulmarad a tesztszituációban. Ebből az eredményből azon következtetés szűrhető le, mely szerint a modell sikeressége alapvető szempont a viselkedésének utánzására való hajlandóság tekintetében, tehát a gyermekek szívesebben és nagyobb hajlandósággal vesznek át cselekvéssorozatokat az olyan modellektől, akiknek a kérdéses cselekvéssor alkalmazásával elért sikerének tanúi voltak, sokszor attól függetlenül, hogy az adott modell milyen módszerrel érte el az adott sikert (Zajonc, 1954).

Több bizonyíték támasztja alá továbbá, hogy a gyermekek tanulását nagyon sok esetben befolyásolja a tanító helyzet kontextusa. Nem mindegy például, hogy az adott cselekvéssort videó felvételen, avagy élőben mutatják be a gyermeknek egy-egy kutatás során. Eredmények szólnak

amellett, hogy a gyermekek többet hibáznak a releváns és irreleváns információk elkülönítésében, amennyiben közvetlen kapcsolatban vannak a modellel, és nemcsak videó felvételen láthatják az adott cselekvéssort. Ilyen körülmények között ugyanis nehezen választják ki, hogy melyik információforrás a releváns és melyik kevésbé az, valószínűleg a helyzet megnövekedett szálenciájából fakadóan (Jaswal et al., 2010).

Egy másik vizsgálatban ezzel összhangban arra a következtetésre jutottak, hogy a modellekkel szemtől szemben, avagy „élőben” találkozó gyermekek számára a modell helyzete olyannyira erőteljesen befolyásoló tényező, hogy képes felülmúlni még az olyan, egyébként kiugróan erős hatást is, mint az ingroup modellek preferenciája, szemben az outgroup modellekkel. A kérdéses kísérletben az az eredmény született, hogy amennyiben a tizenkilenc hónapos gyermekek valós szituációban, tehát nem videó felvételen keresztül találkoznak a modellel, egyenlő mértékben hajlandóak utánózni az egyes modellek által bemutatott cselekvéseket, függetlenül attól, hogy az adott modell a gyermekek saját anyanyelvén (ingroup csoport), avagy egy idegen nyelven (outgroup csoport) szólalt meg. Az ingeranyagok videó felvételen való bemutatása alkalmával azonban már ebben a fiatal életkorban is tetten érhető volt az ingroup preferencia. Ebben az esetben arra gondolhatunk, hogy a modellekkel való direkt kontaktus esetében megjelenő szálens interakciós gesztusok, mint például a szemkontaktus, képesek felülmúlni azt a fajta preferenciát, amely egyébként a tizenkilenc hónapos gyermekek esetében már tetten érhető, amennyiben indirektebb ingerbemutató technikákat alkalmazunk (Howard, Henderson, Carrazza, & Woodward; 2014).

Nem csupán a modell személye az, amely a gyermekek utánzási hajlandóságát meghatározza, hanem az általa közvetített információ relevanciája is legalább ugyanilyen fontos szempontnak tűnik az utánzási viselkedés kialakulásában. A területen eddig folytatott kutatások eredményeinek számbavételével igen valószínűnek tűnik, hogy a gyermekek bizonyos szociális kategóriákat használnak arra, hogy a társas világból feléjük érkező információk között rendet tartsanak, és szelektáljanak a rendelkezésre álló források közül. Ennek a feltételezésnek egyik legfontosabb bizonyítékára bukkanhatunk, amennyiben figyelembe vesszük a gyermekek veleszületett arcpreferenciájának jelenségét. A kutatási eredmények szerint már az egészen fiatal csecsemők is hajlamosak hosszabban nézni, nagyobb valószínűséggel és kitartóbban követni tekintetükkel az olyan geometriai mintázatokat, amelyek többé-kevésbé hasonlóak az emberi arcokhoz (Johnson & Morton, 1991).

Amennyiben értelmezni próbáljuk ezen veleszületettnek tűnő arcpreferencia jelenségét, úgy azt mondhatjuk, hogy ez egy olyan, evolúciósan is adaptív mechanizmus lehet, amely már egészen fiatalon arra irányítja a gyermeket, hogy figyelmét a környezetében legrelevánsabb ingerforrásra, nevezetesen gondozójának arcára irányítsa. Első életévük második felében a csecsemők elkezdik követni interakciós partnerük tekintetét, és ekkor egyre nagyobb valószínűséggel és rendszerességgel néznek ugyanabba az irányba, mint ezek a partnerek (Moore & Dunham, 1995). Azzal, hogy követi a másik ember tekintetét, a csecsemő fontos információkat szerezhet az interakciós partner szándékait illetően, és egyúttal őt magát is segíti abban, hogy saját tapasztalatait másokkal megossza, és így másokkal közös, interszubjektív valóságot alakítson ki. Ezzel a kijelentéssel

összecegens egy vizsgálat azon eredménye, amely arra utal, hogy az újszülöttek erős preferenciát mutatnak azon arcok iránt, amelyeknek tekintete rájuk irányul (Farroni, Csibra, Simion, & Johnson, 2002).

A pedagógia jelenségét egy másik nézőpontból megvizsgálva fontos észrevennünk, hogy a tanítás folyamata kimondottan nagy költségekkel jár a tanár számára a befektetett idő tekintetében, ugyanis ez olyasfajta tevékenység, amely szemmel láthatóan elsősorban mások, jelesül a tanuló számára jár kézzel fogható előnyökkel, tehát minden tekintetben altruista cselekedetnek minősül. Nem mellesleg sokkalta nagyobb fokú odafigyelést, körültekintést, és az esetek nagy többségében sokkal nagyobb fáradságot is igényel annál, mint amikor valaki csupán használná a maga készségeit és stratégiáit az adott feladat elvégzése érdekében. Azért tehát, hogy ez a befektetett többletenergia valamilyen módon megtérüljön, és legalább a tanuló számára kézzelfogható előnyökkel járjon, a tanár szerepét betöltő személynek bizonyosnak kell lennie afelől, hogy nem vesztegeti el a maga idejét olyan esetre, amelyben a tanuló személy nincsen abban a helyzetben, hogy az információkat befogadja (Gergely & Csibra, 2006).

A tanár számára tehát alapvető fontossággal bír, hogy az általa birtokolt tudás átadására tett erőfeszítések során folyamatosan ellenőrizze a tranzakciót, és bizonyosságot szerezzen afelől, hogy a tanuló az információk befogadására alkalmas állapotban van. Ennél fogva a tanár nem csupán a tudását kívánja átadni tanítványának, hanem egyúttal a tanítás szándékát is interpretálnia kell a számára. Így olyan szignálokkal (szemkontaktus, beszéd, figyelemfelhívás, rámutatás) igyekszik jelt adni a tudás befogadójának, amelyek

egyértelművé teszik a tanító szándékot. Emellett fontos számára, hogy megbizonyosodjon afelől, hogy a tanítvány meg is értette ezeket a jelzéseket. A pedagógiának ezen rámutató aspektusát nevezzük oszteniúnak, amelyre a gyermekek felettébb érzékenynek mutatkoznak (Sperber & Wilson, 1986). Egyes kutatások szerint alapvetően befolyásolja a gyermekek hajlandóságát az egyes cselekvéssorok kiválasztására az a körülmény, hogy az azokat bemutató modell a cselekvés közben a gyermekre néz, keresi-e vele a szemkontaktust, próbálja-e felhívni és fenntartani a figyelmét a tanítás során, avagy sem (Király, Csibra, & Gergely, 2013). Egy másik vizsgálatban például arra az eredményre bukkantak a kutatók, hogy a tizennyolc hónapos korú gyermekek utánzási hajlandóságára befolyással bír az is, hogy az adott modell szociálisan mennyire megnyerő, avagy kellemes jelenség, tehát mosolyog-e a gyermekre, megpróbál-e vele közös figyelmi helyzetet létesíteni. Ezzel szemben huszonnégy hónapos gyermekek már egyenlő arányban utánozzák azokat a modelleket is, akik nem vonódnak be ilyenén módon a szociális helyzetbe (Nielsen, 2006).

A tanítás folyamata során tehát alapvető, hogy a leendő tanítvány felismerje, megértse, és el is fogadja a másik személy tanításra, az általa birtokolt információk megosztására irányuló szándékát. A kisgyermekek már egészen fiatalon, mintegy hat és fél hónapos korban képessé válnak arra, hogy különféle szándékokat (így például tanító szándékot is) tulajdonítsanak emberi, vagy akár emberszerű lényeknek is. Ezen a ponton érdemes lehet közelebbről is megvizsgálni azokat a tényezőket, amelyek alapvetően szükségeltetnek ahhoz, hogy az emberek bizonyos cselekvéseket célvezéreltnek és szándékosnak ítéljenek, és ekképpen reflektáljanak rájuk. Miközben az

emberek megfigyelik saját cselekedeteiket, és ezen cselekedetek végzése közben megélt gondolataikat és érzelmeiket, valamint folyamatosan tapasztalatokat szereznek a környezetükben élő más személyek viselkedéséről is, arra a következtetésre jutnak, hogy a cselekedeteket célok vezérik, és így hajlamosá válnak arra, hogy oksági kapcsolatokat fedezzenek fel az egyes események mögött (Heider & Simmel, 1944; Gergely & Csibra, 1997). Lou és Baillargeon (2005) munkássága nyomán tudjuk, hogy az önindította mozgás például olyan speciális jelzőmozzanat, amelynek megléte esetén már az öthónapos gyermek is hajlamosnak mutatkozik arra, hogy szándékvezéreltnak ítéljen meg egyes cselekvéseket. Gergely György és Csibra Gergely eredményei szerint nagyjából tizenkét hónapos korra a gyermekek képessé válnak arra, hogy úgynevezett intencionális állapotokat tulajdonítsanak a cselekvőknek, ezáltal pedig elvárásokat alakítsanak ki az általuk korábban racionálisnak címkézett ágensek jövőbeli cselekedeteit illetően (Gergely, Nádasdy, Csibra, & Bíró, 1995). Itt tehát lényegében nem történik más, mint az, hogy a gyermek felfedezi, hogy az egyes ágensek szándékokkal, vágyakkal, vélekedésekkel és célokkal rendelkeznek, viselkedéseiket és cselekedeteiket pedig úgy alakítják, hogy azok összhangban legyenek szándékaikkal és mindig céljaik elérésére irányuljanak. Így tehát elkezdenek úgy tekinteni a környezetükben jelenlevő személyekre, mint olyan intencionális ágensekre, amelyek viselkedése bizonyos konkrét célokra irányul, ezeknek a céloknak ismeretében pedig képessé válnak arra, hogy előfeltevéseket fogalmazzanak meg az adott személyek későbbi viselkedéseit illetően.

Néhány további olyan jelzőmozzanatot is ismerünk, amelyek segítségként szolgálnak a gyermekek számára ahhoz,

hogy képesek legyenek a racionális ágensek elkülönítésére a környezetükben előforduló egyéb tárgyaktól. Ilyen jelzőmozzanatok például az úgynevezett biológiai mozgások különféle változatai, mint például az olyan, önirányította mozgások, amelyek mindenféle külső beavatkozás nélkül indulnak el és állnak később le (Premack, 1990), valamint a tárgy alakjának mindennemű külső behatás nélkül bekövetkező változása (Gibson, Owsley, & Johnston, 1978), de ilyen még a mozgás pályájának a helyzethez igazított, szabálytalan mozgása is (Gergey, Nádasdy, Csibra, & Biró, 1994). Ezek ugyanis olyan tulajdonságok, amelyek azt implikálják nemcsak a felnőttek, hanem a gyermekek számára is, hogy az adott tárgyak rendelkeznek egyfajta belső energiaforrással, amelyet tetszőlegesen, saját céljaik függvényében fordíthatnak mozgásuk elindítására és megállítására, illetve a mozgás irányának változtatására, avagy akár saját alakjuk és formájuk megváltoztatására (Leslie, 1994; Mandler, 1992).

Bár jelenlegi munkánk homlokterében mindenekelőtt a társas tanulás és modellkövetés fejlődépszichológiai vonatkozásaira való összpontosítás áll, mégis a történeti teljesség kedvéért feltétlenül érdemes lehet röviden áttekinteni, hogy hogyan és miként is gondolkodtak korábban a pszichológiának egy másik területén, nevezetesen a szociálpszichológiában a modellkövetés és szociális tanulás alapját képező társas kategorizációról. Nemrégiben a fejlődépszichológiai kutatások alapját képező elméletek között is teret nyert azon elképzelés, mely szerint a gyermekek a társas világban való eligazodás céljából szociális kategóriákra alapoznak, és eszerint a rendező elv szerint válogatnak a lehetséges információforrások között. Emellett pedig több kutatás eredményei is igazolják, hogy a tanulás folyamata

során hajlamosabbak előnyben részesíteni az olyan információkat, amelyeket olyan modell oszt meg velük, aki ugyanabba a társas csoportba tartozik, mint amelyiknek ők maguk is tagjai. Mindennapi életünk során mindannyian különféle csoportokban válunk involválttá, legyen ez akár egy óvodai csoport, vagy iskolai osztály, de ilyen csoport lehet egy meghatározott futballcsapat rajongói tábora, egy egyház, vagy egyéb vallási közösség, de akár egy szakma gyakorlóinak köre is.

A rendező elv, amely mentén az egyes csoportok kialakulnak, és magukat a másiktól megkülönböztetik, szinte bármi lehet, kezdve a bőrszínnel, a társadalmi státuszon és az egyes különleges érdeklődési körökön át egészen a vallási és politikai elköteleződéséig. Egy csoport tagjának lenni az esetek nagy többségében együtt jár azzal, hogy az emberek azonosulnak ezeknek a csoportoknak értékrendjével, szokásaival, jellemző gondolkodási mintázataival, és az őket körülvevő világot is hajlamosá válnak az ezen csoportok által biztosított szemüvegen keresztül szemlélni (Tajfel et al., 1971; Turner et al., 1987).

Az álláspontot megerősítő számtalan kutatási eredmény alapján ma már szinte természetesnek tekinthető az emberek esetében az a tendencia, hogy már minimális különbségek megléte esetén is csoportokba kezdik el sorolni a környezetükben élőket, ezáltal pedig úgynevezett társas kategóriákat teremtenek (Tajfel, Billig, Bundy, & Flament, 1971). Amennyiben ugyanis a társas világról, mint különféle kisebb-nagyobb csoportok összességéről gondolkodunk, az számos előnnyel járhat ránk és környezetünkre nézve. Amennyiben ugyanis a másik emberre tekintünk, óhatatlanul is

következtetéseket vonunk el arról, hogy az adott személy mennyiben nevezhető hozzánk hasonlóknak, avagy tőlünk különbözőnek. Ennek megítéléséhez olyan kiugró, szálens információkra támaszkodunk, mint a nem, a rassz, a társadalmi csoport, avagy pedig akár ilyen lehet a vallás is. Ezeknek a tényezőknek vizsgálata során vagyunk képesek megállapítani, hogy a másik mennyiben hasonlít hozzánk, és az így levont következtetések határozzák meg aztán azt, hogy hogyan is viszonyulunk a jövőben a másikhöz. Elfogadjuk a közeledését, baráti kapcsolatot remélünk tőle, magunk közé fogadjuk-e, avagy inkább szorongással, félelemmel és gyanúval tekintünk rá, és lépéseket teszünk elkerülése, vagy esetleg valamilyen mértékű agresszióval lépünk fel ellene? Általánosságban azt mondhatjuk, hogy hajlamosak vagyunk nagyobb együttműködést, segítséget és támogatást remélni azoktól, akiket hozzánk hasonlóknak ítélünk, míg azoknak, akik tőlünk különböznek, gyakrabban tulajdonítunk ellenségességet, és valószínűbbnek ítélünk meg velük kapcsolatban lehetséges konfliktusokat (Mahajan & Wynn; 2012).

A csoporthoz való tartozásnak megvannak ugyanis a maga előnyei, azonban, mint ahogyan a későbbiekben látni fogjuk, hátrányai is. A kiközösítés egyéni és társas hatásaival foglalkozó kutatók rámutatnak, hogy a csoport voltaképpen a valahova tartozás társas szükségletét elégíti ki (Williams, Shore & Grahe, 1998; Williams, Cheung, & Choi, 2000). A csoportok olyan értékeket kínálnak, amelyekkel szívesen azonosulunk, baráti kapcsolatokat biztosítanak, valamint biztonságot jelenthetnek, és annak tudatát, hogy mások elfogadják minket. Az emberek számára a pozitív önértékelés fenntartásához is nagyban hozzájárulhat a csoporttagság. Ezt a jelenséget BIRG-nek (*basking in the reflected glory*) nevezték el a kutatók

(Cialdini et al., 1976). Mindannyian felfigyelhettünk már életünk során környezetünkben arra a jelenségre, amikor különösen is meghatározott ünnepeinken, történelmi események évfordulóin nemzetünk egy-egy jelesebb képviselőjének nagy tetteit elevenítjük fel, és ilyenkor rendszerint büszkeség tölti el szívünket, hogy ilyen kitűnő emberekkel alkothatunk egy nemzetet. Szívesebben hangsúlyozzuk például nemzetünkkel, egyetemünkkel, vallási felekezetünkkel való összetartozásunkat, amennyiben az valamiképpen pozitív színben tüntethet fel minket, vagy önértékelésünket javíthatja. Ezzel együtt továbbá hajlamosabbak vagyunk előnyben részesíteni a saját szociális csoportunkhoz tartozó személyeket, szemben a valamilyen szempontból nézve külsőnek nevezhető csoport tagjaival (Hewstone, Rubin, & Willis, 2002).

Amennyiben csoporttagságunkat valamilyen történés, mondjuk egy külső csoporttag megjelenése, vagy akár csak egy, a saját társas csoportunkkal kapcsolatos gondolat, vagy emlékkép aktiválja, akkor a tagság befolyásolni fogja azt, hogy miként reagálunk egy adott eseményre, illetve hogyan észlelünk másokat. Az emberek alapvetően hajlamosak arra, hogy a saját csoportjukba tartozó személyt magukhoz hasonlóbbnak, szimpatikusabbnak lássák, míg a külső csoport tagjával szemben főként a különbségeket és a negatív tényezőket keresik. Ez maga után vonja azt is, hogy inkább tesznek erőfeszítéseket arra, hogy a saját csoportjukba tartozónak kedvezzenek a másik csoport tagjával szemben. Egy érdekes és ötletes vizsgálatban az egyéves gyermekeknek két babát mutattak be, akik aztán különböző ételpreferenciákról „tettek tanúságot”. Egyikük a gyermek által preferált ételt „választotta”, míg másikuk azt, amely nem ízlett a

gyermeknek. Az eredmények szerint ezek a gyermekek nagyobb százalékban választották azt a babát, amely az övékkel egyező ételpreferenciát mutatott be (Mahajan & Wynn, 2012).

A szociálpszichológus John Turner önkategorizációs elméletében arról számol be, hogy azok a csoporttagságok, amelyek az emberek számára fontosak, és az életük során hosszú ideig fennállnak, végül az identitás olyan alapvető részeivé válnak, hogy az önmagunkról alkotott kép meghatározó darabjai lesznek (Turner et al., 1987). Itt természetesen egyaránt kulcsszó a „fontos” és a „hosszú ideig fennálló”. Az a tény például, hogy egy-egy meghatározott számú villamos, avagy trolibusz utasai vagyunk, valószínűleg csupán a járművön való utazásunk ideje alatt teremt közös csoporttagságot utastársainkkal, azonban az, hogy mondjuk egy bizonyos egyetem hallgatói, vagy egy szakma művelői vagyunk, már komolyabb mértékben meghatározza identitásunkat és társas önkategorizációnkat, nem is beszélve a nemünkről, vallásunkról, vagy politikai nézetrendszerünkről. Az, hogy ezek a csoportok mit is jelentenek a számunkra, milyen előnyökkel, hátrányokkal és kötelezettségekkel jár a hozzájuk való tartozás, illetve hogy ez milyen érzelmeket is jelent nekünk, tanulás útján sajátítjuk el. Megfigyelhetjük az egyes csoporttagok viselkedését, elsajátíthatjuk a csoport normáit, ezzel pedig voltaképpen arról szerzünk tudomást, hogy mit is jelent egy adott csoport tagjának lenni. Ugyanígy szerezhetünk információkat más, külső csoportokról is. Felismerjük, hogy a külső csoport nem azonos a miénkkel és megismerkedünk azokkal a tényezőkkel is, amelyek csoportjaink között különbözőséget teremtenek.

A társas identitás elmélete szerint korántsem mindegy azonban, hogy mennyire hozzáférhetőek, milyen gyakran idéződnek fel különféle csoporttagságaink. Hiába rendelkezünk például viszonylag sokrétű és gazdag információs anyaggal arra nézve, hogy mit is jelent egyetemistának lenni, ha voltaképpen szinte sohasem jelenünk meg az egyetemen, nem látogatjuk az egyes előadásokat, nem találkozunk, és nem is tartjuk a kapcsolatot egyetemista csoporttársainkkal. Különböző körülmények és történések azonban, az eredeti példánál maradva mondjuk egy egyetemi pulóver, vagy egyéb embléma látványa, vagy egy más egyetemről származó egyetemista csoport megjelenése emlékeztethet minket csoporttagságunkra, kiugróvá teheti azt, ezzel pedig arra készíthet minket, hogy a csoportunk normáinak, értékrendjének és viselkedésmintáinak megfelelően kezdjünk viselkedni (Billig & Tajfel, 1973; Wilder & Shapiro, 1991). Többször megfigyelték például, hogy amennyiben egy országon belüli kisebbség tagjainak, mondjuk egy walesi csoport összejövetelén megjelenik egy külső csoportba tartozó személy, jelen esetben egy angol, akkor a walesiek hajlamosak a beszélgetés során jobban hangsúlyozni walesi akcentusukat, amely által valamilyen módon előtérbe hozzák saját csoporttagságukat (Fiske, 2005). További példaként azonban egyáltalán nem kell messze mennünk, hiszen elég csak körülnéznünk a magunk saját környezetében. Könnyen tetten érhető például egy kisgyermek, aki akár teljesen másképpen viselkedhet otthon, amikor a családdal való egységét hangsúlyozó csoporttagsága aktív, mint az iskolában, ahol olyan környezet és társak vesznek körül, akik egy másik fajta, jelen esetben az iskolai, tanulói csoporttagságát aktivizálják.

Mindezek az elméletek tehát arra a megállapításra engednek következtetni minket, hogy az emberek önértékelése, biztonságra való igénye szempontjából alapvető jelentőségű, hogy valamilyen társas csoport tagjaiként tekinthessenek magukra. Ennél a megállapításnál felvetődik azonban a kérdés, hogy vajon milyen tényezők szükségeltetnek ahhoz, hogy a személy valóban a csoport tagjának érezze magát, és vajon ez miként jelenik meg a gondolkodásában és viselkedésében. A minimális csoportparadigma szerint szervezett kísérletek arra az eredményre jutottak, hogy az emberek már minimális különbözőségek esetén is hajlanak arra, hogy csoportokba sorolják a környezetükben előforduló személyeket, sőt mi több, egyenesen arra is, hogy egy jutalomelosztásos feladatban a saját csoportnak kedvezzenek a másik csoport ellenében, akár még akkor is, ha ez abszolút értelemben veszteségesnek könyvelhető el a csoportjuk számára (Tajfel & Billig, 1973). A minimális csoportközi helyzetben megmutatkozó társas kategorizáció már akkor is megjelenik, amennyiben a vizsgálati személyeket színek szerint rendezik csoportokba, vagy jelvényt kapnak a csoport emblémájával, majd pedig sorszámmal ellátva kerülnek a vizsgálatba. A társas identitás elméletével megmagyarázva ugyanis azt a jelenséget láthatjuk, hogy ebben a helyzetben a szubjektív bizonytalanság szintje meglehetősen magas, hiszen olyan feladathelyzetbe kerül a személy, amelyben nem áll rendelkezésére számára más viszonyítási pont, mint csapatának színe és egy azonosítószám. Ebben a helyzetben az önértékelés megingása figyelhető meg, melyet a személy úgy próbál meg ellensúlyozni, hogy azonosul az egyetlen rendelkezésére álló támponttal, a csoporttal, és az annak való kedvezés, a csoport felértékelése által kívánja visszaállítani megcsorbult önértékelését (Hogg & Abrams, 1993).

A hozzánk hasonlóknak ítélt személyek preferenciája kultúrától független jelenség, és elsősorban olyan helyzetekben mutatkozik meg, amikor például arról kell döntenünk, hogy kedvezünk-e másoknak, avagy hátrányosan megkülönböztetve kezeljük őket, általánosabban fogalmazva akkor, amikor a másikkal való bánásmód milyenségéről döntünk. Egyes kutatások szerint nagyobb mértékben vonzódunk olyan személyekhez, akik fizikális megjelenésük tekintetében hasonlítanak ránk. Ugyanígy inkább méltányoljuk azokat, akik attitűdjeikben, hitrendszerükben hozzánk hasonló álláspontokat képviselnek, illetve szociális és kulturális hátterük olyan, mint amilyen a miénk (Berscheid & Walster, 1974; Byrne, 1971).

Érdekes megfigyelést tettek azon kutatók, akik arra a megállapításra jutottak, hogy az emberekben együtt van jelen azon szándék, hogy önmagukat csoporttagként definiálják, illetve az is, hogy a csoporton belül kellőképpen differenciálják magukat a többi csoporttaghoz képest (McGuire et al., 1978). Ebben a differenciálási folyamatban olyan jegyeket emelnek ki, amely a csoporttagság szempontjából kevésbé releváns, mondjuk egy érdekes hobbit, vagy érdeklődési kört. Így amint egyre több, hozzánk hasonlóan viselkedő csoporttagot ismerünk meg, a hozzánk való hasonlóságuk mellett, amelyek bizonyos, a csoporttagság szempontjából releváns tényezők mentén megfigyelhetők, feltűnhet számunkra a tőlünk való különbözőségük, sokszínűségük is. Így voltaképpen érhetővé válik azon, sok kutató által megfigyelt jelenség, hogy a saját csoportunk sokszínűként való elkönyvelése mellett hajlamossá leszünk a külső csoportokat sokkal homogénebbnek, tagjaikat egymáshoz sokkal egyformábbnak látni (Linville et al., 1989). Ebből fakad azon, tragikus következményeket maga után vonó tendenciánk is, hogy hajlamot mutatunk a külső csoport egyes

tagjainak viselkedését az egész csoportra nézve általánosítani, mondván, ők alapvetően mind egyformák. Amennyiben például a másik csoport egy tagja követ el valamiféle negatív cselekedetet, azt hajlamosak vagyunk az egész csoportra nézve általánosnak mondani, például olyasfajta kijelentéseket tenni, hogy a politikusok mind csalók, azonban a mi saját csoportunk tagja által elkövetett vétket már sokkalta hajlamosabbnak vagyunk az ő saját egyéni vétkének betudni, ugyanis a mi változatos és színes összetételű csoportunkba beleférhetnek ilyen tagok is, azonban ez korántsem általános a csoportunk egészére nézve.

Összegezve tehát azt mondhatjuk, hogy a szociálpszichológusok által kutatott jelenségek, és a számos kutatás során kialakított és megerősített elméletek közelebb vihetnek minket ahhoz, hogy megértsük, mennyire alapvető emberi gondolkodási jellegzetesség is az, hogy a társas világban való eligazodás során kategóriákat alkotunk. Azután ezen kategóriákba soroljuk be majdan mindazokat a személyeket, akik körülvesznek minket, és ezekre a társas kategóriákra támaszkodunk akkor is, amennyiben szelektálni akarunk a lehetséges információforrások között. Azt mondhatjuk tehát, hogy az emberek alapvető társas szükséglete, hogy környezetében bizonyos csoportok tagjává váljon, ezekben a csoportokban elfogadásra leljen, önértékelését a csoport eredményeire és erősségeire alapozva javítsa, és a társas világot, másokat saját csoportjainak szemüvegén keresztül szemlélje. Amennyiben környezetünk tagjait úgy szemléljük, hogy csoportokba soroljuk őket, és ugyanazokat a tulajdonságokat és jellegzetességeket általánosítjuk rájuk, mint amilyeneket a csoportjukra alkalmazunk, úgy azzal a saját kognitív rendszerünket kíméljük

meg attól a többletmunkától, amely azzal járna, ha minden egyes személyt külön-külön meg kellene ismernünk. Ehelyett sokkalta egyszerűbb, ha legalább bizonyos tulajdonságok tekintetében általánosítjuk rájuk azokat a jellegzetességeket, amelyeket társas csoportjukhoz kapcsolunk.

Önértékelésünk emelése céljából hajlamosnak mutatkozunk arra, hogy saját csoportunkat felértékeljük, sajnos sok esetben a külső csoportok leértékelése árán is, illetve előszeretettel mélyítjük a köztünk lévő szakadékokat azáltal, hogy a különbségeket hangsúlyozzuk a hasonlóságok helyett. Mindezek a jelenségek és emberi jellegzetességek persze nagy részben tanulás és tapasztalatok útján alakulnak ki, azonban számos, a fejlődépszichológia körébe tartozó vizsgálat szolgáltat értékes bizonyítékokat arra nézve, hogy ezek a tendenciák már a fejlődés korai szakaszában is tetten érhetőek, és talán részben veleszületettnek is nevezhetőek. A következő fejezetben részletesen is kitérünk majd arra, hogy melyek is ezek a jellegzetességek, és mely kutatási eredményekkel támaszthatóak alá további állításaink.

Az előző fejezetben hosszasan áttekintettük azokat az elsősorban a szociálpszichológia talaján gyökerező elméleteket, amelyek alapot szolgáltatnak arra, hogy a társas kategorizáció jelenségének lényegét megértsük, és a társas világban való működés folyamatában betöltött fontosságára ráébredjünk. Láthattuk, hogy mennyire alapvető emberi sajátosság is az, hogy önmagunkra és a környezetünkben élőkre hajlamosak vagyunk bizonyos társas csoportok tagjaiként tekinteni. Mindez segít minket abban, hogy a társadalom sokszor kusza és átláthatatlan rengetegében a valóságot valamilyen módon leegyszerűsítve rendet tegyünk, valamint abban, hogy a

valahova tartozás és elfogadás társas szükségleteinek a magunk életében teret engedjünk. Ezáltal a világ átláthatóbbá, megismerhetővé és biztonságosabbá válik számunkra. Ennek a kognitív rendszer tehermentesítését célzó folyamatnak, és az ezzel járó, sokszor túlzottan is leegyszerűsítő és általánosító gondolkodásnak azonban számos, a szociálpszichológusok által jól ismert árnyoldala is akad, ezeknek ismertetése azonban nem célja a mi, elsősorban a fejlődéspszichológia tárgykörével foglalkozó munkánknak.

A mi szempontunkból bőségesen elegendő, ha azokra az eredményekre támaszkodunk, melyek szerint a gyermekek már egészen fiatal korban képesek arra, hogy társas kategorizációt alkalmazzanak a rendelkezésükre álló információforrások között való szelektálás során, és hajlamosak előnyben részesíteni a saját társas csoportjuk tagjaitól származó információkat, szemben a valamilyen tényező mentén külső csoport tagjának számító személytől származóval. Ezzel együtt általánosságban is hajlamosak előnyben részesíteni a saját csoportjukba tartozó személyeket (Tajfel, Billig, Bundy, & Flament, 1971; Hewstone, Rubin, & Willis, 2002). Ezt a kérdéskört illetően számos kutató indított vizsgálatokat, amelyek igencsak érdekes eredményekkel gazdagították a szakirodalmat. Az eredmények szerint a gyermekek három és ötéves kor között preferenciát kezdenek mutatni arra, hogy olyan játékokat válasszanak ki több, más játék közül, és használják fel azokat a saját játékuk során, amelyeket egy velük azonos társas kategóriába (azonos nemű, vagy egyazon korosztályba) tartozó modell mutatott be nekik korábban. Mindez nem csupán a játéktárgyakra áll, hanem olyan más jelenségekre is, mint az egyes ételek preferenciája, és általánosságban a különféle elfoglaltságok szelektív utánzása.

Mindegyik előbb említett példa esetében tetten érhető a tendencia, hogy a gyermekek hajlamosabbak a velük azonos csoportba tartozó modell által bemutatott alternatívát választani, vagy utánozni (Shutts, Banaji & Spelke, 2010). Ezenkívül tudjuk továbbá, hogy az emberek sokkal pontosabbnak mutatkoznak akkor, amennyiben a saját társadalmi csoportjukhoz tartozó személyek arcát kell azonosítaniuk, szemben azzal, amikor ez külső csoportba (például eltérő rasszba) tartozó személyek esetében feladat (Bothwell, Brigham, & Malpass 1989; Meissner & Brigham, 2001). Elegendő csupán arra gondolnunk, hogy hányszor tündünk el magunkban esetleg azon, hogy egyes, a sajátunktól eltérő rasszba tartozó embereket mennyire egyformának látunk, és valószínűleg fel sem merül bennünk az, hogy a maguk részéről valószínűleg ők maguk is ugyanígy vélekednek rólunk. Bizonyos kutatók szerint ez a tendencia már egészen korán, három hónapos csecsemők esetében is kimutatható (Sangrigoli & de Schonen, 2004). Más kutatók érdekes eredményeket szolgáltatnak arról a jelenségről mely szerint amennyiben a gyermekek kimondottan a különböző játékszerekkel kapcsolatban kívánnak tájékozódni és információkat gyűjteni, hajlamosak előnyben részesíteni a kortársaiktól származó információkat a felnőttektől származóakkal szemben (Van der Borgh & Jaswal, 2009). Ez azonban nem jelenti feltétlenül azt, hogy a gyermekek általánosságban jobban preferálnák a saját csoportjukba tartozó modelleket, sokkal inkább azoknak a személyeknek modellként való előnyben részesítését, akik osztoznak a gyermekekkel a szűkebb környezetükben (mint például saját kortársaik). Ők ugyanis feltételezhetően használható információk birtokában vannak az adott környezetben előforduló eszközök és ezek használatához szükséges készségek terén, így minden

bizonyal érdemes lehet tanulni tőlük a későbbiekben (Bar-Haim et al., 2006). Ahhoz ugyanis, hogy a gyermekből az adott társadalom kompetens és hatékony tagja váljék, elsősorban meg kell tanulnia, hogy hogyan, miként, és nem utolsósorban kitől szerezhetőek be azok az információk, amelyek az adott kultúrában és közösségben relevánsnak mondhatók. Képesnek kell lennie arra, hogy különféle információkat és készségeket sajátítson el, mindennek pedig elsődleges forrása lehet az arra kompetens modellek megfigyelése és a viselkedésük utánzása (Kinzler et al., 2012). Elképzelhető tehát, hogy a velünk egyazon társas csoportba tartozó modellek iránt való preferencia egyfajta evolúciósan is adaptív mechanizmus arra, hogy a tanulás során olyan tanítókat, modelleket válasszunk, akik képesek arra, hogy olyan releváns, az adott kultúrkörben és társadalomban használható tudást nyújtsanak számunkra, amely hozzásegít minket a társas közegben való boldoguláshoz és eredményes működéshez. A jelenség a fejlődés során meglehetősen korai megjelenése minden bizonynal erős csábítást jelenthet a kutatók és elméletalkotók számára arra, hogy ezen innát, evolúciósan adaptív mechanizmus létét feltételezzék.

Korábban már említést tettünk arról, hogy léteznek olyan szociális jelzőingerek, amelyek segítik a gyermekeket abban, hogy szelektáljanak a rendelkezésükre álló egyes modellek közül, és amelyekre a gyermekek már egészen korán kimondottan érzékenyek. Ilyen jelzőinger lehet például a szemkontaktus, a rámutatás, illetve a különféle vokális, vagy gesztikuláris jegyek, tehát a korábbiak folyamán már tárgyalt osztrénzív kommunikáció. Úgy tűnik, hogy a gyermekek preferenciát mutatnak az olyan személyek iránt, akik a modellnyújtás és az egyes cselekvések bemutatása során rájuk

néznek, készek a velük való szemkontaktus kialakítására és fenntartására, valamint szavakkal is bátorítják őket, felhívják a figyelmüket a tanító gesztusra (tehát megjelenik esetükben az osztenzív szándék), valamint fizikálisan is jelen vannak akkor is, amikor a gyermeknek a viselkedés utánzására és a tanultaknak a gyakorlatban való kipróbálására nyílik lehetőségük (Király, Csibra, & Gergely, 2004). Ezek a személyek ugyanis abban különböznek azoktól a modellektől, akik nem tesznek mást, mint csak egészen egyszerűen bemutatják az adott cselekvéseket, hogy osztenzív kommunikációjukkal a tanító szándék egyértelmű jeleit mutadják a gyermekek felé. Úgy tűnik tehát, hogy ezekre az osztenzív kommunikációs jelzőingerekre, amelyek a fontos és releváns információk átadására vonatkozó szándékot közvetítik a modell részéről, a gyermekek kimondottan érzékenyek már egészen fiatal korukban.

A témakörben történt, és jelenleg is folyó kutatások egyik kiemelt ágazata, amelynek eredményei jelenlegi tanulmányunk szempontjából is figyelemre méltóak, olyan adatokat szolgáltat, amelyek szerint négy-ötéves gyermekek előnyben részesítenek, és szívesebben utánoznak olyan cselekvéseket, amelyeket a velük egyazon nyelven, vagy akcentussal beszélő modell mutat be nekik, mint abban az esetben, amennyiben ezt egy idegen nyelven beszélő modell teszi meg, vagy olyasvalaki, akinek az akcentusa eltér az adott gyermekétől (Kinzler, Corriveau, & Harris, 2011). A gyermekek ugyanis már a születésüktől kezdődően igazán kifinomult nyelvi képességeket mutatnak, amelyek magukban foglalják többek között a különféle nyelvi különbségekre való érzékenységet is. Már az újszülött gyermekek is preferenciát mutatnak az anyanyelvükön elhangzó szavak iránt, és még arra

is képesek, hogy a nyelveket bizonyos tényezők mentén megkülönböztessék (Mehler et al., 1988). Ahogyan egyre idősebbek lesznek, egyre inkább képesek lesznek egyazon nyelven belüli különbségek felismerésére is, úgy, mint a dialektus és az akcentus. Egy vizsgálatban hároméves gyermekek játszottak együtt anyanyelvű és idegen nyelvet beszélő modellel. Az eredmények szerint a gyermekek gyakrabban működtek együtt, adtak át és fogadtak el tárgyakat az anyanyelvű modelltől, mint az idegen nyelven kommunikálótól (Kinzler, Dupoux, & Spelke, 2012). Egyéves gyermekek vizsgálata során azt tapasztalták, hogy nagyobb mértékben választanak olyan ételeket, amelyeket előttük egy velük azonos nyelven beszélő modell kóstolt meg és ítélt ehetőnek és gusztusosnak, szemben azzal, amikor egy tőlük eltérő nyelvet használó modell tette ugyanezt (Shutts, Kinzler, McKee, & Spelke, 2009).

Más, fiatalabb gyermekek körében végzett kutatások arra az eredményre jutottak, hogy bizonyos esetekben már féléves csecsemők esetében is bizonyítékot találhatunk arra, hogy ezen gyermekek hajlamosabbak tovább nézni azokat a személyeket, akik előzőleg a gyermekek anyanyelvén szólaltak meg, szemben az idegen nyelven hozzájuk szóló modellel (Kinzler et al., 2007). Tizennégy hónapos gyermekek között végzett vizsgálatban bizonyítékot találtak arra, hogy ők is hajlamosak szelektíven utánozni a velük egyazon nyelvet beszélő modellek által bemutatott cselekvéseket, szemben a számukra idegen nyelven beszélő modell által prezentált viselkedésekkel. Az olyan további, speciális jelzőmozzanatok, mint a modell a gyermekek által észlelt kompetenciája és magabiztossága, szintén fontos tényezőknek számítanak a viselkedés utánzására való hajlandóság szempontjából

(Buttelmann, Zmyj, Daum, & Carpenter, 2012). Egy másik kutatás, amelyet tizenkilenc hónapos, illetve hároméves gyermekekkel folytattak, azt az eredményt hozta, hogy míg tizenkilenc hónapos korban a gyermekek esetében nem mutatható ki szignifikáns mértékű eltérés az anyanyelvű modellek javára az idegennyelvűekkel szemben, hároméves korban már megfigyelhető és igazolható ez a preferencia. Ezzel szemben ezek a hároméves gyermekek nagyobb arányban preferálták azokat a játéktárgyakat, amelyeket a velük azonos nyelven beszélő modellek nyújtottak feléjük. Emellett azonban a kutatók eredményei szerint ez a fajta modellpreferencia a hároméves gyermekeknél eltűnt a kísérlet végére, és egyaránt hajlottak arra, hogy elfogadják a tárgyat az outgroup modell kezéből is. (Howard, Henderson, Carrazza, & Woodward; 2014).

A kutatók a fenti jelenséget azzal magyarázták, hogy az idegen nyelven beszélő outgroup modellel való találkozás és interakció az idő előrehaladtával képes volt oldani ezt a fajta idegenkedést, és végül eltüntette a különbségeket. Eredményeik szerint a gyermekek eleinte idegenkedtek az eltérő nyelven beszélő modellel való kontaktusteremtéstől, azonban amennyiben a modellt barátságosnak, veszélytelennek, biztonságosnak találták, hajlandóak voltak felülírni ezt a kezdeti idegenkedést annak érdekében, hogy valami újat, érdekeset és izgalmasat tanuljanak. Ez a hipotézis értékes kiindulópontot jelenthet mindazok számára, akik a kultúrközi konfliktusok, sztereotípiák, előítéletek és diszkriminációk csökkentésének lehetséges módjai és lehetőségei után szeretnének kutatni a jövőben. Társas életünk során minduntalan olyan tevékenységekbe bonyolódunk, amelyek során osztozunk másokkal egy közös feladatban,

magunkévá teszünk közös célokat, és egymás viselkedésére reflektálva dolgozunk ezeknek a közös céloknak megvalósításán. Ilyen közös tevékenység egy vasárnapi ebéd elkészítésétől kezdve egy ház felépítésén át egészen a legbonyolultabb orvosi beavatkozásokig szinte bármi lehet, és ide sorolhatjuk természetesen magát a társas tanulást is, elvégre itt is tetten érhető a közös tevékenység, jelen vannak közös célok, amelyeknek elérése során a résztvevők, tanuló és tanár egymás visszajelzéseivel szabva alakítják viselkedésüket, és egymás tevékenységét folyamatosan segítve, kooperatív módon haladnak előre a kitűzött célok felé.

A következőkben röviden áttekintjük, hogy milyen kognitív képességekkel kell rendelkeznie a társadalom egy tagjának ahhoz, hogy képes legyen ilyen közös tevékenységekbe vonódni környezetének más tagjaival. A közös tevékenységekbe való bevonódás egyik legalapvetőbb feltétele, hogy a személy képes legyen saját intencióinak (vágyainak, céljainak és vélekedéseinek) megosztására, és ugyanakkor arra is, hogy mások megosztott intencióit értelmezze. Emellett szükséges a motiváció arra nézve, hogy valóban meg is ossza másokkal a saját intencionális állapotait. Az intenció voltaképpen összetett jelenség, hiszen magában foglalja nemcsak a célt és az elérésére irányuló szándékot, hanem ezzel egyúttal a cél mentális reprezentációját is, amelyet összevetünk azzal, ami a valóságban éppen létezik, és ahogyan a cél elérésének folyamatában éppen állunk, valamint magában foglalja azokat az akcióterveket is, amelyeket a személy alkalmaz annak érdekében, hogy a valóságban előforduló helyzeteket a saját céljainak megfelelően változtassa meg. Ezen kívül magában foglalja továbbá még azokat az érzelmeket is, amelyeket a személy a különféle lehetséges végkimenetek

mentális reprezentációihoz társít. Az egyén emellett a közös tevékenység egyes szakaszaiban folyamatosan monitorozza azt is, hogy éppen holt tart az adott cselekvés az elérendő célhoz képest, és mennyiben viszi majd a továbbiakban közelebb ehhez a célhoz, avagy éppen mennyiben távolodik tőle a nem megfelelően végzett tevékenységek következtében (Tomasello, Carpenter, Call, Behne, & Moll, 2005). Erre a képességre és motivációra úgy tekinthetünk, mint ami evolúciósan adaptív jelenség, és az emberiség történelme során hozzásegíthetett minket ahhoz, hogy olyan, közös tevékenységeken és konszenzuson alapuló termékeket hozzunk létre, mint a nyelv, vagy a különféle szociális normák. Mindegyik az egymással folytatott közös interakciónak, és a rájuk irányuló alapvető emberi motivációnak köszönhetően alakult ki az évezredek folyamán. Minderre bizonyítékul szolgálhatnak azok az adatok, amelyeket az egyes emberszabású majmokkal folytatott kutatásokból nyerhettünk, és amelyek szerint a primáták is képesek arra, hogy bizonyos intenciókat megértsenek, azonban a legtöbb esetben a közös tevékenységekbe vonódásra, és az intenciók megosztására irányuló motiváció az, ami esetükben hiányzik.

A gyermekek fejlődése során óriási előrelépés történik a társas intenciók értelmezésében az első tizennégy hónap végére. Egyre inkább képesek megérteni az intenciókat, és egyúttal úgy tekinteni a környezetükben élő személyekre, mint célvezérelt, mentális állapotokkal, vágyakkal, vélekedésekkel rendelkező teremtményekre (Tomasello et al., 2005). Egyre inkább motiváltabbakká válnak arra, hogy saját mentális állapotait másokkal megosszák, és hogy mások mentális állapotainak hatékony olvasóivá váljanak. Ez a motiváció pedig alapvető és kikerülhetetlen fontossággal bír a társas interakciók

kivitelezése szempontjából. A csecsemő a gondozójával interszjektív valóságot hoz létre, mely először elsődleges interszjektivitás (a csecsemő és gondozója közötti összehangolt érzelemmegosztás és szerepcserélgetés), majd pedig hat és kilenc hónapos kor között már másodlagos interszjektivitás (a csecsemő és gondozója a kettejük kapcsolatán túl más tárgyakra és személyekre vonatkozó tudásban és érzelmekben is osztoznak) formájában nyilvánul meg (Trevarthen, 1998).

Az úgynevezett diádikus interakciók során a figyelem és emóciók alapvető megosztása történik a gyermek és a gondozója között. A gyermek ezekben a face-to-face helyzetekben megtanul interakciókat kezdeményezni, illetve azt is elsajátítja, hogy miként lehet és kell a másik visszajelzéseire reflektálni. A folyamatot a szemkontaktus, gyakori tekintetváltások, mosoly és élénk vokalizáció kíséri és segíti. A triádikus interakciókban ezek az interakciók kibővülnek, és magukba foglalják a környezetben jelen levő más személyeket, vagy tárgyakat is (másodlagos interszjektivitás). A gyermekek egyre inkább bevonódnak a felnőttekkel közös tevékenységekbe, és megtanulják megosztani céljaikat a partnerekkel. Társas élete során az ember azonban nemcsak közös interakciókba lép másokkal, hanem ennél tovább lépve olyan egyszerűbb, majd bonyolultabb közös, célvezérelt cselekvésekbe kezd velük, amelyek voltaképpen az emberi civilizáció és kultúra kialakulásának alapját képezik, mint a grandiózus építkezések, egy-egy vallás nézetrendszerének kidolgozása, vagy a legkülönfélébb találmányok és tudományos felfedezések.

A kollaboráció és a társas tanulás alapját mindenekelőtt a nyelvi szimbólumok teremtik meg, amelyeknek kialakulásához szintén az intenciók felismerésének képessége, és a megosztásra irányuló alapvető motiváció szükségeltetik. A partnerek ugyanis alapvetően azt várják el egymástól, hogy a közös tevékenység során kölcsönösen támogassák egymás céljait, így ez egyfajta közös elköteleződést teremt közöttük, hiszen a saját akcióterveket a kollaboráció során csak a másik akcióterveinek ismeretében lehet megváltoztatni. Fejlődésük során a gyermekek többek között a kultúra megtanulására is motiválttá válnak, ehhez azonban ugyanígy szükségük van arra a képességekre, hogy mások rámutató, tanító gesztusait megértsék és értelmezzék. A kultúra szabályait elsajátítani kívánó tanulónak ugyanakkor azt is figyelembe kell vennie, hogy a tanulás során rendelkezésre álló személyek közül egyesek jobb tanárnak mutatkoznak, mint mások. Feltétlenül szükséges elsajátítaniuk azt, hogy milyen szokások, rituálék, szabályok és gyakorlatok relevánsak az adott társadalomban. Így tanárnak elsősorban olyan személyek alkalmasak, akik az adott kultúrában releváns tudást képesek átadni. Egy vizsgálatban felfigyeltek arra, hogy a négyéves gyermekek sokkal motiváltabbnak mutatkoznak azon tárgyak neveinek megtanulására, amelyeket a vizsgálat során úgy mutattak be, hogy a saját országukból származnak, szemben azokkal, amelyek az ismereteik szerint idegen országból kerültek hozzájuk, és így nem relevánsak az adott kultúrkörben (Henderson & Sabbagh, 2013).

Az intenciók megértésére irányuló motivációk és képességek jelenlétének már az első életév során tapasztalhatjuk jeleit. Ebben a korban a gyermekek már képesek felismerni az autonóm, önindította mozgásokat és

cselekvéseket, és képesek azokat elkülöníteni az olyan állapotváltozásoktól, amelyeket külső tényező okozta hatások vittek végbe az adott tárgyon. Képesek továbbá a célok felismerésére, illetve annak megértésére is, hogy a cselekvőnek az esetek túlnyomó többségében valamiféle konkrét célja van az adott cselekvéssel, például amennyiben egy személy egy adott tárgy felé nyúl, akkor valószínűleg azzal az adott tárggyal valamiféle célja lehet. Ezzel együtt a gyerekek egyre inkább megértik azt is, hogy a cselekvők egy cél elérése érdekében számos lehetséges alternatíva közül választják ki a megoldás szempontjából leginkább adekvát lehetőséget. Így tehát egyre inkább megértik a viselkedésben jelen levő oksági kapcsolatokat, valamint azt, hogy a cselekvők szándéktól vezérelten hajtanak végre bizonyos cselekvéseket (Tomasello et al., 2005). Kilenc és tizenkét hónapos koruk környékére a gyermekek képesek átlátni a célvezérelt viselkedés alapjait és megértik, hogy a célelés érdekében a személyek rendszerint különféle akcióterveket dolgoznak ki (Gergely et al., 2002).

Tizenkettő és tizenöt hónapos kor között a gyermekek triádikus interakciói jelentős kvalitatív változáson mennek keresztül. Ekkor kezdik megérteni ugyanis annak mikéntjét, hogy a másik személy hogyan választja ki a különféle akcióterveket a közös cselevés során. Emellett egyre inkább átlátják azt is, hogy a közös célok érdekében szükség van a másikkal közös tevékenység fenntartására, így egyre érzékenyebbek lesznek az annak megszakadására utaló jelekre, sőt mi több, aktívan kezdeményeznek és közbeavatkoznak, amennyiben a másik személy ki akarja vonni magát ezekből a kollaboratív tevékenységekből. Az intenciók egyre mélyebb és mélyebb megértése, és a másik szerepének jelentőségét átlátni engedő képességek révén egyre aktívabbá válnak abban, hogy

érdeklődésüket, céljaikat másokkal megosszák, például egyre gyakrabban mutatnak rá arra a tárgyra, amellyel konkrét céljuk van. Fejlődésük további állomásain megfigyelhető a nyelvi kommunikáció egyre gyakoribb és tökéletesebb bevonása ezekbe a megosztási folyamatokba. Képesé válnak nemcsak megfogalmazni és megosztani a közös célokat, hanem arra is, hogy egymást támogatva, az akcióterveket hatékonyan koordinálva haladjanak a közös célok felé (Tomasello et al., 2005).

A közös célokat elérve az esetek nagy többségében kérdésessé válik, hogy az addig együttműködő felek miként osszák meg egymás között az elért cél eredményeképpen megszerzett jutalmakat. Az emberi társadalmakban (legalábbis elméletben) alapvető elv ezen megosztások során az egyenlőség elve. A természeti társadalmakban sokszor megfigyelhető jelenség, hogy a felnőtt ember törekszik a szerzett zsákmány egyenlő szétosztására még akkor is, amennyiben teljes joggal követelhetné magának azt. A gyermekek verbális tesztekkel való vizsgálata során arra a megállapításra jutottak, hogy először a kisiskoláskorban, tehát hat-hétéves kor környékén jelenik meg az egyenlőség elve a különféle szétosztásos feladatokban. Ennek minden bizonnyal evolúciósan is adaptív hatásai vannak, elvégre az a személy, aki hajlandónak mutatkozik a megszerzett javak igazságos megosztására, szükség esetén joggal várhatja el a partnerektől is ugyanezt, ezzel szemben a magának előszeretettel monopolizáló személy saját magát fosztja meg a későbbiekben a másokkal való kooperáció, ezáltal pedig a további erőforrásokhoz való jutás lehetőségétől.

Felhasznált irodalom:

- Bandura, A. (1962). *Social Learning through Imitation*. Nebraska Symposium on Motivation. M. C. Jones, Stanford University Press.
- Bar-Haim, Y., Ziv, T., Lamy, D., Hodes, R.M. (2006). Nature and Nurture in Own-Race Face Processing. *Psychological Science*, vol. 17, no. 2, 159-163.
- Berscheid, E., & Walster, E. (1974). Physical Attractiveness. *Advances in Experimental Social Psychology*, 7, 157-215.
- Billig, M., & Tajfel, H. (1973). Social categorization and similarity in intergroup behavior. *European Journal of Social Psychology*, 3, 27-52.
- Birch, S. A. J., Akmal, N., & Frampton, K. (2010). Two-year-olds are vigilant of others' nonverbal cues to credibility. *Developmental Science*, 13, 363-369.
- Bothwell, R. K., Brigham, J. C., & Malpass, R.S. (1989). Cross-racial identification. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 15, 19-25.
- Buttelmann, D., Zmyj, N., Daum, M. & Carpenter, M. (2012). Selective Imitation of In-Group Over Out-Group Members in 14-Month-Old Infants. *Child Development*, doi: 10.1111/j.1467-8624.2012.01860.
- Cialdini, R. B., Borden, R. J., Thorne, A., Walker, M. R., Freeman, S., & Sloan, L. R. (1976). Basking in reflected glory: Three (football) field studies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 34, 366-375.
- Corriveau, K. H., & Harris, P. L. (2010). Preschoolers (sometimes) defer to the majority in making simple perceptual judgments. *Developmental Psychology*, 26, 437-445.

- Csibra, G., & Gergely, G. (2006). Social learning and social cognition: The case for pedagogy. In Munakata, Y. and Johnson, M. H. (eds.) *Processes of Change in Brain and Cognitive Development. Attention and Performance XXI*, 249-274. Oxford, Oxford University Press.
- Farroni, T., Csibra, G., Simion, F., & Johnson, M. H. (2002). Eye contact detection in humans from birth. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 99, 9602-9605.
- Fiske, S. T. (2006). *Társas Alapmotívumok*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Gergely, G., & Csibra, G. (1997). Teleological reasoning in infancy: The infant's naive theory of rational action. A reply to Premack & Premack. *Cognition*, 63, 227-233.
- Gergely, G., Nádasdy, Z., Csibra, G., & Bíró, S. (1995). Taking the intentional stance at 12 months of age. *Cognition*, 56, 165-193.
- Gibson, E. J., Owsley, C. J., & Johnston, J. (1978). Perception of invariants by five-month-old infants: differentiation of two types of motion. *Developmental Psychology*, 14, 407-416.
- Heider, F., & Simmel, M. (1944). An experimental study of apparent behavior. *American Journal of Psychology*, 57, 243-259.
- Henderson, A. M. E., & Sabbagh, M. A. (2013). Preschoolers' selective learning is guided by the principle of relevance. *Cognition*, 126, 246-257.
- Hewstone, M., Rubin, M., & Willis, H. (2002). Intergroup bias. *Annual Review of Psychology*, 53, 575-604.

- Hogg, M., A., & Abrams, D. (1993). Towards a single-process uncertainty-reduction model of social motivation in groups. In M. A. Hogg & D. Abrams (Eds.), *Group motivation: Social psychological perspectives* (pp. 173-190). Hertfordshire, England: Harvester Wheatsheaf.
- Howard, L. H., Henderson, A. M. E., Carrazza, C., & Woodward, A. L. (2014). Infants' and Young Children's Imitation of Linguistic In-Group and Out-Group Informants. *Child Development, 86*, 259-275.
- Jaswal, V. K., Croft, A. C., Setia, A. R., & Cole, C. A. (2010). Young Children Have a Specific, Highly Robust Bias to Trust Testimony. *Psychological Science, 21*, 1541-1547.
- Johnson, M. H. & Morton, J. (1991). *Biology and Cognitive Development: The Case of Face Recognition*. Oxford: Blackwell.
- Kinzler, K.D, Corriveau, K.H., Harris, P.L. (2011). Childrens' selective trust in native accented speakers. *Developmental Science, 14*, 106-111.
- Kinzler, K.D., Dupoux, E. and Spelke, E.S. (2007). The native language of social cognition. *The Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 104*, 12577-12580.
- Kinzler, K. D., Dupoux, E., Spelke, E. S. (2012). 'Native' Objects and Collaborators: Infants' Object Choices and Acts of Giving Reflect Favor for Native over Foreign Speakers. *Journal of Cognition and Development, 13*, 1- 15.
- Király, I., Csibra, G. & Gergely, G. (2004). The role of communicative–referential cues in observational learning during the second year. *Paper presented at 14th Biennial Int. Conf. on Infant Studies, Chicago, IL, USA.*

- Király, I., Csibra, G., & Gergely, G. (2013). Beyond rational imitation: Learning arbitrary means actions from communicative demonstrations. *Journal of Experimental Child Psychology, 116*, 471-486.
- Koenig, M. A., Clement, F., & Harris, P. L. (2004). Trust in testimony: Children's use of true and false statements. *Psychological Science, 15*, 694-698.
- Leslie, A. M. (1994). ToMM, ToBy, and Agency: core architecture and domain specificity. In L. Hirschfeld & S. Gelman (eds.), *Mapping the mind: Domain specificity in cognition and culture*. New York: Cambridge University Press.
- Linville, P. W., Fischer, G. W., & Salovey, P. (1989). Perceived distributions of the characteristics of in-group and out-group members: Empirical evidence and a computer simulation. *Journal of Personality and Social Psychology, 57*, 165-188.
- Luo, Y., & Baillargeon, R. (2005). Can a self-propelled box have a goal? Psychological reasoning in 5-month-old infants. *Psychological Science, 16*, 601-608.
- Mahajan, N., & Wynn, K., (2012). Origins of "Us" versus "Them": Prelinguistic infants prefer similar others. *Cognition, 124*, 227-233.
- Mandler, J. M. (1992). How to build a baby: II. Conceptual primitives. *Psychological Review, 99*, 587-604.
- Mascaro, O., & Sperber, D. (2009). The moral, epistemic, and mindreading components of children's vigilance towards deception. *Cognition, 112*, 367-380.

- McGuire, W. J., McGuire, C. V., Child, P., & Fujioka, T. (1978). Salience of ethnicity in the spontaneous self-concept as a function of one's ethnic distinctiveness in the social environment. *Journal of Personality and Social Psychology, 36*, 511-520.
- Mehler, J., Jusczyk, P., Lambertz, G., Halsted, N., Bertoncini, J., & Amiel-Tison, C. (1988). A precursor of language acquisition in young infants. *Cognition, 29*, 143-178.
- Meissner, C. A., & Brigham, J. C. (2001). Thirty years of investigating the own-race bias in memory for faces: A meta-analytic review. *Psychology, Public Policy, and Law, 7*, 3-35.
- Moore, C. & Dunham, P. J. (1995). *Joint Attention. Its Origins and Role in Development*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Nielsen, M. (2006). Copying Actions and Copying Outcomes: Social Learning Through the Second Year. *Developmental Psychology, 42*, 555-565.
- Premack, D. (1990). The infant's theory of self-propelled objects. *Cognition, 36*, 1-16.
- Sabbagh, M. A., & Baldwin, D. A. (2001). Learning words from knowledgeable versus ignorant speakers: Links between preschoolers' theory of mind and semantic development. *Child Development, 72*, 1054-1070.
- Sangrigoli, S., & de Schonen, S. (2004b). Recognition of own-race and other-race faces by three-month-old infants. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines, 45*, 1219-1227.
- Shutts, K., Banaji, M. R., & Spelke, E.S. (2010). Social categories guide young children's preferences for novel objects. *Developmental Science, 13*, 599-610.

- Shutts, K., Kinzler, K. D., McKee, C. B., & Spelke, E. S. (2009). Social Information Guides Infants' Selection of Foods. *Journal of Cognition and Development, 10*, 1-17.
- Sperber, D. & Wilson, D. (1986). *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell.
- Tajfel, H., Billig, M., Bundy, R. P. and Flament, C. (1971). Social categorization and intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology, Vol. 1, Issue 2*, 149-178.
- Tomasello, M., Carpenter, M., Call, J., Behne, T., & Moll H. (2005). Understanding and sharing intentions: The origins of cultural cognition. *Behavioral and Brain Sciences, 28*, 675-691.
- Trevarthen, C. (1998). *The concept and foundations of infant intersubjectivity*. Cambridge University Press.
- Turner, J. C., Hogg, M. A., Oakes, P. J., Reicher, S. D., & Wetherell, M. S. (1987). *Rediscovering the social group: A self categorization theory*. Oxford: Blackwell.
- Van der Borcht, M., & Jaswal, V. K. (2009). Who knows best? Preschoolers sometimes prefer child informants over adult informants. *Infant and Child Development, 18*, 61-71.
- Wilder, D. A., & Shapiro, P. (1991). Facilitation of outgroup stereotypes by enhanced ingroup identity. *Journal of Experimental Social Psychology, 27*, 431-452.
- Williams, K. D., Cheung, C. K. T., & Choi, W. (2000). Cyber Ostracism: Effects of being ignored over the internet. *Journal of Personality and Social Psychology, 79*, 748-762.

Williams, K. D., Shore, W. J., & Grahe, J. E. (1998). The silent treatment: Perceptions of its behaviors and associated feelings. *Group Processes and Intergroup Relations, 1*, 117-141.

Zajonc, (1954). Some effects of „space” serials.

A legrövidebb szakasz... a legtisztább tanítás

"Yeshua mondja: Létezzetek úgy, mint akik áthaladnak"

~ Tamás Evangéliuma, 42. Logion

Legjobb tudomásom szerint valamennyi evangéliumi szakasz között, legyen szó akár kanonikus, akár apokrif iratokról, a Tamás Evangélium negyvenkettedik mondása tekinthető a legrövidebbnek és legvelősebbnek, számomra ugyanakkor ez tartalmazza a lehető legtisztábban és legátláthatóbban megfogalmazott messiási tanítást. Amennyiben az angol nyelvű fordításra tekintünk (Yeshua said: Be passersby), még sokkalta inkább kirajzolódhat előttünk a krisztusi megnyilatkozás egészen elképesztően és lélekbe vágóan drasztikus tömörsége. Mindösszesen két egyszerű szóban megragadható a lényege: "Legyetek áthaladók", azonban ez a két szócska mégis oly elképesztő tisztaságában képes visszaadni mindazt, amely a misztikus létnek legkardinálisabb sarokpontját képezi. Átutazónak lenni, mindegy vendégnek egy változó és sok szempontból labilis alapokon nyugvó világban, éppen ebben rejlik a spirituális úton való járás essenciája. Sok szempontból megérint és elgondolkodtat az "áthaladás" lelkiése, mindenek előtt abból az aspektusból történő vizsgálódásra sarkallva, hogy miként válhat lehetségessé ennek a fajta viszonyulásmódnak a mindennapok keretei között való megélése. Mégis, miféle jelentéssel bírhat egyáltalán az "áthaladás", "átutazás", vagy "általmenés" lényegisége a misztikus létének szempontjából? A gondolatmenet megnyitása gyanánt arra invitálnám az olvasót, hogy tekintsünk meg együtt egy rövidke történetet, majd pedig gondolkodjunk el közösen annak tanulságain:

Egyszer egy utazó meglátogatott egy szúfi bölcsöt, hogy a lelki életre vonatkozó tanítását meghallgathassa. Belépve a bölcs lakhelyére emberünk meglepődve tapasztalta, hogy a szúfinak semmiféle bútor, vagy egyéb használati tárgya nem található meg a szobában. Mindösszesen egy olvasóárvány és fekhely gyanánt néhány takaró képezte a szoba berendezését. Az utazó, nem tudván napirendre térni a dolog felett, kisvártatva neki is szegezte a kérdést a mesternek: "De Mester, hol vannak a bútoraid?" Erre a szúfi egyszerű, ámde kedves mosollyal az arcán egy másik kérdéssel válaszolt: "Miért, a Tiédek hol vannak?" Az utazó megdöbbsent az első hallásra különösnek és bizarrnak hangzó kérdésen, így eképpen válaszolt: "Az enyéme? Hiszen én csupán átutazó vagyok itt?" A mester arcán erre újabb kedves mosoly haladt át, majd ezt mondta: "Átutazó, igen. Akárcsak én magam."

Az Iszlám vallásban sajátos színfoltnak számít a szúfik testvérisége. Már magának a szónak a jelentését vizsgálva arra lehetünk figyelmesek, hogy a háromféle lehetséges meghatározás mindegyike hozzátesz valamit a lelkiség lényegének megértéséhez. Az első lehetséges megközelítés szerint a szúfi elnevezés a "szúf" szóból származik, amelynek eredeti jelentése annyit tesz, hogy "gyapjú", utalva a szúfik hagyományos, gyapjából készült öltözetére. A középkorban a gyapjú számított a lehető legegyszerűbb módon és legszélesebb körben elérhető anyagnak, amelyből ruházat készülhetett, így egyúttal ez minősült a legegyszerűbb, legszerényebb viseletnek is. Nemcsak az Iszlám misztikusainak, hanem az európai szerzetességnek is kedvelt öltözetévé vált a gyapjú, mint az anyagi világról való lemondásnak, ezzel együtt pedig a figyelem egy magasabb eszmény, egy láthatatlan világ felé való

irányításának szimbóluma. Az a felvetés tehát, hogy a szúfi kifejezés a "gyapjú" szóból származik, a ruházatra vonatkozó ténymegállapításon túl egyértelműen utal a testvériség által képviselt spirituális értékrend, és a világ felé való viszonyulásmód sajátos természetére. Egy szúfi életében semminemű szerepet sem játszott az anyagi síkon megnyilatkozó szerzésvágy, figyelmét ugyanis a Tapasztalaton Túlira irányította. Hagyományosan két másik kifejezéssel is illették a szúfikat, ezek közül az egyik a "fakír", a másik pedig a "dervis" szó volt, mindkettőnek a jelentése: "szegény", vagy egyenesen "nincstelen".

Egy másik lehetséges megközelítés szerint a szúfi kifejezés a "tisztaság" szóra vezethető vissza, amelynek jelentése szintén értelmezhető úgy, mint a tudatos távolmaradás mindattól, ami úgymond tisztátalan. Persze, a tisztátalanság fogalma egyike azoknak a különösen is kényes kérdéseknek, amelyeknek értelmezéséből a vallásos és spirituális életfelfogások értelmezésében megannyi visszásság fakadt. Az exoterikus, azaz a spirituális tanításokat főként a felszínen, a külsőségekben értelmező vallások számtalan besorolásmódot dolgoztak ki arra a kérdésre, hogy vajon mi számít tisztátalannak, és mi az, ami tiszta és az Istennek tetsző. Ezzel szemben a misztikus, úgymond ezoterikus, vagy rejtett értelmezések már sokkalta egyszerűbben mutatnak rá a kérdésre. Ezeknek tanítása szerint tisztának mondható mindaz, amely az Istenségre irányul, és tisztátalan mindaz, amelynek célja az Istenségen kívül esik, azaz nem a Végső Valóság elérésére irányul. A misztikus életnek, ezzel együtt pedig az önmegtartóztatásnak is ez a végső lényege: különbséget tenni aközött, ami az Istenség, mindazzal szemben, ami nem Ő. Az önmegtartóztatás nem valamiféle megköötözöttség, vagy

lemondás, hanem egy értékeesebb, tartalmasabb és teljesebb élet alapját jelentő viszonyulásmód, amelynek keretében távol tartjuk magunkat mindattól, ami az Végtelenséggel való kapcsolatunk szempontjából felesleges, avagy éppen káros, és tudatosan keressük azt, ami ennek a kapcsolatnak a hasznára válik. Sohasem silányulhat egyfajta dogmatikus parancsteljesítéssé, vagy önmagunk beteges megalázásává, hanem sokkalta inkább az önszeretetnek egy igazán magasztos és mély megnyilvánulása érhető tetten benne. Fontos ugyanis, hogy különbséget tudjunk tenni az önmagát ostorozó, fanyar világtagadó és a valódi aszkéta között. Előbbi számára a világról való lemondás sok esetben egy távoli jövőbe helyezett jutalom reményében történik, az anyagi értékek sokszor radikális megvetése mellett, míg az igazi aszkétát egyfajta végtelen emelkedettség, derű, szabadság, és a jó értelemben vett lazaság jellemzi. Nem zárja ki egyértelműen az életéből az anyagiakat, azonban képes őket egy magasabb cél, jelesül az Istenséggel való kapcsolatának elmélyítése céljából hasznosítani. Egy valódi aszkéta számára a kulcs a mértékletességben rejlik, ez azonban nem gátolja meg őt abban, hogy az Istenséggel találkozzon egy ízletes ételben, egy pohárka borban, de akár (oh, minő eretnokség) egy tábla csokoládéban is. Mindösszesen annyi a lényeg, hogy a valódi aszkéta képes Istent meglátni ezekben a dolgokban is, és a Forrással találkozik akkor is, amikor látszólag a mindennapi élet örömeit élvezzi.

Tisztának maradni a megkötözöttségektől, ebben áll az anyagi világhoz való kapcsolódás kulcsa. A szélsőséges önmegtágadás, és a túlvilági jutalmak reményében való teljes világfeladás ugyanis voltaképpen nem más, mint a megkötözöttség egy sajtáságos formája, itt ugyanis a cselekedet

nem pusztán a Forrásra irányul, hanem valamiféle voltaképpen meglehetősen egyéni, és végső soron önközpontú céllal történik. Tagadni ezt a világot pusztán azért, hogy egy elérhető másikban minél jobb legyen majd nekünk, valójában csak a jövőbe vetett tudatos befektetés, nem pedig önzetlen önfelajánlás a Végtelenség számára. Ha folyamatosan, árgus szemekkel kutatván azt keressük, hogy mi a helyes és a tiszta, akkor könnyen válhatunk gyanakvóvá, szélsőségesen elutasítóvá, és végső soron gyűlölködővé mindazzal szemben, ami a szemünkben tisztátalannak minősítetik.

A harmadik értelmezés szerint a "Sophia", azaz a Bölcsesség jelenti a szúfi kifejezés forrását. Lássuk hát: gyapjú, azaz egyszerűség, tisztaság, bölcsesség. Véleményem szerint ebben foglalható össze az "áthaladás", illetve az "átutazás" lelkisége. A Bölcsesség keresése ugyanis egyet jelent mindannak óhajtásával, ami a Határtalanra, Láthatatlanra és Tapasztalaton Túlira irányul. A Bölcsesség ugyanis nem egyenlő azzal, hogy valaki behatóan ismeri a világ működését, az ugyanis még csupán tudás, vagy legalábbis erősen kisbetűvel írandó bölcsesség. Az igazi, nagybetűs Bölcsesség azonban nem tanulható a hagyományos módon, annak ellenére sem, hogy ideális esetben a tudással "kéz a kézben" kellene járnia. A tudás és a bölcsesség fokozatosan fejlődnek az evilági élet előrehaladásával, legalábbis ez lenne mindnyájunk célja, a Bölcsesség azonban valami olyasmi, ami egyes egyedül a Csendben bontakozhat ki. Amikor tudatosan és akarva visszavonjuk érzékeinket és gondolatainkat a minket körülvevő világról, és a Láthatatlan Világok felé irányítjuk szívünket, valami olyasfajta dolog történik, amely nehezen és bajosan ragadható meg a mindennapi fogalmak mentén. Amikor a szív és lélek kiürül és megtisztul a mindennapi dolgoktól, és föléje

emelkedik a kicsinyes forgatagnak, akkor az így keletkező űrt csakhamar egy másik Világból származó pataknek vize kezdi el kitölteni, amely később letisztulva és kikristályosodva valami olyasfajta jelleget ölt majd, amelyet már némi okkal és joggal nevezhetünk valódi Bölcsességnek. Ezt keresik maguk a szűfik is, de ugyanez az irányultság mondható el valamennyi misztikus hagyomány képviselőjéről, így a különféle remetékről, jógikról, mágusokról, alkimistákról, taoistákról, lámákról, tzaddikokról, nazírokról és keresőkről is.

Térjünk most vissza az eredeti kiindulópontunkhoz, jelesül Yeshua tanításához, amelyet a Tamás Evangélium tár élénk a maga egyszerűségében, és vizsgáljuk meg, miként képzelhető el ennek megélése egy olyan világban, amelynek egyedüli istene a pénz, szerzésvágy, hatalom, elnyomás, harácsolás és karrier. Amióta ember él a Földön, eredendően ott él benne a vágy, hogy valahol, valahogyan, valamiképpen otthon legyen rajta, még akkor is, ha ez az otthonteremtés voltaképpen meglehetősen rövidke időre szól. "Életkorunk mindössze hetven év, jó erőben lehet tán nyolcvan is...", jegyzi meg keserűen a zsoltáros, majd röviddel ezután sietve hozzá is teszi: "... de javarészt az is kín és gyötrődés, bizony hamar elszáll, és mi elmegyünk." Bizony, elmegyünk, és még pontosan arról sem lehetnek fogalmaink, hogy vajon hová is megyünk. Egyesek szerint halálunk után az életünk során szerzett érdemeink szerint folytatjuk új életünket, örökké élve egy csodálatos világban, míg mások szerint egyszerűen beleoldódunk a "Nagy Egységbe", vagy a lényünket alkotó energia új formát ölt valahol máshol. Valaki a mennyekbe vágyik, valaki készül az újabb inkarnációjára, valaki pedig a teljes megsemmisülést és feloldódást keresi. Akadnak olyanok is, akik szerint voltaképpen nem történik semmi a halálunk

után. Ezzel szemben miként vélekedik a misztikus a halál utáni létről? Nos azt mondhatom, meglehetősen radikális nyegleséggel, mégpedig úgy, hogy mindezt teljesen mindegynek és lényegtelennek tartja.

Számára mindegy, hogy milyen formában létezik majd tovább a halála után, vagy hogy tovább létezik-e egyáltalán. Őt "csupán" a Forrás, a Végső Valóság, a Tapasztalaton Túlonnal Lévő irányában való kutakodás, és a Vele való személyes, direkt találkozás élménye vezérli. Tudja jól, hogy mindaz, amit oly nagy szeretettel és kitartással keres, az voltaképpen nem őrajta kívül, hanem sokkalta inkább körülötte és őbenne érhető tetten. Bár erre a gondolatra sokan a spirituális, vallásos életet élők közül bizonyára felhorkannának, mondván hogyan lehetséges, hogy valaki éppen a "lényeg" irányában nem mutat érdeklődést, már amennyiben a lényeg valóban a halál utáni élet, vagy a túlvilág. Egyfelől azonban érdemes számításba venni, hogy a misztikus "érdektelensége" valójában a ráhagyatkozásból fakad. Ez a ráhagyatkozás azonban nem vakhit, nem valamiféle homályos dogma irányában megmutatkozó, feltétel nélküli elfogadás, hanem sokkalta inkább annak a biztos tudata, hogy AZ, AMI ott rejtezik és él szívének és lelkének legmélyén, egészen bizonyosan olyan Utakra vezet, amelyek számára a lehető legjobb, legteljesebb és legboldogabb létezőmódot jelentik. Hogy ez a létezőmód végső soron a Mennyszámban, a Nirvánában, vagy netalántán a Semmiben, az Űrességben nyilvánul majd meg, ennek jelentősége voltaképpen eltöri amellet, hogy a misztikus minden napjának minden egyes percének valamennyi pillanatában törekszik annak tudatos megtapasztalására, hogy az Istenségben megnyilatkozó Örök Jelen(lét) állandó jelleggel Benne lakozik, így pedig sem Kezdet, sem pedig Vég

valójában nem létezik. Ennek tudatában fokozatosan lehullanak róla azok a héjak és sallangok, amelyek a "nemisten" kategóriába tartozó jelenségekhez kapcsolják. Fokozatosan lekopnak róla a formák, címek és nevek, amelyeket ezen a világon korábban még előszeretettel viselt, önmagát pedig egyre inkább egyfajta utazói identitással azonosítja, aki a világot és benne valamennyi létezőt egyfajta külső szemlélőként kezdi tapasztalni. Mindez azonban korántsem jelent elhatárolódást és elutasítást, elitizmust és dölyfösséget pedig a legkevésbé sem, sokkalta inkább egyfajta rendíthetetlen derűt és szeretetet. Megtapasztalja, hogy életének minden pillanatában nálánál sokkalta hatalmasabb, láthatatlan erők hordozzák, olyan pedig, mint esetlegesség, vagy véletlen, lényegében egyáltalán nem létezik.

Mindezzel együtt a korábban vallott különféle értelmezések, hitelvek és dogmák is folyamatosan búcsút intenek tőle, elvégre elérték már azt a célt, amelyre alkotóik eredetileg szánták őket, nevezetesen hogy mutatópálca, vagy iránytű módjára kijelöljék az Utat, azonban a későbbiekben már az Örök Csillag válik útmutatóvá, nem pedig a különféle emberi vélekedések és okoskodások. Megnyilatkozásai egyre egyszerűbbé, letisztultabbá és érthetőbbé válnak, hiszen egyre inkább rádöbben a látszik arra, hogy a Végső Valóság maga is egyszerű, nem igényel kacskaringós, filozófiai-teológiai igényességű megfogalmazást. Sokszor egyre és egyre hallgatagabbá, ábrándozóbbá és elvontabbá, a környezete számára pedig kétségtelenül kimondottan furává válik, mindezen bogarai azonban biztos jeleit képezik annak, hogy az átutazói identitás valóban lényének részévé vált. Kimondottan nehéz útszakaszhoz ért, ugyanis egyre inkább lehetetlenné válik számára, hogy a

különféle vallási keretek között otthonra találhasson, a korábban biztonságot jelentő hajlékok elhagyásával azonban olyan területre ért, ahol önmaga menthetetlenül teljes mértékben egyedül marad. Többé nem létezik számára rendszer, dogma, vagy hierarchikus intézmény, amely megtartja, utat mutat számára, vagy előírásaival terelgeti, hanem végső soron maga a Végtelenség siet megsegítésére, vesz tanyát szívében és válik lelkének vezérlő Csillagává.

Így jut el a misztikus arra a pontra, hogy Isten Barátjává, igazi társává lesz, ebben a társkapcsolatban pedig minden fokozatosan egyre és egyre tisztábbá és átláthatóbbá válik. Korábbi élete legfontosabb sarokpontjainak esetében válik nyilvánvalóvá, hogy valójában csupán egyszerű téveszmék, illúziók voltak a Mindenséghez képest, helyettük pedig korábban kevés figyelemre számot tartó tényezők értékelődnek fel. Karriervágy helyett egyszerűség, csend, béke, szerelem és nyugalom, anyagi javak halmozása helyett pedig letisztultság, minimalizmus és nagylelkűség válik meghatározóvá az életében. Többé már nem törekszik arra, hogy gazdag, sikeres, hatalmas, ismert és elismert legyen, sőt mi több, egy ponton túl tudatosan kezdi kerülni ezeket, mint ahogyan arra is egyre inkább törekedni fog, hogy minél kevésbé legyen látható a külvilág színe előtt. Tudni, merni, akarni és hallgatni, ezek a törekvések válnak életében értéket képviselő tényezőkké. Fokozatosan érdektelenné válik az iránt, hogy mások miként és hogyan gondolkodnak róla, sőt mi több, sok esetben az iránt fog fáradozni, hogy lehetőleg mindennemű "sztárolás", rivaldafény és piederasztál elkerülje, tudván jól, hogy az a misztika halálát jelentené az életében.

Ehelyett csendben, szemlélődésben és a lehető legkevesebb kártevést okozva igyekeznek élni az életét, mindez azonban egyáltalán nem vezet passzivitáshoz részéről. Folyamatosan szeme előtt tartja feladatát, amely kétségtelenül a gazdagodás és gazdagítás, lelki-spirituális szinten megnyilvánítva. Fáklyává válik mindazok számára, akiknek szeméi a sötétség ellenére is kitárulni látszanak, a mindennapok szürke felhőjéből kitörvén pedig egyre inkább nyilvánvalóvá válik számukra a valós, végső Világ. Az életünk ugyanis ezen a földön az illúziók birodalmának fogságában telik, ahol is olyan módon sínylődünk a mindenféle hamis vágy, cél és törekvés bilincseiben, hogy a legtöbb esetben még csupán nem is gyanítjuk, hogy valójában délibábokat kergetünk. Irigykedéssel tekintünk mindazokra, akiknek látszólag nálunknál több, szebb és nagyobb jutott az anyagi javakból, életünket pedig rabszolgák módjára éljük, szinte minden időnkot robotolással töltve avégett, hogy ne haljunk éhen, eleget tudjunk tenni számla- és adóbefizetési kötelezettségeinknek, és fenn tudjuk tartani azt az életet, amelybe jobbára csak aludni térünk haza. A poklok birodalmát építjük önmagunk körül, és ezt a poklot hagyjuk majd gyermekeinkre is, ráadásul abban a hitben, hogy valami nagyszerűvel ajándékozzuk meg őket. Körülöttünk az emberek végtelenen boldogtalanok, frusztráltak és megkeseredettek, keserűségükben pedig egymást próbálják mennél mélyebbre és mélyebbre taszítani ahelyett, hogy önmagukkal együtt felemeljék őket. Végtelenül sötét, végtelenül elhibázott, és végtelenül kilátástalan ez az illúziók alkotta birodalom, amennyiben az Igazi Fény sohasem kerül felfedezésre, és sohasem válik megnyilvánulóvá bennünk és körülöttünk. A szabadulás, megváltás, megvilágosodás és megszentelődés, amelyről a különféle vallások beszélnek, teljes mértékben és

mindenki számára elérhető, ezt azonban nem önmagunktól független, külső tényezőktől kell várnunk, hanem életre kell keltenünk önmagunkban. Krisztus eljövetelét nem a homályos, távoli jövőben kellene keresnünk, és nem is az ég felhői felé emelt tekintettel kell vágyakoznunk utána, hanem szívünk és lelkünk legmélyére pillantván kellene felfedeznünk azt a Jelenléteket, amely voltaképpen mindig is ott lakozott bennünk, csupán túlságosan is leláncoltak, és az illúzióktól elvakultak voltunk ahhoz, hogy mindezt észrevegyük. A "második eljövetel" tehát voltaképpen ráésmelés, megismerés és felfedezés, jobban mondva újra felfedezése Mindannak, AMI eleve bennünk szunnyadt, időtlenségek óta.

A misztikus útjának leglényege tehát nem több ennél: átutazónak lenni az életnek tengerén, felismerten és felvállaltan idegennek lenni egy olyan világban, ahol mindenki otthon érezni igyekszik magát. Meglátni a Valóságot amögött, amelyet mások tévesen valóságnak hisznek. Felismerni, hogy a Végső Igazságok nem rajtunk kívül, hanem bennünk és körülöttünk léteznek, és képessé válni felfedezni a Csodát mindabban, amely távol esik a hétköznapi megismerés lehetséges módozatain. Körülöttünk a világ borzalmasan kifacsarodott módon működik. Istenné tesszük és imadjuk a dolgokat, a valódi Isteneket pedig dolgokká degradáljuk. A csillagokhoz fordulunk menedékért, útmutatásként, és egyfajta második lehetőségért az általunk haldoklóvá tett Föld helyett, mindezzel párhuzamosan pedig megfeledkezünk arról, hogy a Valódi Csillagok, jelesül önmagunk és egymás felé fordítsuk tekintetünket, önmagunkban és egymásban találjunk értékekre. Nem feledkezhetünk meg azonban arról, hogy az Időtlenség valós realitás, nem pedig egyfajta gyermekmese, amelyet csupán az álmok igazi álmodói mernek tovább álmodni.

Apostoli Folytonosság és Gnosztikus Hagyományvonal

A kérdéssel való foglalatосkodás egyáltalán nem mondható újkeletű jelenségnek ezen az oldalon, ugyanis egyfelől a személyes élményeim által keletkezett tapasztalatok okozta tépelődési folyamatok, másfelől pedig a témakörrel való igazán mély és átható megismerkedésre nyílt alkalmaim egyaránt arra ösztönöznek, hogy időről időre górcső alá vegyem a kérdést. Nem titok továbbá, hogy a gondolatmenet címének eredetileg az "Apostoli Folytonosság versus Gnosztikus Hagyományvonal" formát szántam, duálisabb módon szembeállítván egymással a kettőt. Erről azonban a későbbi gondolkodási folyamat során mégiscsak letettem, jelesül avégett, mert érzésem szerint a szembeállítás a legtöbb esetben nem kerülheti el, hogy menthetetlenül értékítéletté váljon, felmagasztalván az egyik, illetve lealacsonyítván a másik alternatívát. Ez azonban jelenleg nem célom. Mindösszesen annyit szeretnék kifejezni a jelenlegi iromány soraiban, hogy a két gyakorlat és megközelítésmód lehet olykor egymással teljes mértékben szemben álló, mint ahogyan egymás mellett párhuzamosan, békében létező, illetve akár egymással áldásos módon összeolvadó egyaránt.

Azokban az irányzatokban, ahol a Gnózis keresése alapvetően a Yeshua Krisztus által megosztott Fényüzenet és Tanítás talaján valósul meg, a történelem folyamán számos áramlat vált elkülöníthetővé. A Niceai Zsinat során hozott dogmatikai, liturgikai és egyházfegyelmi rendelkezések nyomán aztán ezek közül végső soron egyetlenegy emelkedett ki, és vált uralkodóvá. Ezt az irányzatot leginkább úgy lehetne

meghatározni, mint mindazt, amit napjainkban az úgynevezett "mainstream", vagy fősodorbeli kereszténység néven ismerünk. Nevezhetjük még orthodox-katolikus kereszténységnek, vagy páli kereszténységnek is, mint ahogyan sokan, sokféleképpen ismerik. Azonban már az őskereszténység időszakában is nyilvánvalóan tetten érhető volt, hogy a hagyományosan elterjedt nézetekkel ellentétben nem egyetlen nagy áramlatban futott az irányvonal fejlődése, mellette a sok apró, többé-kevésbé eretnek színezetű patakocskával, hanem sokkalta inkább többféle, a Krisztusi Tanítást a maga komplexitásában és sokszínűségében megragadni képes irányzatot, közösséget és iskolát különíthetünk el.

Ezek közül a későbbiekben egyeduralkodóvá vált nézetrendszer Paulus, azaz Pál apostol nevéhez köthető, aki emberfeletti erővel végzett térítő munkálatai, kiterjedt levelezése és hitvédő beszédei nyomán hamarosan a keresztény közösségek központi alakjává vált. Paulust rendkívül mély, rendíthetetlen hit és elköteleződés vezette, azonban emellett elmondhatjuk azt is, hogy összességében kevésbé bizonyult nyitottnak a saját gondolati rendszerétől eltérő iskolákkal, vagy irányzatokkal szemben. A Krisztusi Tanítás értelmezésének ezen áramlata, amelyet aztán kereszténységként ismert meg a világ, csakhamar egyeduralkodóvá vált, kialakította saját belső szervezeti rendszerét, aztán a századok során az Egyház intézményrendszerében erősítette meg azt. Ebben a rendszerben az egyes közösségeket az egységes tanítás, az egyetemesség eszménye fogta össze, a hívők csoportjait pedig az úgynevezett presbiterek (papok) és diakónusok (felszentelt szolgálattevők), a későbbi klérus előfutárai kormányozták. A diakónusok feladatává vált az egyre növekvő mozgalom közösségeiben az adminisztratív ügyek elrendezése, a

szeretetszolgálatok vezetése, illetve a liturgiákon való segédkezés. A presbiterek voltak azok, akik a közösségnek mintegy atyjaként a tanítás feladatát látták el, illetve a szakramentális cselekmények végzésére is ők váltak felhatalmazottakká. A tényleges vezetői szerep azonban egy igencsak szűk réteg kezében összpontosult, akiket felügyelőnek, idegen szóval élve episkopos-nak, illetve püspöknek neveztek. Ők az apostolok egyenesági utódaiként voltaképpen a Tanítás teljességét birtokolták, ők fogták össze több presbiter, diakónus és közösség működését, illetőleg ők voltak azok, akik az új presbiterek, diakónusok és episkoposok választását és szentelését végezték. Ezeket az előjárókat kezdetben a közösség tagjai választották a saját maguk számára, főként személyes hitük, a tanításra való elhivatottságuk, tapasztalataik és életpéldájuk nyomán, a későbbi századok során azonban kiválasztásuk és felavatásuk szinte teljes mértékben függetlenedett a közösség tagjainak véleményétől, és voltaképpen sokkalta profánabb, materiálisabb és személyesebb célokat kezdett szolgálni.

Az időközben egyre erőteljesebbé, és végső soron főáramlattá vált irányzaton kívül azonban léteztek más, akkortájt is inkább szűkebb rétegek figyelmét felkeltő vonalak is, akik a Krisztusi Tanítást egészen másfajta módon értelmezték. Nem kívánták ugyanis kiemelni és egyeduralkodóvá tenni, és más spirituális irányzatok rovására egyedül üdvözítő, végső igazságnak kikiáltani, hanem sokkalta inkább úgy tekintettek rá, mint az emberiség történelmének korábbi tradícióinak betetőzésére és kiteljesítésére. Ebben a meggyőződésükben voltaképpen arra vállalkoztak, hogy a Fényüzenetet számára trónust emeljenek a spirituális hagyományok között, azonban minden igyekezetükkel el

kívánták kerülni azt a fajta kizárólagosságra való törekvést, rugalmatlanságot és intoleranciát, amely a fővonalbeli gondolkodókat sok esetben erősen jellemezte. Nézetük szerint Yeshua Krisztus Tanítása és Üzenete voltaképpen önmagában nem vallás, vagy tradíció, hanem sokkalta inkább a korábbi tradíciókat egységbe és egyetértésbe hozó, univerzális bölcsességadomány, valamint semmi esetre sem a korábbi hitrendszerek, vallások és hagyományok által felhalmozott lelki kincseket felülíró és semmissé tevő, egyedül igaz megnyilatkozás. Őket kezdték később gnosztikusoknak, az általuk képviselt tanításokat pedig gnoszticizmusnak nevezni, nézőpontom szerint meglehetősen helytelen módon. A Gnózis ugyanis sokminden más, de semmi esetre sem "-izmus". Tény és való, hogy téves ismeretek birtokában építhető rá mindenféle "-izmus", azonban attól még nem válik a gnoszticizmus Gnózissá, csak mert a nevében benne foglaltatik ez a szó. Ugyanígy különbséget érdemes tenni a miszticizmus és a Misztika kifejezések között, józan ítélőképesség birtokában hitet tenni az utóbbi, nagybetűs kifejezés mellett.

Visszakanyarodván tehát ezekhez a fentebb ismertetett irányzatokhoz, érdemes elmondanunk róluk, hogy nemcsak az általuk képviselt tanítás tekintetében, hanem szerveződésük szempontjából is alapvetően eltérő módon viselkedtek, mint a később egyeduralmukóvá vált, Paulus-féle közösségek. A gnosztikus közösségek magját mindig egy olyan tanító alkotta, akinek valamilyen úton-módon birtokában volt a Tanítás, egyszersmind a tradíciók tudásának és bölcsességének ismerete is jellemezte. Hogy ezt személyes tanulmányok által, vagy pediglen egy másik, hiteles tanító hallgatása nyomán érte el, ez egyénenként változott, azonban esetükben nem a külső, akár az episkoposok, akár magának a közösségnek az irányából érkező

felhatalmazás, hanem csakis és kizárólag a Gnózis ismeretének egyfajta magas foka határozta meg a hivatás gyakorlásának lehetőségeit. Tekintve azonban, hogy az akkori korok tanítási rendszereiben a maitól eltérő módon főként a mester-tanítvány viszonyrendszer dominált, egy gnosztikus tanító szinte minden esetben vissza tudta vezetni önmaga tanítói hivatását egy olyan személyre, akitől ő maga a hiteles tanítást átvette és elsajátította. Valentinus például, akit az egyik legelső ilyen tanítóként ismernek, Paulus (Pál apostol) egyik tanítványától tanult, egy későbbi bölcs, Pelagius pedig úgyszintén tanítói által sajátította el a szükséges ismereteket. Ezek a tanítók aztán jellemző módon közvetlen tanítványaik házaiban szálltak meg, tanították a hozzájuk közeledőket, és végezték a liturgia cselekményeit. Jellemző módon tartózkodtak attól, hogy tömegeket képezzenek, elvégre az általuk képviselt tudás elsajátítása teljes és mindenre kész lelkeket kívánt meg. A viszonylagos zártság azonban egyáltalán nem valamiféle félreértelmezett elitizmusból fakadt, hanem sokkalta inkább a kor sajátosságainak volt köszönhető, illetve valószínű, hogy egy-egy tanító nem is igazán rendelkezett túlságosan kiterjedt (el)ismeretségi körrel. A tanítók a hagyományos, Krisztusi Üzenet tartalmának ismerete mellett rendelkeztek az akkori világ különféle bölcséleti rendszereinek alapos átlátásával, így például képzetek voltak az ókori hellén és római civilizáció bölcséleti rendszereiben, csakúgy mint az egyiptomi és keleti misztériumokat illetően, valamint az ősi kabbalisztikus tanokban is. Ebbe a gazdag rendszerbe helyezték bele a Krisztusi Tanítást, mint egyfajta koronát a csillagokra.

Fontos megjegyezni azonban, hogy míg a hagyományos, katolikus-orthodox közösségekben a presbiter és az episkopos megválasztásának feltételei egyre inkább a külső,

szervezeti jelleghez köthető igényekkel kezdek összefüggésbe kerülni, a gnosztikus közösségekben ez sokkalta inkább a személyes elmélyültség, tudás és tanítás képességétől függött. Ugyanígy elmondható, hogy míg a fősodorbeli közösségekben a papi hierarchia egyre inkább rétegzetté vált, átadományozásának joga és lehetősége pedig idővel kizárólag a felsőpapság, a püspökök birtokába került, a gnosztikus tanítók esetében egyedül a Gnózis volt az, ami a tanítói hivatás gyakorlását meghatározta. Újabb fontos különbség, hogy míg a hierarchikussá vált hagyományos keresztény papságban a püspökök kézrátétellel történő szentelése által átadományozott Apostoli Folytonosság, azaz a Yeshua Krisztus személyéig visszamenő apostoli láncolat birtokában vallhatta csak magát az illető hiteles presbiternek, vagy episkoposnak, addig a gnosztikus tanítási vonalak elsődlegesen a tanító-tanítvány viszonyrendszer keretein belül bontakoztak ki. Igaz ugyan, hogy alapvető feltételnek számított a tanító elismerése és a tanításra való felhatalmazás gesztusa a tanítvány felé, a történelem során ez egyáltalán nem minden esetben valósult meg. Időről időre tanítási vonalak indultak, szakadtak meg, majd születtek újak, egy-egy értékes, bölcs, és a Gnózis megismerésére jutott tanító fellépése nyomán.

Létezett ugyanis még egy kritérium, amely a különféle tanítások elmélyült ismerete mellett szükségeltetett ahhoz, hogy valakiből hiteles tanító válhasson, ez pedig a személyes, direkt és misztikus megismerés, találkozás és önrealizáció. Ez ugyanis olyan elmaradhatatlan, nélkülözhetetlen és megkerülhetetlen feltétel, amelynek teljesülése nélkül valódi gnosztikus tanítói hivatás egyszerűen nem élhető meg. Tudás és Bölcsesség ugyanis kéz a kézben járnak, és amennyiben a tárgyi tudás és felkészültség nélküli a valódi Gnózis

megtapasztalását, az illető személy meglehet, hogy igazán nagystílú és kiváló tudóssá válik, de pusztán a tárgyi, teoretikus és akadémiai ismeretek meglététől még nem válhat belőle valódi, hiteles gnosztikus tanító. Gondoljunk csak bele ennek a felvetésnek az igazságtartalmába az egyes egyetemi professzorok példáján keresztül. Léteznek óriási tudásanyagot felhalmozó, az adott terület minden apró szegletébe betekintéssel bíró tudósok, akik ettől azonban még nem feltétlenül hiteles, építő és inspiráló tanárok. Sok esetben egy kisebb tudással rendelkező, de egyfajta mélységet, karizmát és valami megfoghatatlan lángot képviselő professzor képes valóban átadni a tudást.

Napjaink divat-ezoterikus, spirituális tanítóinak körében is rengeteg esetben tapasztalhatjuk, hogy némelyeknél ugyan jelen van a sokrétű, rendszerezett és szerteágazó akadémiai tudás, azonban mégsem tudunk rájuk mesterként tekinteni, hanem inkább egyfajta jól felkészült érdeklődőnek, vagy tudósnak látjuk őket. Mindez azonban közelről sem azt jelenti, hogy a tudás és a szükséges ismeretek összegyűjtése felesleges, vagy kihagyható lenne. Az akadémiai, teoretikus ismeretek megszerzése az alap, amelynek megléte magától értetődő kell(ene), hogy legyen egy gnosztikus tanító számára. Ezzel párhuzamban azonban mindenféleképpen szükséges a valódi, ismeretekkel fel nem fogható, tudás által el nem érhető Tudás, az Igazi Gnózis megismerése és megtapasztalása. Ez az, ami megkülönbözteti a kutatót és a tudóst a valódi misztikustól és tanítótól. Tárgyi tudás birtokában lehet misztikus érintettséget és elmélyültséget mímelni, mint ahogyan a tanítói karizma ajándékának megléte esetén is lehet a tárgyi tudás meglétét tettetni, azonban menthetetlen bukás lesz a vége, ha nem rendelkezünk a Tudás és Bölcsesség Oszlopainak

mindegyikével. Amennyiben egy rendkívüli tudással rendelkező személy, ismereteinek kiterjedtségén felbátorodván misztikus tanítónak kezdi láttatni magát, akkor voltaképpen az történik, hogy tudása okán szert tehet néminemű figyelemre és elismerésre, ő maga azonban a legjobb esetben is csupán újabb tudósokat taníthat ki, nagybetűs Tanítványokat azonban semmi esetre sem. Ugyanígy egy alapvetően misztikus érintettséggel bíró személy a tárgyi tudás hiányában legfeljebb lelkes rajongókat, vagy mamelukokat gyűjthet önmaga köré, a várt gnosztikus tapasztalás azonban elmarad, hiszen a követők még azt sem igazán fogják tudni, hogy merre is induljanak el a saját útjukon.

Visszatérvén az eredeti gondolatmenethez vizsgáljuk meg, hogy mi is történt a gnosztikus tanítókkal a kereszténység első századainak során. Létezik egy meglehetősen érdekes megközelítési mód, amely úgy írja le az általunk vizsgált folyamatot, mint a "püspökök és tanítók háborúja". Ennek a csatározásnak során a szemben álló felek, azaz az Apostoli Folytonosság kézzátétellel átadományozott, a hivatalos egyház fegyelme által hitelesített tekintélye által felhatalmazott püspökök, és a Tanítás teljességét mester-tanítvány viszonyrendszerben megismerő és képviselő tanítók között állt fenn a teológiai-spirituális véleménykülönbség. A püspökök tekintélyét ugyanis elsősorban az egyházi intézmény határozta meg, hivataluk főként a kézzátétellel történő szentelés megtörténtének pusztán tényén alapult, függetlenül a lelki-szellemi minőségektől. Ez persze távolról sem azt jelenti, hogy nem léteztek ekkoriban szent, művelt és a misztikus létélmény igazán magas szintjén álló püspökök, ahogyan önhitt, tévúton járó gnosztikus tanítóból is szép számmal akadt és akad is bőven. Úgy tűnik azonban, hogy az egyre inkább megerősödő,

és a különféle irányzatokat a saját doktrinális keretrendszerébe beleidomítani kívánó fővonalbeli kereszténység az apostoli leszármazásvonal által birtokolt tekintélyére hivatkozva próbált gátat vetni a különféle gnosztikus iskolák ténykedésének. Ebben az úgynevezett "háborúban", persze már ha valóban sor került ilyesmire, lényegét tekintve egy szerteágazó, természettudományos-filozófiai-metafizikai tudást és misztikus önmegvalósítást képviselő gnosztikus irányzat(ok) állt(ak) szemben egy inkább doktrinális, hierarchikus rétegződésű és folytonossági tekintélyre alapuló intézménnyel. A történelem folyamán aztán ez utóbbi vált meghatározóvá és terjedt el úgy, mint keresztény egyház, katolicizmus, vagy orthodoxia, azonban a gnosztikus áramlatokat sohasem bizonyult képesnek teljes mértékben elfojtani, sokkal inkább csupán a felszín alá kényszeríteni.

Lássuk most végső soron, hogy miként is áll jelenleg a helyzet korunk gnosztikus, vagy legalábbis annak mondott mikro-világában. Számos, önmagát gnosztikusként definiáló közösség, egyház, vagy rend létezik, amelyekben a különféle tanátadási vonalak egészen sajátos formában nyilvánulnak meg, keverednek, olvadnak össze, vagy léteznek egymás mellett. Számos gnosztikus közösség, amellettt hogy a Tanítás Hagyományvonalá által fenntartotta kapcsolatát a valódi gnózistradíciókkal, a hagyományos keresztény egyházakkal kapcsolatot keresvén kísérletet tett az apostoli kézrátételes vonalak megszerzésére is, amely vállalkozásokat az esetek nagy részében végül siker koronázta. Bizonyos ilyesféle, apostoli-gnosztikus közösségek aztán idővel inkább a hagyományos keresztény-katolikus egyházszerkezeti rendszer használatára tértek át, ahol is a püspök ugyan kifejezetten gnosztikus püspök, azonban tekintélyét alapvetően az Apostoli

Folytonosság keretein belül történő szentelés, semmint a valódi Gnozisban való elmélyültség határozza meg. Áldásos esetekben a kettő együtt jár, azonban nagyon sokszor még csupán köszönőviszonyban sincsenek egymással. Léteznek olyan közösségek, ahol a gnosztikus tanító, a megfelelő kritériumoknak való megfelelése mellett birtokolja még a keresztény-katolikus apostoli szenteléseket is, mintegy külsőleg is legitimizálván gnosztikus tanítói hivatalát, míg más tanítók erőteljesen ellenzik azt, hogy részei legyenek a számukra elnyomást, hierarchikus rendet és dogmatikus gondolkodást megtestesítő apostoli vonalnak. Imígyen áll elő, hogy bizonyos gnosztikus tanítók, bízva a saját hagyományvonaluk tisztaságában nem is tartanak igényt arra, hogy apostoli szentelésekben részesüljenek, míg mások a saját vonaluknak való töretlen hűség mellett, ha lehetőségük adódik rá, felveszik a püspöki hivatalt, míg megint sok más, főként szenteléseik erejében bízó gnosztikus püspök valójában nem is gnosztikus egyáltalán.

Végezetül nézzük még meg, miként is születhetnek új Gnosztikus Hagyományvonalak. Mint már említettük, a gnosztikus tradícióban a tanítói hitelességnek nem feltétlenül szükséges feltétele az apostolok tanítási vonalának feltétlen birtoklása, így időről időre előfordulhat, sajnos manapság meglehetősen gyakorta, hogy egyes személyek a megfelelő teoretikus tudás elsajátításával, és a misztikus létélmény megélésének tudatában tanítóként lépnek fel, és új vonalakat alapítanak. Ilyen volt Jules Doinel Francia Gnosztikus Egyháza, illetve Aleister Crowley Ecclesia Gnostica Catholica névre keresztelt alapítása, valamint az elsődlegesen a Tau Miriam nevéhez köthető Sophiánus Tradíció. Fontos azonban látnunk, hogy ezek az újfajta alapítások egyáltalán nem légből

kapott ötlettől vezérelten, egoisztikus ambíciók talaján sarjadva öltöttek alakot, hanem alapítóik rendszerint rendelkeztek azokkal a lelki-szellemi-misztikus feltételekkel és karizmákkal, amelyek a tanítókat igazzá és legitimé teszik. Persze, mainapság a különféle gurukra, mesterekre és tanítókra való hivatkozással sokan és sokféleképpen remélnék elismertséget és legitimitást, azonban a gnosztikus tradíció esetében egy tanítóval kapcsolatos hitelesség kérdése viszonylag fekete és fehér. Vagy rendelkezik a kérdéses attribútumokkal és minőségekkel, vagy nem. Nyilvánvaló, hogy az egyes tanítók a lelki-spirituális fejlődés és nívó különböző szintjein állnak, így közöttük vannak egyéni különbségek és különbözőségek, azonban egy bizonyos, kellőképpen magas szint megléte lényegében meghatározó kritériumnak minősül, amellyel vagy rendelkezik a kérdéses illető, vagy nem.

Összefoglalva tehát azt mondhatjuk, hogy érdemes volna úgy tekinteni az Apostoli Folytonosság és a Gnosztikus Hagyományvonal kettősségére, mint egyfajta "aranyláncolat" és "ezüsthonal" jelenségére. Ebben az értelmezésben az aranyláncolat képezheti azokat a vonalakat, amelyek az intézményesített tanátadás rituális gesztusain keresztül képviselik egy-egy egyház, hitrendszer, vagy szervezet legitim tekintélyi láncolatát, illetve egy olyan finom, szinte láthatatlan szálaikon futó ezüsthonalakról is beszélhetünk, amelyek az ősi misztériumtradíciók tanító-tanítványi láncolatán keresztül futnak, avagy személyes önrealizáció által kelnek útra. Ezek bizonyos esetekben összefonódhatnak, néhanapján egymástól függetlenül létezhetnek, olykor pedig egymást kölcsönösen kizáró ellentétet is képezhetnek. Ilyen ezüsthonali hagyományvonal lehet véleményem szerint a jungi pszichoanalízis, persze szigorúan az elanyagiasodástól mentes,

eredeti formájában, illetve az alkímisták, taoisták, kabbalisták, mágusok és theurgoszok, vagy misztikusok tradíciói.

Gnóziskeresőként érték- és életszemléletről

A Gnózis keresésének Nagy Kalandjaként bejárt életutam során gyakran nyílik alkalmam szembesülni, és ennek folyományaként elgondolkodni azon, hogy ki is vagyok én valójában ezen az Úton, milyen célok, álmok és megvalósítandó lehetőségek felé törekszem, hol is lakoznak életemben a gyújtópontok lelkei, és persze hogy vajon mások hogyan, miként is látnak, vagy könyvelnek el engem, miközben ösvényeink különféle kereszteződéseinél járva találkozunk. A magam részéről teljes és nagyon komoly következetességgel, sokszor már-már kétségbeesett vehemenciával igyekszem elkerülni azt, hogy a környezetemben élők egyfajta kutatót lássanak bennem, aki egyszerű műértőként, közönséges szakmai kíváncsiságától vezérelve foglalkozik (többek között és egyebek mellett) ezzel a témával (is). Mindezzel kapcsolatban oly mértékű idegenkedéssel viseltetek, hogy szinte megfagy bennem a vér, és mindennemű életkedvem elhagyni látszik, amikor "gnóziskutatóként", vagy "valláskutatóként" hivatkoznak rám. Persze, én magam valóban kíváncsi személyként szívesen megyek utána annak, hogy vajon honnan is érkezik, illetve miből is fakad esetemben ez a fajta rendkívüli ellenállás a "kutatói" identitással szemben.

Egy efféle "kutatói attitűddel" való azonosulás teljes mértékben és szögesen ellentétben állna mindazzal, amelyet a Gnózis útján járva képviselni szeretnék. Egy kutatói lelkület ugyanis magában hordoz egyfajta kötelező szakmai alaposságot és következetességet, illetve bizonyos szempontból kérlelhetetlen precizitást és szorgalmat, amellyel én magam történetesen egyáltalán nem rendelkezem. Túlontúl sokféle

minden érdekel, és a figyelmem köre olyannyira szerteágazó, hogy képtelen lennék mindennel olyan alaposággal foglalkozni, amennyire ennek a területnek a protokollja egyébként megkövetelné. Bármennyire is szeretek olvasni, tanulmányokat folytatni, gondolkodni, elmélődni és gondolataimat szavakba önteni, a tudományos mélységű és igényű publikációk készítése igencsak nagyon távol esik tőlem. Én magam szeretem megengedni magamnak, hogy valamivel kapcsolatban csak felületesen tájékozódok, hogy csak a felszínén kalandozok a kérdéskörnek, és persze azt, hogy valamit pontatlanul, vagy rosszul tudok. Egészen egyszerűen azért, mert viszolygással tölt el az a fajta, sok esetben a szorongásig fokozódó mértékű rugózás az apró részletkérdéseken, amelyet kutatói szemlélettel rendelkező embertársaimnál sok esetben tapasztalni alkalmam volt. Én magam túlságosan kényelmesnek és lustának vallom magamat ahhoz, hogy minden egyes mondatom esetében huszadjára is felülbíráljam, hogy az vajon nyelvtanilag, stilisztikailag és tárgyi tartalmát illetően egyaránt helyes, esztétikus, vagy igaz. Ezt a feladatot szeretem inkább másokra bízni.

A másik szempont részemről már korántsem ennyire praktikus, sokkalta inkább morális-küldetéstudati kérdéskört érint. Részemről a Gnóziskeresés mindenek felett Belső Kaland, egy egész élet odaajánlását megkövetelő, teljes személyt kívánó, úgymond "főállású" életút a maga mindennapi spirituális gyakorlataival, liturgiájával, szertartásaival, értékszemléletével, viszonyulásmódjával és persze a sajátos lépéseivel, állomásaival és céljaival egybefonódva. Itt egyáltalán nem arról van szó, hogy valamiféle intellektuális kíváncsiságtól való vezéreltséggel hozzáfogunk egy-egy témakör kutatásának, és svédasztalos

lakoma módjára, mintegy szórakozás gyanánt belecsippentünk ebbe is és abba is, a "jaj, de érdekes" mentalitásával csak a felszínt érintve kíséreljük meg kielégíteni érdeklődésünket, vagy ami még ennél is sokkalta rosszabb, elúzni unalmunkat.

Esetemben egyáltalán nem arról van szó, hogy "érdekelnek a vallások", vagy "szeretném megismerni az engem körülvevő világot", hanem egy ennél teljes egészében átfogóbb, mélyebb és bizonyos szempontból sokkalta tragikusabb vágyat jelent arra, hogy rátaláljak önmagam gyökereire, illetve arra, hogy ki voltam, ki vagyok valójában, és hogy merre is tartok az életem útjait járva. A Gnózikeresés így tehát nem csupán a temérdek közül való egyik aspektusa az életemnek, hanem Remény arra, hogy a gyermekkoromtól fogva egészen mélyen átértett magányosságot, elhagyatottságot és vágyódást megértsem, elfogadjam és megéljem. Egy lehetséges irányvonal arra, hogy a materiális elidegenedés szomorú világában, a mindennapok illúzióinak és vágyhazugságainak rengetegében valahogyan megtaláljam a magam Ösvényét, amely Igaz Utakra vezet, Igaz Célokért. Így tehát mindebben látható módon sokkalta több motivációs erő rejlik, mintsem egy egyszerű kíváncsiság-vezérelt, vagy unaloműző aktivitás, amelynek segítségével szórakoztatni kívánom magamat, vagy hódolni egy manapság tetőpontját élő divathóbortnak. Számomra a Gnózis keresése élet és halál kérdése, egy önmagam mélységeibe vezető személyes életút, a maga sajátos veszélyeivel, kihívásaival és tétjeivel egyaránt. E kettő viszonyulásmód pedig, bármennyire is hasonlatosnak mutatkozik egymáshoz a felszínen, a mélységeket illetően teljesen különböző szívekkel bírnak. Esetemben a közlésvágy kölcsönzi az erejét annak a ténykedésemnek, hogy az Utam során megélt élmények és tapasztalatok nyomán

megfogalmazott gondolataimat írásba foglalva megosszam. Ezek azonban mindenképpen egy személyes, vergődésekkel, bukdácsolásokkal, kudarcokkal és belső megsemmisülések-újratereptődések körforgása által kibontakozó Belső Ösvény megjárása során keletkeznek, nem pedig egyszerű bemagolása és asszimilációja mindannak, amit előttem már mások megismertek és megosztottak.

A Gnózis Útján járva ugyanis menthetetlenül Virrasztókká kell válnunk, akik egy alvó, beteg és megkeseredett világ rettenetes mocsarában próbálunk törekedni a Kollektív Álomból való kikerülésre és Önmagunk valódi lényegére való ráébredésre, ezzel együttesen pedig aktív és teljes, bátor megélésére mindannak, Amik és Akik valójában vagyunk. Ez pedig egyáltalán nem lehetséges az olyan mentalitás számára, amely a Lelki Útra csupán a kíváncsiság kielégítése, vagy intellektuális tudásvágy csillapítása céljából törekszik. Tapasztalatból tudom továbbá, hogy még náluknál is rútabbul pórul jár az, aki a Gnózist mások kontrollálása, manipulálása, uralása és irányítása céljából akarná megismerni. Én magam kutakodok, keresek és tanulmányozok, azonban nem a karosszék-filozófia által képviselt kényelmes tudáshalmaz céljából, hanem mert kínzó módon fojtogatnak azok a kérdések, kételyek, félelmek és szorongások, amelyek az Utam során felébrednek lelkemben, és fenyegetést jelentenek számomra azok a lelki sérülések, törések és betegségek, amelyeket nem tudok a hagyományos eszközökkel gyógyítani, csakis egyfajta meghaladásuk által. Ez pedig nem lehetséges anélkül, hogy előtte a dolgok legmélyére le ne ássunk. Szeretném továbbá a látókörömet olyan szélesre tágítani és olyan szélesen tartani, amennyire csak lehetséges, hogy még véletlenül se kerüljek bele semmiféle akol-

mentalitásba, vagy valamelyik szekta bűvkörébe. Ezért olvasok, tanulok annyit, amennyit csak lehet, azonban magamat elsősorban Útonlevőnek, Virrasztónak, vándornak és zarándoknak tartom. Kapcsolatot kívánván találni azokkal, akiket a Tapasztalatokon Túltonnan Levő az enyémhez hasonlatos ösvényekre vezetett, és a hozzájuk való szellemi hasonlóság és lelki rokonság érzésén keresztül, úgy érzem, részese vagyok egyfajta Tradíciónak, amely a kívülállók, csodabogarak és lelki vándorlók között képez transzcendens értelemben családot.

A kutató kutat, hogy kíváncsiságát enyhítse, hogy a megismerésre és megértésre irányuló vágyát kielégítse, a Virrasztó viszont azért, mert nincsen más választása, ha nem akar a kérdések, kételyek és félelmek, árnyékok, betegségek és démonok hálójában raboskodni. Mivel ébren van és látja az őt körülölelő sötétet, felismeri, hogy nem akar benne lenni tovább, és ezzel a felismeréssel egyúttal megkezdí önmaga végtelen megismerésének útját a Fényesség felé.

Isten Országá – Isteni Jelenlét bennünk

"Yeshua mondta: Ha azt mondják, akik előttetek járnak: 'íme, a királyság az égben van', akkor a madarak meg fognak előzni titeket az égben. Ha azt mondják nektek, hogy a tengerben van, akkor a halak meg fognak előzni titeket. Ám a királyság bennetek és kívületek van. Ha megismeritek magatokat, akkor megismertettek, és fölismeritek, hogy az élő Atyának a fiai vagytok. De ha nem ismeritek meg magatokat, akkor szegénységben lesztek, és ti magatok lesztek a szegénység."

~ Tamás Evangéliuma, második Logion

Amióta teológia, vagy misztika létezik e világon, az "Isten Országá" kifejezés azon titkok egyikének számít, amelyeknek tekintetében igencsak bajosan lehetne beszélni egységes megközelítésmódról. A Krisztusi Tanítást tartalmazó fősodorbéli, avagy éppen apokrif iratok számos helyen említik az eljövetelet valami olyasminnek, amely mind nagyságrendjében, mind pedig minőségét illetően magasan felette áll mindannak, ami az anyagi, társadalmi és erkölcsi síkon megvalósul a világban. A második eljövetelet, az isteni királyság közeledése, és az új időknek jelei olyan ígéretek és várakozások, amelyekre így, vagy úgy, de az összes keresztény irányzat számít valamilyen módon és formában. Ahogyan azonban a neves középkori misztikus szerző, Eckhart mester oly találóan megfogalmazza: "A teológusok ugyan vitatkoznak, de a világ misztikusai mind egyazon nyelvet beszélnek", a különféle teológiai és filozófiai bölcselkedések között meglehetősen egyet nem értés és zűrzavar uralkodik annak tekintetében, hogy vajon mire is számítsunk pontosan, amikor ezt a bizonyos "Országot" várjuk.

Jelen korunk kiemelkedő jelentőségű gnosztikus tanítója, Tau Malachi igencsak bölcsen különbséget tesz teológia és teozófia között (fontos megjegyeznünk, hogy a teozófia kifejezés ebben a megközelítésben teljesen független a Madame Blavatsky nevéhez kapcsolható irányzattól), kihangsúlyozva ezzel a mindkét kifejezésben tetten érhető paradoxont. A teológia szó jelentése "Istenről való gondolkodás", amely valójában meglehetősen bajos foglalatосkodás, hiszen Isten alapvetően kívül áll a hétköznapi megismerés határain, így a róla való gondolkodás voltaképpen pusztá spekuláció szintjét érheti csak el. A teozófia szó eredeti jelentéstartalmát az "isteni bölcsesség" kifejezésben ragadhatjuk meg leginkább, azonban ezen a pontos felvetődhet bennünk a kérdés, hogy vajon ki lehet közülünk olyan bölcs, mint az Isten. Akárhogyan is, a misztikus élet szempontjából egy helyesen értelmezett teológiai hozzáállás, ahol az "Istenről való gondolkodást" inkább egyfajta "Istenre való gondolással" váltjuk fel, képes lehet elvezetni bennünket a helyesen értelmezett teozófiai beállítódáshoz, amelynek során nem intellektuális módon kívánunk szert tenni az isteni bölcsességre, hanem sokkalta inkább engedjük Istennek, hogy bennünk és rajtunk keresztül nyilváníthassa ki a saját Bölcsességét. Amennyiben így teszünk, úgy minden reményünk meglehet arra, hogy előrehaladhatunk a misztikus életben, ugyanis ahogyan azt a szúfi bölcs, Suhrawardi megfogalmazta: "Az Istenség sohasem fukar a láthatatlannal".

Sajnos azonban nagyon sok vallás és hitrendszer esetében tetten érhető, hogy a külsőségekben megnyilvánuló sajátosságok mellett a belső, misztikus tapasztalás korántsem képvisel akkora jelentőséget, mint ahogyan azt minden tekintetben megérdemelné. Sokszor a különféle előljáróságok

és tekintélyek kimondott zárkózottsággal és elutasítással viseltetnek akkor, ha valaki a misztikus élet felé kinyilvánított törekvésekkel fordul hozzájuk. Talán a legszomorúbb eset, amikor ezt a fajta visszajelzést kapjuk: "Neked ezzel nem kell foglalkoznod". Gnózikeresőnek lenni azonban éppen ettől (is) igazán sajátos beállítódás, életszemlélet és létmód, ugyanis ebben az esetben éppen azzal foglalatostkodunk, amellyel a fenti megítélés szerint "nem kell(ene) foglalkozunk", jelesül a misztikus étellel, a Végtelenség és Határtalanság, azaz az Istenség személyes, szívbéli megtapasztalásával és megismerésével. Természetesen nem mondhatjuk, hogy a misztikus, vagy a gnosztikus képes lehet a maga teljes valójában megismerni a Megismerhetetlent, hiszen ahogyan korábban írtam róla, az Istenség felette áll a hétköznapi megismerés lehetőségeinek. Isten azonban minden kétséget kizáróan törekszik arra, hogy ezt a személyes, szívbéli megtapasztalást lehetővé tegye az arra törekvők számára, így pedig egy sajátos megoldásmódot alkalmazva cselekszik, nevezetesen az "önkorlátozás", vagy "limitáció" aktusával. Erről beszél az evangelista is, amikor így ír: "és az Ige testté lőn", hiszen ilyenkor a Határtalan, Megfoghatatlan és Megtapasztalhatatlan valamilyen módon behatárolttá, megfoghatóvá és megtapasztalhatóvá válik, kinek kinek aktuális állapota, a misztikus létben való előrehaladottsága és kegyelmi lehetőségei szerint. Ez persze nem azt jelenti, hogy Isten ettől valamilyen szinten is veszítene a végtelenségéből, csupán azt, hogy hajlandónak mutatkozik valamilyen mértékben korlátozni ezeket a tulajdonságait akkor, amikor belép a magunk személyes univerzumába. Hasonlóan működik mindez ahhoz, mint amikor valaki a Napba néz. Amennyiben túlságosan is intenzív mértékben ér minket a Csillag fénye, időlegesen, vagy akár véglegesen is károsodhat a retinánk,

illetve szélsőséges esetben akár bele is halhatunk a "találkozásba", azonban amennyiben a Napnak fénye különféle közvetítő közegeken áthatolva, ezáltal pedig mérséklődve éri el a világunkat, úgy a gazdagodás, fény és élet különleges forrásává válhat. Ettől persze a Határtalan Fény nem válik kevesebbé, csak alkalmasabbá a velünk való találkozásra. Így érhető tetten az, hogy akárhány ember létezik a földön, annyi különféle istenélmény, istenkép és személyes megtapasztalás létezik. Mint ahogyan azonban a világosság, vagy a fénysugár sem azonos magával a Fénnyel, úgy az Istenség aktuális és személyes megnyilvánulási formája sem teljes mértékben azonos magával az Istenséggel. Bármennyire is magasztos, fennkölt és haladott képet örzünk magunkban ugyanis az Istenről, az emberi észlelés és felismerés azonban természetéből kifolyólag mindenkor korlátozott marad, így alapvetően elhibázott feltételezés lenne azt hinnünk, hogy a magunkban őrzött kép egyenlő lenne a Forrással. Még ennél is nagyobb mértékű tévedés lenne továbbá azt gondolnunk, hogy a magunk istenképe akár valamivel is több, teljesebb, jobb, vagy igazabb lenne, mint a másik személy szívében megélt istenélmény, bármennyire is sokan estek és esnek bele mainapság is ebbe a hibába.

Ugyanakkor nagyon fontos élnünk azzal az alapvető megkülönböztetéssel, amely elválasztja egymástól mindazt, ami az Isten, és ami úgymond a "nemisten". Sokszor halljuk ugyanis, hogy néhányan minden egyes rezdülésüket hajlamosnak mutatkoznak az "isten akarat" megnyilvánulásának tulajdonítani, és úgy tekinteni az életükben felmerülő kérdésekre, hogy azokat mintegy "megbeszéljük az Istennel" és így végső soron minden döntésüket az Isten rendelése szerint valónak ítélik.

Természetes, hogy saját létezésünk és akaratunk összhangba hozása az Isteni Akarattal alapvető jelentőségű a misztikus törekvések szempontjából, azonban fontos belátnunk, hogy mindez korántsem annyira egyszerű, mint ahogyan sok karizmatikus irányzat állítja. A Határtalan felé való törekvés kezdeti szakaszaiban gyakori illúzió, hogy összekeverjük magunkban a saját törekvéseink, vágyaink és tökéletlenségeink készletét a valódi Isteni indíttatással. Ezekben az esetekben hajlamosnak mutatkozunk minden saját rezdülésünket valamiféle transzcendens élménynek tulajdonítani, ahelyett, hogy elfogadnánk, bizony ez még minden tekintetben rólunk szól. Így állnak elő a mainapság annyira széles körben elterjedt "instant megvilágosodások", vagy kétnapos képzéseken elsajátítható "önrealizációs élmények" és "felébredések". Mindezek persze fontos részét képezik spirituális életünknek, azonban az óvatosság, éberség és a megkülönböztetés képességének magas foka szükségeltetik ahhoz, hogy képesek legyünk eligazodni ebben a sok esetben igencsak kacifántos útvesztőben.

Bármennyire is kétkedéssel viszonyulok a különféle "mester-kultuszok" irányában, főként korábbi rossz tapasztalataim, és a különféle botrányos félrevezetések előfordulási gyakoriságai miatt, mégis úgy tartom, hogy egy igazi, autentikus és hiteles tanító jelenléte felbecsülhetetlen értékű kincset jelenthet ezen az Úton, hiszen képes lehet segíteni a törekvőt abban, hogy a szükséges megkülönböztetéseket és elkülönítéseket megtegye. Mivel azonban ilyen autentikus, valódi és hiteles mestert találni napjainkban szinte lehetetlen vállalkozásnak bizonyul, a legtöbbször számára nem marad más választás, mint hogy saját magunk verekedjük át magunkat a mocsárvilágon. Ennek a

magányos utazásnak persze ugyancsak megvannak a maga veszélyei, útvesztői és buktatói, ám véleményem szerint még így is sokkalta jobban járunk, mint ha áldozatul esnénk a milliónyi "áltanító" valamelyikének. Ők ugyanis vagy akarva, vagy pedíglén akaratlanul mindannyian a "vak vezet(ne) világtalant" hibájába esnek. Sokakat egyszerűen a profit, az anyagi haszonszerzés, vagy a mások felett gyakorolt hatalom vágya vezérel, míg mások inkább az egyszerű tudatlanság árnyékában vágnak bele a "tanítóságba". Véleményem szerint a legtöbben közülük pusztán jó szándékú tanítani vágyók, akik néhány lépéssel mások előtt járva abba az illúzióba esnek, hogy ezzel a pár lépéssel voltaképpen már be is járták az egész utat, így pedig képesnek érzik magukat arra, hogy másokat is végigvezessenek rajta. Minthogy azonban maguk sem látnak előbbre annál a néhány lépésnél, amelyet már maguk is megtettek, a legtöbben tanítványaikkal együtt esnek bele abba a gödörbe, amely csupán néhány újabb méterrel fekszik kicsivel távolabbra tőlük. Bármennyire is vágyunk tehát valamiféle külső tanítóra, útmutatóra és mesterre, sajnos szembe kell néznünk azzal, hogy szinte lehetetlenség lesz találnunk akár egy igazit is a hamis mesterek tömegében. Nem véletlen, hogy a szúfi tradíció képviselőinek körében már a középkor folyamán elterjedt hagyománya volt annak, hogy autentikus mesterek hiányában úgymond "halott mesterek" oltalmába helyezték magukat, és már eltávozott tanítók munkáit tanulmányozván vágtak neki, haladtak előre az Úton. Én magam személy szerint napjaink Gnózikeresői számára is ezt a megoldást ajánlom. Klasszikus gondolkodók, írók és mesterek munkáit olvasván, gondolatvilágukba betekintést nyervén és útjukon haladván képessé válhatunk elsajátítani valamennyit mindabból, ami ezeknek az embereknek kincseit képezte, illetve misztikus szempontból teljesen bizonyosak

lehetünk afelől, hogy a régen eltávozott bölcsek öröksége új életre kel bennünk, lelkiségük pedig tanítónkul és tanácsadónkul szegődik majd.

Ezt a gondolatmenetet vizsgálva rátapinthatunk annak lényegére, hogy miért is oly nehézkes értelmeznünk olyan gondolatokat, mint az "Isten Országá". A különféle teológusok vallásos értelmezése legalább ugyanannyira átláthatatlannak, kacifántosnak és kizárólagosságra törekvőnek bizonyul, akárcsak a misztikusok kísérletei tapasztalataik átadására. Mindezen persze nem érdemes csodálkoznunk, elvégre Yeshua közvetlen tanítványainak véleménye is megosztottnak mutatkozott, legalábbis a mainstream evangéliumokat vizsgálván azt érezhetjük, hogy a kortársak az Ország megvalósulását főként az anyagi síkon várták, kevés figyelmet szentelve az üzenet intrapszichés értelmezésének. Isten igazi Országának eljövételével kapcsolatban azonban érdekesebb lenne valamiféle sokkalta érdekesebb, izgalmasabb és emelkedettebb helyszínre számítanunk, mint ez a külső, anyagi világ. A Tamás Evangélium második Mondása, amelyet gondolatmenetem nyitányaként segítségül hívtam, a fősodorba tartozó forrásoknál sokkalta egzaktabb, és félreértelmezhetetlenül tisztább módon hozza tudomásunkra mindazt, amit Krisztus Üzenete feltárni kíván számunkra. Az eredeti szövegezés szerint ugyanis az "Ország" kifejezés helyett a "Malkuth" szó szerepél, amely sokkalta inkább jelent királyságot, uralmat, vagy jelenlétet, mindezt ráadásul olyan ezoterikus, kabbalisztikus értelmezésben, amelyet Yeshua korában a beavatottak kimondottan jól ismertek. A "Malkuth" szó ugyanis egyfajta belső, individuális és lelki jelenlétre, uralomra utal, nem pedig egy külső, látható és kollektív módon megjelenő birodalom, vagy új világregend víziójára. Tehát

amikor "Új Jeruzsálemről", "Isten Országáról" és "Krisztus Második Eljöveteléről" beszélünk, akkor célszerű ezeket egy sokkalta mélyebb, elvontabb és szimbolikusabb értelemben vizsgálnunk, mint azok, akik a Mennyszágot egy égi királyságként képzelik el, ahol Krisztus trónol a főhatalmon, uralma alatt pedig új világ szerveződik. Így értették valószínűleg Yeshua kevésbé avatott kortársai is az Üzenetet, és ezért is okozott sokak számára kiábrándultságot és csalódottságot, amikor ez a második eljövetel nem valósult meg. Ha azonban abból indulunk ki, hogy a "Malkuth" valóban bennünk és körülöttünk ölt alakot, egyre inkább feltárulhat előttünk az Evangélium örömhíre.

A mustármag példázata ugyancsak ismert előttünk, mint az apró magból kikelt gigantikus méretű fa, amelynek lombkoronájában az ég madarai megpihennek. Yeshua szülőföldjén azonban nem éltek ekkora fák, ráadásul az arrafelé honos mustármag fája tulajdonképpen inkább egy nagyobbacska bokorra hasonlít. Mindez azonban egyáltalán nem ok a csalódottságra, hiszen amennyiben a "Mennyei Ország" valóban a "Malkuth" szóval kerül kifejezésre Yeshua által, úgy a belőle kifejlődött gigantikus fa nem más, mint maga az Élet Fája. A kabbalisztikus hagyományban a "Malkuth" ugyanis nemcsak a királyság és a jelenlét szavakkal rokonítható, hanem egyike az Életfa tíz Sefirájának (misztikus edény, amely a hagyomány szerint mintegy felfogja az Istenség kiáradó kegyelmét, és csatornázza ki a világba), amelyekre az Univerzum épül. A Malkuth a legalsó Sefira, voltaképpen az Életfa alapja, vagy magja, amely voltaképpen megegyezik ezzel a világgal, a látható, emberi világgal. A felette álló edények már a felsőbb, mennyei világokat jelölik, így az "Isten Országából", mint magból

kisarjadó gigantikus fa voltaképpen a Teljességet jelképezi. Tehát a Malkuth, mint királyság valóban a Teljesség Magja, amely ha kisarjad és fává érik, akkor felsőbb ágain és koronáján valóban az ég madarai, azaz a mennyei lények élnek, rajta felmászván pedig magához az Istenhez jutunk.

Ez a fa azonban látható módon sokkalta több, mint egyfajta materiális síkon megnyilvánuló entitás, ugyanúgy, mint ahogyan az Isteni Ország megnyilvánulása is sokkalta magaszosabb, mint egy materiális, világi ország, vagy valamiféle transzcendens, újfajta világrend. Maga a "Malkuth" végső soron nem más, mint a mi belső világunk, amely belső világ egyszerűen szomjazik a fényre, és bármennyire rejtetten nyilvánul ez meg sok emberben, mindannyiunkat jellemez egyfajta tudattalan, vagy tudatos törekvés a Fényesség felé. Még azok az embertársaink is, akik látszólag semminemű figyelmet nem hajlandóak szentelni a metafizikai kérdéseknek, legalább a mindennapi kínlódásaik és szenvedéseik útján képesek néhány kósza villanás erejéig időről időre realizálni önmagukban ezt a vágyakozást, legalábbis a "valami még hiányzik" szintjén. Sajnálatos módon nincsenek tudatában annak, hogy mi is ez a "valami", de legalább valahol, legbelül érzik. Ez a mustármag, az "Ország", a "Malkuth". A mag, amely kezdetben kisebb valamennyi magnál. Az Isteni Szikra rejtett, elveszettnek hitt fénye, amely sokunk esetében kezdetben nem több, mint egy annyira halovány derengés, hogy alig-alig vagyunk képesek felfedezni önmagunkban és másokban. Illetve, ha fel is fedezzük, sokunk eleinte délibábnak, lidércfénynek és tündérmesének hiszi. Azon állapot még ez, amelyet a népmesékben a "szegény ember", a három gyermek apjának archetípusában ragadhatunk meg. Egész életét szegénységben élte végig, ráadásul ő maga nem is igazán

törekszik kikerülni még ebből a szegénységből, és a legtöbb mesében csupán a gyermekei, pontosabban a mese végén királlyá váló legkisebb gyermek által válik csak gazdaggá. Így van ez a maggal is. Ott lakozik benne a lényegiség, azonban csak az ágai által érheti el azt a magasságot, ahol az ég madaraival, a mennyei lényekkel találkozhat, és teremthet kapcsolatot.

Egy másik nagyon érdekes gondolat kívánczik még ide, ez pedig a sok esetben meglehetősen ellenszenves módon ábrázolt "menyasszonyság" szimbolikája. Az ellenszenveség, legalábbis a belőlem kiváltott változata véleményem szerint abból fakad, hogy az eredeti szimbolikától messze eltávolodva egyfajta érzelgős, szentimentális Istenkapcsolat jelölésére szokásos használni az egyes vallási tradíciók teológiájában. Amennyiben azonban ennél kissé mélyebbre merülünk, felfedezhetünk egy igazán különleges jelentéstartalmat, nevezetesen hogy a "Malkuth", azaz a "Királyság", "Ország", vagy "Jelenlét" fogalomhoz társítható a kabbalisztikus bölcseletben "Kallah", azaz a "Menyasszony" képe. Ez a megjelenési forma voltaképpen nem más, mint a JHVH tetragrammaton második "H" betűje, azaz az úgynevezett "Alsó Shekinah". A Shekinah az Isteni Lélek, azaz lényegében a Jelenlét kozmikus kiáradása a megnyilvánuló világban. Az első "H" a transzcendens Shekinah, az Anya, míg a második a látható módon megnyilvánuló Jelenlét, azaz a Leány, vagy a Menyasszony. Ez pedig nem más, mint a megnyilvánuló világ, a makro- és a mikrokozmosz egyaránt, körülöttünk és bennünk. Ez a Menyasszony, ez a mélybe szakadt Isteni Fénymag az, amely lelkünk igazi, valódi, legbelső lényegét képezi, és misztikus értelemben ez az, amelyet egyesíteniünk kell a Vőlegénnyel, azaz lelkünk felsőbb, Isteni lényegével,

vagy Máni próféta szavait kölcsönkérve, az Angyali Fivérrel. Ez voltaképpen nem más, mint a kabbalisztikus Életfa egy magasabb Sephirája, amely a bölcséletben a Vőlegény, illetve a Fiú képét jeleníti meg. Még tovább haladván azt láthatjuk, hogy ez az egyesített állapot, a Menyegző is csupán egy állomás, hiszen a Fiú képe az, amelyben egy magasabb világból származó Szülőpár, az Atya és az Anya megnyilvánul. Azt mondhatjuk tehát, hogy a Menyasszony és a Vőlegény egyesítésével jutunk el a Fiúhoz, azaz a Fiúság állapotához, amely voltaképpen az Istenséghez való eljutás előszobája.

Nem hiába jelenti ki az Isteni Logosz Yeshua szavai nyomán, hogy "Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet. Senki sem juthat el az Atyához(Anyához), csakis általam". A bölcsességtradíciók szerint ugyanis az Életfán az Istenhez vezető Út kihagyhatatlan állomása a Fiú, azaz a fiúság, a gyermekség megélése, ehhez azonban feltétlenül szükséges, hogy a saját lelkünket menyasszonnyá tegyük. Fontos azonban mindennek előtt és felett látnunk és tudatosítanunk, hogy a menyasszony-vőlegény-házasság szimbolika ebben az esetben egyáltalán nem valamiféle materiális, vagy intézményi házasságot jelöl, hanem csakis és kizárólag a spirituális síkon mutatkozik meg ennek az értelme. Mint ahogyan ugyanis a Shekinah is kétféle természettel rendelkezik, jelesül a transzcendens (Felső) és a megnyilvánuló (Alsó) formával, úgy ez a kettősség ránk is áll. Mi magunk is egyaránt rendelkezünk megragadható és megnyilvánuló természettel (menyasszony) és felső, transzcendens természettel (vőlegény). Fontos azonban megtennünk azt a kitétel, hogy a férfi-női megnevezések szigorúan spirituális síkon értendők, és még véletlenül sem hozhatóak párhuzamba a hagyományos, vagy éppenséggel "nem hagyományos" férfi-nő kérdésekkel. Sajnálatos módon

azonban a materiális, vagy legalábbis intellektuális gondolkodású befogadók rendszerint félreértik ezeket a szimbolikus kifejezéseket, és olyan rettenetes megkülönböztetések forrásává teszik, mint amilyenekre mondjuk a patriarchális társadalmi berendezkedés épül.

Az alsó terület, amely valójában az "Isten Országá" képezi mindazt, ami megnyilvánulhat bennünk abban a folyamatban, amelynek során önmagunk a látható felől fokozatosan a láthatatlan felé kezdjük fordítani tekintetünket. Ahogyan egyre inkább előrehaladunk a spirituális úton, belső országunk egyre szebb, rendezettebb, tisztább és tetszetősebb lesz, mintegy készen arra, hogy valóban királyi vendégeket fogadhasson, és az ég madarai valóban a koronájában fészkelhessenek. Egy ponton pedig elérkezetté válik az idő arra, hogy maga a Király is bevonuljon, azaz hogy lelkünk alsóbb szférái egyesülhessenek azzal a csodálatos, végső Valósággal, amely lényünk legbelső lényegét képezi. Úgy érdemes elképzelnünk mindezt, mint önmagunk lehető legjobb, legteljesebb, legmagasztosabb és legnagyobb megnyilvánulási formáját. Amint tehát lelkünknek ez a végletes szétszakítottsága, amelyben lényünk alsóbb természete leválasztódott a felső, mennyei, angyali ideálról, a királyi menyegző szimbolikájában megszűnik, végre megvalósul az a cél, amelyet az egyes tradíciók megvilágosodásnak, beteljesedésnek, felébredésnek, szabadulásnak, vagy megváltásnak neveznek. Mindez azonban csupán egy lépés a sok közül, ahogyan az Életfán sem a Fiúság és a Gyermekség a legmagasabb állapot. A Királyság, a Jelenlét, a Malkuth csupán állomás, a Menyegző és a Király bevonulásának előfeltétele, azonban A Fiún keresztül még valóban el kell jutnunk az Atyáig (Anyáig), onnan pedig még ki tudja, hogy meddig. Az

élet végtelen vándorlás, fejlődés és gazdagodás, hiszen az Istenség a maga teljességében sohasem válik számunkra elérhetővé, ám sohasem szűnik meg egyre és egyre többet adni, megmutatni és feltárni Önmagából. Egyre inkább egyesülünk, Egyé válunk Vele, ám mégis mindig és mindig adatik majd újabb állomása az Egyesülésnek.

Mi a baj a pszichológiával?

Meglehet, hogy semmi. Amennyiben abból indulunk ki, hogy a legtöbb ember számára a továbbiakban felvázolt gondolatok jelentős része nem minősül problémának, sőt mi több egyenesen igaztalannak fogják találni őket, talán érdekesebb volna úgy megfogalmaznom a felvetést, hogy nekem magamnak vajon mi bajom a pszichológiával. Azonban ha ténylegesen sor kerül a cím illetően való módosítására, úgy már joggal mondhatom, hogy kimondottan sok bajom van vele.

Két kitélt látok szükségesnek megtenni a gondolatmenet kapcsán. Elsősorban előre kell bocsátanom, hogy véleményem, mint ahogyan minden egyes vélemény, meglehetősen szubjektív, egyéni élményeken, tapasztalatokon és gondolkodási kereten alapul, így természetesen nem törekedhet, és nem is tarthat igényt abszolút érvényességre és megdönthetetlenségre. Nem is célom, hogy ebben a szellemben ismertessem álláspontomat, és az abszolút igazság kinyilatkoztatására való képesség illúziójával sem élek. Véleményem csupán egy lehetséges szemléleti keretet, egy talán kevésbé ismert és tudatosított szemléletmódot szeretne közvetíteni, amelyet mindenki a saját tetszése szerint ragadhat meg, vagy vethet el.

Másfelől azonban szükségesnek érzem egyértelművé tenni, hogy a pszichológiával kapcsolatos véleményem megfogalmazását nem laikusként, vagy a tudományág iránt valamelyest érdeklődő személyként teszem, hanem akadémiai szintű ismeretek, rálátás és szakmai tapasztalatok birtokában. Mindezt azért érzem fontosnak leírni, mert sok esetben tapasztalom a kortárs pszichológia éppen regnáló elitjének

részéről, hogy a negatívumokra rámutató esetleges kritikákat hajlamosnak mutatkoznak a kritikát megfogalmazó személy képzetlenségének, tudatlanságának, avatatlanságának, avagy éppen a pszichológiával kapcsolatos korábbi rossz élményeinek számlájára írni, tudatosan devalválva a kritika forrását ahelyett, hogy magára a kritikai észrevétel tartalmára irányítanák a figyelmet. Éppen ezért szeretném nyomatékosan előrebocsátani, hogy észrevételeimet a Magyarországon működő pszichológus képzést elejéről a végéig bejáró, az egyetemi oklevelet megszerző, és a szakmában egy ideig praktizáló személyként teszem, nem pedig néhány divatos könyv és internetes cikk átlapozása után.

Az első problematikus pontot véleményem szerint abban a tekintetben lenne érdemes megfogalmazni, hogy ránézünk a pszichológiai képzési rendszerek szerkezetére, na meg arra, hogy mekkora szakadék tátong eszmény és valóság között. Hajdanán a pszichológia olyan területnek számított, amelyet az ősi misztikus tanokhoz hasonlóan leginkább egyfajta mester-tanítvány viszonyrendszerben lehetett elsajátítani. Az egyes mesterek (a példa kedvéért nevezzük őket most így) részint a saját magukon, részint pedig pácienseiken végzett megfigyeléseik alapján állították fel téziseiket, illetve ezek alapján dolgozták ki azokat a módszereket, amelyeket aztán önmagukon és betegeiken is kipróbáltak abból a célból, hogy megbizonyosodjanak érvényességükről és alkalmazhatóságukról. Mindez nem nélkülözhetette a teljes odaszántságot és az önmagukon végzett, olykor szinte heroikus árnyékmunkát. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a pszichológus első és legfontosabb páciense voltaképpen saját maga volt, és önmagát megismervén folyamatosan törekedett arra, hogy még véletlenül se essen bele a "vak vezet világtalant"

problematikájába, amely sajnos egyáltalán nem ritka a "szakma" jelenlegi képviselőinek körében.

Sigmund Freud például orvosként fordult a lélektan felé, és a korábban gyógyíthatatlannak bélyegzett "hisztériás" betegeken próbált segíteni a saját, újfajta módszerével, amelyet pszichoanalízisnek nevezett el. A módszer lényege voltaképpen abban állt, hogy a lélek azon rétegeibe szállt alá különféle technikák segítségével, ahová korábban csupán a sámánoknak, hierofánsoknak és gyógyítóknak volt bejárásuk, és ahol rendszerint azok a tudati tartalmak süppednek le, amelyeket az egyén ilyen, vagy olyan oknál fogva lelkének legmélyebb bugyraiba temetett el. Részint azért, mert félelmetesnek, kellemetlennek, szégyenletesnek, vagy természetellenesnek találta, részint pedig azért, mert valamilyen korai, rendszerint gyermekkori törés erre kényszerítette. Az így lesüllyedt egyes tudattartalmak azonban egyáltalán nem maradnak nyugton a tudattalanban, hanem időről időre különféle félelmek, szorongások, fóbiák és komplexusok formájában járnak vissza kísértetni, jelentősen megcsapolva ezzel a személy életerejét. Mindez persze kísértetiesnek, elvontnak és bizonyos szempontból nézve "ezósnak", vagy "spirisnek" hangozhat, azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a pszichológia ezen korai, autentikus művelői még erős érdeklődést mutattak a különféle misztikus és okkult bölcsességek irányában, így Freud is jártas volt a kabbalah területén, míg közvetlen tanítványa és későbbi riválisa, Carl Gustav Jung az alkímia, Gnózis és hermetikus tudományok elkötelezett vizsgálója volt.

A korai iskola olyan módszereket tudhatott eszköztárában, mint az álomfejtés, hipnózis és szabad

asszociáció. Ez utóbbi egy különleges módszer, amelynek keretében a páciens számára különféle hívószavakat és kifejezéseket, vagy éppen tintapacákat adtak, nekik pedig habozás nélkül ki kellett mondaniuk, ami először eszükbe ötlött róluk, vagy amelyre az adott jelenség emlékeztette őket. Így próbálták meg feltörni a tudattalan zárait, és felszínre hozni az oda lesüllyedt, megbetegítő impulzusokat. Látnunk kell mindenképp, hogy ez egyáltalán nem számított akkoriban elkülönülő "szakmának", tudományágnak, kétnapos tanfolyamokon elsajátítható tudásanyagának pedig pláne nem. Hasonlóan a régi idők beavatási iskoláihoz, a tanítványnak amellet, hogy már előzőleg rendelkezett a megfelelő tudományos, anatómiai, orvosi és gyógyszerészeti, na meg persze metafizikai előképzettséggel, a legtöbb esetben egy egész életen át tartó, a teljes ember odaadottságát megkívánó spirituális út vállalását jelentette, ha erre a területre lépett. Ez azonban azt is magában hordozta, hogy részben az elérhető mesterek, részben pedig az alkalmas tanítványok alacsony száma miatt az irányzat meglehetősen zártnak bizonyult, mint ahogyan pszichoanalízis néven napjainkban is zárt rendszert alkot, noha sajnos egészen más okokból kifolyólag.

Freud tanítványai között voltak többek között a fentebb már említett C. G. Jung, A. Adler, a világhírű tintateszt kidolgozásával nevet szerző H. Rorschach, illetve a mester saját lánya, Anna Freud is. Az irányzat a nők számára is teljességgel nyitottnak bizonyult, gondoljunk csak olyan nagy nevekre, mint Jane Loevinger, Melanie Klein, vagy Sabina Spielrein. Olyan személyek számára nyújtott lehetőséget a korai pszichológia, mint Erik Erikson, Ferenczi Sándor, illetve a József Attila és Illyés Gyula kapcsán inkább ismert Kozmutza Flóra, aki egyébként kiváló analitikus pszichológusnak

számított. A bécsi iskola aztán tovább fejlődve gyökeret vert Svájcban és Budapesten is, majd pedig az Egyesült Államok területén is.

Nem kétséges, hogy a pszichológia tudománnyá válása és evolúciós fejlődése során számos olyan üdítő hatással szembesült, és épített bele saját corpusába, amelyek nagyban hozzásegítették nézőpontjának gazdagításához, illetve hogy az általa kínált gyógyító és személyiségfejlesztő erők szélesebb körben is hozzáférhetővé váljanak, azonban mindezzel együtt menthetetlenül elindult a tömegesedés és profitorientáltság irányában. Az egyre terjedő népszerűsége, kutatási eredményeinek széles körű alkalmazhatósága, és a tömegek befolyásolásának, irányításának és manipulálásának területén való felhasználásának lehetősége hozzájárult ahhoz, hogy felkeltse olyan rétegek érdeklődését, amelyek aztán a saját céljaikra használták ki és fel a pszichológiát. Egyre kétesebb tisztaságú motivációkkal rendelkező szervezetek tűzték zászlajukra a tudományág követői által használt kifejezéseket, elméleteket és módszereket, felhívítva ezzel az eredeti felfedezések, tanítások és eredmények értékeit. Egyre több olyan ágazat, gondolkodási rendszer, személy, szervezet és szekta született meg, amelyek így, vagy úgy, de szerepeltették módszereik között a pszichológiai eljárásokat, a hitelesség és tudományosság látszatát kölcsönözvén belőle a saját struktúráik számára. Így manapság sajnálatos módon pszichológiaként könyvel el a közvélemény olyan ágazatokat, elméleteket, gyakorlatokat és személyeket, amelyeknek valójában már semmiféle közük nincsen mindahhoz, ami a pszichológia eredeti lényegét képi.

A pszichológia divattá válásával voltaképpen két súlyos tendencia kifejlődése válik megfigyelhetővé. Nevezetesen a populáris igényeket kiszolgáló személyek és irányzatok robbanásszerű terjedése és terjeszkedése azon ágazatok rovására, amelyek a lélektan eredeti, mélyebb megismerésre és megértésre törekvő szándékát képviselik. A közvélemény nagyobb lelkesedéssel fogadja azoknak az ágazatoknak a térnyerését, amelyeknek programja, emberszemlélete és célkitűzései összhangban állnak azzal, amelyet hallani szeretne, szemben azokkal a gondolati áramlatokkal, amelyek a "nemszeretem" aspektusokat is érintik. A pszichológia tudománya önmagunk és a környezetünk mélyebb megismerésére és megélésére, az árnyoldalainkkal való sokszor kíméletlen, kendőzetlen és őszinte szembesülés eszköztára helyett a társadalomba való jobb beilleszkedés, helytállás és érdekérvényesítés, azaz mások befolyásolására, saját magunknak a munka és kizsákmányolás oltárán való hatékonyabb feláldozhatóságára, és a "gondolkodj pozitívan" jegyében a világ borzalmainak figyelmen kívül hagyására tett törekvések szolgálatára szegődött. Könyvek tucatjai szólnak arról, hogy miként építhetünk jobb önbizalmat, hogyan lehetünk önérvényesítőek, vonzóbbak, hatékonyabbak, sikereesebbek és befolyásosabbak, illetve úgymond "miként hozzuk ki a legjobbat magunkból", vagy miként legyünk képesek elviselni a ránk zúduló értelmetlen és ostoba elvárásokat és követeléseket, azaz hogyan legyünk jobb téglák a falban, vagy olajozottabb csavarok egy ördögi masinériában. Mindezt persze úgy, hogy a lehető leghaloványabb fogalmunk ne lehessen minderről, hiszen voltaképpen bennünket is manipulálnak, fogságba ejtenek és megvezetnek akkor, amikor arról okítanak, hogy mi magunk miként érvényesíthetjük a saját érdekeinket és akaratunkat másokon.

Mindezzel párhuzamban a pszichológia erősen eltávolodott attól az amúgy erőteljesen metafizikai, misztikus és okkult világképtől, amely eredetileg oly szerves részét képezte, és tipikusan két tévúton indult el. Az egyik ezek közül a szélsőségesen materiális és intellektuális, leginkább tudományos alapokra támaszkodó pszichológia, amely szerint az ember nem több, mint magasabbrendű állat, az evolúció egyik terméke, érzelmi, gondolati és spirituális életének forrása pedig csakis és kizárólag az agyunk, hormonrendszerünk és ideghálózatunk működésének egyéni mintázataiban keresendő. Ez a fajta gondolkodásmód száműzni igyekszik mindazt, amely az embert isteni lényegére emlékeztetné, és leginkább a mindennapi igények kielégítésének szintjére degradálja, legyenek azok akár biológiai, emocionális, szociális, vagy spirituális igények. Persze tagadhatatlan, hogy az idegélettan, neurológia és neuropszichológia eredményei számottevően hozzásegíthetnek bennünket önmagunk, környezetünk, a társadalom és a világ jobb és teljesebb megértéséhez, azonban a látókör kiterjesztésének, és az egyre impozánsabb felfedezések megtételének álcája mögött végső soron az emberben a magasrendű állatság eszményét erősítik, láthatatlan módon legitimmé téve olyan trendeket, amelyek metafizikai szempontból finoman szólva sem legitimek.

A másik ilyen tévút voltaképpen az inga teljes kilengése az egyik szélsőség, a fentebb taglalt tudományos-materiális nézőpont felől elmozdulván a másikig. Ezt én magam úgy fogalmaznám meg, mint egyfajta "álspirituális pszichológia", vagy "divatezoterikus pszicho-spiritualitás". Mindkét fogalom erősen degradáló, azonban véleményem szerint talán képes megragadni ennek az irányzatnak a lényegét. Ez a végleges és végletes felhígítás, amelyet az úgymond "értek a

pszichológiához" típusú laikus pszichológusok képviselnek, azaz sajnos a társadalmunknak egy eléggé jelentős hányada. Ők azok, akik a különféle bestseller írók pszichologikusnak álcázott műveit olvasván elhiszik magukról, hogy a jól csengő szlogenek és első olvasatra szemfelnyitónak ható "nagy életigazságok" olvasata nyomán néhány hónap alatt maguk is pszichológusokká váltak, önmaguk és mások hatékony diagnosztáivá, terapeutáivá és ha kell, befolyásolóivá és manipulálóivá. Ez a nézőpont azonban legalább annyira kártékony és hamis, mint az úgynevezett tudományos-materiális nézőpont. Elhitetni valakivel, hogy érteni fog valami olyasmire, amelyhez valójában nem ért, ami pedig még rosszabb, azt a látszatot kelteni, hogy néhány hónap alatt valódi pszichológussá válhat bárki. Az ilyen ember lesz az, aki óriási magabiztossággal hangoztat különféle pszichológiai fogalmakat, amelyeknek sokszor még a valódi jelentésével sincsen tisztában, illetve diagnosztizál olyan pszichés zavarokat a környezetében élőkön, amelyeknek természetéről legtöbbször semminemű valódi fogalma sincsen, persze, önmaga ezek alól mindig kivétel. Végül, de nem utolsó sorban kimondottan kellemetlen lehet mindez az egyébként egyetemet végzett és képzett pszichológusok számára, főként amikor a saját szakmai tudásukat kérdőjelezzik meg ezek az emberek, mondván, minek kellett ehhez "öt-plusz-jóegynehány" év, amikor én két hónap alatt elolvastam ezt és ezt a könyvet és már most jobban tudom, mint a pszichológus. Kellemetlen élmény ez minden szakember számára, de hát sajna magára vessen a szakma, hiszen teljes egészében őket terheli mindezért a felelősség. Újabb jelentős probléma keresendő a pszichológusok képzési rendjében, legalábbis ami a hazai viszonyokat illeti. Mint korábban állítottam, a pszichológia hatékony műveléséhez komoly előtanulmányok, önmagunknak

lehető legmélyebb megismerése, egy igazán hiteles és képzett, tapasztalt mester megléte, valamint teljes odaszántság szükséges. Mindez persze nem mondana ellene felületes ránézésre mindannak, ahogyan a pszichológusok képzése jelenleg működik, ideértve ezzel az elképesztően hosszú képzési időt, a módszerek elsajátításának nehéz(kes)ségét, illetve a hatalmas áldozatokat és teljes odaszántságot. Azonban, mint ahogyan mondani szokás, az ördög a részletekben rejlik, így célszerű rámutatni arra, hogy miként gyilkolja szét ez a rendszer a pszichológia méltóságát.

A pszichológia divattá válásával egyre nagyobb az igény a pszichológusok képzésére, így a magyarországi egyetemek a tömegoktatásra rendezkedtek be. Az egyik legpatinásabb budapesti egyetem például évente körülbelül százhusz embert vesz fel, ezeknek többsége pedig aztán el is végzi az ötéves képzést. Mindez azonban azzal jár együtt, hogy szinte bárki jelentkezhet és felvételt nyerhet pszichológiai tanulmányok végzésére, ugyanis az egyetemek által megszabott, egyébként elképesztően magas ponthatár és képzési díjak messze nem jelentenek garanciát arra, hogy valóban az odaillő emberek számára adatik meg a lehetőség. Persze tudatában vagyok annak, hogy jelenleg éppen önmagam ellen beszélek, azonban én magam elképesztően hálás lettem volna és lennék most is abban az esetben, ha "oda nem illésem" már a képzés kezdeti időszakában egyértelművé vált volna, és egyáltalán nem éreztem volna csalódottságot, ha valami mást kellett volna tanulnom ehelyett. Hiszek ugyanis abban, hogy a ténylegesen pszichológusnak való személyek körültekintő és alapos megválasztása a későbbiek során minden fél javát szolgálja, hiszen a pszichológia pontosan az a szakma, vagy hivatás, amelyet csakis és kizárólag az elhivatottság,

elkötelezettség, illetve bizonyos fokú "kiválasztottság" tudatában lehet csak hosszú távon végezni. A magyarországi helyzet azonban avégett borzalmasan siralmas, mert az ötéves tanulmányok viszonylag zökkenőmentes elvégzése után a továbblépési lehetőségek meglehetősen korlátozottak, a frissen kikerülők pedig kimondottan szűkkörű elhelyezkedési lehetőségekkel rendelkeznek. Nagy vonalakban az óvoda és iskola, illetve a klinika és a nevelési tanácsadók világa az, amely nyitottan viszonyul a pályakezdők irányában. Ezekre a helyekre éppen ezért borzalmasan nagy a túljelentkezés, a kiválasztott "szerencsés" keveseket pedig egyáltalán nem becsülik meg olyan fokban, ahogyan az a megfelelő szakmai fejlődés alapjául szolgáló önbizalom és önértékelés kialakulásához feltétlenül szükséges lenne. Minek is, hiszen úgymint állnak sorban elegenden az ajtóban, és versengenek még ezért a munkahelyért.

Bármennyire is anyagi szempont, azonban mindenképpen említést érdemel, hogy ezeken a területeken az elérhető kezdőfizetés voltaképpen annyira alacsony, hogy nemhogy motiváló erőt nem jelent, de még csak a mindennapi kiadásokra sem feltétlenül elég, pláne a mainapság irdatlanul magas albérleti díjak mellett. A kezdő pszichológus tehát azzal szembesül, hogy az alapvetően is rendkívül magas munkahelyi stressz jelenléte mellett még a mindennapi megélhetés nehézségei is a vállára kerülnek, amelyek lassacskán annyira felőrlik, hogy kevesen tudnak kiegészítés nélkül megmaradni. Ehhez kellene annak biztos tudata, hogy valaki tényleg erre született, ugyanis ha szemernyi kétség is felmerül az ifjú pszichológusban, akkor ez biztos előfutára annak, hogy idővel elhagyja a pályát, hiszen voltaképpen nem éri meg másért csinálni, mint hivatástudatból. Az elérhető eredmények,

sikerélmények és örömek köre ugyanis annyira szűkös, hogy egyáltalán nem tölti el a személyt a hasznosság, eredményesség és sikeresség élményével, hanem sokkalta inkább a megélt kudarcok, elmarasztalások, illetve a súlyos munkahelyi rivalizáció hatására voltaképpen teljes mértékben kialakulhat a haszontalanság és az értéktelenség érzése.

Mindehhez társulnak még a különféle továbbképzési kötelezettségek, amelyek szintén csillagászati összegekbe kerülnek, mégis alapvető feltételei a szakmai előremenetelnek. A probléma ugyanis abban keresendő, hogy Magyarországon a pszichológus szakma egy olyan zárt körű, magasan képzett elit kezében összpontosul, akiknek nem fűződik érdekük ahhoz, hogy az általuk birtokolt felhatalmazásokhoz, képzettségekhez és lehetőségekhez szélesebb körökben is hozzáférhessenek, ugyanis magasan képzett pszichoterapeutának lenni kimondottan jó anyagi vonzattal bír, főként ha minél kevesebb mértékű konkurenciával kell számolni. Mindezt úgy éri el a rendszer, hogy a feljebb lépési lehetőségeket különféle új, lehetőség szerint minél drágább és minél hosszabb időtartamúra nyújtott képzések elvégzéséhez kötik, például a klinikai pszichológiai szakképzés Magyarországon négy és fél esztendeig tart, elvégzése pedig nagyjából, másfél-kétmillió forintba kerül. Ehhez társulnak még a különféle terápiás módszerek elsajátításának követelményei, amelyek nagyjából két-három millió forintnyi további befektetést igényelnek. Mindezt munka mellett, ráadásképpen úgy, hogy az átlagos pszichológus alapbér, amelyet kézhez kaphatnak a szakemberek, nagyjából százötven-százhetvenezer forint között mozog. Csak az összehasonlítás kedvéért, egy átlagos könyvesbolti eladó havi bérezése nagyjából százharminc, száznegyvenezer forintra rúg, tehát csupán egy-két tízezessel

kevesebb, mint egy egyetemet végzett pszichológus illetménye. Ebből kellene megélni, elegendő időt fordítani a kikapcsolódásra, illetve kigazdálkodni ezeknek a képzéseknek a költségeit. Sajátságos lehetőség, amikor a munkahely átvállalja a képzés költségeit, tanulmányi szerződést kötve az illetővel, amelynek záradékként elrendeli a képzési idő kétszeresének ledolgozását az adott intézményben. Ez négyéves képzés esetén további nyolc év, kétéves képzésnél pedig négy év, amelyre gyakorlatilag az aspiránst odaláncolják a munkahelyre, felmondás esetén pedig kötelezik a képzési díj megfizetésére. A recept tehát egyszerű: ahhoz, hogy a pályán maradhasson valaki, még hosszú-hosszú és borzasztóan drága képzéseken szükséges részt vennie, amelyeket vagy saját zsebből, a rettenetesen alacsony fizetések mellett kell kigazdálkodnia, vagy pedig len voltaképpen el kell adnia saját magát hosszú évekre a munkahelyének, ahol pedig egyáltalán nem fenéki tejfel az élet. A szakemberek sokszor leterheltek az értelmetlen többletfeladatok, az erejüket meghaladó munkakövetelmények, és a személyes fejlődést súlyosan gátló munkahelyi rivalizáció és átléphetetlen hierarchia megléte miatt.

Természetesen mondhatjuk, hogy az ennyire nehéz előrejutás alaposan kipróbálhatja az egyén rátermettségét és hivatástudatát, azonban jelen esetben egyáltalán nem ez a helyzet. Ezekben a berkekben leginkább egyetlen tényező szabja meg, hogy kiből lehet komolyabb és magasabb szintű pszichológus, aki akár képessé válhat emberi módon megélni a munkájából és emberhez méltó munkakörülmények között dolgozni. Ez a tényező pedig nem más, mint a pénz. Lehet valaki akármennyire elhivatott és egész életének odaszánására hajlandó, megfelelő anyagi tőke hiánya esetén sohasem lehet

belőle teljes értékű, a szakmai hierarchia csúcsára eljutó pszichológus. Ugyanígy az anyagiak birtokában még a legalkalmatlanabb, leginkább pénzsóvár, és az egyéni érdekek mentén gondolkodó, törtető és másokat semmibe sem néző személy is eljuthat a szakma legnívósabb berkeibe, aki aztán nem lesz más, mint a pácienseit kizsákmányoló, hitegető és manipuláló valaki. A pszichológusok képzése jelenleg egyfajta piramisjáték jelleggel működik, amelynek keretein belül voltaképpen súlyos összegeket fizetnek a magasabb szintre való feljutásért, hogy aztán a legmagasabb szintek egyikén állva majd ők lehessenek azok, akik ezeket az összegeket bevasalják másokon, csillagászati órabérek formájában. A magasabb szintek elérésére képtelenek pedig amolyan "futottak még" szakemberek módjára tengethetik napjaikat éhbérért dolgozva, extrém magas stressz-szinttel jellemezhető munkakörülmények között.

Végezetül, de egyáltalán nem utolsó sorban szeretnék még néhány gondolattal visszakanyarodni ahhoz a problémához, amely jelenleg talán a legsúlyosabbnak tekinthető a pszichológia berkein belül. Nevezetesen az, hogy vajon mit is képvisel mainapság a szakma. Nem titok, hogy olyan világrendben élünk, amelynek fenntarthatósága abban rejlik, hogy az embereket jól irányítható, engedelmes, beletörődő és kérdések feltételére alkalmatlan masszaként tudja kezelni. Olyan embertömeg létrehozása a cél, amelyeket jól csengő és sokat ígérő mézesmadzagok és gumicsontok csalóka látszatával benne lehet tartani abban a mókuserékben, amelyet a szerzésvágy, dominanciára, önérvényesítésre, mások kisszerű harcokban való legyőzésére irányuló vágyak tartanak mozgásban, és amely a társadalmi rendszert működteti. A pszichológia és a hozzá hasonló irányvonalak elvben azt a célt

kellene, hogy szolgálják, hogy az emberi létezmódok magasabb szintre való emelésével olyan érett, fejlett és kiváló személyiségek megteremtését segítsék elő, amelyek képessé tehetik az egyéneket arra, hogy ebből a körből kitörjenek, és igazi emberhez méltó, autentikus életet éljenek. Ezzel szemben azonban a jelenlegi pszichológia nem tesz mást, mint hogy elősegíti az egyén "megfelelő beilleszkedését és működését a társadalomban". A pszichés egészséget és jóllétet főként abban látja, hogy az ember mennyire képes, úgymond "jól működni", és megállni a helyét ebben a világban. Krishnamurti óta azonban jól tudjuk, hogy egyáltalán nem az a lelki egészség jele, ha valaki képes jól alkalmazkodni egy alapvetően beteg társadalmi rendszerhez. A pszichológia azonban azzal, hogy eltávolodni látszik gyökereitől, voltaképpen olyan eszközzé vált a Hatalmasok kezében, amelyekkel kiválóan manipulálható tömegeket hozhatnak létre.

Miként érik el mindezt? Alapvetően úgy, hogy a társadalmi trendekkel karöltve olyan hamis célokat, vágyakat és ambíciókat helyeznek az emberek fejébe, amelyek elérésére aztán megoldást kínálnak. Voltaképpen olyan, mintha egy kisgyereknek megmagyaráznák, hogy csak akkor lehet boldog, teljes és működő az élete, ha szert tesz mondjuk a piros homokozólapátra, majd pedig arra ajánlanak számára eszközöket, hogy minél könnyebben elérhesse annak a homokozólapátnak a megszerzését. Optimális esetben ennek úgy kellene azonban történnie, hogy megtanítjuk a kisgyermeket arra, hogy miként tud hatékonyan homokvárat építeni eszközök nélkül, mondjuk a saját két kezével, merthogy piros homokozólapátja korántsem lehet mindenkinek. A pszichológiának is alapvetően ez lenne a feladata: visszavezetni az embert a maga teljességébe, azaz önmagához,

és nem pedig abban erősíteni, hogy egy álságos, önmagától idegen és kevésbé önazonos életre rendezkedhessen be. Olyan ez, mintha a halat tanítanánk fára mászni ahelyett, hogy megmutatnánk számára a végtelen óceánt. A pszichológia divatos irányzatai azonban pontosan ezt teszik: kiszolgálják a mainapság divatos társadalmi trendeket azzal, hogy az embereket egy számukra alapvetően idegen és életellenes létmódhoz való alkalmazkodásra segítik hozzá, tehát voltaképpen a túlélésüket, vagy radikálisabb hasonlattal élve lassú agóniájukat segítik elő, nem pedig valódi élettel ajándékozzák meg őket.

Vádaskodtam éppen elegenden, mondhatnátok, csak éppen megoldási alternatívákat nem javasoltam. Nos, véleményem szerint a pszichológiának legelőször vissza kellene térnie ahhoz, amelynek céljából eredetileg megalkották a nagy elődök, nevezetesen hogy valódi spirituális útként megmutassa az embereknek a valós emberi létezés hatalmas lehetőségeit, illetve hogy ezen az úton visszavezze őket eredeti önmagukhoz. A pszichológia azonban sajnálatos módon, egyfelől a tudományosság igényeinek való túlzott megfelelési vágya miatt, másfelől pedig a populáris közízlés kiszolgálására való törekvéseinek következtében menthetetlenül eltávolodott attól az okkult, misztikus és spirituális irányvonalától, amely születésének pillanataiban még szerves részét képezte. Lemondott arról, hogy az ősi bölcsesség hagyományok modernkori utódaként az emberfeletti élet tudásának áthagyományozója legyen, ehelyett pedig beírta azzal, hogy a modernkori társadalom hamis világának bérence, és a közízlést kiszolgáló rendszer legyen. Egy rendszer, amely kíméletlenül kiszűri a másképpen gondolkodókat, azonban a céljaival egyetértők tömegeiből olyan hierarchikus alapon szerveződő

masszát képez, amelyben nagyjából egy szűkkörű elit nevezheti csak magát teljes értékű pszichológusnak, a többieket pedig az egyre és egyre jobb körülmények, megélhetés és növekvő presztízs ígéretével hitegetvén szorítják rá arra, hogy fenntartsák a rendszert.

Véleményem szerint a pszichológiának vagy meg kellene teremtenie a mindenki számára azonos lehetőségeket biztosító képzési rendszert, vagy pedig le kellene mondani arról, hogy tömegtudomány legyen és visszatérnie a gyökereihez, nevezetesen a mester-tanítványi kapcsolatlánc keretein belül megnyilvánuló áthagyományozáshoz. Ez persze magában hordozza az elitizmus és kizárólagosság veszélyeit, azonban rá kell mutatnom arra, hogy ez az elitizmus burkolt formában már jelenleg is fennáll, és a szakma nyitottsága igazándiból csupán látszat. Attól, hogy elvben lehetséges az előrelépés, még nem válik valóssá az egyenlőség. Azzal, hogy elméletileg nyitott a fejlődés a rendszeren belül, az irreális anyagi követelmények miatt ez a nyitottság csupán az elméletek szintjén lehetséges. A tömegképzés jelensége, a kevesek számára végigjárható hierarchikus út megléte mellett olyan gyilkos elegy létrejöttét képezi, amely voltaképpen senkinek sem jó. Attól, hogy tömegesen bocsátják útjukra az egyetemek a pszichológusokat, még nem fogják megoldani az egyre és egyre szaporodó pszichés problémák jelenlétének kérdését, azonban jelentős károkat okoznak szakembernek és páciensnek egyaránt. Azzal, hogy az állami munkahelyek színvonala borzalmasan alacsony, voltaképpen rákényszerítik a frissen végzett szakembereket a magánpraxis idejekorán való megkezdésére, amelyet persze a felső elit foggal-körömmel ellenez, nem látván be, hogy voltaképpen éppen ők tehetnek erről a jelenségről. Amennyiben elfogadható, méltányos és

valóban a fejlődést segítő képzési rendszert működtetnének, kiegészítve valódi munkalehetőségek biztosításával, akkor a kezdő szakemberek nem szorulnának rá a magánpraxis megnyitására, és kevesebb visszaélés lenne a páciensek rovására. Azzal ugyanis, hogy a megfelelő munkalehetőségek és a méltányos, minden szakember számára végigjárható képzési utak nem állnak rendelkezésre, a kezdő szakemberek számára a magánrendelés válik az egyetlen járható úttá, amelyhez azonban még valóban nem rendelkeznek megfelelő képzettséggel és tapasztalattal. Ők maguk folyamatosan félre fogják kezelni a betegeket, a páciensek pedig abban a tudatban, hogy valódi szakemberhez kerülnek, még csak nem is sejtik, hogy voltaképpen gyakorló tanulók kísérleti nyulaivá válnak. Persze, mondhatjuk, hogy a szakmai elit folyamatosan lobbizik, hogy ezeknek a tendenciáknak erejét vegye, azonban mindez olyan módon történik, mintha valakit eleve megfosztanának mondjuk az ivóvíztől, utána pedig megbüntetnék amiatt, hogy a közeli folyóból iszik. Azzal, hogy lépten-nyomon korlátozzák a magánrendeléseket, még nem oldják meg a szakma legnagyobb gondját, jelesül a tömegesedést, a színvonalas munkahelyek hiányát, és a továbbképződési lehetőségek biztosításának anomáliáit.

Úgy gondolom, a pszichológia számára megérett az idő arra, hogy döntsön. Döntsön arról, hogy visszatér-e a saját gyökereihez, vagy továbbra is megmaradván a populáris igényeket kiszolgáló tömegesítés igényénél, végső soron lassacskán egy divatezoterikus ágazattá silányul. Véleményem szerint mindenképpen a visszatalálás lenne a megfelelő lépés, mégpedig olyan módon, hogy az az elért eredmények szerves integrációjával valósuljon meg, nem pedig visszafejlődésként. Azt gondolom, hogy a kevesebb néha több, és a szakma hosszú

távon többre menne kisebb létszámú, de ugyanakkor kellő mértékben alkalmas, elhivatott szakemberi gárdával, akiket megfelelő módon ki tud képezni, egészen az elérhető képzési szintek maximumáig, nem pedig egy piramisszerű elrendezést facilitálva egyeseket felmagasztalni, míg másokat ellehetetleníteni. Tudatában vagyok persze annak, hogy mindez nagyon sok, egyébként lelkes jelöltet zárna ki a pszichológusi pályáról, azonban hosszú távon mégsem vezetne zsákutcába jutott hivatásokhoz, a megfelelő munkahelyek és lehetőségek hiányában megélt kiegészékekhez, és a végső csalódottságból fakadó pályaelhagyásokhoz.

Mindebben persze alapvető szerep jutna azoknak, akik ebben az országban a pszichológusi elit körébe tartozónak vallják magukat, azonban ők sajnos nem tesznek mást, mint a piramis csúcán állva voltaképpen fenntartják ezt a páciensek és kezdő szakemberek számára egyaránt kizsákmányoló és félrevezető rendszert, elvégre a "status quo" minden kétséget kizáróan az ő boldogulásukat hivatott szolgálni. Hiába az elképesztően magas képzési keretszámok, hiába a szépen csengő ígéretek, a pszichológusként végzetek túlnyomó többsége még csak közelébe sem kerül ezeknek a páratlan lehetőségeknek. Azzal azonban, hogy huszonéves fiatalokat hitegetnek karrierrel, fényes jövőképpel és remek szakmai előmeneteli lehetőségekkel, voltaképpen megfosztják őket attól, hogy alaposabban belelássanak a szakmán belül uralkodó állapotokba. A "szakmai elit" egyfajta zárt, felsőpapi kasztként voltaképpen kitermeli saját maga alá az "alsópapság" kasztját, akik aztán, fizetve évtizedekig a képzések végeláthatatlan sorát, voltaképpen az ő fenntartásukat és eltartásukat segítik elő.

Listám persze messze nem teljes és sok ponton valószínűleg hibás meglátásokon alapul. Lehetséges, hogy a csalódottság beszél csak belőlem és elképzelhető, hogy pusztán a saját sikertelenségem lehet felelős negatív véleményemért, ám akkor szabad utat engedek a kritikai észrevételeknek. Én magam lennék a legboldogabb, ha olyan pszichológiát láthatnék, amelynek keretein belül én magam is szívesen, büszkén és reményekkel eltelve vallhatnám magamat pszichológusnak, azonban jelenleg egyáltalán nem állnak rendelkezésre ezek a tényezők. Hiszem és várom azonban, hogy idővel akadnak majd olyan személyek, akik a felső körökbe eljutván arra a döntésre jutnak, hogy változtatnak végre, és visszavezetik a pszichológiát oda, ahonnan jött, és ahova véleményem szerint tartozik, ismét a valódi megismerést, önkiteljesítést és önmeghaladást szolgáló, valódi tudománnyá és tradícióvá változtatva azt.

Misztikus önmegvalósítás és önkiteljesítés

Lássuk mindjárt először is a címet. Önmegvalósítás... veszedelmes kifejezés. Veszedelmes, jobban mondva inkább félreértelmezett, közhelyesített, lefokozott, beszűkített és popularizált kifejezés, amely a modern értelmezésben már messze eltávolodott attól a jelentéstől, amelynek felvillantására ez a gondolatsor kísérletet tenne. Önkiteljesítés... ez már talán valamivel jobban hangzik, ugyanakkor ennek esetében is felvetődik a kérdés, hogy pontosan mit is teljesítünk ki az "ön-", vagy "önmagam" fogalma alatt. Misztikus... nos, ezzel már talán értelmes kiindulópontot találhatunk a vizsgálódáshoz. Misztikus szempontból megragadni, megvalósítani és megismerni valamit, illetve mély és bensőséges közelségbe kerülni valamihez, ami önmagunkon túlmutat, mindig másfajta módon történik, és minden szempontból valamiféle többletet hordoz, mint a hétköznapi módon történő tapasztalás esetében.

Kezdjük azonban az önmegvalósítással. A mainapság divatos ezoterikus, vagy pszichológiai értelmezés szerint önmagunk megvalósítása alatt olyan folyamatok értendők, amelyeknek során az individuum a képességei, lehetőségei, preferenciái és motivációi szerint találja meg a maga helyét az életben, éri el a saját maga által megszabott célokat, végső soron tehát érvényesíti az érdekeit és akarátát. Jó esetben ezt nem más emberek rovására teszi, azonban nem egy irányzat tartja legitimnek a másik elnyomását, legyőzését és magunk mögé utasítását azokban az esetekben, amikor jelenlétük és működésük gátló hatást fejt ki a saját önmegvalósításunkra. Még a sokaknak szemében alkalmas megoldásnak és életstratégiának minősülő asszertivitás is komoly veszélyeket

hordoz magában, elvégre az asszertív kommunikáció, érdekérvényesítés és önmegvalósítás jegyében sokszor csupán burkolt formában fejeződik ki ugyanaz az agresszió, versengés és elnyomás, legfeljebb a társadalom által elfogadott módon.

Az önmegvalósítás tehát a hétköznapi értelmezésben voltaképpen nem jelent mást, mint a személy életterének és életterületének kiteljesítése, kisebb-nagyobb mértékben a környezet rovására. Élete során az egyén mindenféle elképzeléseket fogalmaz meg, célokat állít fel, és stratégiákat dolgoz ki ezeknek megvalósítására. Családot alapít, karriert épít, otthonot teremt, majd taníttatja a gyermekeit és próbálja segíteni őket a maguk önmegvalósításának során. Bizonyos embereknél az önmegvalósítás eléri ugyan az intellektuális, vagy esetleg a vallásos-spirituális igényeket is, azonban nagyon sokak számára szinte csakis és kizárólag a materiális síkon valósul meg, semmivel sem meghaladva az anyagi igényeket. A "valósítsd meg önmagad" divatos szlogenje nagyjából így lehetne leginkább lefordítható: "dolgozz szorgalmasan, gyűjtögess, fogyassz, szerezz, terjeszd ki az életteredet, legyél hasznos tagja a társadalomnak. Érd el a céljaidat, szerezd meg az áhított munkát, pozíciót, címet és titlust. Légy jó szakember, apa/anya, férj/feleség/, állampolgár, ember, vagy bármi egyéb". Az önkiteljesítés már valamivel magaszatosabb jelentéstartalmat sejtet, hiszen itt már talán felvetődik annak az érzése, hogy valami még hiányzik. Ha már minden anyagi, intellektuális, vagy vallásos célunkat és igényünket megvalósítottuk, és a lehető legtöbbet, legjobbat, legszebbet kihoztuk magunkból az anyagi síkon, idővel talán feltesszük magunknak a kérdést, hogy vajon miként lehetnénk teljesebbek, önmagunkkal azonosak. Miként váljunk teljesebb személyiséggé, hogyan haladjuk meg önmagunkat? Ezen a

szinten az egyén már képes valamelyest eltávolodni a hétköznapi igényektől, a társadalom által belénk oltott meggyőződésektől és céloktól, és ezeknél valamivel autentikusabb utak után kezd el kutatni. Itt azonban felvetődik a kérdés, hogy vajon végső soron mi az, amit ki akarunk teljesíteni "önmagunk" képében. Mi is vajon AZ, ami igazán vagyunk. Ezen a szinten már valamiképpen megérett a felismerés, hogy ez a bizonyos "AZ" már közel sem a testünk, a karrierünk, a szerepeink, kapcsolataink és életterünk, hanem sokkal inkább valamilyen belső szinten keresendő. Vajon az emocionális életünkről, vagy az intellektusunkról van szó? Valamilyen szinten igen, azonban mégsem teljesen.

Sajnálatos módon gyakori félreértelmezés, hogy amikor az egyén végül rádöbben arra, hogy a valódi önkitaljesítés nem az anyagi síkon keresendő, hirtelenjében áthelyezi szerzésvágyának fókuszát az intellektuális síkra, ezzel egyúttal pedig nagy lelkesedéssel tanulni, "önművelni", tájékozódni kezd, majd pedigr a frissen szerzett tudása birtokában hatalmas hévvel tudálékoskodni és okoskodni fog, illetve kioktat másokat azokról a dolgokról, amelyekkel kapcsolatban tudása ugyan több már a semminél, azonban még így is csupán felületesnek nevezhető csak. Továbbá megfigyelhető, hogy az intellektuális szinten való "gyűjtögetés" voltaképpen hasonló szabályok és szokások szerint működik, mint a pusztán anyagi természetű szerzési motiváció. Bármennyire is nemesebbnek, elvontabbnak, absztraktabbnak és megfoghatatlanabbnak tűnik az intellektuális önmegvalósítás, mint anyagias társa, lényegét tekintve itt is arról van szó, hogy miként tudunk még többet szerezni. Miként tehetünk szert minél több információra, tudás-, és ismeretanyagra, amelyet aztán később meg-megcsillogtatván próbálhatjuk elkápráztatni a környezetünkben

élőket, és bizonygatni számukra saját jelentőségünket és nélkülözhetetlenségünket? Hogyan bizonyíthatjuk be mások számára, hogy valami olyasmi van a birtokunkban, amely által többek, jobbak és értékesebbek vagyunk, mint ők? A tudás hatalom, tudjuk jól, és sokan nagyon könnyedén beleesnek abba a hibába, hogy az intellektuális önművelést és önmegvalósítást voltaképpen pusztán az anyagiasságon való haszonszerzés céljából végzik. Bármennyire is könnyedén elhitethetjük magunkkal, hogy a tudás gyűjtögetése mennyire magas szociális élethivatás, voltaképpen semmi, de semmi értéke nincsen, ha az tisztán a haszonra irányul.

Miként értelmezhető tehát helyesen az önkiteljesítés? Azt gondolom, hogy akkor lehet érdemben valódi önmegvalósításról és önkiteljesítésről beszélni, amennyiben az az "Én" helyes értelmezésével, és a vele való helyes azonosulással történik. Amennyiben az "Én" számunkra a testi valónkat jelenti, akkor kiteljesítése szükségszerűen az anyagi-materiális síkra fog irányulni. Ha ez az "Én" értelmezése az emocionális, vagy az intellektuális szférára irányul, akkor az önmegvalósítás valószínűleg a hatalom, befolyás, kontroll, vagy legalábbis a jelentőségteljesség és hatni akarás igényének kielégítésére fog mutatni. Utóbbi persze nagyságrendekkel jobb és emberhez méltóbb, mint a tisztán materiális természetű szerzésvágy, azonban a háttérben álló motivációk szempontjából mégiscsak a múlandóra és változókonnyra irányuló marad. Az "Én" lényegiségének misztikus szempontból történő megragadása voltaképpen abban a fogalomban történhet meg a lehető legteljesebben, amelyet C. G. Jung svájci pszichoanalitikus a "Selbst" szóban definiál. A Selbst voltaképpen az egyén létének legbelső magja, a személyiség központjának és teljes valójának kifejeződése.

Olyan létező, amely magában foglalja mind a tudatot, mind pedig a tudattalant, valójában pedig a személyiség archetipikus teljessége valósul meg benne. A Selbst maga a mély-én, amelyben mindazon képességek, tulajdonságok, potenciálok és lehetőségek lakoznak, amelyeket az emberi lény a maga teljességét elérve kibontakoztathat magában. Jung szavaival élve a Selbst legmélyén lakozik az a bizonyos "Imago Dei", azaz az Istenség legtisztább képmása bennünk.

Misztikus, alkímiai és mágikus szempontból tehát ez a Selbst, ez az Imago Dei képezi azt az "Én"-t, amelyre az önmegvalósítás és önkiteljesítés folyamata irányul. Lényegét tekintve nem végzünk egyebet ezen az úton, mint hogy egyértelmű megkülönböztetést teszünk azok között a dolgok között, amelyek ehhez a "mély-énhez" tartoznak, szemben azokkal, amelyek nem tartoznak szervesen hozzá. Én és "nem-én" között különbséget tenni voltaképpen nem jelent mást, mint hogy különbséget teszünk Isten és "nemisten" között. Előbbivel megpróbálunk direkt, személyes és misztikus kapcsolatba kerülni, míg utóbbit lépésről lépésre igyekszünk kizárni az életünkéből. Sokan, főleg vallásos szemléletű emberek ezt egyfajta önkorlátozásnak, lemondásnak, engedelmisségi gyakorlatnak, vagy alázatnak értelmezik, azonban misztikus szempontból valójában nem történik semmiféle lemondás ebben a folyamatban. Annak felismerése zajlik csupán, hogy mely dolgok tartoznak valóban hozzánk, és melyek azok, amelyekkel kapcsolatban csupán tévesen hisszük, hogy lényünknek részét képezik. Így jelenik meg a látszólagos önkorlátozásban a teljes önkiteljesítés, azaz a "nem-én" illúzióinak és sallangjainak fokozatos leéptítése, és a Selbst felszínre hozása.

Ezen az úton haladván, a misztikus önmegvalósítás és önkiteljesítés ösvényén járván lassacskán meglepődve vesszük tudomásul, hogy mindaz, amelyet valaha az énünk szerves részének hittünk, az valójában csupán a "nem-én" egyik-másik sallang-szerű megnyilvánulása. Mindösszesen héjak, amelyeket lefejtvén a személyiségünk valódi lényege tárulkozhat fel. Amikor tehát misztikus szempontból beszélünk az önmegvalósításról, akkor tulajdonképpen azt a lehető legmagasabb rendű alkímiai, mágikus és misztikus folyamatot értjük alatta, amelynek során a lehető legnemesebb értelemben vett "Emberfeletti Ember" ébred fel ismét mély álmából bennünk. Szunnyadó Istengyermekek vagyunk ugyanis, akiknek először fel kell ébredniük, azután pedig növekedniük kell, fokozatosan és folyamatosan megismerve Önmagukat, és tudatára ébrednünk lényünk valódi leglényegének. Annak a végső és varázslatos Titoknak, hogy voltaképpen "nem vagyunk az Istenen kívül", mint ahogyan lényegét tekintvén "semmi sem létezik az Istenen kívül".

Csillag a csillagok között

"I believe in one secret and ineffable Lord
and in one star in the company of stars."

Ezekkel a szavakkal indítván fogalmazza meg a maga sajátos Credo-ját, azaz személyes "hiszekegy-ét" a világtörténelem talán legmegosztóbb és legkétésebb híru spirituális személyisége, Aleister Crowley. A Gnózis keresésével foglalatostkodók körében talán senki sincs olyan, aki ne találkozott volna így, vagy úgy a nevével, és jelentőségét kiválóan példázza az a jelenség, hogy közömbösnek lenni irányában igencsak bajosan lehet. Valójában ugyanis a közömbösség számít a lehető legelmarasztalóbb és a legszámottevőbb kinkeserveket okozó reakciónak, amely a különféle alkotókat és szerzőket munkájuk "jutalmaként" megillethet, elvégre még a súlyosan negatív, lesújtó kritika is rendelkezik néminemű információtartalommal, jelesül hogy a munkálkodásunk legalább elindított a másokban valamit. Sőt mi több, nagyon sok esetben éppen a szélsőségesen túlzó, végletesen elmarasztaló kritika lehet a bizonyosága annak, hogy üzenetünk éppen olyan területén találta meg a másik ember személyiségét, amely valamilyen szempontból átgondolásra, megvizsgálásra, átalakításra, vagy fejlesztésre szorul. Alkotói ténykedésem kezdeti periódusában történt meg velem, hogy rendkívüli mértékben megalázó, bántó, és a gyűlölet, lenézés és undor legmélyebb vermeinek sötétjét megjelenítő szavakkal illetett egy olvasóm, aki szerint voltaképpen nekem és a hozzám hasonlóaknak semmiféle jogunk nem lehetne az életre, avagy legalábbis valamiféle végletes és végleges elzárás mellett szabadna csupán léteznünk. Mivel akkoriban meglehetősen nehéz szívvel fogadtam az ehhez hasonlatos

módon és stílusban megfogalmazott megnyilatkozásokat, szükségesnek éreztem megvitatni a történést egy ismerősömmel, aki a lélekgyógyászat területén kiemelkedő rálátással bír az emberi viselkedés különféle megnyilvánulási formáira. Véleménye sok szempontból rendkívül lényeglátónak, szemfelfnyitónak, sőt mi több, egyenesen megnyugtatónak és örömmel eltöltőnek mutatkozott számomra. Akkori szakmatársam ugyanis rámutatott, hogy inkább örülnöm kellene annak, hogy alkotóként ekkora hatással lehettem egy másik ember belső világára, még akkor is, ha ez a hatás ebben az esetben éppen szélsőséges dührohamban, pusztító gyűlölethullámban és hisztériás tagadásban nyilvánult meg. Véleménye szerint valószínűleg sikerült olvasóm személyiségének olyan területét megpiszkálnom a gondolataimmal és a stílusommal, ahol ő maga valamiféle mélyen gyökerező, elfojtással, tagadással és ellentétébe fordítással rejtegetett sérülést, vagy önmaga felettes énje által elfogadhatatlannak és vállalhatatlannak ítélt készletet hordoz.

Olvasóm számára ugyanis feltehetően az szolgáltatott okot a felháborodásra, hogy létezésem néhány pillanat erejéig emlékeztette őt arra, hogy a világban jelen vannak a sajátjától eltérő mértékben megfogalmazott és kinyilvánított élet- és értékszempölétek, életfelfogások és viszonyulásmódok, amelyek természetükből adódóan fenyegetik azt a biztonságosnak, bejósolhatónak és átláthatóan tartott világot, amelyet ő maga felépített saját magának, és amelyben nagyon mélyen próbál hinni. Az pedig, hogy a hozzám hasonló személyek léteznek, mindenféleképpen fenyegető tényezőként szerepel hajdani olvasóm világában, hiszen alapvetően veszélyezteti a számára elfogadható társadalmi rendet. Pusztító dühe azonban kétségtelenül a

bizonytalanság érzését, és valamiféle kettősséget jelez személyiségében, hiszen egy kiegyensúlyozott és stabil, önmagával békében élő személyiséget nem szabadna megingassanak azok a pillanatok, amikor éppen olyan világokkal kerül szembe, amelyeknek törvényei, szokásai és különféle megnyilvánulási formái valamilyen mértékben eltérnek a saját maga által képviselt sajátosságoktól. Egy érett, stabil és kiegyensúlyozott, biztos alapokon nyugvó belső világgal rendelkező individuumra ugyanis éppen az a tulajdonság jellemző, hogy egy másik világlátással való találkozása esetén nem azonnali lezárással, elhatárolódással, ítélezéssel és elutasítással válaszol, hanem valamiféle visszafogott és óvatos kíváncsisággal közeledvén igyekszik alaposabban is górcső alá venni az abban rejlő értékeket. Amikor így tesz, akkor elsősorban azokat a tartalmakat próbálja felderíteni, amelyek alapot teremthetnek egymás megértésére, és a két világ között megnyilvánuló párbeszédre, amellel pedig, hogy nem válik vakká a különbözőségek irányában sem, azokat inkább egyfajta sokszínűség és üdítő változatosság megnyilvánulási formáiként értelmezi, és nem pedig elválasztó és elhatároló tényezőkként tekint rájuk.

Mindennapi életünk során azonban alapvetően sémákra támaszkodunk, hogy a bennünket érő tengernyi információáradatból kiválogathassuk a ránk vonatkozó, és számunkra fontos részleteket. Minthogy értelmünk kapacitása, és a rendelkezésünkre álló időkeret meglehetősen korlátozott, messze nem lehet lehetőségünk valamennyi információt a hozzá méltó alaposággal kezelni, sok esetben csupán részleteket, aprócska morzsákat és töredékeket emelünk ki a nagy egészből, a hézagokat pedig különféle felületes értelmezésekkel egészítjük ki. Így készülnek a különféle

sémák, vagyis gondolati térképek, amelyek voltaképpen abban segítenek minket, hogy a lehető leggyorsabban, legkényelmesebben és legkevesebb energiabefektetéssel legyünk képesek kategorizálni mindazokat az információkat, amelyekkel nap, mint nap találkozunk. Ez lehetőséget teremt a világban való viszonylag gyors eligazodásra, azonban mindez annak rovására megy, ami az információk pontosságára és hitelességére vonatkozik. Így tehát alapvetően gyorsan hozunk döntéseket abban a tekintetben is, hogy az egyes gondolatok, életszemléletek, és az azokat képviselő személyek vajon jók-e, avagy rosszak. Ezek az ítéletek persze alapvetően telítettek a tudattalannak különféle megnyilvánulásaival, amelyek elfojtott indulatokkal, komplexusokkal, vágyakkal és törekvésekkel fűtöttek.

Ez esetben tehát egy szélsőségesen negatív, kizárólagos és kirekesztő vélemény is fontos jelentőséggel bírhat az alkotó számára, megerősítést biztosítva arra, hogy munkálkodása korántsem maradt hatástalan, mert legalább arra készítette a másikat, hogy felszínre hozzon valamit a különféle tudattalan tartalmak közül, ezáltal mélyebb megértésre és átgondolásra lehetőséget kapva önmagával kapcsolatban. Valami ehhez hasonlós történetet megítélésem szerint korábbi olvasóm belső világában is, amikor a sajátommal találkozott. Szembe került egy világgal, amely merőben más törvények szerint működik, és amely így elgondolkodásra sarkalván felszínre hozta belőle azokat a rejtett árnyakat, amelyeket talán önmaga számára is tudattalan módon hordozott mindez idáig. Mindezekre rámutatván ismerősöm nagyszerűen emlékeztetett arra, hogy az irányunkban megnyilvánuló szélsőségesen negatív viszonyulásmód sem teljesen haszontalan, még annak ellenére sem, hogy minket magunkat kimondottan bánthat és

kellemetlenül érinthet. Ebben az esetben ugyanis képessé váltunk valamiféle hatást kiváltani a másik személy belső világában, amely hatás igen gyakran a fejlődés lehetőségét hordozza magában. Az állóvíz felkavarása ugyanis képessé válhat különféle értékek felszínre hozására még akkor is, ha kezdetben éppen a víztükör zavarossá válásával és a mélységi szennyeződések napvilágra kerülésével jár.

Ezzel szemben a tapasztalt közömbösség sokkalta nehezebben viselhető egy alkotó számára, hiszen ez sokszor éppen annak jelének számít, hogy ténykedése valamilyen oknál fogva nem tudta kiváltani a kívánt hatást, nevezetesen éppen azt, hogy elgondolkodásra, mérlegelésre, fejlődésre és jobb önmegismerésre sarkaljon. Persze, önmaguk hatásának felmérése alkalmával nagyon gyakorta esünk abba a hibába, hogy túlon túl felületes módon teszünk egyenlőségjelet ismertség és elismertség között, illetve nagyon gyakran gondoljuk tévesen azt, hogy a szimpatizánsok minél nagyobb száma jelenti a visszajelzést arra, hogy valóban képesek vagyunk kedvező, és mások számára előremutató hatást gyakorolni. Ez azonban sok esetben csupán meglehetősen korlátozott tekintetben bizonyul igaznak, vagy éppenséggel az ellenkezője válik igazzá. Nagyon gyakran tapasztalhatjuk, hogy éppen a jelentős számú olvasói, vagy követői táborral rendelkező személyek azok, akik alkotásaik minőségét és színvonalát tekintve meglehetősen elmaradnak azok mögött, akik náluknál kevésbé nevezhetőek ismertnek és elismertnek, avagy éppen az ismeretlenség árnyékában válik szükségessé munkálkodniuk. Azt gondolom, hogy éppen a "popularitás" az, ami különleges módon kialakít egyfajta vám-rév hatást az ismertség és a színvonal között. Amint ugyanis korábban már beszéltünk róla, az emberek alapvetően sémákat alkalmaznak a

mindennapi életben való tájékozódás céljából, az értékelés során pedig főleg olyan preferenciákkal rendelkeznek, amelyek illeszkednek a már meglévő rendszerükbe, és amelyek bizonyos tekintetben kiszolgálják mindazt, amit életük során hallani, vagy kapni akarnak. Így az egyes alkotóknak, művészeknek és egyéb kreatív foglalkozást űzőknek nehéz próba elé szükséges állniuk, és választaniuk aközött, hogy vajon meg kívánják-e lovagolni az éppen akkoriban divatos áramlatokat, jelentős mértékű követői táborra szert téve ezzel, vagy pedig az ismeretlenséget, közömbösséget és sikertelenséget megkockáztatván követik a saját ösvényüket akkor is, ha azok a divatostól éppenséggel igencsak messzire kanyarodhatnak el.

Nos, Aleister Crowley éppen minden másnak mondható, csak éppen közömbösséget kiváltó alkotónak nem. A spiritualitás világában meglehetősen sokan ismerik a nevét, rajongói és "követői" azonban tapasztalataim szerint ugyanolyan mértékben váltak dogmatikussá, hierarchikus szervezeti jellegben működővé és kirekesztővé, mint a legtöbb más "irányzat" képviselői, még akkor is, ha mindez az "alapító" eredeti szándékaival és elképzeléseivel teljes mértékben ellentétesnek bizonyul. Crowley maga sohasem akart kultuszt, vallást, vagy rendszert alapítani, hanem mindenkor arra buzdította tanulmányozóit, hogy szavai szerint "vágjanak maguknak saját utat a dzsungelen keresztül". Sokaknak ereiben azonban meghűlni látszik a vér, amikor a neve valamilyen fórumon felmerül, rögvest sátánizmust, fekete mágiát és egyénieskedő tévutat emlegetvén, azonban mindkét szélsőséget vizsgálva bátran kijelenthetjük azt, hogy Crowley képesnek bizonyult elérni célját, jelesül hogy hatást gyakoroljon és valamiféle változást alakítson ki a vele kapcsolatba kerülők

belső világában. A következőkben nem célom életrajzi adatokat közölni, sem pediglen értékítéleteket ismertetni, csupán szeretném megvizsgálni azt a gondolkört, amelyből ennek a fejezetnek címadó gondolata is fakad.

"Hiszek egy titkos és kimondhatatlan Úrban. És egy csillagban a megannyi csillagok sorában". Ezekkel a szavakkal kezdődik az Ecclesia Gnostica Catholica hitvallása, amelyben Crowley egyik sajtószerű nézete bontakozik ki: "Minden férfi és nő egy csillag". Ebben az igazán sarkalatos gondolatban megnyilvánulóvá válik nézetem szerint mindaz, amely a legtöbb exoterikus (a külsőségekre jelentős hatást helyező) vallásból és spirituális rendszerből hiányzik, jelesen a "csillagság" sajtószerű jelensége és jelentősége. A mainapság jelentősen divatos és elismert spirituális irányzatok nagy része ugyanis sajnálatos módon mindennemű kritikát mellőzve osztja azt a meglehetősen félreértelmezett nézetet, amelyet a "Minden Egy" zanzásított frázisában lehetne leginkább tetten érni. Minden Egy... igazán jelentős azoknak a spirituális keresőknek a száma, akik már-már dogmaként ismételtetik a divatos kifejezést, sajnos sok esetben anélkül, hogy eredeti mélységeivel és jelentőségével tisztában lennének, sekélyes és számtalan visszaélésre lehetővé teremtő közhelyé silányítván azt.

Pedig a "Minden Egy" egyáltalán nem nevezhető üres közhelynek, és kétségtelen, hogy a maga nemében alapvető igazságtartalommal bír, azonban ennek a mélységes igazságnak a megértéséhez véleményem szerint nem szabadna kiragadunk a gondolatot abból a közegből, amelyben eredetileg született. Nem vagyok sajnos avatott ismerője a különféle keleti misztikus tanoknak, illetve sajnálatos módon nem ismerem a

hindu, buddhista és taoista tanokat sem olyan mértékben, mint amilyen mértékben kétségtelenül szeretném, azonban azt képes vagyok tapasztalni, hogy kontinensünkre sajnos sok esetben ezeknek a tanoknak csupán a felhígult, és a közízlés igényeire szabott változatai érkeznek el. Ezeknek a tanoknak eredeti jelentésével tisztában lévők számára ténylegesen feltárulhat a "Minden Egy" tiszta jelentése. A felületes megismeréssel megelégedők számára azonban nem marad más, mint egy meglehetősen korlátozott igazságtartalommal rendelkező dogma, amely alapot teremthet a másik ember felett gyakorolt kontrollra, elnyomásra, és a saját magunk mindennapi játszmáinak legitimé tételeire. "Miért nem teszed azt, amit én akarok? Hiszen minden egy, mi is egyek vagyunk, így az én akaratom a te akaratom is". Talán nem kevesen hallhattuk már ezt a kijelentést, avagy legalábbis szembesülhettünk már az ebben rejlő, meglehetősen pusztító mentalitással korábbi életünk során. Emellett pedig a "Minden Egy" frázissá degradált változata kimondottan jó alapot teremt a különféle spirituális tanítóknak arra, hogy ezt az állítást ismételve, és mindenféle homályos módon magyarázván elhitessék követőikkel, hogy ők maguk teljes mértékben megértettek és értenek már valami olyasfajta mély igazságot, amelynek átélésével a hozzájuk forduló még alapvetően nem rendelkeznek, azonban a tudást tőlük minden esetben elsajátíthatják, persze a megfelelő ellenszolgáltatás fejében.

A másik, ugyancsak a "Minden Egy" gondolatból levezetett állítás, amely szerint a külvilág, és benne természetesen a többiek, csupán a mi belső tartalmaink kivetülései, így minden esetben azt tükrözik vissza, akik és amik mi magunk vagyunk. Ez természetesen, és a korábbi felvetéssel összhangban csupán csak részben mondható

igaznak. Tény és való, hogy mindennapi életünkben mindnyájan kisebb-nagyobb mértékben kapcsolatban vagyunk egymással, és az egymással szemben megnyilvánuló akcióink és reakcióink nagyban függenek egymástól, mégis hiba lenne azt állítani, hogy a környezetünk egy az egyben visszatükröződése mindannak, amik mi magunk vagyunk. A felvetés, hogy mindent a tudatunk teremt, ugyancsak alapos körültekintéssel értelmezendő. A lélektan szempontjából persze kétségtelen, hogy minden, a külvilágból felénk áramló inger többféle szűrőn keresztül jut el a tudatunkhoz, a tudatunk pedig főként a maga sajátos természete és a korábbi élettapasztalatok milyensége szerint értelmezi azokat, hogy az értelmezést követően döntést hozzon az alkalmazandó reakciókat illetően. Így pedig nem meglepő, hogy amennyiben valaki egy, a másik személytől származó jóindulatú, vagy legalábbis semleges gesztussal találkozik, akkor a korábbi negatív élményei nyomán még értelmezheti ellenséges lépésként azt, ennek megfelelően ellenségességgel reagálva, amely tettével akár ugyancsak ellenséges viszontreakciókra számíthat.

Ebben az esetben működőképesnek nevezhető a "Mindent a Tudat teremt" kijelentés, azonban ugyanígy különösen is kifacsarodott, szintén a kontroll, elnyomás és hatalomszerzés céljára felhasználható értelmezésekre is lehetőséget ad. "Azt kapod, amit adsz". Ezekkel a szavakkal reagált egy közeli ismerősöm, amikor kérdőre vontam annak tekintetében, hogy miért is viselkedik velem olyannyira arrogánsan, könyörtelenül, lekezelően és megalázóan, amikor én alapvetően nem így viszonyulok hozzá. Mivel szerinte mindent a tudat teremt, így az én értelmezésem az ő ellenségességével szemben pusztán abból fakad, hogy én magam így akarom látni a felém irányuló gesztusokat, pedig

alapvetően ezek egyáltalán nem bírnak ellenséges színezettel. Eszerint minden támadás, minden manipulatív gesztus, mindennemű ellenséges megnyilvánulás csupán a mi tudatunkban létezik, annak a kivételése, így tehát az adott személy gondolkodásmódjának megváltoztatásával akár meg is szüntetheti ezeket a támadásokat. Sajnos ebben az állításban azonban véleményem szerint tetten érhető egy igencsak sajtáságos manipulációs gesztus. Gondoljunk csak bele: amennyiben a környezetemből valaki megpróbál becsapni, kiszolgáltatottá tenni, megalázni, irányítani, vagy kihasználni, vajon megváltozik-e a helyzet attól, ha úgy kezdek gondolkodni a történésről, hogy a fenyegető helyzet csupán az én elmémben létezik, én pedig csak a korábbi élményeim hatására értelmezem így? Vajon kevésbé lesz a másik személy rosszakaratú és helytelen szándékú attól, hogy én magam hinni akarok a jó szándékában? Szerintem nem.

Persze, bizonyos fokon mindannyian a saját személyiségünk, illetve korábbi élmyeink és tapasztalataink nyomán észleljük a külvilágot, olykor jelentősen átszabva és torzítva azt. Így nem árt, ha ennek a torzított látásmódnak mindenkor a tudatában vagyunk, azonban a fentebb leírt vélekedésmód attól még igencsak veszedelmes megoldás lehet, és éppen úgy hibás világlátáshoz vezet, mint a "nekem mindig igazam van" típusú beállítódások. A helyes lépés ezekben a helyzetekben megítélésem szerint az, hogy mindenkor törekszünk egy adott kérdésnek a lehető legtöbb nézőpontból való vizsgálatára, és nem kényelmeskedjük el a kérdést azzal, hogy erre nekünk egyszerűen nincsen sem időnk, sem pedíglén kapacitásunk. Ha ugyanis abból indulunk ki, hogy a dolgok és történések minden esetben pontosan ugyanolyanok, mint amilyenek látjuk őket, voltaképpen hasonlóvá válunk egy

önmaga körül forgolódo bolygóhoz, illetve egy olyan lényhez, aki csak a saját maga torzított szemüvegén keresztül szemléli a világot, képtelennek mutatkozván más perspektívák felvételére. Ha tehát teljességgel beleragadunk abba a részleges igazságtartalmú meggyőződésbe, hogy mindent a tudatunk teremt, akkor könnyedén tapasztalhatjuk azt, hogy a külvilág azt tesz velünk, amit csak akar, miközben mi szentül hiszünk abban, hogy mindezt mi magunk idézzük elő, ráadásul így még az ellenünk elkövetett tettek felelősségét is könnyedén átruházhatják ránk, mondván mindez azért történt, mert mi magunk ilyen világot teremtünk magunknak.

Ennek a végletesen elhibázott, bár a különféle áltanítók szempontjából kimondottan kényelmes, spirituális kötőfékként jól alkalmazható gondolatrendszernek a fogságából jelentős kitörési lehetőséget biztosíthat a Crowley által támogatott "csillagság" állapotának tudatosítása. Mi minden jellemez ugyanis egy csillagot? Korlátozott mértékű csillagászati ismereteim nyomán azt mondhatom, hogy meglehetősen jelentős mértékű autonómia. Mindemellett sok-sok (saját) fény, illetve a saját pályán való mozgás lehetősége. Egy csillag, amellet hogy a "Minden Egy" gondolkörébe illeszkedvén része az Univerzum nagy egységének, mégis sok szempontból egyedi, utánozhatatlan és mellőzhetetlen entitás. Egy csillag nem fog kevésbé létezni attól, hogy nem ismerjük, nem veszünk róla tudomást, vagy egyenesen tagadjuk a létezését. Egy csillag sok szempontból hasonló az őt körülvevő más csillagokhoz, de a maga "csillagságában" mégis teljes mértékben egyedi, egyéni és autonóm létezéssel bír. Bár maga is a Végső Forrás gigantikus kiáradásából fakad, ölt alakot és nyer testet, mint a Világegyetem valamennyi létezője, így fénye kétségtelenül fény a Fényből, azonban mégsem mondhatni,

hogy önmaga nem létezne autonóm létezőként a Fényhez és másokhoz képest. Egy csillag nem tömegesíthető, nem képzelhető el egyfajta "csillagnyáj" részeként, azonban a maga személyes és egyedi módján mégis része a csillagok nagy családjának. Pályájának bejárása során akár keresztezheti is más égitestek, vagy csillagok pályáját, mégis egyfajta végtelen bölcsesség figyelhető meg a tekintetben, ahogyan ezek a gigantikus "lények" égi útjukat járják. És ami szintén igazán fontos: a csillag, ha ki is oltódik a fénye, sohasem oldódik fel maradéktalanul, csupán létezésének módja és körülményei alakulnak át. Sohasem veszik el igazán, hiszen legvégső esetben is csupán visszatér abba a Forrásba, ahonnan létezése vétetett.

Milyen gyakorlati vonatkozással bírhat vajon saját magunk és mások megítélése szempontjából a "csillagság" tudatosítása? Abban az esetben, ha elkezdjük magunkat ezen fenséges égitestek analógiájára szemlélni, csakhamar megszűnhet az a nézetünk, hogy önmagunkat valamiféle szájalomra méltó, jelentéktelen, és bűneinktől, gyarlóságainktól fulladozó porszemek módjára szemléljük, illetve nem érezzük lelkiismeretünk örökös furdalását amiatt, amennyiben valamiféle szerencsétlenség történik velünk. Felismerjük, hogy autonóm létezők vagyunk, akik bár valóban részei az Egyazon Világegyetemnek, azonban mégiscsak fénysugárzó, és saját pályán mozgó entitások. Ebben a látásmódban önmagunk újfajta szeretetére és tiszteletére adódik lehetőségünk, és ami legalább ugyanennyire fontos, képessé válunk ennek az eszménynek kiterjesztésére a többi létező irányában is. Amikor ugyanis elfogadjuk, hogy a többieket is ugyanilyen sajátosságok jellemeznék, számos történés és összefüggés válik nyilvánvalóvá számunkra. Amennyiben

képesé válunk saját autonómiánk, fényünk és pályánk létének ismeretére és tiszteletére, ugyanilyen tisztelettel kezdünk viszonyulni mások "csillagsága" irányában is, illetőleg amennyiben átlátjuk, hogy mi magunk autonóm létezőként tevékenykedünk, úgy tudhatjuk azt is, hogy ez a tulajdonság másokra is áll.

Mindebből az a felismerés származik, hogy a többiek, bár ugyanabból a Mennyei Anyagból formálódtak ki, mégsem teljes mértékben azonosak velünk. Kisebkek, nagyobbak, sötétebbek, vagy fényesebbek nálunk, de mindannyian egyazon családnak részesei vagyunk. Ugyanígy a többieket nem csupán a tudatunk teremti, és nem is kizárólag a mi belső világunk kivetüléseit képezik, így amennyiben nekünk magunknak megadatott az önálló cselekvés és létezés lehetősége, ez a kitétel rájuk is áll. Ahogyan nekünk lehetőségünk nyílik arra, hogy így, vagy úgy cselekedjünk, úgy a másik személy is képes erre. Ebben a megállapításban pedig ott rejlik annak belátása, hogy az "Azt kapod, amit adsz" kijelentés korántsem nevezhető annyira örök érvényűnek és minden helyzetben pontosan alkalmazhatónak, mint ahogyan spirituális körökben olyannyira sokan állítják. Amennyiben például a másik ember kegyetlenül, bántóan, megalázóan és jogtipró módon viselkedik irányunkban, akkor az ugyanúgy fakad a saját "csillagságából" következő autonómiájából, mint ahogyan abból, hogy mi magunk hogyan viselkedünk vele, így a "kettőn áll a vásár" közös felelőssége sokkalta inkább járható alternatíva lehet a közös történések magyarázatára és értelmezésére. Sőt mi több, ebben a rendszerben még az is elképzelhetővé válik, hogy bizonyos esetekben korántsem a mi viselkedésünkből fakad környezetünk akciója irányunkban. Egzaktabb nyelvre fordítva: amennyiben valaki aljas módon viselkedik velünk, az fakadhat

pusztán abból, hogy ő maga az aljas viselkedésmód mellett hozott döntést, illetve még az is elképzelhető lehet, hogy a viselkedése egyáltalán nem nekünk és ellenünk szól. Lehetséges, hogy ő mindenkivel, vagy legalábbis sokakkal szemben így viselkedik.

Létezik egy, a lélektan területén meghatározó jelentőségű nézőpont, amely szerint amennyiben értelmezni kívánjuk a másik személy, vagy személyek viselkedését, érdemes három kérdést feltenni magunknak. Elsőként azt, hogy vajon az adott személy máskor is viselkedett-e már így velünk, vagy csupán egyszeri alkalomról van szó? Ha egyszeri esetet észlelünk, akkor még mindig lehetőségünkben áll eldönteni, hogy elkönnyeljük-e egy sértést mondjuk egyszerű, szerencsétlen hibának, és új lehetőséget szavazunk meg a másiknak. Elképzelhető ugyanakkor, hogy végül arra jutunk, hogy inkább megszakítjuk vele a kapcsolatot. Ha azonban azt észleljük, hogy már sokadik eset ez a kettőnk kapcsolatában, akkor érdemes elgondolkodnunk azon, hogy tendenciáról van szó és valami nem igazán működik jól kettőnk között. A második kérdés, hogy vajon az adott személy másokkal is így viselkedik, vagy csak velünk? Amennyiben azt látjuk, hogy a másik nem csupán velünk, hanem másokkal is galád módon hajlamos viselkedni, akkor erősen elképzelhető, hogy ez a viselkedés sok esetben jellemző emberünkre, így célszerű inkább ebben az irányban tapogatóznunk az értelmezés során. A harmadik kérdés, hogy vajon velünk szoktak-e ilyen módon viselkedni mások, vagy csak ez az adott személy? Ha arra jutunk, hogy csakis ez a személy viselkedik velünk galád módon, akkor ugyancsak valószínű, hogy a galádság a másik személyből fakad, azonban ha azt tapasztaljuk, hogy mások is hajlamosak galád módon viszonyulni hozzánk, akkor érdemes

elgondolkodnunk azon, hogy vajon nem vagyunk-e túlzottan alárendelődőek, megengedőek, elfogadóak és beletörődőek másokkal szemben.

Mindhárom fenti kérdés feltétele egy különleges sajátosság elképzelhetőségét tételezi fel, nevezetesen hogy mindnyájan felelősek vagyunk a magunk saját cselekedeteiért és azért, ahogyan önmagunkkal és másokkal bánunk. Crowley "csillagelmélete" lehetővé teszi számunkra, hogy egy teljességgel újszerű, különlegesen szép, tartalmas és tiszteletteljes nézőpontból tekintsünk saját magunkra, a Világegyetemre, és benne a többi létezőre. Számptalan korábbi komplexus, beidegződés, szorongás és félelem lehullani látszik rólunk, hiszen ebben a megközelítésben nem létezik többé kisebbségi szindróma, arrogancia, halálfélelem és kishitűség, hiszen tudatára ébredünk annak, hogy kik is vagyunk valójában, és hogy mennyire nemes vér csörgedezik ereinkben. A szúfi bölcsesség tanítása szerint mindannyian részesei vagyunk az Isteni Természetnek, és voltaképpen nem is vagyunk különbözőek és elkülönültek az Istentől. Mindösszesen fátylak azok, amelyek elrejtik előlünk az Istenség valós jelenlétét körülöttünk és bennünk. Ez a tanítás voltaképpen egybevág mindazzal, amit a kabbalisztikus hagyomány állít a Élet Fájáról és az egyes szférák között elterülő szakadékokról.

A misztikus tradíciók szerint voltaképpen egyetlen dolog létezik, amely gátat képez a saját igazi valónk és az Isteni között, amit a szúfik a "nafs", a kabbalisták pedig a "nefesh behamit" elnevezéssel illetnek, ami voltaképpen önmagunk anyagi természetére utal. A korai keresztény írók a "test", vagy a "hús" szavakkal hivatkoznak rá, míg a divat-

ezotéria világában főként az "ego" kifejezés utal rá, jelentősen pejoratív színezettel színezetten. Tetten érhető azonban, hogy az egyes elnevezések között bár jelentős az átfedés, azonban mégsem teljesen ugyanazt értik alatta. Sajnos sok esetben megnyilvánul az a kettős mérce, hogy míg a másik személy minden cselekedete mögött egoisztikus viszonyulásmódot tételezünk fel, a magunk saját viselkedését hajlamosabbak vagyunk helyzeti tényezőknek tulajdonítani, legalábbis a negatívnak minősített viselkedések és megnyilvánulások esetében. A pozitív vonásokkal azonban éppen fordítva áll a helyzet, ilyenkor ugyanis hajlamosnak mutatkozunk a saját esetünkben stabil vonásnak tulajdonítani az eredményeket, míg másokkal szemben sokkalta fukarabbak vagyunk ebben a tekintetben. Tételezzük fel például, hogy valaki igazságtalanul megbánt minket. Ilyenkor nagyon könnyedén kaphatjuk magunkat azon, hogy már el is könyveltük a másik személyt, mint "érzéketlen tuskót", míg magukkal szemben már sokkalta megengedőbbnek mutatkozunk, mondván: "Oh, hát bocsánat, véletlen volt". Vizsgáljuk meg most a fordítottját is. Tegyük fel például, hogy éppen jót teszünk valakivel, hiszen mi magunk úgyis olyan jók, önzetlenek és nagylelkűek vagyunk, azonban kérdezzük meg rögvest magunktól, hogy mennyire könnyen hisszük el a másiktól, hogy vajon ő is tényleg annyira jó és nagylelkű-e, mint amennyire mi magunk önmagunkat annak tartjuk?

A bölcsesség-hagyományok tanítása szerint a "nefesh", "nafs", vagy "test" kifejezések valamiképpen olyan alacsonyabb lélekhéjak jelölésére szolgálnak, amelyek a mindennapok során arra irányítanak bennünket, ami úgymond kívül van az Istenen. Olyan külső tényezők ezek, amelyeket az anyagi világ kínál fel számunkra, hogy elvonja a figyelmünket

az igaz értékek felől, és leláncoljon bennünket abban, ami kisszerű, önző és értéktelen. A "nefesh behamit" tehát voltaképpen olyan fátyol, amely pontosan az elől a "csillagi lét" elől zár el bennünket, amely valójában Istentől akart sajátosságunk. Mint az emberiség története során néhányan mások, úgy Crowley is rádöbbsent az emberi természet szomorú elszakítottóságára a Végső Valóságtól, azonban ezzel együtt arra is, hogy ez az elszakítottóság voltaképpen csupán elfüggönyözöttség és illúzió, amely bizony igenis fellebbenthető és megtörhető, és ez a feltárás és kinyilvánítás, azaz egyfajta személyes Apokalipszis képezi voltaképpen az egész spirituális élet lényegét. Lényegére ébredni mindannak, amik és akik valójában vagyunk, és búcsút inteni annak, amik és akik igazándiból nem vagyunk. A mindennapjaink során viselt nevek, birtokolt rangok, rendek és titulusok, valamit eljátszott szerepeink voltaképpen részei annak a fátyolnak, amely elfeledtetni velünk a magunk "csillagságát". Ugyanez a kijelentés áll továbbá azokra a vágyainkra, törekvéseinkre és szenvedélyeinkre, amelyek nem a maradandóra és állandóra, hanem a mulandóra és viszonylagosra irányulnak. Ilyenek a mértéktelen szerzésvágy, harácsolás, tárgyiasítás és versengés, csak hogy egynéhány példát ragadjak ki az illúziók nagy egészéből.

Mernünk kell azonban hinni a "csillagban a megannyi csillagok sorában", így tehát önmagunkban és másokban, önmagunk és mások Isteni Valójában és Természetében. Önmagunk csodálatos lehetőségeiben, értékeiben és szabadságában, amely végső soron megtaníthat mások csodálatos lehetőségeinek, értékeinek és szabadságának tudatosítására, elfogadására és tiszteletére is, ugyanis egy önmagával békében és teljességben élő személy nem szorul rá

arra, hogy másoknak kárára legyen. Egyszerűen csak létezik egy sajátos létmódban, és másokat is arra vezet, hogy megtapasztalják a létnek ezt az állapotát. Ugyanakkor végre lehetőségessé válhat megértenünk és elfogadnunk, hogy mindenfajta autonómiánk megléte mellett voltaképpen sohasem különültünk el, nem szakadunk el, nem különbözünk, és nem vagyunk oly messze Attól, amelynek keresésére alapvetően indultunk. A legendás szúfi szent szavaival élve: "Isten közelebb áll hozzánk, mint a saját szívünk, de mégis távolabb, mint a legtávolabbi csillag".

A Szúfi Lelkiség Nyugaton: Pir-o-Murshid Hazrat Inayat Khan személyéről

Hazrat Inayat Khan személye sajátos szerepet tölt be az életemben. Abban az időszakban kerültem kapcsolatba vele, amikor az életem minden volt, csak éppen ideális, boldog és kiegyensúlyozott nem. Akkoriban éltem meg életem legnagyobb árulását, amikor is olyanok aláztak meg, tapostak el és tették a földdel egyenlővé mindazt, amelyet addig magam körül és magamban felépítettem. Életem legnagyobb álma éppen akkoriban foszlott szét, és olyan emberektől kaptam megszámlálhatatlanul sok rosszat, akiket addig testvéremként szerettem, támogattam és segítettem. Akkoriban tanultam meg, hogy ember képes lehet szemrebbenés nélkül hazudni, vádaskodni és visszaélni azzal a bizalommal, amelyet nem egyszer megújítva ítéltem oda neki. Amikor minden tervem a porba hullott, és az életemet kvázi a nulláról kellett (volna) újraépítenem... és minderre persze semmiféle erőt és motivációt nem éreztem magamban... akkor kerültem kapcsolatba egy jóbaráton keresztül Pir-o-Murshid Hazrat Inayat Khan tanításával. Gondolatvilága az első perctől kezdve magával ragadott, és tanításai nyomán kezdtem el megújult figyelemmel ráeszmélni az élet igazi értékeire. Megdöbbenve tapasztaltam, hogy miként formálja át az életemet az egyszerű, ám egyúttal kristálytisza és hamisítatlan lelkiség, amely mentesnek bizonyult az önérdektől és a deformálódástól. Sokat, többet és még többet tanultam a kereszténységről... azonban mindennek ellenére sohasem értettem igazán... és éppen ezért jelentett elképesztő jelentőségű tapasztalást, amikor rádöbbsentem, hogy egy muszlim vallású ember

életműve kellett ahhoz, hogy megértsem azt a vallást, amelyben felnőttem. Hála Inayat Khan műveinek, immáron úgy érzem, hogy talán sikeresen elkezdtem hidat építeni eszmény és valóság, a lelkiesség és annak gyakorlati megvalósítása közé.

Hazrat Inayat Khan szúfi misztikus volt. A "hazrat" szó a neve előtt nagyjából a "tiszteletre méltó" kifejezéssel rokonítható. Indiában született, híres és elismert zenészcsalád tagjaként. Eredetileg klasszikus zenészként érkezett a Nyugatra, több hangszeren játszott professzionális szinten. A szülői ház, amelyben gyermekkorát töltötte, kezdetől fogva különféle költők, zenészek, filozófusok és misztikusok találkozóhelye volt. Ezek gyakorta összejöttek, megvitatták a gondolataikat egymással. Főként ennek a szellemi sokféleségnek köszönhető, hogy a fiatal Inayat Khan érdeklődése a különféle vallások és hitrendszerek felé fordult. Hatalmas mértékű buzgósággal hallgatott meg mindenfajta imádságot és vallásos éneket, legyen szó bármilyen vallási irányzatról, és kezdetől fogva azt érezte, hogy az sokféle és változatos felfogásmódok mögött egyazon Lényeg rejtezik. Kora ifjúságától fogva az érdekelte, hogy miként lehet felülemelkedni a különféle vallási és felekezeti vitákon, háborúskodásokon és széthúzásokon. Teológiai és hitvallásbeli kérdések kevéssé foglalkoztatták, ő a közvetlen, személyes és szabad, tiszta kapcsolatra vágyott az Istennel.

Utazásai során egyre inkább feléledt benne a vágy, hogy olyan tanítóra találjon, aki bevezeti őt az Istennel való kapcsolat kialakításának titkaiba. Útja talán sorozatos véletleneknek tűnő eseményeknek köszönhetően keresztezte az ismert szúfi misztikus, Abu Hashim Madani ösvényét, akivel

szemben az első pillanattól kezdődően mélységes bizalmat és tiszteletet, testvéri szeretetet érzett. Abu Hashim Madani ismertette meg a misztikával, és adta át neki a szúfi tanítványi láncolatot (Silsila), amely négy különböző szálon kötötte össze a szúfizmus tanulóit a régmúlt legnagyobb bölcsein keresztül magával, Mohamed prófétával, és rajta keresztül a szúfi hagyomány szerint magával, Yeshua Krisztussal és Ábrahámmal. 1910-ben hagyta el Indiát és vette az irányt a Nyugat felé, hogy aztán keresztül-kasul beutazzon három kontinenst, előbb zenészként, aztán a szúfi filozófia tanáraként.

Hazrat Inayat Khan óriási terjedelmű írásművet hagyott hátra, amelynek minden egyes szava igazi értéket képvisel. Írói stílusa egyszerű és sallangmentes, kifejezésmódja minden ember számára átlátható és jól érthető. Nemcsak a szúfi misztikának, de a lelki lovagiasságnak is mestere volt. Ez utóbbi irányzatba szintén tanítója, Abu Hashim Madani által nyert beavatást. Mielőtt nem sokkal halála előtt visszatért volna Indiába, Inayat Khan több lovagot is avatott, akiken keresztül a lelki lovagság intézménye mind a mai napig virágzik a szúfizmusban. Életében népes közösség szerveződött körülötte, amelynek lelki gondozását később fia, Pir Vilayat Inayat Khan vette át. Manapság is működik az Inayat Khan által alapított szúfi rend, amely alapítója után az "Inayati Rend" nevet viseli. Pir Vilayat visszavonulása után a közösség vezetését az alapító unokája, Pir Zia Inayat Khan tölti be.

Tanításait tíz pontban foglalta össze:

1. Csak egyetlen Isten létezik: az Örökkévaló, az Egyedül Létező; Rajta kívül semmi más nem létezik.

2. Csak egyetlen Mester létezik: az Útmutatás Lelke, amely szüntelenül vezet minden lelket a Fényesség felé.
3. Csak egyetlen Szent Könyv létezik: a Természet Szent Könyve, amely az egyedüli Szentírás, amely megvilágosíthatja az olvasót.
4. Csak egyetlen vallás létezik: a jó irányban való, tántoríthatatlan haladás a Cél felé, amely beteljesíti minden lélek egyetlen célját.
5. Csak egyetlen törvény létezik: a viszonyosság törvénye, amely tetten érhető az önzetlen lelkiismeretességben, és a felvilágosult igazságérzetben.
6. Csak egyetlen testvériség létezik: az emberiség testvérisége, amely a Föld minden gyermekét feltétel és kizárás nélkül egyesíti az Istenség Szeretetében.
7. Csak egyetlen erkölcs létezik: a szeretet. A szolgálatkész szívből fakadó, amely feltétel nélkül Isten és az emberiség szolgálatának szenteli magát, és amely a jótékonyság cselekedeteiben virágzik ki.
8. Csak egyetlen tárgya van a dicséretnek: a szépség, amely felemeli a hívő szívét, a látható dolgokon keresztül egészen a láthatatlanokig.
9. Csak egyetlen igazság létezik: önmagunk, a saját lényünk, a külsőnk és bensőnk ismerete, amely a bölcsesség leglényege.
10. Csak egyetlen út létezik: önmagunk korlátainak felülmúlása, és lényünk kiteljesítése, amely felemeli a halandót a halhatatlanságba, és amelyben minden tökéletesség rejlik.

Hogyan kopogtatott be az életembe Tabrizi Shams...

Találkozásom a szúfi lelkiséggel és a misztikus dervisek által képviselt szellemiséggel nem bizonyult túlon túl hosszú távra szólónak. Valójában csupán egynéhány, a mesés Bécsben tett látogatás során megélt rövidke beszélgetés, illetve egy hegyvidéki osztrák kisváros rejtett vendégházában valóra váltott elvonulás, ennek folyamán pedig az Arany Láncolattal való misztikus találkozás titka maradt, mégis mindezeknek igencsak mély és jelentőségteljes hatásával szembesülhettem az azóta eltelt időszak folyamán. Nem mondhatni, hogy elhivatott és rendszeres gyakorlójává váltam volna, vagy elkötelezett követője lettem ennek az Ösvénynek, azonban a tanulmányozásom és ismerkedésem ideje alatt eltanult egynémely gyakorlatát jelenleg is szívesen alkalmazom, elvégre számos olyan értékes gyöngyszemet fedeztem fel bennük, amelyek igencsak kedvező hatást fejthetnek ki a spirituális élet elmélyítésére. Meditációk és elmélkedések az Istenség Kilencvenkilenc Neve felett, aszketikus és misztikus gyakorlatok kincsestára, illetve életvezetési tanácsoknak meglehetősen gazdag tárháza ez a lelkiség, a különféle ezoterikus irányzatok között pedig minden kétséget kizáróan kimagasló alapvető nyitottsága, elfogadása, együttérzésre való képessége tekintetében, legalábbis amennyiben annak univerzális áramlatait nézzük. Azok a változatai, mint az Inayati, vagy az Isawyi szúfizmussal olyan különleges lelkiség világát nyithatják ki előttünk, amelyben a Végtelenséggel való személyes és meghitt kapcsolat igencsak autentikus módon mutatkozhat meg. Ez pedig számomra mindenek felett álló érték és mindennél fontosabb tapasztalás. Így, bár végső soron nem mondhatom el, hogy otthonra találtam volna ebben a

lelkiségi keretben, mégis életemnek egy rövidke, ámde jelentős fejezetében jelen volt, illetve valahol a világon él egy ember, akit tiszteletem, megbecsülésem és nagyra tartásom jeléül elveszett főpapságom jelképével, a különleges ereklyeként tisztelt keleti mellkeresztel megajándékoztam.

Az elmúlt esztendőök folyamán szinte apadhatatlan igyekezettel kutattam tanítók, spirituális mesterek után, akiktől a misztikus élet alapvetéseit eltanulhatom, vagy legalábbis olyan útítársakra próbáltam lelni, akikkel megoszthatom a vándorlásom során tapasztalt élményeket. Ez utóbbiból, a Mindenségnek hála, nem keveset találtam, előbbinek esetében azonban egyáltalán nem nyilatkozhatom ekkora örömmel és megleléssel. Sajnálatos módon valóban eredeti, őszinte és igaz lelki tanítómesterekből szinte lehetetlenség tetten érni akár egyet is, a különféle "áruhásokból" azonban bőségesen rejt maga mögött szinte valamennyi bokor. Egy általam bölcsessége és tapasztalata miatt sokra tartott tanácsadóm szerint egyáltalán nem érdemes ebben a világban mesterek és tanítók után kutatnunk, mert a vége csupán menthetetlen csalódás, kizsákmányoltság és elkedvetlenedés lehet, helyette inkább a már "elköltözöttek" között kellene keresgelnünk. Kérdeztem, miként lehetséges ez? Erre válaszul ezt mondta: a letűnt mesterek a műveiken, az írásaikon keresztül ugyanúgy taníthatnak minket, mintha csak itt lennének velünk, és személyesen vigyáznák a haladásunkat. Így hát ezután már nem élő mesterek és tanítók, hanem könyvek után kezdtem el kutatni, ezután pedig már sorra jöttek az életembe azok a személyek, akik valóban tudtak tanítani, misztikus értelemben gondoskodni a haladásomról, ráadásul pedig akár a velük való bizonyos mértékű összehangolódás is lehetséges, az imádság és meditáció gyakorlatai által.

Tabrizi Shams különleges személyiségnek bizonyult. Egy őszközépi délutánon akadtam rá elektronikus könyvtárban "A Szeretet Negyven Tanácsa" című novellára, amely a szúfi lelkiesség égisze alatt került kiadásra. Mivel a korábbi heteknek folyamán nem egyszer újultak meg bennem az emlékek, amelyek ennek a hagyománynak a kutatásához kapcsolódnak, időszerűnek éreztem, ha belevetem magamat a könyvbe. A várakozásokkal ellentétben azonban főhőse nem a költészete által sokak számára ismert Rumi volt, hanem egy olyan személy, akivel kapcsolatban korábban csupán annyi ismerettel rendelkezttem, hogy egyfajta renegát, vándorló dervis volt, illetve életének bizonyos szakaszában a "Nagy Rumi" lelki barátja és tanítómestere, azonban tudásom ennél nem terjedt tovább. Ahogyan azonban ez a talpig feketébe öltözött, karakteres vonásokkal rendelkező alak megjelent a történetben, élettörténetével, személyiségével, gondolataival, szavaival és tetteivel rejtélyes módon felébresztett bennem valamit, amellyel kapcsolatban korábban úgy éreztem, hogy nem található meg bennem. Bizonyára kitalált személyiség lehet, akit egy korábban élt, rejtélyes történelmi alak figurájára ültettek rá, véltem akkor. Kíváncsiságom azonban mégis arra késztetett, hogy alaposabban is elkezdjek utánajárni, hogy ki is volt ez a Tabrizi Shams. Különleges útra tévedtem tehát. Egyfelől kiderítettem, hogy a novellában szereplő alak története rengeteg szálon megfeleltethető annak, ami a történelmi tények és irodalmi adatok nyomán abból a korból és szellemi környezetből rekonstruálható, másfelől pedig megtudhattam, hogy a történetben megjelenő Tabrizi Shams szájába adott szavak egyáltalán nem kitalált, vagy kivonatolt gondolatok, hanem szó szerint, egyenesen átvett mondatok azokból a művekből, amelyeket valóban a történelmi alak szerzett. A Szeretet Negyven Tanácsa tehát valóban egy

tizenharmadik században élt vándorló dervis által szerzett munka, ez a dervis pedig maga volt Tabrizi Shams, Rumi lelki jóbarátja és tanítómestere.

A szúfi misztika ezen jeles képviselője igazi különnek számított, nemcsak a maga korában és világában, hanem az azóta eltelt esztendőök során át mindazoknak számára, akik a Magasságbelivel való kapcsolat megélésének igazán személyes és egyéni Útjain jártak. A források szerint már egészen kisgyermek korában megnyilvánultak különleges képességei, és a Tapasztalaton Túli által való kiválasztottságának egyéb jelei, amelyek főként éles értelme és lényeglátása által, valamint a misztikus álmok megélésének képességében mutatkoztak meg. Kortársai és a környezetében élők, ideértve saját szüleit és családját is, meglehetősen furcsa és ijesztő gyermeknek tartották, aki inkább mutatkozott hajlamosnak és hajlandónak az álmodozásra és az elmélyülésre, mintsem hogy a társadalmi elvárásoknak eleget tegyen. Amikor édesatyja egy ízben megróttta ezért, Shams ezzel a hasonlattal érvelve válaszolt: "Próbáld meg úgy tekinteni rám, Atyám, mint egy olyan kiskacsára, akit a tyúkok neveltek fel. Mihelyst kibújt a tojásból, a tyúkokat kezdte el családjaként tekinteni, velük élt, és az ő szokásaikat követte. De ahogyan együtt növekedett a többiekkel, egyre láthatóbb módon kiütöztek rajta annak jelei, hogy ő mégiscsak más, mint ők. Vágyakozást kezdett érezni például arra, hogy a vizek felé vegye az irányt, és ebben a megmagyarázhatatlan vágyódásában rádöbrent arra, hogy tud úszni és képes repülni is. Éppen ezért, Édesapám, ne neheztelj rám azért, mert más dolgokra vagyok képes, és más dolgokra leszek hivatott, mint amilyenekre Te. Ha tudsz úszni, kövess engem, de ha nem, akkor maradj a tyúkudvarban."

Édesapja persze keményen megróttá ezekért a szavakért, az ifjú Shams pedig az elmarasztalás miatt elkeseredvén kérlelni kezdte az Istent, vegye el tőle az álomlátás képességét, hogy a körülötte élők szemében ne tűnjön annyira rendkívülinek és elkülönültnek. A legenda szerint Isten teljesítette a kérését azzal a kitételrel, hogy cserébe mások álmait kell majd értelmeznie. Így Tabrizi Shams soha többé nem látott álmokat, azonban végtelen bölcsességre és tisztánlátásra tett szert mások álmainak értelmezésével kapcsolatban. Az álomlátás képességének elmúlása azonban nem segítette hozzá, hogy beilleszkedjen a számára oly idegen világba, így egészen fiatal korában búcsút mondott a szülői háznak, és a vándordervisek életmódját kezdte követni. Életének éve alatt bejárta az ismert világ jelentős részét, hogy az Istenséget keresse mindenben és mindenkiiben, amivel és akivel útjai során találkozott. Gyakran beszélt arról, hogy muszlimként a természeti jelenségekben olvassa a Szent Íratokat, és minden élőlényre úgy tekintett, mint a megelevenedett Koránra. Elképzelései és nézetei azonban erős ellenszenvet váltottak ki a dogmatikus nézetrendszer szerint élők körében, így számos helyen nem bizonyult szívesen látott vendégnek. Barátsága Rúmival a hagyomány szerint egy isteni látomásban nyert kifejeződést, Shams ugyanis minden erejével tiltakozott az ellen, hogy mestert válasszon magának, de az sem volt kedvére, hogy tanítványokkal kezdjen el foglalkozni. Mindenek felett vágyott azonban egy lelki tanuló társra, akivel tapasztalatait és gondolatait megoszthatja. Rúmival tökéletesen kiegészíthették egymást, hiszen bár Rúmi a környezetének legkiválóbb tudósának és prédikátorának számított, az igazi lelki elmélyülés, és az Istenséggel való személyes kapcsolat élménye nem adatott meg neki. Tabrizi Shams nyomán azonban elkezdte aktívan megélni az Istenség közelségének

élményét a mindennapokban, a hideg, intellektuális, tényszerű tudást pedig elevenen elkezdte átítatni benne a személyes tapasztalás jelentette éltető vízforrás.

Shams Tabrizhoz hasonlóan én magam is folyamatosan úton levőnek érzem magamat, bár fizikális értelemben nem mondható el, hogy túlzottan sokszor és sokat váltogatnám a helyemet. Vallom azonban, hogy az igazi Utazás a lélek legmélyére vezet, és önmagunk legbelső királyságait bejárván valósulhat meg igazán. Utam során osztottam meg már mindennapjaimat keresztény szerzetesekkel, éltem remeteként egy nagyváros közepén, imádkoztam teozófusokkal és mutattam be az Isteni Liturgiát hitüket kereső, független gyakorlóknak. Hány és hány alkalommal végeztem szertartásaimat szobámnak rejtekén felállított szerény oltáram magányában, és mennyire számos órákon át elmélkedtem álmokon, terveken és célokon. Misztikusok és alkimisták titkos tudományában mélyültem el, gnosztikusokkal és kabbalistákkal kalandoztam a Szent Írások lapjain, modern dervisekkel kerengtem körbe és imádkoztam velük az Istenség Kilencvenkilenc Nevének segítségül hívásával. Mindez megannyi út, megannyi remény, megannyi öröm, megannyi csalódás, azonban minden egyes élményem elmélyítette bennem a tapasztalást, amely szerint az Istent felesleges ott keresnünk, ahol legszigorúbb a szabályozás, legegységesebb a dogma, és a legjobbban érthető a tanítás. Ugyanígy nem érdemes kutatnunk Utána a szórszálhasogató spekulációk világában, és a különféle belterjes szervezetek által kínált "titkos tudás" bűvkörében sem lehet igazán számítani a Vele való találkozásra, ugyanis Ő Maga ezeknél sokkalta közelebbi helyen, azonban misztikus módon mégis mindennél távolabb érhető tetten. Isten ugyanis közelebb áll hozzánk, mint a saját

tulajdon szívünk és verőereink, mégis sokkalta messzebb, mint a legtávolabbi csillag. Ha azonban mégiscsak keresni vágyunk, úgy a lehető legbiztosabb módszer, ha önmagunkban elmélyedvén kezdjük a kutatást.

Shams Tabriz negyven szabálya:

1. Ahogyan az Istent szemléljük, az mintegy visszatükröződése annak, ahogyan önmagunkat látjuk. Amennyiben az Istenről való elmélkedés főként félelmet és büntudatot ültet a lelkünkbe, akkor ez azt jelenti, hogy bennünk magunkban lakozik túlon túl sok félelem és önvád. Ha képesek vagyunk Istent úgy látni, mint a végtelen Szeretet és Együttérzés Forrását, akkor az annak a jele, hogy már megtanultuk önmagunkat is ekképpen szemlélni.

2. Az Igazság Ösvényén a szív munkájával tudunk haladni, nem pedig az elme működése által. Engedd, hogy a szíved legyen a legfőbb vezető, ne pedig az elmédre bízod ezt a feladatot. A szíved segítségével szembesülj önmagaddal, hívd ki párbajra az önzésedet, és végül arass győzelmet gyarlóságaid felett. Önmagad megismerése által juthatsz majd el Isten ismeretére is.

3. Istent gyakorlatilag bármin és bárkin keresztül szemlélheted ezen a világon, ugyanis nem korlátozza Önmagát a mecsetekre, zsinagógákra, vagy templomokra. Azonban ha tényleg feltétlenül tudni szeretnéd, hogy hol is van pontosan a lakóhelye, akkor egyetlen helyen érdemes keresned: mégpedig az Őt igazán szeretők szívében.

4. Az intellektuális tudás és a Szeretet két különböző anyagból vannak faragva. Az elme gúzsba köti az embert, de nem kockáztat semmit, a Szeretet azonban képes feloldani minden megkötöttséget, ugyanakkor mindent kockára is tesz. Az intellektus mindig gyanakvó, és gyakorta így figyelmeztet: "Légy óvatos, nehogy túlzottan elragadtasd magadat", a Szeretet azonban így beszél: "Sose félj, merülj el a mélységekben". Az elme nehezen oldódik fel, a Szeretet viszont minden megerőltetés nélkül képes önmagát felörölni. Az igazi gazdagság azonban éppen a törmelék és a romok között keresendő, és a megtört szív rejti az igazán értékes kincseket.

5. A világ legtöbb problémája a különféle félreértésekből és hibás értelmezésekből fakad. Sohasem szabad a szavakat a névértékükön kezelni. Amint belépünk a Szeretet birodalmába, a nyelvi és megfogalmazásbeli különbségek egyszerűen idejétmúlttá válnak. Mindaz, ami nem fejezhető ki a szavakkal, az tetten érhető a csendben.

6. Az elhagyatottság és a magány két különböző dolog. Amikor elhagyatva érzed magadat, könnyen hiheted hibásan azt, hogy a jó úton haladsz. A magány sokkalta jobb számunkra, hiszen abban az esetben anélkül lehetsz egyedül, hogy elhagyatottnak éreznéd magadat. De a lehető legjobb, ha olyasvalakire találunk, aki a tükrünk lehet. Emlékeznünk kell arra, hogy egyedül egy másik élőlény szívében láthatjuk tisztán önmagunkat és a bennünk lakozó Isteni Jelenlétet.

7. Bármilyen is történjék az életedben, és bármennyire is kétségbe ejtően alakuljanak is a történések, semmi esetre se add át magadat az elkeseredésnek. Még ha a világon létező valamennyi ajtó zárva maradna előtted, Isten külön a Te kedvedért is hajlandó megnyitni egy teljesen új ösvényt. Csak légy mindig hálás. Könnyű ugyanis úgy hálásnak lenni, amikor minden a lehető legnagyobb rendben halad. A Bölcs nemcsak azért hálás, ami megadatott számára, de mindazokért a dolgokért is, amelyek megtagadtattak tőle.

8. A türelem nem egyenlő a passzív kitartással. A türelem azt jelenti, hogy előre látjuk egy folyamat végét. Türelmesek akkor vagyunk, amikor a tuskére nézve a rózsát látjuk, vagy amikor már látjuk a hajnalt az éjszakában. A türelmetlenség az, amikor olyannyira beszűkült a látóköreink, hogy nem tudjuk előre látni a dolgok kimenetelét. Az Istenség szerelmesei éppen ezért sohasem fogynak ki a türelemből, hiszen tudják jól, hogy a holdsarlónak is időre van szüksége, hogy teliholddá váljon.

9. Kelet, nyugat, dél, vagy észak, mindez nem sokat számít. Mindegy, hogy merre vezet az ösvényed, csak légy bizonyos afelől, hogy minden utazásban egy belső úton levés élménye is megvalósul. Ha önmagadban utazol, megismerheted az egész világot, körülötted és magadban egyaránt.

10. A bábaasszony tudja jól, hogy fájdalom nélkül a gyermek nem tud megszületni. Ugyanígy, egy megújult ember születése sem képzelhető el nehézségek nélkül. Az agyagnak is szüksége van a tűzre ahhoz, hogy szilárdná váljon, ugyanígy a Szeretet is a megpróbáltatások közepette képes csak megerősödni.

11. A Szeretetért vállalt küldetés átformáló erővel bír. Azok közül, akik valaha a Szeretet keresésére indultak, senki sincs olyan, aki nem érett volna meg az Utazás alatt. Abban a pillanatban ugyanis, amikor elkezdesz kutatni a Szeretet után, már el is kezdődött Benned az átalakulás, kívül és belül egyaránt.

12. Több hamis mester és tanító akad ezen a világon, mint amennyi csillag létezik az Univerzumban. Sohasem szabad összetévesztened a hatalomvágyó és önző embereket az igazi pártfogókkal. A valódi lelki tanítómester sohasem törekszik arra, hogy a figyelmedet önmagára irányítsa, és nem is vár el teljes engedelmisséget és csodálatot Tőled. Ehelyett abban segít, hogy megtanítsd értékelni és csodálni Önmagad belső lényegét. Az igazi mesterek olyannyira áttetszőek, akár az üveg, ugyanis hagyják, hogy az Istenség fénye sugározzék át rajtuk.

13. Próbáld ki, hogy nem állsz ellen a változásoknak, amelyek az Utad során beköszöntenek az életedbe. Helyette engedd az Életnek, hogy Rajtad keresztül éljen. Akkor sem szabadna kétségbe esned, ha minden fenekestől felfordul körülötted, elvégre honnan is tudhatnád, hogy az állomás, ahol most vagy, tényleg van olyan jó, mint amilyen lesz az utána következő.

14. Az Istenség minden erejével azon van, hogy tökéletesre formálja a művet, amelyet elkezdett Benned és körülötted. Teljes mértékben Veled van elfoglalva. Minden egyes élőlény egy olyan, folyamatban lévő műalkotás, amely bár lassan, de feltartóztatlanul halad a teljes megvalósulás felé. Mindannyian ilyen félkész művek vagyunk, akik egyaránt várunk és vágyódunk arra, hogy kiteljesedjünk. Isten

mindannyiunkkal külön foglalkozik, hiszen az emberiség voltaképpen hasonlatos egy olyan kifinomult kaligráfiához, amelyben minden egyes pontnak egyaránt hatalmas jelentősége van a teljes kép szempontjából.

15. Könnyű szeretni a tökéletes Istent, aki feddhetetlen és hibátlan. Ennél sokkalta nehezebb a dolgunk, amikor egy másik embert kell szeretnünk, akiben csak úgy hemzsegnek a hibák és a tökéletlenségek. Emlékezzünk azonban arra, hogy az igazi Tudás csakis a Szereteten keresztül érhető el és tapasztalható meg. Szeretet nélkül nem létezik valódi Bölcsesség. Ha nem tanuljuk meg szeretni az Isten által alkotott Világot, akkor Istennek a megismerésére és szeretetére sem leszünk képesek.

16. Az igazi Hit csakis az, ami önmagunkban lakozik. Minden más leoldódik rólunk idővel. Egyetlen olyan szennyeződés létezik csak, amely nem mosható le a tiszta vízzel, ez pedig a gyűlölet és a vakbuzgóság, amely igazán megmérgezi a lelket. Megtisztíthatod a testedet lemondással és böjttel, a szívedet azonban csakis a Szeretet fogja megtisztítani.

17. Az egész Univerzum Benned lakozik. Mindaz, amit önmagad körül láatsz, ideértve azokat a dolgokat is, amelyeket nem igazán szeretsz, illetve azokat az embereket, akiket megvetsz, vagy gyűlölsz, bizonyos mértékben Benned léteznek. Éppen ezért, nem szabad a Gonoszt sem önmagadon kívül keresned, ugyanis az Ördög nem olyasfajta erő, amely kívülről leselkedik Rád. A Sátán hangja belülről szól Hozzád. Amennyiben tisztán és teljesen meg akarod ismerni Önmagadat, akkor nézz szembe Magaddal őszintén és szigorúan.

18. Amennyiben változtatni akarsz azon, ahogyan a többiek Veled bánnak, akkor először annak a módját kell megváltoztatnod, ahogyan Önmagaddal bánsz. Ha nem tudod magadat őszintén és tisztán szeretni, akkor más sem fog. Amikor pedig eljutottál az önszeretethez erre a szintjére, akkor légy hálás valamennyi tuskéért, amelyet mások dobnak Feléd, hiszen ez annak a jele, hogy hamarosan rózsák borítanak majd.

19. Ne nyugtalankodj amiatt, hogy hová vezet majd az Utad. Helyette koncentrálj mindig az éppen soron következő lépésre. Ez ugyanis, ami éppen a legnehezebb, és ez az, amiért teljes mértékben felelős vagy. Amennyiben megtetted ezt a lépést, engedd, hogy érkezzon a következő. Ne sodródj az áramlattal, hanem légy Te magad az Áramlat.

20. Mindannyian ugyanazt az Istent hordozzuk magunkban, ám mégis mindnyájan különfélék és egyediek vagyunk. Nem létezik két teljesen egyforma lény. Minden szív különböző ritmusban ver. Amennyiben Isten mindannyiunkat ugyanolyan szeretett volna látni, akkor kétségtelenül ugyanolyanra alkotott volna valamennyiünket. Azonban mégsem így tett, ezért a különbözőségekkel szemben tanúsított tiszteletlenség és türelmetlenség, vagy amikor a saját véleményünket akarjuk másokra erőltetni, voltaképpen az Istenséggel szemben való tiszteletlenségünket jelenti.

21. Amikor azt Istent igazán szerető belép egy tavernába, az a taverna egyszeriben az imatermévé válik annak az embernek, ám amikor egy részeges lép az imaterembe, az imaterem számára tavernává válik. Bármit is tegyünk, egyedül a szívünk az, ami a különbséget megteremti, nem pedig a külső körülmények. Éppen ezért a szűfik sohasem aszerint ítélik meg

a többieket, hogy milyenek is néznek ki, vagy milyen tulajdonságokkal bírnak. Amikor a szúfi rátekint valakire, minkét szemét lezárva tartja, helyettük pedig felnyit egy harmadikat, egy olyan szemet, amely a belső lényeket látja.

22. Az élet csupán időleges kölcsön, ez a világ pedig pusztán felületes leképeződése mindannak, ami a Végső Valóság. Csak a gyermekek tévesztik össze a játékot az igazi dolgokkal. Az emberek vagy a játék megszállottjává válnak, vagy pedig tiszteletlenül összetörik és elhajítják. Próbálj távol maradni a szélsőségektől, mert azok a belső egyensúly megbomlását idézik elő. A szúfik sohasem mozdulnak el egyik extremitás irányában sem, hanem mindig mérsékeltek és jóindulatúak maradnak.

23. Az Istenség különféle megnyilvánulási formái közül az emberiség kivételes helyet tölt be. "Az Élet Leheletét helyeztem a szájába", így szól az Isten az Írások lapjain. Mindannyiunk, kivétel nélkül rendelkezünk azzal a különleges feladattal, hogy Isten Követei legyünk a Földön. Csak kérdezd meg gyakorta Önmagadtól, hogy mennyiben és milyen gyakran vagy képes igazi Követ módjára viselkedni, már ha egyáltalán képes vagy rá. Emlékezz arra, hogy mindannyiunk küldetése felfedezni Önmagunkban az Istenség Lelkét, és aszerint élni.

24. A Pokol az itt és most, akárcsak a Menny. Hagyj fel azzal, hogy a Pokollal kapcsolatban aggodalmaskodsz, vagy a Mennyekről álmodozol, hiszen mindkettő a jelen pillanatban mutatkozik meg. Amikor szerelmesek vagyunk, a Mennyekben érezzük magunkat, ugyanígy minden alkalommal, amikor utálkozunk, irigykedünk és támadunk valaki ellen, akkor egyenesen a Poklok mélyére süllyedünk.

25. Mindenki másképpen értelmezi a Szent Írásokat, mindannyian a maguk képességei és lelkük mélységei szerint. A megértésnek pedig nagyjából négy szintje különböztethető meg. Az első szint a szöveg külső, szó szerint való értelmezése, ahogyan azt a legtöbb ember teszi. A második a belső tartalom megismerése. A harmadik szinten valósul meg a belső tartalom legbelső üzenetének megértése. A negyedik szint azonban annyira mély, hogy nem írható le szavakkal, így elmondhatatlannak bizonyul.

26. A Világegyetem valójában egyetlen gigászi létező. Minden és mindenki kapcsolatban áll egymással, a személyes történetek láthatatlan szálain keresztül. Mindegy, hogy tudatában vagyunk ennek, avagy sem, mindannyian egy rejtélyes párbeszéd részesei vagyunk. Senkinek se árts és gyakorold sűrűn az együttérzést. Sohase terjessz szóbeszédet valaki más háta mögött, de még egy ártatlan megjegyzést se tégy a többiekre. A szavak ugyanis, amelyek elhagyják az ajkunkat, nem oldódnak fel a Végtelenben, hanem következményeikkel együtt visszatérnek majd hozzánk a maguk idejében. Egy ember fájdalma valamennyiünket sérti, mint ahogyan egy ember öröme képes lehet mosolyt csalni mindnyájunk arcára.

27. Bárhogyan is szólj, akár jót, akár rosszat, a szavaid valamilyen formában visszatérnek majd Hozzád. Éppen ezért, amennyiben valaki rosszakat beszélne Rólad, a helyzetben csak rontana, ha Te magad is hasonlóan kezdenél el beszélni róla. Ebben az esetben ugyanis menthetetlenül bezárod Önmagadat egy ártalmas energiákból összeálló, borzalmas körbe. Helyette azzal tehetsz nagyon sokat Önmagadért, ha negyven napon keresztül csak jókat gondolsz, és csak jó dolgokat beszélsz

arról az adott személyről. Meglátod majd, hogy negyven nap elteltével minden másképpen fest majd, ugyanis Te magad váltál egészen másmilyen emberré.

28. A múlt csak egy puszta értelmezés, a jövő pedig egy bizonytalan látomás. A Világ nem úgy halad végig az időn, mintha az csupán egyenes vonal lenne a múlt és jövő között. Ehelyett az idő az, amely Rajtunk keresztül és Bennünk mozog, akárcsak egy végtelen spirál. Az Öröklét nem végtelen mennyiségű időt jelent, hanem időtlenséget. Ha meg szeretnéd tapasztalni az Örökös Megvilágosodást, akkor verd ki a fejedből mind a múltat, mind pedig a jövőt, és élj a Jelen Pillanatban.

29. A Végzet nem az jelenti, hogy az egész életed eleve elrendeltetett. Éppen ezért, amennyiben minden elviselünk a sorsra hivatkozva, és nem vállalunk aktív szerepet a Világegyetem Roppant Zenéjében, az csupán a puszta tudatlanság jele. Az Univerzum Zenéje mindent áthat, és a hagyomány szerint negyven különböző szinten nyilvánul meg. A végzeted azt jelenti, hogy milyen szinten vagy képes játszani a saját dallamodat. Bár nem változtathatod meg a hangszeredet, azt egyes egyedül Te döntöd el, hogy milyen jól és mesterien játszol rajta.

30. Az igazi szúfi akkor is Önmaga marad, ha igaztalanul gyanúsítgatják, támadják és ítélik meg minden egyes oldalról. Ehelyett türelmesen kitart, egy rossz szót sem szentelve a bírálóinak. A szúfi sohasem okol másokat, elvégre számára hogyan is létezhetnének ellenségek, riválisok, vagy "mások", amikor számára olyan, hogy "én" sem létezik.

31. Ha meg akarod erősíteni a hitedet, akkor először is enyhülnöd kell belülről és lágyulnod. Ahhoz, hogy a hited sziklaszilárdá váljon, a szívednek olyan könnyűnek kell lennie, akár a tollnak. Mindnyájunkat érnek betegségek, balesetek, veszteségek és ijedelmek, amelyek így vagy úgy, de tanítanak bennünket arra, hogy miként legyünk kevésbé önelégültek és ítélkezőek, illetve hogy miként váljunk együttérzőbbé és nagylelkűbbé. Azonban csak néhányan tudunk tanulni ezekből, és általuk finomodni. Sokan sajnos ezeknek az eseményeknek hatására még annál is ridegebbé válnak, mint amilyenek előtte voltak.

32. A világon semmi sem áll Közted és az Istenség között. Sem imám, sem pap, sem pedig rabbi, vagy egyéb más vallási, vagy világi tekintély. Ugyanígy egyetlen spirituális mester, de még a saját hited sem. Hinned kell Önmagad értékeiben és a saját szabályaidban, de sohasem szabad ezeket másokra erőltetned. Ha folyamatosan megtöröd mások szívét és lelkét, bármilyen spirituális gyakorlatot végzel is, semmit sem fog érni. Tartsd távol magadat mindennemű rajongástól és bálványozástól, mert elhomályosítják a látomásodat. Egyedül Istennek, és csakis Istennek engedd, hogy a vezetőd legyen. Ismerd meg az Igazságot, de légy óvatos, nehogy véletlenül bálványt csinálj az igazságodból.

33. Mialatt mindenki más ezen a világon azért fáradozik, hogy valamire jusson, vagy valakivé váljon, pusztán azért, hogy egy napon mindent maga mögött hagyjon az elmúlásban, Te magad tűzd ki célodul azt, hogy a Semmivé válsz. Éld úgy az életedet, mintha olyan könnyű és olyan üres lenne, mint maga a nullás szám. Nem vagyunk különbözőek egy ponttól. Nem a külsőségekben megjelenő sallangok és dekoráló elemek azok,

amelyek egyenesben tartanak minket, hanem a belső Üresség. Nem azoknak a dolgoknak a víziója tart minket mozgásban, amelyeket el akarunk érni, hanem a Belső Üresség abszolút tudatossága.

34. Az alázatosság nem azt jelenti, hogy gyengék, vagy alárendelődőek vagyunk. Ez ugyanis vagy fanatizmushoz, vagy pedig meghódoláshoz vezet csupán. Ennek azonban éppen az ellenkezője igaz az alázatosságra. Alázatosak akkor vagyunk, amikor képesek vagyunk meghódolni egy olyan Erő előtt, amely történetesen éppen belülről jön. Azok, akik ráhagyatkoznak Önmaguk belső lényegére, zavartalan nyugalomban és békében létezhetnek, még akkor is, ha körülöttük az egész világ kifordul magából.

35. Ezen a világon nem az egyformaság és a szabályszerűség az, amely előre mozdítja a történéseket, hanem a sokszínűség. Az egész Univerzum, a maga minden sokszínűségével jelen van bennünk. Éppen ezért a hívőnek szükséges szembenéznie a benne élő hitetlenséggel is, a hitetlennek pedig meg kell ismerkednie a szintén őbenne csendben létező hívővel. Addig a napig, amíg el nem jutunk a Bennünk szunnyadó Tökéletes Ember megvalósítására, a hit egy szükséges fázisa a fejlődésünknek, csakúgy mint annak ellentéte, a hitetlenség és a kételkedés is.

36. A Világ a viszonyosság törvényére épül. Még a legjelentéktelenebbnek tűnő kedvesség, vagy a legcsekélyebb gonoszság sem marad viszonzatlanul. Ugyanígy azok a megtévesztések, csalások és trükkök, amelyeket az emberek egymással szemben vetnek be. Emlékezz arra, hogy ha csapdát állítasz, akkor Isten ugyanígy fog tenni. Ő ugyanis a

legnagyobb tervező, akinek a tudta nélkül még egy levél sem zizzenhet meg. Emlékezz mindig erre: bármit tesz is az Isten, azt a legtökéletesebben teszi.

37. Isten a lehető legaprólékosabb órásmeister. Az alkotása annyira precíz és pontos, hogy a Világon minden a maga megszabott idejében történik. Egyetlen perccel sem előbb, vagy később. Kivétel nélkül mindenkire igaz, hogy ez az óra esetükben is pontosan működik, így ideje van a szerelemnek és ideje van a halálnak is.

38. Sohasem késő feltenned Magadban a kérdést, hogy vajon készen állsz-e változtatni azon az életen, amelyet idáig éltél. Készen állnál-e arra, hogy belülről változz. Sajnálatos, ha minden napod pontosan ugyanúgy telik, mint ahogyan az azt megelőző. Minden egyes pillanatnak, minden egyes újabb lélegzetvételnek megújító és elevenítő erővel kellene rendelkeznie az életünkre nézve. Csakis úgy ébredhetünk új életre, ha megtanulunk meghalni, még a halál előtt.

39. Még ha a részletek változnak is, az egész attól függetlenül mindig állandó marad. Minden egyes rabló helyett, aki eltávozik ebből a világból, egy újabb születik majd. Minden eltávozott lélek helyébe a világra jönnek újabbak. Emiatt sohasem marad minden teljesen ugyanolyan, de ugyanakkor semmi sem változik igazán. Minden szúfi helyett, aki elhagyja ezt a világot, valahol máshol egy újabb születik.

40. Az élet szeretet nélkül semmit sem számít. Ne azt kérdezd magadtól, hogy milyen fajta szerelmet kellene keresned, lelkit vagy testit, istenit vagy világit, keletit vagy nyugatit. Ezek a felosztások csak újabb felosztásokat szülnék. Az Igazi

Szeretnek nincsenek címkéi és meghatározásai. Ehelyett olyan, amilyen: tiszta és egyszerű. A Szeretet az Élet Éltető Vize, a szeretetre képes lény pedig a Tűz Leleke. Az egész Univerzum megváltozik, amikor a Tűz szerelemre gyűlik a Víz iránt.

Tradicionalitás és Kereszténység

Az elmúlt időszakban viszonylag sűrűn nyílt alkalmam olvasni, és tanulmányozásaim nyomán elgondolkodni mindarról, ahogyan az úgynevezett tradicionális nézőpontok a világra, szellemiségre, lelkiségre és vallásosságra tekintenek, aztán végül arra az elhatározásra is eljutottam, hogy ebben az írásomban kifejezem a magam egyéni és sajátos véleményét a kérdéskörrel kapcsolatban. Elmélkedésemet elindítván rögvest előre szeretném azonban bocsátani, hogy ismereteim a témakört illetően még messze nem teljeseek (elvégre hogyan is képzelhetné valaki, hogy egyáltalán képessé válhat valaha teljes és tökéletes rálátást nyerni erre az elképzelhetetlenül és elképesztően komplex területre?), így gondolataim érvényességi köre sem tarthat igényt túlzott mértékű hatóságára. Mindaz, amelynek ebben a gondolatmenetben való megfogalmazására sort szeretnék keríteni, szándékom szerint nem több, mint meglátásaimnak és nézeteimnek szerény összefoglalása.

Kutakodásaim alkalmával felkeltette a figyelmemet két, egymással mondhatni szemben álló elmélet, amelynek egyikét a Hamvas Béla által kifejtett gondolatkör jelenti. Amennyiben Hamvas Béla életművét korszakokra kívánnánk sorolni, úgy azt mondhatnánk, hogy igazságkeresői tevékenysége előbb a különféle antik filozófiai és mitológiai irányzatokon vitte végig, majd pediglen időlegesen otthonra talált a tradicionális létszemlélet keretei között, végül pedig egyértelműen a kereszténység mellett tette le hitét. Hamvas Béla írásait időrendben olvasván tisztán kirajzolódni látszik ez a folyamat, hiszen ahogyan az egyes mítoszok, filozófiák, gondolati rendszerek és vallások tömkelegén végighaladva részletesen is

megosztotta olvasóival az egyes forrásokból kinyerhető különkincseket, végeredményben arra a konklúzióra jutott, hogy a kereszténység megjelenésével az összes többi vallás és irányzat érvényét veszíti, így fenntartásukra véleménye szerint voltaképpen semmiféle szükség nincsen.

Ezen a ponton kerül szemben állásra véleménye a tradicionális szemlélet legjelentősebb hatású hazai képviselőjének álláspontjával, amely szerint minden egyes tradíció a saját jogán tradíció, és minden egyes tradícióban maga a Tradíció tetőződik be. Nem szükséges, és nem is lehetséges kiválasztani közülük egyetlen irányzatot, hogy arra aztán úgy hivatkozzunk, mint magának a Tradíciónak a betetőződésére, amelynek megtörténte egyúttal időszerűtlenné és feleslegessé tenne valamennyi más vallási tradíciót. Meglehetősen érdekes kérdésnek látom ezt a felvetést, amellyel úgy érzem, misztikus létezőmódra törekvő személyként mindenképpen érdemes lenne foglalatostkodnom. A kérdés véleményem szerint tehát imígyen foglalható össze a lehető legtömörebben: "Vajon a kereszténység valóban minden korábbi tradíció betetőződése, vagy csupán egyetlenegy a számos más tradíció között?" Szeretném hozzátenni tehát a saját gondolataimat ehhez a kérdéskörhöz.

Az elmúlt esztendőök keresése, és kutakodással eltöltött időszaka folyamán számos megállapítás és felismerés megnyilvánulása lehetett lehetséges számomra. Mindezekből kiindulván erősen gyanítom, hogy minden egyes vallási tradíció kebelében létezik egy olyasfajta esszenciális mag, amely voltaképpen a felszíni eltérések és különbözőségek figyelmen kívül hagyása mellett, lényegét tekintve szinten teljes mértékben azonosnak mondható. A hinduizmus szerint

megannyi megtestesülés körforgásában létezik a világ, a lélek pedig csak úgy képes kiszabadulni ezekből, ha eloldja mindennemű kötelmeit és megszabadul a karmától, azaz a cselekvések ok-okozati törvénye nyomán beálló vonzásoktól és taszításoktól. A buddhizmus tanítása szerint a lét szenvedése a vágyakban és a törekvésekben rejlik. Amennyiben nem valósul meg a vágyunk, akkor szomorúságot érzünk, a megvalósulás esetén pedig egyre és egyre többre vágyunk, avagy rettegünk a megszerzett dolgok elvesztésétől, amely szintén szenvedést szül. Buddha szerint az illuzórikus világ ködén való keresztüllátás, az érzékek fékezése, és a vágyak által jelentett kötőerők eloldása által szabadulhat ki a lélek a végtelen körforgásból. Tudtommal azonban sem a hindu, sem pedig a buddhista kozmológia nem foglal állást egyértelműen a tekintetben, hogy mi történik a "megszabadulás" után. Bizonyos irányzatok szerint a Nirvána a teljes feloldódás, tehát a semmiben való teljes semmivé válás és megsemmisülés, azonban sok más szemléletmód feltételezi egyfajta "Világon túli Világ" létét, így maga a Nirvána egyfajta léten túli létezőként is értelmezhető. A különféle egyéb keleti vallásokban, és a Zoroaszter által megfogalmazott tanításokban szintén megjelennek olyan elemek, mint a körforgás, az anyagi lét viszonylagossága, a világtól való eltávolodás fontossága, illetve a lélek halhatatlanságának tana, valamint egy Fényvilágnak a létezése.

Amennyiben megvizsgáljuk a zsidó tanítást, úgy egymásnak látszatra ellentmondó elemekkel találkozhatunk. Bizonyos szekták és irányzatok tanítása szerint nem létezik túlvilági élet, mint ahogyan nem létezhet feltámadás sem. Az emberek végeredményben biztosan és visszavonhatatlanul meghalnak, és voltaképpen ennyit jelentett élni. Más

megközelítések a szellemvilág élénk életéről számolnak be a zsidóság körében: a halottak közöttünk járnak, intézik a maguk ügyes-bajon dolgait, elfogyaszthatják a számukra kikészített ételeket, illetve bizonyos esetekben megjelenhetnek mások előtt, vagy meg is szállhatnak másokat. Az Ószövetség lapjain barangolván nem egyszer érhetjük tetten az úgynevezett "Isteni Elragadás" történetét, amikor is egyes szentek nem ízlelték meg a halált, hanem különféle módokon Istenhez kerültek. Énoch történetét alapul véve láthatjuk, hogy miután a szentségben folyamatosan előre jutott, végül olyannyira áttetszővé vált az Isteni Ragyogás visszatükrözésében, hogy ő maga nem is létezett már, hanem Isten úgymond magához emelte őt. A gnosztikus hagyomány szerint Énoch az angyalok közé emeltetett, és ő maga vált azzá az entitássá, amelyre a tradíciók Metatron angyalként hivatkoznak. A másik ilyen, szintén ószövetségi szereplő maga Illés próféta, akit végül tüzes szekéren ragadott el a Mennyekbe az Isten. Külön érdemes megemlítenünk a kabbalisztikus hagyományokat, amelyekben a lélek folyamatos fejlődésének állomásai rajzolódnak ki, ahogyan az Életfán egyre és egyre feljebb haladva éri el az Örök Hazába való visszajutást, illetve az Istenséggel való fokozatos egyé válás lépcsőfokait.

A keresztény tanítás ebben a kérdésben az évszázadok során meglehetősen alapos és egyértelmű dogmarendszer alakított ki a teremtés, bűnbeesés, halál, megváltás, feltámadás és örök élet problematikáját illetően, kiegészítve a Pokol, Mennysors, és egyes irányzatoknál a Purgatórium létének feltételezésével. A bukott angyalok és az emberek bűnei nyomán a Teremtés eredeti, konszekrált egysége megborult, a lét egyfajta sötétségbe süllyedt, az emberiségnek pedig nincsen többé lehetősége visszatérni a fényhez. A mainstream

kereszténységben ezt az elszakítotttságot oldja fel Jézus áldozata, amely megváltja az emberiséget, felemeli a Teremtést, és visszaállítja a lét eredeti egységét. Az egyes irányzatok tanításai persze eltérnek egymástól a tekintetben, hogy ingyenes-e a megváltás, univerzálisan kiterjed-e az egész emberiségre, avagy csupán a Jézus megváltói mivoltát elismerők körére korlátozódik, illetve hogy szükségesek-e cselekedetek, vagy elegendő önmagában a hit. Azonban a közös vonás minden tekintetben ez: Jézus Krisztus által elérkezik a megváltás. Külön kérdéseket vet fel azonban, hogy mi történik a megváltás után, és mi történt előtte. A keresztény hagyomány szerint a régi időknek igazai és szentjei a pokol tornácán várakoztak mindaddig, amíg Jézus áldozata megnyitotta a Mennyszag kapuját. Mi történt azonban azután? Hogyan léteznek tovább a Mennybe jutottak lelkei, illetve hogy az üdvösség ténylegesen a végső állomás-e, avagy léteznek még magasabb létállapotok?

Az Iszlám kozmológiája érdekes megoldásokat javasolva közelíti meg a kérdést. Véleményük szerint Allah több tízezernyi világot teremtett, amelyek közül a legsőbb a földi világ. Amikor a hívők haláluk után bőséges lakomákat és szüzlányokat remélnék, az csupán egy néhány fokkal feljebb álló világ anyagiasabb örömeinek élvezetét jelenti, tehát tulajdonképpen az alapértelemben vett üdvösség csupán az első lépés egy magasabb létmód felé. A szúfi misztikában az aszkézis által az embernek lehetősége nyílnak mintegy "nagyobb ugrásokkal" áthaladni ezeken a kezdetlegesebb mennyszági léteken, és az Istennel való mélyebb egyesülés által egyből egy magasabb létszférába jutni, majd pedig fokozatosan haladni előre az Istennel való teljes és tökéletes egyesülés felé, a több tízezernyi spirituális világ bejárásán

keresztül. Akárhogyan is, az egyes tradíciók "receptje" az élet értelmének magyarázatára nagyjából így foglalható össze: létezik egy tiszta, szent, eredeti, szellemi állapot, amelytől az ember valamilyen módon elesett. Jelenleg egy alacsonyabb létállapotban, a bűnök és illúziók világában sínylődik, és valamilyen módon vissza kell jutnia az eredeti létbe. Ezt az eredeti létet úgy érheti el ismét, ha meghaladja az anyagi lét korlátait, kiteljesíti önmagát, és különféle gyakorlatok által elnyeri a megváltást, a vágyott egységet. Hogy ez a megváltás, üdv, szabadulás és öröklét miként érhető el, ott persze számos különbséget fedezhetünk fel a tanításban, ám a lényeg mindenképpen ez: valahogyan el kell érni. Minden vallás misztikus és aszketikus tradíciói valamiképpen hasonlóak egymáshoz, beszéljünk akár a hindu jógik, tibeti lámák, keresztény sztarecek, zsidó tzaddikok, muszlim nazírok és dervisek gyakorlatairól és életmódjáról. Eszerint minden tradíció megfogalmaz egy vágyott, eredeti állapotot, és a jelenlegi állapottal való összehasonlítás révén rámutat egyfajta hiányállapotra és tökéletlenségre, meghatározva ezzel a vágyott célt, amelynek eléréséhez aztán utakat és gyakorlatokat kínál. Tehát ezzel a gondolkörrel egybecsengvén azt lehet állítani, hogy minden tradíció a maga módján a Tradíció betetőződése, azaz egy ősi tudás változatos formákban megnyilvánuló feltárulkozása.

Hamvas Béla állítása szerint azonban a kereszténység merőben több, teljesebb és haladottabb, mint az összes többi tradíció, létezése tehát feleslegessé kell, hogy tegye az összes korábbi hagyományt. Hamvas Béla tehát egyfajta lineáris fejlődésvonalat feltételez, míg a tradicionalisták inkább az egyazon ősi törzsből leágazó számos ágazat párhuzamos növekedését és kiteljesedését. Miért is ez a kivételezettség

Hamvas Bélánál a kereszténységgel kapcsolatban? A mainstream kereszténység vélekedése szerint Jézus személye az egyedüli kulcs és lehetőség a megváltáshoz, éppen ezért nem ismeri el, hogy rajta kívül létezhet szabadulás az emberiség számára. Ez a kitétel persze szükségszerűen maga után vonja azt a követelést, hogy a kereszténység a kizárólagosság igényével léphessen fel. Ez a kijelentésnek mintegy a természetéből fakad. Amennyiben ugyanis megteszem azt a kitétel, hogy az én meggyőződésem kívül más meggyőződés nem vezethet eredményre, az teljes mértékben együtt kell, hogy járjon a többi tradíció létjogosultságának kétségbe vonásával. Amennyiben tehát feltételezzük, hogy Hamvas Béla életének kései szakaszában valóban a mainstream kereszténység híve lett, úgy állásfoglalása jól magyarázható a fenti gondolatmenet kapcsán.

Hamvas Béla műveit olvasván azonban egyértelmű, hogy nála a kereszténység messze és teljes mértékben mást jelent, mint ahogyan mainapság a kereszténységet definiáljuk. Amennyiben nevet kellene adnom ennek a jelenségnek, úgy azt mondanám, hogy valamiféle Krisztus-hordozói gondolatrendszer bontakozik ki Hamvas Béla értelmezéséből. Hamvas Béla korántsem avégett tartja a kereszténységet a hagyomány kiteljesedésének, mert a Jézus által való megváltás kizárólagosságát vallaná, hanem mert nézete szerint a keresztény hagyományban tisztul le és fogalmazódik meg a legpontosabb módon az ősi tanítás. Nem amiatt vonja kétségbe a többi vallási tradíció létének értelmét, mert a keresztény tanításhoz képest hazugságnak, tévelygésnek és valótlanságnak számítanának, hanem mert nézete szerint a kereszténységben kikristályosodott tanítás már meghaladta őket. Nem vonja kétségbe a többi tradíció értékét, hanem azokat inkább egyfajta

kibontakozási láncolat részének tekinti, amelyben a kereszténység már egy következő láncszemet alkot. Egyetlen láncszem sem válik azonban értéktelenebbé attól, hogy egy újabb láncszem kerül a sorba, csupán rendelkezünk már egy olyan láncszemmel, amely tovább visz minket a célunkhoz. Egyetlen lépés sem válik az utunk során feleslegessé attól, hogy újabb és újabb lépésekkel haladjuk meg. Hamvas Béla tehát nem a kereszténység egyedüli és kizárólagos igazságtartalmát tételezi fel, hanem egy összességében magasabb szinten álló megismerési módot lát benne.

A másik fontos kérdés, hogy vajon miben is tér el Hamvas Béla értelmezése a hagyományos keresztény szemlélettől? Én magam azt tapasztaltam, hogy Hamvas Béla kereszténysége korántsem az apostolok, egyházatyák, zsinatok és dogmák kereszténysége, hanem valamiféle olyasfajta lelkiesség, amelyet leginkább Jakob Boehme, Paracelsus, Agrippa és Louis-Claude de Saint-Martin képviseltek, jelesül egy Krisztus-központú gondolkodásmódot, akár a Jézus-központú gondolkodás felett. Ezek a szerzők, Hamvas Bélát is ideszámítva egyáltalán nem elégednek meg azzal, hogy a megváltás ingyenes ajándékát elfogadják, hanem ezen túllépve feltételezik, hogy a megváltás által megvalósuló üdvösség csupán az első állomás a magasabb létállapotok felé. Nem csupán elfogadni, vagy követni szándékozzák Krisztust, hanem saját maguk is meg kívánják valósítani a Belső Krisztust önmaguk szívében. Hamvas Béla számára a kereszténység egyáltalában nem vallás, vagy vélekedérendszer, hanem a megvalósításnak egy tökéletesen világos, ragyogó és egyenes, ámde kimondottan nehéz és hősies belső útja. Elfogadja az ingyen-kegyelem létét, és bőségesen merít is belőle, azonban nála a krisztusi út értelme nem csupán a megváltás, hanem a

megvalósítás. Amennyiben a megvalósítás alkímiai folyamata sikeres, úgy az ember Jézushoz hasonlóan maga is Krisztussá válhat a saját belső univerzuma fölött, így tehát egyre és egyre nagyobb lépésekben haladhat az Istennel való teljes egység felé. Hamvas Béla szemében tehát a kereszténység azért számít a tradíciók meghaladásának, mert a lehető legkonkrétabban, legérthetőbben és legteljesebben kinyilatkoztatott belső utat látja benne.

Ahhoz, hogy meghatározzam a magam álláspontját ebben a kérdésben, a gnosztikus kabbalah lelkiségéhez próbálok visszanyúlni. Úgy értelmezem, hogy véleményem valamiként középútas lehetőséget képvisel a két álláspont között. Úgy gondolkodom, hogy a tradicionális álláspont szempontjából kétségtelenül igaznak bizonyul, hogy minden tradíció egyben a Tradíció betetőződése, így tehát nem követem Hamvas Béla álláspontját abban a tekintetben, hogy a kereszténység megjelenésével az összes többi tradíció léte feleslegessé vált volna. Minden tradíció alkalmas arra, hogy a komoly és elkötelezett gyakorlót a megvalósítás által az üdvösség felé vezesse, mivel ha nem így lenne, akkor bizony megannyi szent tzaddik, nazír, dervis és jógi útja válna tökéletesen értelmetlenné és értéktelenné. Minthogy azonban ezek a személyek voltaképpen egyazon Cél érdekében tesznek spirituális erőfeszítéseket, és jutnak el a megvalósítás magas szintjeire, úgy fanatizmus volna azt feltételezni, hogy Isten ezeket a követőit csupán az általuk választott ösvények különbözősége miatt alacsonyabb sorban kezelné. Másfelől azonban egyértelműen Hamvas Béla véleményéhez vélem közelállónak érezni magamat a tekintetben, hogy a jézusi tanítás eredeti alakjában valóban még inkább kiteljesedni és kristályosodni látszik az a bizonyos Tradíció. Ezen a ponton

sietek azonban megjegyezni, hogy mindezt abban az érvényességi körben tekintem igaznak, ha a kereszténység alatt a Hamvas Béla által értelmezett irányvonalat értjük. A misztikus, alkímiai kereszténységben ugyanis minden kétséget kizáróan egyértelműbb, tisztább és érthetőbb útmutatást kaphatunk a megvalósítás valódi lényegéről, jelesül a Krisztusi Létezőmód kibontakoztatásáról, és az Emberfeletti Ember világra hozataláról. Ez egy tiszta cél, az üdvösséghez vezető tiszta Út, azonban mindehhez nem elégséges az exoterikus kereszténység hívó és követő viszonyulásmódja, hanem valódi megvalósításra szükséges elköteleződni.

A saját látásmódom tehát egyfajta vallási és tradicionális univerzalitás, amely a theurgikus és misztikus megvalósítás mellett tesz hitet. Azt gondolom, hogy önmagában minden egyes valódi tradíció alkalmas arra, hogy az embereket a vágyott cél felé vezesse, azonban ugyanakkor valóban a Krisztusi Útban látom azt, amelyre minden egyes tradíció rámutat. Lényegét tekintve tehát azt mondhatom, hogy gondolatom szerint a kereszténység minden betetőződött tradíció betetőződése. Amennyiben tehát minden tradíció a Tradíció betetőződése, akkor a kereszténység ebben a tekintetben a Betetőződött Tradíció Betetőződése. Akár Nirvánáról, akár szabadulásról, akár megváltásról beszélünk, az feltételez egyfajta spirituális megvalósítást, amelynek csupán első lépései a megtérés és az üdv elnyerése. A gnosztikus kabbalah tanítása szerint létezik egy végtelen forrás, amelyből a Fény különféle állomásokon, univerzumokon és világokon áthaladván érkezik el a mi világunkra, és az emberek lelkébe. A tanítás szerint Isten a Teremtés kezdetét egyre inkább visszavonni kezdte Önmagát a végtelenségből, mintegy azért, hogy "legyen hely a Teremtésnek", tehát hogy Istenen

kívül legyen elegendő szabad tér valami másra. Isten végül olyan mértékben visszavonta önmagát, hogy az Univerzum bölcsője alakot ölthetett, tehát a Végtelen Fényesség belsejében egyre inkább valamiféle üresség, egyfajta ősi anyaméh alakult ki. Ennek a semminek a kialakítása tette lehetővé az Istenség számára azt, hogy legyen Rajta kívül hely a Teremtésnek, amelybe aztán ismételten beáramolva létrehozasson dolgokat.

Isten végeredményben oly mértékben fókuszálta a fényességét, hogy voltaképpen egyfajta sugárnyalábbá válhatott, amely azután ismételten belépett az ürességbe, hogy kinyilvánítsa teremtő erejét. Ez a Fénysugár, Isten látható alakban megnyilvánuló megjelenése a Teremtett Világban nem más, mint a Logos, azaz a Teremtő Szó, még pontosabban a Krisztus. A gnosztikus hagyomány szerint a Krisztus minőségét képviseli nemcsak a Logos, a teremtő Szó, de a Sophia, a Teremtő Bölcsesség is. Mivel azonban minden ezen a világon ezáltal a Teremtő Krisztus által alkotott meg, ezért egyértelmű, hogy mindannyian hordozzuk a lelkünk mélyén ennek a Teremtő Krisztusnak a magját. A Krisztusnak azonban minél inkább láthatóvá szükséges válnia, és a Teremtés teljességén keresztül be kell lépnie az anyagi világba. Jézus, azaz Yeshua volt az, akiben tökéletesen megnyilvánulhatott ez a Krisztusi létmód, előtte azonban kisebb-nagyobb mértékben már mások is képesek bizonyultak megnyilvánítani valamicskét ebből a létből. Énoch, Illés, Elizeus, Beavató János, Mária és József, illetve tovább léphetünk még Zoroaszter, Buddha és más szentek irányában is. Ugyanígy elmondható, hogy ez a Krisztusi létezés mód mindannyiunk előtt nyitva áll, és ebben rejlik a kereszténység valódi üzenete. A Jézusi megváltás lehetőség, amelynek megtörténte hatalmas mértékű lelki-spirituális kibontakozásra adhat lehetőséget az

emberek számára, ennek elérése azonban egyáltalán nem lehet egyenlő passzív elfogadással. Az üdvösség ugyanis csupán az első lépés, így azok, akik a vallásosságot pusztán a Mennysország kedvéért, vagy a Pokoltól való félelem miatt gyakorolják, még messze nem érték el a valódi Célt az üdvösséggel.

A létezés Célja ezen a világon, hogy az ember megszerezze az üdvét, azaz kívül-belül egy magasabb létezmódra lépjen, ez azonban nem lehetséges komoly lelki munka nélkül. Én magam azon a véleményen és állásponton vagyok, hogy az üdvösség megszerzése annak ellenére, hogy ingyenesen felajánlott lehetőség, elsősorban komoly és elkötelezett önmegvalósítás eredményeként valósulhat meg. Ennek az önmegvalósításnak persze feltétele a Felső Világok felől szüntelenül áramló Krisztusi Fény, azonban az emberi erőfeszítés nem kerülhető meg. A gnosztikus kabbalah szerint az Isteni Kegyelem nélkül az ember valóban végtelenségekig kóborolna a létben, ahogyan azt a hindu tradíció sejteti, azonban amennyiben képessé válik megnyílni efelé a kegyelem felé, úgy az út jelentősen megrövidülhet. Fontos azonban a szó: megrövidülhet. Megrövidülhet, de nem válik szükségtelenné, vagy feleslegessé. Ezért sem érzem magamhoz közelállónak azokat a keresztény nézeteket, amelyek a megváltást egyes egyedül a passzív befogadáshoz és a hithez kötik. Véleményem szerint a Krisztusi Út valóban az egyik legpontosabban meghatározott út, azonban korántsem az egyedüli út az üdvösség felé. Ami valóban fontos kérdés, hogy mi magunk mennyi erőfeszítést vagyunk hajlandóak megtenni ezen az úton. Hiába hosszadalmasabb, homályosabb és kilátástalanabbnak tűnő egy hindu, vagy buddhista lelki út, egy fáradhatatlan és rendületlen, szorgalmas hindu, vagy buddhista

gyakorló sokkalta előbbre juthat az üdvösség elérésében, mint egy kevésbé buzgó, és csupán felületesen gyakorló keresztény. Ez persze szemben áll a mainstream kereszténység felfogásával, azonban én magam sem tartom magamat a mainstream kereszténységhez tartozónak.

Én magam Gnózikereső vagyok, misztikus életutat járok. Természetes, hogy léteznek hozzám közelebb álló utak és irányzatok, azonban fenntartom a szabadságomat arra, hogy ne köteleződjek el egyik mellett sem. Sokféle embert ismerek, megannyi irányzat berkeit bejárni alkalmam nyílt, mégis úgy tapasztaltam, hogy a különféle vallások komoly megvalósításra törekvő személyiségei voltaképpen több dologban hasonlítottak egymásra, mint ami a különbözőségeiket illette. Ez utóbbiak csupán felületi tényezőknek mutatkoztak csak, sok esetben pedig teljesen el is halványultak a belső lelkeséghez képest. Szerelmesem és Lelkitársam, keresztény tanítóim, alkimista mestereim, a szúfi murshid, valamint a világmegváltó tervén munkálkodó filozófus barátom voltaképpen egyazon nyelvet beszélnek: mégpedig azt a bizonyos "egyetemes nyelvet". Mindannyian másfajta módon közelítenek az Istenséghez, már ha közelítenek hozzá egyáltalán, azonban én magam mindegyiküknek szemében ugyanazt a rejtélyes csillogást látom, amelyet olykor a saját tekintetemben is tetten érni vélek, ilyenkor pedig úgy érezhetem, hogy a helyes Ösvényen haladok.

A misztika célja és értéke...

A misztikus lét elsődleges célja, értelme és értéke a Mindenséggel, a Végtelenséggel, a Határtalansággal, a Megszentelttel, a Tapasztalaton Túlival való személyes, közvetlen és bensőséges kapcsolat keresése, kialakítása, megélése, fenntartása és elmélyítése. A misztika nem holmi homályos, megfoghatatlan, és a kiválasztott kevesek számára fenntartott előjog, hanem egy mindenki előtt egyenlő mértékben nyitva álló lehetőség. Misztikus létélményre törekedni egyáltalán nem azt jelenti, hogy az ember mindenféle rejtélyes, hátborzongató, érthetetlen, és a végletekig megbonyolított praktikák által próbálná meg, mintegy "kizsarolni" az Istenség figyelmét, hanem az imádság, meditáció, és a megszentelt szertartások által figyelmét és tudatosságát folyamatosan a Múlhatatlan Dolgok felé irányítja. "Közeledjete az Istenhez, és majd Ő is közeledni fog hozzátok", ezt olvashatjuk az Írások lapjain, és ez a gondolat válhat a misztikus életének legfontosabb vezérelvévé. Amennyiben ugyanis gondolatainkat és figyelmünket folyamatosan a nagybetűs Valóság felé irányítjuk, a káprázat leplei lassacskán lehullani látszanak, életünket pedig újfajta élmények ragadják magukkal. Az ember hirtelenjében rádöbbenni látszik arra, hogy csodálatos és varázslatos áldásokat tartogat számára a Mindenség, a Mennyei Dolgok megismerésével pedig olyan Világ nyílik meg előtte, ahol mindig szívesen látott személyként tartanak számot rá.

Ebben a Világban nem létezik sem kirekesztés, sem pedig az elit számára fenntartott, különleges bánásmód, hanem a teljes és tökéletes egyenlőség, egység és összetartás. Olyan különleges, megszentelt Tér ez, ahol nem (rab)szolgaként, vagy

másodrendű állampolgárként, és nem is vendégként tekintenek rá, hanem a valódi öröm, szeretet és elfogadás ajándékaival veszik őt körül. Misztikusnak lenni nem vallás, nem dogma, de nem is hitrendszer, vagy életfilozófia kérdése, hanem eleven, életteli és dinamikus megtapasztalása a Láthatatlannak és Felfoghatatlannak.

A Teremtetlen Fény Ünnepeét éljük...

Valahányszor csak elérkezni látszanak ezek a napok, a lélekben mindahány alkalommal megmoccanni tűnik Valami. Mintha a Mennyországot előlünk elfüggönyöző kárpitok és fátylak mostanság nem bizonyulnának annyira áthatolhatatlannak, és mintegy a Misztikus Szélben megmeglobbennév kívánnák megajándékozni az arra figyelmeseket egy elmélyültebb és teljesebb tapasztalatnak csodájával. Bármennyire is idegenkedéssel és visszahúzódással töltenek el azok a módozatok, ahogyan a világ és a társadalom az Ünnepe megüli, mégis megragadja lelkemnek belső tekintetét az a fajta rejtélyes és megmagyarázhatatlan vonzódás, amely még a legridegebb, legsötétebb és legérzékletlenebb lényeket is láthatatlan módon irányítja a Fényesség felé. Mint ahogyan Máni Próféta oly találóan megfogalmazza, a fák mindenkor a fény felé törnek, azaz minden élő és lélekkel bíró szervezet legbensőbb lényegében elrejtetten ott lakozik a vonzódás és törekvés valami magasabb, megfoghatatlanabb, hatalmasabb és fenségesebb, végtelen dolognak a megtapasztalása iránt. Még azok is, akik látható módon semminemű lelkeséget nem hordoznak magukban, még azok is, akikbe látszólag semminemű értelem, együttérzés és szeretet nem szorult, még azok is, akik voltaképpen emberinek sem igazán nevezhető életveremben sínylődnék, még öbelölük sem lehet kiirtani teljes mértékben azon vágyódást, amely Minden Létező Végső Forrása és Célja felé irányul. Bármennyire is meghatározza ilyenkor ténykedéseinknek fókuszát a Harácsony kultusza, bármennyire is bőségesen kívánunk áldozni a féktelen zabálás, költekezés, habzsolás és dőzsölés oltárán, csupán egy pillanat erejéig próbáljunk megtorpanni, és mélyebben a saját

lelkünkbe nézván kíséreljük meg felfedezni és köszönteni a Bennlakozó Fényt, a bennünk élő Krisztust. Nem szükséges a jászolban keresni, hacsak nem a saját szívünk és lelkünk jászoláról van szó, ugyanis sohasem fogjuk megtalálni másutt, különösen nem kívül. Az apokrif Írások egyike arra figyelmeztet ugyanis bennünket, hogy ne higgyünk azoknak a hangoknak, akik a Messiást valamiféle külső tényező képében akarják megmutatni nekünk, a Messiás ugyanis mindannyiunk saját lelkének és szívének leglényegében Él és vár. Vár arra, hogy felismerjük Őt a magunk betlehemi barlangjának teljességében. Lejátszódhat ugyanis akárhányszor a karácsonyi rege, angyalokkal, pásztorokkal, mágusokkal, apróbb és nagyobbacska állatokkal, Szent Családdal és Kisdeddel, mindez oly kevésnek bizonyulna, ha nem történne meg ugyanez a Csoda napról napra bennünk, mindannyiunkban.

Mind a Születés, mind az Alámerítkezés, mind a Színeváltozás, mind a Kínhalál, mind pedig a Feltámadás és Felemelkedés voltaképpen az "itt és most" örök valóságában játszódik, egyfajta belső történés, szívbéli dráma formájában. Mi magunk lennénk a pásztorok, mágusok, Szent Család és a Kisded is, azonban könnyedén válhatunk ugyanakkor Heródeissé, vagy akár a lelketlen parancsokat vakon és hidegen végrehajtó bérencekké is. Csupán rajtunk áll, hogy végeredményben melyik szerepet vállaljuk magunkra a bennünk játszódó betlehemi drámában. A Karácsony a Kerecsen ünnepe is egyben. A madaré, amely képes elhozni számunkra a Teremtetlen Fényt, hogy annak magvát szívünkben elültetvén mi magunk is aprócska Napokká és Csillagokká válhassunk, fényesen világítva önmagunk és mások számára. Ne feledjünk el tehát, akár csak egy röpke pillanat erejéig Igazi Karácsonyt csempészni a Harácsonyba,

legalább egy aprócska gesztussal köszönnén a bennünk szüntelenül születő Isteni Fényjelenlétet, amely magának a Messiásnak Bennlakozó Fénye.

Szentséges Szerelem, avagy az átnemesített érzékiesség és megszentelt szenvedély misztikájáról...

A jelenlegi gondolatok megfogalmazását megelőző néhány órában vetődött fel bennem annak felismerése, hogy voltaképpen még sohasem vettem a bátorságot arra, hogy a Szerelemről írjak. Elmélődtem már mindenfajta spiritualitásról, ideértve a különféle emberi kapcsolatokban megnyilvánuló lelkiességet, azonban mindeddig még sohasem mertem olyan területre tévedni, ahol is a Szerelem misztikájának szabadon megélt lényegiségét megfogalmazzam, megkísérelvén kimunkálni a magam saját Szerelem-értelmezését. Tevékenykedésem a spiritualitásnak ezen a területén mindeddig csupán egyetlen, idegen nyelvű írásmű magyarrá ültetésére korlátozódott, amelyről még a lehető legnagyobb fokú jó szándékkal sem állíthatom, hogy számot tarthatott volna valamiféle érdeklődésre. A mai reggelen azonban azzal a gondolattal és szándékkal a szívemben ébredtem, hogy megkísérlem megtörni a csendet, amely mindeddig ezt az irányt övezte, és kísérletet tenni gondolataimnak összefoglalására.

Életemnek során egyáltalán nem csekélyke mértékben foglalkoztatott az úgynevezett testiség, vagy ahogyan talán valamelyest szárazabban és szakszerűbben megfogalmazhatnám, az alapvető szükségletek kielégítésének a szexualitáshoz kapcsolódó szegmense. A létnek ezt a fajta aspektusát illetően meglehetősen hamar öntudatra ébredtem, azonban ezt az időszakot még egyfajta gyermeki ártatlanság, illetve az emberi test működésére való őszinte rácsodálkozás

jellemezte. A pszichoanalitikus iskola legfőbb elméletalkotója, Sigmund Freud sajátos szerepet szánt a szexualitásnak a saját fejlődélméletében, olyannyira, hogy az emberi fejlődés ösztönzésében részt vállaló elsődleges erők egyikének tekintette. Freud szerint az örömei kifejeződése kezdetben a gyermek száj körüli területeire (orális szakasz) korlátozódik, azaz főként a táplálkozáshoz kapcsolódik. A későbbi években egyre inkább az ürítés okozta megkönnyebbülésre helyeződik a hangsúly, főként abban az időszakban, amelynek során a szobatisztaságra szoktatás történik. Ez az úgynevezett anális szakasz, amikor a gyermek a megtartás-elengedés aktusait gyakorolja. Amennyiben ebben az időszakban kialakul nála, hogy a saját akarátának megnyilvánítása végett ellenállást tanúsít az elengedésben, Freud szerint fennáll a veszélye, hogy felnőttkorára fukar, kuporgató, kapzsi, irigy és zsupori emberré válik. A másik végletet a féktelen elengedés jellemzi, ráadásul éppen a lehető legalkalmatlanabb időpontokban és helyszíneken. Freud állítja, hogy az ilyen kisgyermeknek később nagyobb esélye mutatkozik arra, hogy impulzív és pszichózisban szenvedő, az érzelmeik kontrollálására bajosan képes felnőttekké váljanak. Az ezt követő fallikus szakaszban éli meg a gyermek először a primitív szexualitással kapcsolatos élményeket, amelyekkel együtt az úgynevezett Ödipusz, illetőleg lányoknál az Elektra-konfliktus lejátszódik. Ezeknek során a gyermek az ellenkező nemű szülő iránt táplál rajongást, párhuzamosan pedig ellenséges viszonyulásmódot alakít ki a vele azonos nemű szülővel, vetélytársként kezelvén őt az ellenkező nemű szülő kegyeiért folytatott versenyben. Itt tapasztalja meg először a szexualitás kezdetleges formáit, azonban az ezt követő években a szexuális drive mintha eltűnni látszana. A latencia szakasz a kisiskoláskorra tehető, és egészen a serdülőkor kezdetéig tart. Ilyenkor a gyermekek rendszerint

kevés érdeklődést tanúsítanak a szexualitás iránt, érdeklődésük leginkább a kortársakkal való kapcsolat kialakítására, a tanulásra és az ismeretek szerzésére irányul.

A saját esetemet illetően azonban azt tapasztaltam, hogy ez a fentebb bemutatott latencia-időszak meglehetősen rövidre szabottan mutatkozott meg az életemben, és a különféle testi folyamatokra irányuló figyelmemet a kisiskolás időszakban sem veszítettem el igazán. Amennyiben azonban magamra, mint szexuális lényre tekintettem, különleges módon szinte sohasem fogott el a gondolata annak, hogy barátnóm, vagy feleségem legyen, aztán pedig családot alapítsak. Néhanapján persze gondolati szinten eljátszottam a lehetőséggel, komolyabb mértékű érdeklődésre azonban nem tartott esetemben számot a párválasztás és a családalapítás. Visszagondolván azt mondhatom, hogy lényegében egyetlen olyan, nagyjából kéthetes periódus volt jelen az életemben, amikor a családos lét lehetőségét komolyabban fontolóra vettem, azonban mostanra egészen bizonyossá váltam a tekintetben, hogy mindezt inkább külső nyomásra, semmint valós meggyőződésektől motiváltan tettem. Akkoriban vált ugyanis nyilvánvalóvá számomra, hogy a mainstream keresztény egyházak kötelékeiben képtelennek mutatkozom elérni az álmaim megvalósulását, azaz a papszentelés ajándékát, azonban ennek felismerését követően még néhány hónapig erőteljesen törekedtem arra, hogy az egyház kötelékében, legalább mint "világi hívó" megmaradjak. Ekkoriban kerültem első ízben kapcsolatba az úgynevezett "csak kétfajta útirány létezik" elméletével, amelyet (a Végtelenségnek hála érte) már a hagyományos keresztény egyházakban is csak igazán kevesen gondolnak komolyan. Amikor ugyanis egyértelművé vált, hogy nem juthatok el a

papszentelésig, az egyház tanítása lényegében egyetlen másik alternatívát ajánlott fel, jelesül a megnősülés és a családalapítás hivatását. Minthogy ekkoriban még rendkívül fontosnak tartottam, hogy az egyházi vallásosság keretein belül maradván éljem életemet, nagyjából két hét erejéig hajlandónak mutatkoztam elgondolkodni a kérdésen, azonban ez a két hét lényegét tekintve tökéletesen elegendőnek bizonyult számomra, hogy végérvényesen elhagyjam a gondolatot, ezúttal azonban az egyházi vallásossággal együtt.

Néhány hónappal később, kiábrándulván a hagyományos egyházak nehézkes és kötött, bebetonozódott, életidegen és szörszálhasogató struktúráiból, végeredményben a saját szakállamra remete-fogadalmat tettem és a modern, nagyvárosi kívülálló útját választottam. Vallásgyakorlatom voltaképpen egyfajta szerzetesi életmódra és napirendre állott rá, a cölibátust pedig ekkoriban rendkívül komolyan gondoltam. Nagyjából másfél évvel a remeteség életideálja mellett való elköteleződésemet követően kopogtatott be életembe a liberális katolikus tradíció keretein belül lehetőségessé vált papszentelés, valamint a remetefogadalmam hivatalossá tétele, újabb megerősítést nyerve ezzel a cölibátusban megvalósított életideál irányában. Ezt követően aztán az orthodox, majd pedig a gnosztikus irányultságú választott püspökség jelentette hivatás még tovább erősítette azon meggyőződésemet, hogy számomra a magányos, szerzetesekre jellemző életmód jutott osztályrészül.

Amikor azonban a független keresztény és gnosztikus kisegyházakkal kapcsolatos mindenfajta próbálkozásom sorozatosan kudarcot vallott, mintegy párhuzamos módon

valami menthetetlenül elindult, és végérvényesen megváltozott a lelkemben. Ahogyan egyre inkább eltávolodtam a hagyományos, dogmatikus és szabályozott utaktól, érdeklődésem pedig a független Gnózikeresés és misztika felé fordult, egyre inkább feloldódni kezdtek bennem a testiséggel kapcsolatos gátlások. A cölibátus megtartása egyre és egyre nehezebbé vált, gyakorta előfordult az elbukás és a visszaesés élménye, mondhatni pokoli lelkiismereti kínokat okozván ezzel nekem. A Gnózikeresés során azonban egyre inkább eljutottam egyfajta sajátságos önfogadás állapotára, amikor is már nem okozott számomra büntudatot a saját természetem tudatosítása és megélése. Érdekes módon azonban ennek az önfogadásnak az aktusa után a cölibátus megtartása voltaképpen újra könnyebbé vált, megítélésem szerint elsősorban annak köszönhetően, hogy már nem kapcsolódtak oly hatalmas mértékű félelmek, csalódások és kudarcok a visszaesésekhez. Néhány hónappal ezen időszakot követően azonban megtörtént velem életemnek legnagyobb Csodája, mégpedig hogy menthetetlenül és végérvényesen Szerelembe estem. Utólag visszagondolván ez számított az első alkalomnak életem során, elvégre annak ellenére, hogy korábban nem egyetlen alkalommal éreztem már úgy, hogy megtalált a szerelem, összehasonlítván azonban ezeket az eseteket azzal a bizonyos "Nagybetűssel", voltaképpen arra döbbsentem rá, hogy azok a "szerelmek" csupán egyfajta rajongásnak voltak betudhatóak részemről, szerelemnek csakis és kizárólag a dolog plátói vonatkozásában lennének csupán nevezhetőek. Ez a Valódi Szerelem azonban teljes és átfogó módon megvalósuló átfórmálódáshoz vezetett, amely nemcsak a mindennapjaimat, de a spirituális életemnek irányultságát és átfordította, ezúttal egy sokkalta élhetőbb, boldogabb és teljesebb megvalósulás irányában.

A vallásos életben sajnos meglehetősen groteszk és számomra rendkívül taszító gyakorlatát láttam a szexualitáshoz, és az úgynevezett testiséghez való viszonyulásnak. Éveken keresztül gyötört a büntudat, hogy gyakorló keresztényként nem tudok hinni annak, ahogyan az egyház a szexualitás kérdését kezeli, a házassági etikától pedig kifejezetten viszolyogtam. Tartottam attól, hogy leendő papként hogyan fogom a gyermekeket, fiatalokat és felnőtteket szexuális etikára tanítani, amikor én magam viszolygok az egész gyakorlattól. A hagyományos felfogás számomra megfosztotta a szexualitást attól a gyermeki, őszinte és biztonságos, bensőséges lényegiségétől, amely tizenéves koromban oly sok örömet okozott nekem, tiltásaival és tabusításaival valamiféle veszedelmes és sötét, csakis és kizárólag a legvégső helyzetekben használandó eszközzé változtatva azt. Számtalan olyan írásművet és értekezést olvastam végig akkoriban, hogy a hivatalos álláspontot valamilyen módon a magamévá tegyem, és magamat ennek igazságáról meggyőzzem, azonban paradox módon ennek éppen az ellenkezője történt meg velem, jelesül hogy egyre inkább taszítani látszott a szexualitással kapcsolatos egyházi felfogás. Úgy éreztem, hogy a világon elérhető legnagyobb ajándék számomra az, hogy létezik a cölibátus és a remeteélet gyakorlata, így lényegében biztosított számomra az "ürügy" arra, hogy ne kelljen részt vennem ezekben a számomra borzalmasnak tűnő gyakorlatokban. Úgy éreztem ugyanis, hogy a serdülők számára az önmegtartóztatás fontosságát hangsúlyozó szerzők mintha sohasem élték volna át azokat az érzéseket és késztetéseket, amelyeknek elnyomására a kamaszokat biztatták, a szexualitás és a gyermeknemzés közé egyenlőségjelet rajzoló személyek pedig abszolút hiteltelenné váltak akkor, amikor a szexualitás szentségéről kezdtek el

rajongva beszélni. Könyvekben hosszú oldalakon keresztül állították, hogy a szexualitás az Istenség legnagyobb, legszentebb és legszebb ajándéka az emberiség számára, aztán pedig végül hideg gyakorlatiassággal kifejtették, hogy csakis házasság után, csakis gyermeknemzés céljából végezhető, méghozzá csakis és kizárólag a megfelelő módokon, helyzetekben és időszakokban. Tudom, hogy nagyon sokan a gyakorló keresztények közül arról számolnak be, hogy megtalálták önmaguk boldogságát és kiteljesedését ezen a rendszeren belül, mindez azonban számomra semmit sem változtat azon a tényen, hogy bennem csupán viszolygást és ellenérzéseket keltett a mainstream kereszténység szexuális etikája.

A Gnózikeresés során aztán egy rövidke időszak erejéig a kathar lelkiesség ragadott magával. Ekkoriban ugyanis még fontosnak mutatkozott számomra, hogy legalább valamilyen úton-módon kereszténynek nevezem magamat, így igyekeztem alternatív utakat találni ezen a területen. Végző soron kezembe akadt két hosszú tanulmány, amelyek a kathar közösséget voltaképpen a kereszténység egy formájaként mutatták be, részletesen is szólva hitükről, életmódjukról és gyakorlataikról. Bár későbbi kutakodásaim során végül nyilvánvalóvá vált számomra, hogy a kathar tradíció voltaképpen teljesen önálló lelkiességi irányzatot képvisel, és nem pedig a kereszténység egyik fajtája, azonban akkortájt rengeteget segített, hogy a katharságot egyfajta alternatív kereszténységként foghattam fel. A kathar közösség ugyanis, hasonlóan a kereszténységhez, igazán szerteágazó és egzakt tanításokat fogalmazott meg a szerelem és szexualitás kérdéskörében, azonban mindezt számomra sokkalta élhetőbb és megélhetőbb formában tette. A kathar tradíciót jellemzi

ugyanis egyfajta formája a dualitásnak, amelynek értelmében a földi lét alapvetően szenvedés, amelyből valamilyen módon ki kell törni, a létezéssel járó terheket pedig minimalizálni szükséges. Mindez felületesen szemlélvén hasonlóan mutatkozik a korabeli kereszténység aszketikus felfogásához, azonban a katharok esetében ez sokkalta egészségesebb módon nyilvánult meg. Összehasonlítva ugyanis a katolikus gyakorlattal, amely a testi vágyak elnyomására, legyőzésre, elfojtására és tagadására irányult, a katharokat ezzel szemben egyfajta tényleges felülemelkedettség és szemlélődő attitűd jellemezte. Voltaképpen a buddhizmus és a sztoikus filozófia gondolkodási tendenciái rajzolódnak ki a katharok nézetrendszerében, bármennyire is idegenkedek alapvetően ezeknek a fajta párhuzamoknak a meghatározásától két, egymástól voltaképpen rendkívül távol eső világszemléleti rendszer között. A kortársaik beszámolóí szerint mértékletes, becsületes, emberszerető és derűs népek voltak, semminemű jelét nem mutatták az anyagi világgal kapcsolatos gyűlöletnek és idegenkedésnek.

A katharok szexuális etikájában voltaképpen egyetlen kitétel és tabusítás rajzolódott ki, ez pedig a fogantatásra és a gyermekek világra hozatalára vonatkozott. Bár a már megfogant magzat elhajtását ők maguk is életellenes véteknek tekintették, a gyermeknemzéssel kapcsolatban általánosságban egyetértettek abban, hogy az alapvetően sivár, gonosz és szenvedéssel teli világra kegyetlenség volna gyermeket hozni. A katharok tartózkodtak a húsételek fogyasztásától, valamint mindennemű élőlény elpusztítását véteknek tekintették, így a megfogant élet védelme érdekében is komoly erőfeszítéseket tettek. Mégis úgy tartották azonban, hogy az emberi élet számára a lehető legjobb és legüdvösebb, ha eleve meg sem

fogan, így tehát a keresztény gyakorlattal tökéletesen szembemenvén csupán annyit írtak elő a gyakorlók számára, hogy a szexuális aktus során tartózkodjanak a nemzéstől. Az önmaguknak való örömszerzés, illetve a fogantatás lehetőségét kizáró szexuális magatartásformák azonban egyáltalán nem minősültek tiltott dolgoknak a katharok körében, sőt mi több, egyenesen a megszenteltség és felemelkedettség aktusának tekintették őket. Elegendő csupán felületes mértékű bepillantást tenni a korabeli francia trubadúrlíra és szerelmi költészet világába, tökéletesen kirajzolódik annak a képe, hogy amennyiben a szerelmet és a szexualitást kiemelik az utódnemzésre és szaporodásra felszólító konvenciók fogságából, máris a világ legcsodálatosabb és legvarázslatosabb élményévé válhatnak. Szemben ugyanis a hagyományos keresztény nézetrendszerrel, amely a szexuális aktust csakis és kizárólag a gyermeknemzés és családalapítás szándékával átítatottan tartja elfogadhatónak, a katharok számára éppen a fogantatás elkerülése képezte az egyedüli előírást a szerelem megélésének terén.

Lelkiségem tehát átítatódottá vált a kathar szellemisség igazán mélységes és gazdag tradíciója által, így újabb jelentős lépést tehettem a korábbi kötöttségek, félelmek, szorongások és tiltások fogságából való kitörés felé. Mentőövet jelentett számomra továbbá az indiai tantrával és a taoista alkímiával való megismerkedésem, amely szintén erre az időszakra volt tehető. Ezekben az irányzatokban a szexualitásnak egy egészen fennkölt, mondhatni szellemi szintje rajzolódott ki, még annak ellenére is, hogy az ezotéria világában egyetlen más irányzatot sem övezett még annyi torzítás, félremagyarázás, kiforgatás és visszaélés, mint a különféle tantrikus tradíciókat. Én azonban áldásos módon választottam ki éppen azokat az írásműveket és

forrásokat, amelyek a tradíció lényegi, és lehető legtisztább elemeit karolták fel és fejtették ki. Egyre inkább tehát kibontakozni látszott előttem a testiség, a szerelem és a szexualitás valódi lényege, jelesül a megszenteltség, emelkedettség és a Szeretet megélésének és elmélyítésének legcsodálatosabb világa.

Hogyan is fogalmazhatnánk meg a nagybetűs Szerelemnek misztikus szempontból történő értelmezését? A kémiai menyegző, a Menyegzői Kamra, illetőleg a misztikus egyesülés olyan fogalmak, amelyeket mind az alkímia és a kabbalah, mind pedig a mágia jól ismer. Amennyiben végigkövetjük a különféle mítoszok szimbolikáját, egészen pontosan kirajzolódik előttünk annak a valósága, hogy a Szerelem és annak testi-lelki-szellemi megélése egyáltalán nem valamiféle elkerülendő és kizárandó tapasztalás, hanem a lehető legnemesebb, legcsodálatosabb és legfelemelőbb élménye az életnek. A gnosztikus értelmezések szerint az Eredeti Ember alapvetően androgyn, azaz egyszerre hordozza magában a férfiúi és női minőségeket. A szétválás és a szeparáció, ezzel együtt pedig a férfiak fölényének és a patriarchális társadalmi rendnek kialakulása voltaképpen már egyfajta megromlott állapotnak számít, amelyben az Egyből kettő, az Egységből pedig megosztottság keletkezik. Az egyes szerzők között alapvető egyet nem értés uralkodik a tekintetben, hogy vajon ez a hajdanvolt egységes állapot még helyreállítható-e, avagy pedig a kiengesztelődés és megszabadulás már egy újfajta állapotnak az elnyerését jelenti. Hamvas Béla szerint az Ádám által jelképezett eredeti egység már végérvényesen megbomlott, mint ahogyan hasonlóképpen fogalmaz a kabbalisztikus tradíció Adam Kadmon Sefiráinak összetörése kapcsán. Az új egység már egy eleve más minőség,

jelesül a Krisztusi Identitás és Létállapot elérése által valósulhat csupán meg.

Amikor azonban a férfiúi és női minőségek egy személyben összekapcsolódnak, véleményem szerint akkor válik képessé valódi, transzcendens és megszentelt Szerelem megélésére. Tudom, hogy meglehetősen életidegennek hathat ez a kijelentés, elvégre a hagyományos párkapcsolati modellek eleve feltételeznek egy lehetőleg minél inkább maszkulin vonásokkal rendelkező férfit, illetőleg egy olyan nőt, aki a feminin jegyeket és vonásokat minél inkább megtestesíti. Ezekből az összeállításokból fejlődnek ki a hagyományos párkapcsolatok, feltételezve egyfajta minőségi különbséget férfi és nő között. A probléma azonban véleményem szerint abban keresendő, hogy a kimunkált és kiegyensúlyozott, gördülékenyen működő kapcsolatok akkor és csakis akkor működhetnek jól, ha esetükben valódi mellérendelődés valósul meg. Amikor azonban két különböző világ kapcsolódik össze, a legtöbb esetben kialakul közöttük egy meglehetősen instabil helyzet, amelyet aztán egy alá-fölérendelődő viszonyrendszer próbál meg stabilizálni. Korábban már volt alkalmam erről írni a kisközösségek kapcsán, azonban úgy látom, hogy a szerelmi kapcsolatokban is valójában tetten érhetőek ezek a tendenciák. Két olyan ember ugyanis, akik valójában nem egységesek és teljesek, nem képesek egymással transzcendens módon kapcsolatba lépni, illetőleg azt a kapcsolatot hosszú távon megtartani, megerősíteni és működtetni. Amíg mindkét fél a maga tudattalan félelmeinek, komplexusainak és konfliktusainak hálójában létezik, azaz a személyiség valódi egysége nem valósul meg, addig mindennemű kapcsolatában zavart szenvedni látszik az egyén.

Hangsúlyoznom kell, hogy mindezzel nem a mainapság divatos "gender" teóriákat kívánom erősíteni, vagy éppen megvétőzni, illetőleg minden szempontból elhatárolódom valamennyi feminista áramlattól. Mindaz, amelyről a transzcendens szerelem kapcsán szót ejtek, voltaképpen egy teljes mértékben misztikus és spirituális szempontú értelmezési kísérlet részét képezi. Azt állítom tehát, hogy a transzcendens és szentséges Szerelem megtapasztalása és megélése csakis és kizárólag olyan személyek esetében lehetséges, akik legalább többé-kevésbé előrehaladtak a kétfajta minőség egységesítésében. Csakis és kizárólag két teljes ember képes egymással megszentelt kapcsolatba lépni, amennyiben ugyanis az eredeti egyensúlyi helyzet zavart szenved, addig a felek csupán egymás kiegészítéseinek, esetleg pótlékainak látják a másikat. A férfi a nőben keresi mindazokat a minőségeket és vonásokat, amelyek belőle hiányoznak, a nő pedig a férfival kapcsolatban próbálja megélni ugyanezt. Amennyiben megkérünk egy hagyományosan gondolkodó férfit az ideális partner természetéről, a férfiak általában a nő gondoskodásra és gyermeknevelésre irányuló minőségeit veszik alapul. A nővel kapcsolatban ugyanez a férfi erőforrás-előállító képességére, illetve a védelem és a támogatás biztosítására irányul, kiegészítve persze a megfelelő genetikai "tenyészmag" biztosításának képességével. A probléma azonban ott keresendő, hogy ezek a szempontok alapvetően egoisztikus célokat szolgálnak, jelesül önmagunk érdekeinek és szükségleteinek biztosítását, valamint a szaporodást.

Én azt tapasztaltam, hogy igazán működő, harmonikus (pár)kapcsolat csakis és kizárólag teljes emberek között valósulhat meg. Amennyiben például egy férfi élete során eljutott már addig a pontig, hogy képessé válhatott önmaga női

minőségeinek megélésére és integrálására, máris nem tekint úgy a nőre, mint valamiféle szükségletek kielégítésére hivatott masinériára, és ugyanez áll a nőkre is. Abban az esetben, amikor egy nő bizonyos fokban sikeresen integrálta magában lelkének férfiúi természetét is, rögvest más szemmel képes tekinteni a férfira, egészen másfajta minőségekre helyezvén a hangsúlyt. Már nem szorulnak rá a felek, hogy egymás kiegészítéseit és pótlékait keressék a másikban, ezzel együtt pedig egyáltalán nem azzal a céllal lépnek bele a kapcsolatba, hogy a másiktól konkrét és jól meghatározható dolgokat akarnak kapni. Csakis és kizárólag két egységes és teljes ember között bontakozhat ki valódi megszentelt, transzcendens Szerelem. Amíg a férfi tisztán férfi, a nő pedig tisztán nő, addig az eredeti egységről egyáltalán nem beszélhetünk, következtetésképpen pedig elmondhatjuk, hogy ezekben az esetekben mindig valamiféle egyensúlytalanság és hiány állapota áll fenn. Amikor azonban egy személyiségen belül hiányállapotot tapasztalunk, akkor a személyiség annak a hiáynak a betöltését valahol önmagán kívül fogja keresni, és olyan kapcsolatokat választ, amelyek biztosíthatják számára ezeket a hiány betöltésére alkalmas tényezőket. Egyedül akkor, és csakis akkor képzelhető el valódi Szerelem, mint ahogyan valódi Barátság is, amikor két, többé-kevésbé kiegyensúlyozottá vált és teljes személy lép kapcsolatba egymással.

Nem véletlenül állítja párhuzamba az alkimista hagyomány a megszentelt Szerelmet a király és a királynő képével. Amennyiben egy párkapcsolat megélése során valamelyik fél nem királya, vagy nem királynője a maga saját univerzumának, akkor egyáltalában nem lehet elvárni tőle, hogy a másik felet annak tekintse a saját világa fölött. Egy

szegényember, vagy rablólovag a másik félben is szegényasszonyt, vagy egy másik rablólovagot vélhet csupán felfedezni, egyedül ugyanis a király képes csak felfedezni a királynőt, mint ahogyan csakis és kizárólag egy királynő fedezheti fel a másikban a királyt. Mindennemű egyéb próbálkozás eleve kudarcra van ítélve. A transzcendens Szerelem átlényegítő ereje csupán valódi Urak és Úrnők kapcsolatában nyilvánulhat meg a maga teljességében.

Amikor ez a fajta egység az egyes emberen belül megvalósul, akkor törekedhet csupán önzetlen, kiegyensúlyozott és felemelkedett szerelmi kapcsolatra egy másik személlyel. Amikor önmagát képes integrált és stabilizálódott, helyreállított Egésként értelmezni, akkor egyszerűen lemondani látszik arról, hogy a másikban önmaga hiányzó értékeit keresse, avagy a másik személy jelenléte által töltsse be magában az űrt. Ekkor pedig a másik személyben már nem a saját szükségleteinek kielégítésére alkalmas eszközt lát, hanem létének valódi célját és értelmét, mégpedig az eszményi királynőt, vagy királyt. Kérdezhetnénk azonban, hogy miként valósulhat meg mindez, amikor az emberek többsége még egyáltalán nem jutott el ennek a fajta egységessé válásnak az állapotára. Tény és való, hogy ez a fajta magas szintű állapot rendkívül ritkának mutatkozik, mint ahogyan a transzcendens Szerelem is rendkívül ritka ajándék, azonban mindez nem jelenti azt, hogy ez az állapot egyáltalán nem is érhető el. Alapvetően elmondható, hogy az egységes és eredeti ember megvalósításának lehetősége voltaképpen mindannyiunk számára nyitva áll, sőt mi több, elérése korántsem annyira elérhetetlen, mint amilyenek kezdetben látszik, bár egyáltalán nem nélkülözhető a kemény és emberfeletti munka. Ugyancsak biztatás gyanánt mondható el, hogy a megszentelt Szerelem

megéléséhez nem is feltétlenül szükséges a teljes egységesség elérése, hanem már egy viszonylag előrehaladott állapot is elegendő hozzá, ennek elérése pedig már egyáltalában nem olyan nehéz és bonyolult vállalkozás.

A transzcendens és megszentelt Szerelem két teljes mértékben és tökéletesen egyenlő fél, egy valódi Király és valódi Királynő legteljesebb egyesülése. Olyan életközösség, amely már megtisztult az evolúciós és szaporodási késztetések alól, és benne a másik lelkében és szívében való tökéletes elmerülés válik megvalósíthatóvá. Az önös érdekek hajszolása és a másik kizsákmányolásának, felhasználásának vágya kialszik, és a valódi adományozás és megajándékozottság élménye válik meghatározóvá. Egy ilyesfajta egyesülésben megélhető a tökéletes Egység és Boldogság érzése. Amikor létezésednek egy darabját elfogadja a Másik, Ő pedig megajándékoz Téged a saját létezésével, valami elképesztően magasztos és felülmúlhatatlan Szentség valósul meg, jelesül az Egyé válás Szentsége. Ő az én testem és Ő az én vérem. Én vagyok az Ő teste és én vagyok az Ő vére. Emanuel Swedenborg látomásában kétarcú angyalokat látott a Mennyben, a kapott magyarázat szerint amiatt, mert egyes személyek, akik életükben eljutottak a megszentelt Szerelem állapotára, földi testük elmúlása után oly tökéletesen egyesülnek, hogy a Mennyben már egyetlen angyalként öltönek alakot. Mindez összhangba hozható a kabbalah tanításával, amely szerint a lelkitársaknak számító emberek egyazon Neshamah birtoklása által kapcsolódnak össze. A Neshamah voltaképpen a léleknek egy magasabb szintje, amely a Megszentelt, vagy Angyali Lelket jelenti. A hagyomány szerint bizonyos lelkek már olyannyira előrehaladottnak minősülnek a szellemi világban, hogy földi testet öltésük során kettő, avagy

több személyben szükséges inkarnálódniuk, elvégre egyazon személy nem volna alkalmas arra, hogy egy ilyen mértékben fejlett lelket hordozzon. Az egyes személyek alsóbb lélekrészei, azaz a Ruach (intellektuális és spirituális lélekrész) és a Nefesh (személyiség, vagy földi lélek) persze különállónak mutatkoznak, mint ahogyan a két személy két különböző anyagi testet birtokol, azonban a lélek felsőbb világaiban nincsen valódi különállás. Olyanok ők, mintha egyazon mennyei embernek lennének két lábai, kezei, vagy agyféltekéi.

Mivel is biztathatnám a transzcendens Szerelem élménye iránt vágyakozókat? Mindenek előtt alapos, következetes és radikális önfejlesztése és lelki átalakulásra, hogy önmagukban a két pólust minél inkább egységbe hozzák egymással. Nem szabad elfeledni, hogy valódi Szerelem és megszenteltség csupán a lelki értelemben vett Királyok és Királynők, Urak és Úrnők között valósulhat meg, erre a spirituális Úrrá és Úrnővé válásra azonban mindannyian meghívást kaptunk. A saját világában kezdetben mindenki a szegényember gyermekeként kel útra, és csakis és kizárólag rajta múlik, hogy végül rátalál-e a királyságra, avagy sem.

A harag, neheztelés és gyűlölet elengedésének misztikus fontosságáról...

"Ha megbocsátjátok az embereknek, amit vétettek ellenetek, mennyei Atyátok is megbocsát nektek. De ha nem bocsátok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg bűneiteket."

Idestova kilenc teljes esztendeje annak, hogy első ízben lépett belső világomba a maga kényszerítő erejének teljes latba vetésével annak szükségessége, hogy a megbocsátás, elengedés és kiengesztelődés fogalmainak felfogását, átélmélkedését, megvalósítását és kiteljesítését megéljem. Akkoriban szenvedtem el életemnek folyamán az első olyasfajta csapást, amellyel kapcsolatban már ténylegesen felvetődött a lehetősége és szükségessége annak, hogy valamit, illetőleg pontosabban fogalmazva valakiknek feltétlenül meg kell bocsátanom. A gyermekkori és serdülő évek mindennapos, apró-cseprő konfliktusai, mint az elszáradt leveleket egy novemberi délutánon erőszakos vehemenciával felforgató fuvallatok, szinte naponta áthaladtak rajtam, nem hagyták önmaguk mögött annak feltétlen szükségességét, hogy meg kellene hoznom nyomukban a megbocsátás gesztusát. Jelentéktelen kis semmiségeknek tekintettem mindösszesen őket, amelyek miatt bár igencsak sűrűn nyílt alkalmam a bosszankodásra, méltatlankodásra és morgolódásra, hosszú távon fennálló, valós hatás gyakorlására azonban sohasem nyílt módjuk és lehetőségük az életemre nézve. Az első ilyesfajta igazán mélységes, és teljes világomat alapjaiban megrázó, elemi csapást kétségtelenül az ifjonti álmaimnak pusztulása jelentette számomra, amelyek gyászolásának folyamatában szinte

mindennel és mindenkivel kapcsolatban lángoló dühöt, haragot, ellenállást és gyűlöletet éreztem, ami és aki akár csak egy csekélyke mértékben is kapcsolatba hozhatóvá válhatott a magam saját belső kudarcainak és bukásainak elszenvedésével. Haragudtam vallásra, egyházra, rendre, társadalomra, kormányra, és természetesen egyes emberekre is, elvégre a magam belső világából szemlélvén teljes bizonyossággal tekintettem rájuk úgy, mint akik oroszlánrészt vállaltak álmaimnak, terveimnek és céljaimnak megsemmisítésében. Talán nem is volna szükséges leírnom, elvégre ilyen mértékű elkeseredettség, szomorúság és harag megléte esetén valószínűleg mindenki számára nyilvánvalóvá válhatott már a tény, azonban az egyértelműsítés kedvéért mégis feltétlenül meg kell emlékezni arról, hogy elsősorban önmagamra haragudtam, és saját magamat gyűlöltem leginkább. Gyűlöltem magamat a gyengeségemért, az alkalmatlanságomért, a küzdő szellem, a kitartás és a lelki erő hiányaért, és ezt a fajta gyűlöletemet szándékoztam minden áron kiárasztani a külvilágra és másokra, főként abból a tudattalan célból, hogy így kevésbé váljon borzalmassá az elviselésük, illetve hogy ilyen módon szembesülvén talán könnyebben nézhetnék szembe velük. Mi tagadás, kimondottan sokat okultam, tanultam és fejlődtem ennek a folyamatnak, illetve inkább a folyamat tudatosításának és átalakításának gesztusa által, azonban sajnálatos módon mindeközben tökéletesen sükké és vakká váltam a környezetem szenvedései iránt.

Alapvető emberi megküzdési stratégia a projekció, mint ahogyan azt a borzalmasan és gusztustalanul kiforgatott módon elcsépelt közhely is megemlíti, jelesül hogy "ami másokkal kapcsolatban idegesít minket, annak forrása voltaképpen önmagunkban van". A magam részéről nem vitatkoznék a

felvetés végső igazságtartamával, azonban mint ahogyan a legtöbb "divat-igazság" esetében tetten érhető, itt is csupán olyan mélységeket érintenek az egyes források magyarázat és egyértelműsítés gyanánt, amelyek valójában szinte semmiféle mértékben nem szolgálják, és nem is teszik lehetővé a valós megértést. Pusztán annyi érhető el a felületes értelmezések által, hogy megtanuljuk, és alapos módon begyakoroljuk a hamis egocentrizmus praxisát, avagy ennél még alkalmatlanabb esetben kialakulhat bennünk a teljes önvád, valamint a másik személy mindenáron való felmentésének gyakorlata, amely hosszú távon egyaránt ártalmunkra válik mind nekünk magunknak, mind pedig annak a bizonyos másik személynek is. Amennyiben ugyanis az egész külvilágot, és természetesen vele együtt az összes embereket is olyan módon kezdjük el tekinteni, mint a saját belső világunknak a leképeződéseit, akkor menthetetlenül áldozatává válunk annak a folyamatnak, hogy idővel minden egyes külső történés forrását önmagunkban kezdjük el keresni.

Sorozatos pozitív történések esetén mindez látszólag meglehetősen kellemes jelenséget eredményez, mégpedig a saját magunk kiválóságával és érdemességével való töltekezést, azonban ennél a folyamatnál kevés lélekrombolóbb jelenséget érhetünk valójában tetten. Az ilyesfajta stratégiákat preferáló személyek közül kerülnek ki azok a bizonyos "bevonzottam a jót és a pozitívat, mert én magam jó és pozitív vagyok" típusú emberek, akiknek egoista ömlengésétől az enyhe hányinger keríthet hatalmába bennünket. A másik végletet képezik azok az emberek, akik sorozatosan az önvád és öngyűlölet érzéseivel mérgezik a lelküket, amikor a környezetük részéről destruktív történésekkel, helyzetekkel, vagy személyekkel kerülnek kapcsolatba. A fenti gondolatmenetből kiindulván hajlamossá

válnak annak feltételezésére, hogy ők maguk történetesen éppen avégett "vonzzák be" a rosszat és a negatívát, mert belső világukon valamiféle rendkívüli mértékű rosszaság és negativitás uralkodott el. Ezt a véleményt persze erőteljesen gondolják, öntözik, táplálják és gyarapítják még a környezetében élők is, akiknek számára kimondottan kapóra jön, hogy a vádaskodás folyamatában az önvádra és önostorozásra apellálhatnak. "Óh, én nem követtem el semmiféle rosszat ellened. Te csak a benned élő rossz kivetülését próbálsz felfedezni bennem. És különben is, azért vonzottad be ezt a helyzetet, mert te magad ilyen, meg olyan, vagy esetleg ráadás képpen még amolyan is vagy". Rettenetes hazugságok ezek, amelyeket a környezetünkben élő manipulátorok próbálnak meg, mintegy kígyóméreg analógiájára a lelkünkbe csepegtetni. Aleister Crowley azonban böszven emlékeztetni kíván bennünket arra, hogy minden férfi és nő egy Csillag, tehát alapvetően mi magunk vagyunk az egyes cselekedetek forrásai. Így tehát nemcsak, hogy a magunk saját belső világának kivetülései felett gyakorlunk ellenőrzést, hatalmat és kontrollt, de teljes joggal feltételezhetjük, hogy a másik személy is ugyanilyen fokú önműködésre képes entitás. Ez pedig len felveti annak felismerésének lehetőségét, hogy a másik személy éppen úgy tudatos és felelős a tettei felett, mint amennyire mi magunk azok vagyunk a sajátjaink felett. Egyáltalán nem igaz a maga teljes mértékében, hogy mindent a tudat teremt.

Mint ahogyan azonban már alaposan hozzászokhattunk, minden igazságnak helye valójában valahol középütt leledzik, így a "bevonzás", illetőleg a "mindent a tudat teremt" kijelentései mögött mégis felfedezhetünk néminemű igazságtartalmat annak ellenére is, hogy a divat-ezoterikus

irányzatok meglehetősen jelentős mértékben kiforgatták már őket. Alapvetően igaz ugyanis az a szolipszisztikus álláspont, hogy a tudaton és az "Én" világán kívül voltaképpen nem létezik semmi és senki, legalábbis a tudaton kívül eső jelenségek egyáltalán nem foghatóak fel a maguk teljes valójukban. Emberi entitásként megismerhetjük az Igazságnak számos szeletét és szegmensét, azonban a teljes Igazságot a maga valójában valószínűleg sohasem, mint ahogyan kétségtelenül igaznak mondható az a megállapítás is, hogy a másik személy lelkében és múltjában sem vagyunk képesek olvasni. Tanulmányaink és az esztendő folyamatának során persze szert tehetünk néminemű lélektani érzékre, azonban az "érték a pszichológiához" típusú hozzáállás legtöbbször csupán pökhendi kivagyiságot sejtethet önmaga mögött. Alapvetően igaz azonban, hogy a külvilágból, és persze az önmagunk belső világának irányából érkező impulzusokkal kapcsolatban minden esetben alkalmazunk különféle tudatos, félig tudatos, avagy tudattalan kiértékelő folyamatokat, amelyeknek segítségével ítéletet hozunk az adott impulzus milyenségéről, megválasztva ezzel a reakcióink formáját. Ezeket az értékelő folyamatokat persze alapjaikban határozzák meg, és bírnak befolyással rájuk a saját korábbi tapasztalataink, világnézeti keretrendszerünk, illetőleg az éppen aktuális fáradtsági, leterheltségi és kedélyállapotunk.

Amikor például elfogyasztunk egy erős kávét, majd pedig a koffein hatására heves szívdobogást kezdünk el érezni, a veríték pedig kiver bennünket, jó esetben mindezt a kávé számlájára írjuk, ha azonban éppen bosszankodunk, vagy aggodalmaskodunk valamin, a koffein által kiváltott hatásokat hajlamosabbak lehetünk éppen az aggodalmaskodás, vagy a bosszankodás számlájára írni. Ilyenkor pedig a kiértékelő

folyamatok azt a következtetést vonhatják le, hogy a heves szívdobogást, hajszoiságot, izzadást, felszökött pulzust és vérnyomást éppen aggodalmaskodásunk tárgya váltotta ki, levonva azt a téves következtetést, hogy ezek a tárgyak tényleg valóban annyira bosszantóak, fenyegetőek és veszélyesek, könnyedén düh-, avagy pánikrohamba hajtva ezzel a szervezetet. Egy jól ismert pszichológiai kísérletben (Schachter & Singer, 1962) a résztvevőknek tudtukon kívül óriási adag serkentőszert adtak be, majd pedig egy beépített személy idegesíteni kezdte őket. Ezek a személyek a serkentőszer hatása miatt a felfokozottság minden tünetét érezték önmagukon, de mivel a készítmény beadásának ténye nem vált ismertté előttük, alapvetően hajlamossá váltak a másik személy idegesítő fellépésének tulajdonítani állapotukat. Jól láthatjuk tehát, hogy általánosságban nem maguk a belső-külső történések vezetnek a különféle értelmezésekhez, illetőleg a belőlük fakadó cselekedetekhez, hanem elsősorban az, ahogyan mi magunk, belső kiértékelő folyamatainkat igénybe vévén a helyzetet értékeljük. Egy alapvetően negatív élettapasztalatokkal rendelkező személy hajlamos fenyegetésként és támadásként értékelni, még a semleges, vagy a pozitív gesztusokat is, elsősorban amiatt, mert saját maga számára ez a fajta megküzdési mód vált a mindennapokban kifizetődővé. Jelentős mértékben leegyszerűsítvén a képet azt a példát hozhatjuk, hogy amennyiben valakit tíz különböző ember vágott korábban szájon, az nem feltétlenül fogja a tizenegyedik személy ölelésre, vagy simogatásra emelt karjait a kedvesség gesztusának vélni, és ez bizonyos fokban fordítva is igaz. Az ugyanis, hogy milyen élményekkel szembesültünk korábban, és ebből kifolyólag milyen prekoncepciókkal rendelkezünk a világra nézve, alapvetően határozza meg, hogy miként értékeljük az egyes történéseket.

Látható tehát, hogy az általam képviselt nézetrendszer voltaképpen egyfajta "félutas" alternatíva a "mindent a tudat teremt", illetve a minden felelősséget a külvilágra hárító álláspontok között. Én magam még az elmúlt esztendőkhányattatásai nyomán sem váltam képessé felvenni a mártírok palástját és kinyilvánítani, hogy egyedül én magam evezek szembe az erőteljesen szennyezett áramlatokkal, tökéletesen a külvilágra hárítván a felelősséget, azonban a magam részéről a lehető legteljesebben és leghatározottabban elvetem a különféle álspirituális irányzatok azon véleményét is, hogy a külvilág valójában csakis a mi tudatunk kivetülése. Véleményem szerint mindkettő megközelítési mód egyaránt tartalmaz értékes részgazságokat, és borzalmas mértékű félrevezetésre alkalmas gondolatokat is egyaránt, a helyes álláspont pedig ebben az esetben is csakis és kizárólag a józan mérlegelés, átelmélkedés és összesítés lehet. Sajnálatos módon azonban az emberi tudat a legtöbb esetben olyannyira leterheltté válik a mindennapok apró-cseprő küzdelmeitől és tötymörgéseitől, hogy hajlamossá válik átadni az ellenőrzést a saját ítéletei és cselekedetei fölött bizonyos sematikus értékelési folyamatoknak, és automatizmusokon alapuló döntési utaknak. Ezek a fajta döntéshozatali mechanizmusok voltaképpen evolúciós értelemben kimondottan hasznosnak bizonyulhatnak mindennapjaink során, elvégre lehetővé tehetik számunkra a gyors, gördülékeny és viszonylag kevés kockázattal járó értelmezéseket, mérlegeléseket, értékeléseket és kivitelezéseket, azonban bizonyos szempontból könnyedén a visszajukra is fordulhatnak. Részben mindennapi tapasztalataink, részben pedig az őseink által ilyen, vagy olyan módon átadományozott tudás alapján kialakítunk magunkban különféle "zanzásított" értelmezéseket, amelyeket sémáknak nevezünk. Tudatunkban sémákat őrzünk arról, hogy miként

készül a bableves, hogyan kell kinéznie egy madárnak, és hogy milyen lépéseket szükséges megtennünk egy adott tevékenységgel kapcsolatban. Amennyiben egy bennünket ért újfajta tapasztalat feldolgozására teszünk kísérletet, tudatunk megvizsgálja, hogy vajon melyik sémába illeszthető bele a korábban kialakítottak közül. Abban az esetben, ha talál a tudatunk egy azonos, vagy legalábbis többé-kevésbé hasonló sémát, akkor a döntéshozatal, valamint a cselekvés tervezése és kivitelezése már sokkalta gördülékenyebben és gyorsabban végbemehet, elvégre nem volt szükséges számunkra új terveket alkotni. Annyi történt csupán, hogy mintegy "kölcönvettük" a megfelelő cselekvési tervet a korábban már megalkotott séma biztosította eszköztárból. Így például amikor mondjuk a buszsofőri hivatás gyakorlására adjuk a fejünket, alaposan megkönnyítheti a dolgunkat, amennyiben korábban vezettünk már személygépkocsit, hiszen ebben az esetben számos dolgot kölcsönözhetünk új vállalásunk gyakorlása során az "autóvezetés" sémájából, valamint a hozzá kapcsolódó automatizmusok közül is nem egyet hasznosíthatunk.

Probléma ott adódik, amikor tudatunk olyannyira ellustul a sok-sok-sok séma és automatizmus biztosította kényelmes, és könnyen elérhető értelmezési lehetőségek között, hogy már nem is fárasztja magát új ismeretek szerzésével és új sémák kidolgozásával, vagy legalább a meglévő sémák bővítésével, finomításával és kristályosításával. A sémák használatának azonban a gyorsasággal és kényelmességgel szemben megvan az a hátulütője, hogy meglehetősen magas előfordulási gyakorisággal jellemezhető hibázási valószínűséggel rendelkezik. Mindennapi életünk ugyanis annyira leterheltnak mondható, hogy az egyes cselekvési alternatívák

kivitelezésének esetében korántsem az válik célunkká, hogy az adott módszer tökéletesen biztos és biztonságos legyen, hanem egyfajta költség-haszon elemzést végezvén előbb megállapítjuk, hogy az adott helyzet éppen mennyire mondható kockázatosnak. Amennyiben viszonylag biztonságos és kevésbé fontos ügyről van szó, hajlamosabbak vagyunk felületesebb megoldási módokra, azaz sémák használatára és automatizmusok alkalmazására, azonban fontos, rendkívüli és kockázatos dolgoknál inkább az alaposabb, időigényesebb és bonyolultabb, egyedi elemzési és döntési utakat választjuk. Tegyük fel például, hogy az unokaöcsénk barátjának a régi szobatársa férjhez megy, mi magunk pedig kíváncsiak vagyunk az újdonsült férjre. Mivel egy ennyire távoli ismerős vélhetően nem jelent majd központi szereppel bíró tényezőt az életünkre nézve, véleményünk kialakításának folyamatában vélhetően sokkalta inkább mutatkozunk hajlamosnak felületesebb, sematikusabb és automatikusabb ítéleteket hozni. Nézd a szakállát, biztos ehhez, vagy ahhoz a csoporthoz tartozik. Sportos vagy pohos, lenyalt, avagy felzselézett a haja, így, avagy úgy öltözik, bizonyára ilyen, vagy olyan ember lehet. Felületes ítélkezés és véleményalkotás, egy bennünket kevésbé érintő helyzetben azonban éppen ideális, amennyiben viszont már a testvérünk, avagy éppenséggel a mi házastársunk megválasztásáról van szó, már korántsem elégedhetünk meg ezzel a fajta mérlegeléssel és eljárással.

Misztikus szempontból ezeknek a tényezőknek az ismerete azért is számíthat elképesztően lényegesnek és fontosnak, mert végiggondolásuk által mi magunk is észrevehetjük, hogy a mindennapi konfliktusaink, sértődöttségeink, harcaink és háborúink, veszekedéseink, kibéküléseink és újrakezdéseink mögött sok esetben ezek a

folyamatok állnak. Amikor úgy érezzük, hogy valaki alapjaiban ingatja meg az önértékelésünket, egészen a földig aláz bennünket, nincsen tekintettel az érdekeinkre és lényegében semmibe és semminek sem vesz bennünket, akkor sok esetben csupán annyit teszünk, hogy sértetten elvonulunk a magunk csigaházába, a másik személyt pedig hajlamossá válhatunk valamiféle sötét, démoni entitásként érzékelni, akinek jelenléte, működése és cselekvései alapvető fenyegetettséget jelentenek számunkra. Ilyenkor a tudat lezár, mintegy védekező álláspontra helyezkedik, ahol szinte teljes kapacitása lekötötté válik a maga pozíciója megerősítésének műveletében. Ilyenkor minden egyéb tényező másodlagossá válik, a figyelemre erőteljes mértékű szelektivitás lesz a jellemző, amely mindenképpen kizárja a helyzet megfelelő módon történő tisztázását és rendezését. A sértett ember ugyanis elzárkózóvá és beszűkültté, vagy esetleg éppen támadóvá válik, és ez egyáltalán nem értékítélet, vagy negatív színezetű kijelentés részemről, hanem pusztán egy olyasfajta jelenségre vonatkozó megállapítás, amellyel ezekben az esetekben ilyenkor számolnunk kell. Itt ugyanis alapvetően nem alkalmas a helyzet a konfliktus észérvekkel való rendezésére, hiszen a felek legtöbbször csupán az "igazam van" mantra ismétlésével vannak elfoglalva, védik önmaguk sérülékenységét, és persze sokan a legjobb védekezés gyanánt a támadást látják alkalmazandó eszköznek. Mindez evolúciósan indokolt. Egy üzőtt, fenyegetett és a megsemmisülés veszélye által szorongatott fél nem fog kedélyesen leállni velünk, hogy a logika, észérvek és fejtegetések talaján állva kicseréljük véleményeinket, elvégre őt magát egyetlen cél vezérli ebben a helyzetben, mégpedig a túlélés. Amennyiben legalább a fegyverszünet gesztusa kölcsönösen megtétetett minden fél részéről, akkor lehet

csupán realitása a béketárgyalásnak.

Amennyiben bennünket ért a sérelem, mindenképpen érdemes elgondolkodnunk a "mindent a tudat teremt" kijelentésen, persze szigorúan és gondosan kizárva mindenfajta extremitást az értelmezés és értékelés folyamata során. Célszerű megvizsgálnunk, hogy a másik személy fellépése vajon ténylegesen annyira fenyegető, személyeskedő, veszélyes, komoly, támadó, vagy bántó hangvételi-e, avagy fennállhat a lehetősége annak, hogy csupán mi magunk értékeljük így annak gesztusait, főként a korábbi tapasztalataink és élményeink alapját. Egy alapvetően lerombolt önbizalommal rendelkező személy ugyanis nagyobb valószínűséggel fogja rosszindulatú kritikaként megélni az egyszerű észrevételeket, míg egy versengő és mérges ember a legtöbb esetben ellenségességet, versengésre való felhívást és támadást vél felfedezni ott is, ahol minderről éppenséggel szó sincsen. Ezzel persze egyáltalán nem azt akarom sugallni, hogy bátran feledkezzünk meg mindennemű józan ítélőképességünkről, egészséges gyanakvásunkról és logikánkról, kegyesen felmentve a másik személyt mindenfajta aljasság alól, hanem hogy minden esetben törekedjünk minél emelkedettebb, és több szempontból történő végiggondolásra. Sajnálatos módon a legtöbb vitás helyzet éppen amiatt mérgesedik el, hogy az emberek jelentős része ennek a "madárszem" perspektívának a felvételére eleve képtelen, avagy legalábbis nem igazán hajlandó rá, emiatt pedig könnyedén beleragadunk a "nekem akkor is igazam van" óvodába illő állapotába. Pedig amennyiben hajlandóak volnánk az adott vitás helyzetet akár külső szemlélőként, akár a másik személy perspektívájába behelyezkedvén megvizsgálni, már fennállhat a lehetősége annak, hogy olyan új szempontokra

leszünk figyelmesek, amelyek alapvetően megkönnyítik nemcsak egymás megértését, hanem a kiengesztelődés és megbocsátás gesztusainak megtételét is.

A másik lehetőség, amellyel alapvetően számolnunk kell, éppen a fentebb ismertetett kérdéskör ellentéte, jelesül az, hogy a másik személy igenis rendelkezhet ártó, destruktív és önző motivációkkal irányunkban. A "mindent a tudat teremt" másik szélsősége éppen abban keresendő, hogy az ebben szenvedő személy mindenfajta kritikai szemléletmódot nélkülözvén mintegy minden támadást magára vonatkoztat, úgy gondolkodván, hogy bizonyára ő maga idézte elő azt. Persze, meglehet, hogy ez valóban így van, elvégre tudjuk jól, hogy bizonyos személyiségvonások, tulajdonságok és cselekvéses minták eleve valószínűsítik bizonyos hatások megjelenését. Egy befolyásolható, alárendelődésre hajlamos, kevésbé autonóm, önállótlán és gyenge személyiség például nagyon sok esetben találkozhat azzal, hogy mások megpróbálják manipulálni, kizsákmányolni, felhasználni és uralni őt, mindez azonban korántsem valamiféle homályos, univerzális (be)vonzástörvény miatt van így. Mindösszesen annyi történik, hogy a másik részről az erőszakos, nárcisztikus személyzavarral rendelkező, és pszichopatikus személyiségjegyeket magukon hordozó személyek előszeretettel kutatnak ezeknek a könnyen irányítható embereknek az irányában, próbálván megismerkedni és közelebbi kapcsolatot létesíteni velük. Ilyen módon valamilyen szinten ténylegesen egyfajta "bevonzás" történik, amely ellen lehet tudatosan felvérteződni és védekezni, annak azonban semmiféle értelme nincsen, hogy önmagunkat vádoljuk rettenetes helyzetünk miatt.

Amennyiben tehát valamiféle sérelem ér bennünket, mindenképpen törekednünk szükséges arra, hogy a helyzetet ne csupán valamiféle sémák, vagy automatizmusok mozgósítása által próbáljuk megoldani, hanem a problémában valóban elmélyedvén, a bölcsesség és tisztánlátás erényeit alkalmazván próbáljunk kölcsönösen is gyümölcsöző megoldási alternatívákat találni. Alapvető bölcsesség, hogy a harag rossz tanácsadó, tehát ezekben a helyzetekben tanácsos kölcsönösen is visszavonulót fűjni abból a célból, hogy a felgerjedt indulatok valamicskét csitulhassanak. Tisztább fejjel, szívvel és lélekkel aztán sokkalta könnyebbé, átláthatóbbá és gördülékenyebbé válhat a megoldási folyamatok megindítása. Mindenképpen különbséget szükséges tennünk azonban a megbocsátás szakramentális gesztusának megtétele, illetve a bizalom újbóli megítélésére vonatkozó döntések meghozatala között, és ez a különbségtétel képezi véleményem szerint a Krisztusi Üzenet valódi sarokpontját. Úgy tapasztaltam, hogy sok esetben éppen azon a ponton fut menthetetlenül zátonyra a megbocsátásra vonatkozó tanítás, hogy az emberek vagy összemossák, vagy pediglen teljes mértékben összekeverik a megbocsátás gesztusát a bizalom kérdésével. Sokszor volt alkalmam végighallgatni, mindenfajta változatos történetet olyan ismerőseimtől, akiket komoly mértékű fájdalmak, szenvedések és visszaélések értek mások részéről. A legtöbben közülük abban értettek egyet, hogy képtelenek megbocsátani, mert nem képesek elfelejteni a történeteket, és nem is képesek újfent megbízni a másikban, szeretni, tisztelni, vagy közel engedni a másik embert ismét magukhoz. Erre azonban a megbocsátás szempontjából semminemű szükség nincsen, és az ebben az összemossásban való téves hiedelem okolható véleményem szerint leginkább azért, hogy a legtöbben évekig, vagy évtizedekig hordozzák önmagukban az elengedésre való

képtelenség okán fennálló sérüléseket. A továbbiakban vizsgáljuk meg, hogy valójában mely tényezők mentén tehető különbségtétel a szakramentális értelemben vett megbocsátás, illetve a bizalom újbóli megszavazása, a közöttünk lévő távolság ismételt eltüntetése és a korábbi közeli kapcsolat visszaállítására való hajlandóság között.

Amikor kettő, vagy több ember között egy nézeteltérés következtében az eredeti egység állapota megborul, spirituális síkon lényegét tekintve egyfajta törés következik be, amely a valóság szövetségén nyílt hasítékot képezvén komoly károkat okozhat önmagunk, a másik személy, de még egyenesen az egész környezetünk számára is. Tetszik, vagy nem, de alapvetően mindannyian szellemi lények vagyunk, akiket a különféle láthatatlan világok terein keresztül különféle láthatatlan szálak fűznek egymáshoz. Mindezzel nem is volna semmiféle probléma, azonban a szálak szövevényes hálójában megnyilvánuló bármiféle diszfunkció mindenfajta téren hatással van reánk. Amikor Yeshua a tanításában megfogalmazza, hogy a Mennyei Atya is csupán abban az esetben bocsátja meg vétéseinket, amennyiben mi magunk is megbocsátunk másoknak, azzal valójában egy igencsak fontos univerzális törvényszerűsége hívja fel a figyelmet, amely önmagában is elképesztő mértékű jelentőséggel bír még akkor is, ha éppenséggel mindennemű morális felhangtól megfosztanánk. Itt ugyanis egyáltalán nem valamiféle viszonyosságon alapuló erkölcsi elv működésének ismertetéséről van szó, hanem egy olyan nagyon fontos, egyetemes igazság megértéséről, amelyen alapvetően az erkölcsi törvények is alapulnak. Az emberek mindennapi életét szabályozó morális értékrendek valójában azon az ősi, mára már igencsak csökevényessé vált tudásunkon alapulnak, amely

eredetileg a Világot működtető és mozgásban tartó törvényszerűségek ismeretére vonatkozott. Nem azért kell megbocsátanunk másoknak, mert különben valamiféle rosszálló "ejnyebejnýére" számíthatunk a Mennyei Atyától, hanem mert a megbocsátás szentségi jelentőséggel bír, amelynek figyelmen kívül hagyása és elhanyagolása ártalmában áll az egész világnak.

Miért is gondolom és állítom ezt? Amikor egy másik emberre nehezteléssel gondolunk, azzal folyamatosan a tudatunkban tartjuk őt, emellett pedig állandó jelleggel negatív gondolatok középpontjába helyezzük. Amennyiben ezek a gondolatok állandósulttá válnak, akkor bizony komoly mértékben megkeseríthetik a másik személy életét, még nagy távolságról is. Mi magunk két fő okból kifolyólag sérülünk a haragtartás folyamatában. Egyfelől félelmetes mennyiségű életenergiánk megy veszendőbe a negatív gondolatok táplálása és fenntartása során, másodsorban pedig idővel annyira állandósulnak bennünk ezek a gondolatok, hogy általuk mentális orientációnk menthetetlenül megváltozik, eltávolodunk attól, hogy számunkra hasznos, gyógyító és inspiráló gondolatokkal kerüljünk kapcsolatba, ezzel párhuzamosan pedig egyre inkább behajjtjuk magunkat az ártalmas, beteggé tevő és romboló mentális világok sötétjébe. Azzal, ha a megbocsátás szakramentális gesztusát a másik felé megtesszük, voltaképpen megtisztítjuk, vagy egyenesen elvágjuk a közöttünk kialakult szálakat, meggátolva ezzel a sötét energiák folyamatos oda-vissza áramlását. Egyáltalán nem együttérzésből, szánalomból, vagy szeretetből kell, hogy táplálkozzon tehát a megbocsátás, hanem egészen egyszerűen önmagunk és mások védelme érdekében szükséges meghoznunk ezt a lelki gesztust. Akár még úgy is

megfogalmazhatnám, hogy alapvetően önzőségről van szó a megbocsátás gesztusának megtétele során, elvégre elsősorban azért érdemes élnünk vele, hogy magunknak ne ártsunk a fenntartott negatív érzelmek, és a rájuk elvesztegetett energiák által, a másik fél jóllétére pedig akár pusztán egyfajta "járulékos elemként", valamiféle extra haszonként és nyereségként is tekinthetünk. Ha tehát alapvetően önző és egocentrikus személyeknek tekintjük magunkat, akkor is a saját hasznunk szem előtt tartásával lehet kifizetődő számunkra a megbocsátás.

Fontos tudnunk továbbá még, hogy a megbocsátás egyáltalán nem folyamat, hanem egyszeri alkalommal meghozott szakramentális és mágikus aktus. Sokan hajlamosak összekeverni a megbocsátást a felejtéssel, gyógyulással, vagy a bizalom újbóli kiépítésével, amelyek természetükből fakadóan valóban folyamatok, téves vélekedést kialakítván ezzel önmagukban a megbocsátásról. Amennyiben ténylegesen az a célunk, hogy a velünk történeteket elfeledjük, hogy megszabaduljunk tőlük, vagy hogy a megélt igazságtalanságok már ne süssék rá bélyegüket az életünkre, és ne okozzanak tovább már számottevő hatást ránk nézve, akkor valóban hosszabb folyamatra kell felkészülnünk. Ha lelkünk meggyógyítására törekszünk, hogy az ártó személyek által okozott sérülések nyomtalanul eltűnjenek, ugyanígy nem történnek meg a dolgok egyik napról a másikra, amennyiben pedig a másik félnek újfent szeretnénk egy napon bizalmat szavazni, nos abban az esetben akár még mindennél sokkalta hosszabb folyamattal szükséges számolnunk. Ezért is hajlamosak igazán sokan tévesen hinni abban, hogy megbocsátani és elengedni nehéz. Bizonyos szempontból valóban nem megy egyik napról a másikra, azonban ha

tudatosítjuk magunkban a kiengesztelődés fontosságának valódi mibenlétét, akkor már mi magunk fogunk minél inkább törekedni arra, hogy a megbocsátás gesztusának megtétele részünkről minél gyorsabban megvalósulhasson. Többé már nem lesz szempont ugyanis számunkra, hogy a másik személy kérte-e a bocsánatunkat, avagy sem, illetőleg az sem mutatkozik már fontosnak, hogy végeredményben megkaptuk-e a megkívánt és jogos kártérítést, elvégre a saját magunk lelkének védelme érdekében már pusztán arra törekszünk, hogy a szakramentális gesztus által minél előbb leoldjuk magunkról a haragtartás bilincseit. Senki sem kívánna ugyanis hosszú távon mindenféle ragacsos, és mérgektől csepegő spirituális pókhálók által összeragadva lenni egy olyan személlyel, aki a múltban oly sok fájdalmat és szenvedést okozott a számára, a szakramentális értelemben vett megbocsátás pedig képes szinte azonnal, végérvényesen elvágni ezeket a mérgező szálakat.

Szintén kitételként szükséges megfogalmaznom, hogy az általam képviselt nézetrendszerben a szakramentális megbocsátás egyáltalán nem jelenti ugyanazt, mint amit a hagyományos, keresztény értelmezésben a bűnbocsánat szentsége. Számomra a Szentség csakis és kizárólag olyasvalami lehet, amelynek létrehozására és kiárasztására kivétel nélkül mindannyian alkalmasak és képesek lehetünk. Számomra az a valami, amelynek kiszolgáltatása csupán egyfajta felszentelt, kivételezett és felhatalmazott klérus tagjai számára lehetséges és megengedett, lényegében nem jelent valós szentséget. Nézetem szerint a valódi Szentség olyasvalami, amelynek megélése, kiszolgáltatása és gyakorlása mindannyiunk privilégiuma kell, hogy legyen. Az emberiség ugyanis papi faj, amelynek minden egyes tagja esszenciális módon birtokolja a papság minőségének ajándékát, tehát

szabadon választhatja a szentségi élet gyakorlását. Voltaképpen tehát mi magunk vagyunk azok, akik a megbocsátás szakramentális mágiájával szabadon élhetünk, mind saját magunk, mind pedig mások javára egyaránt. Látható tehát, hogy egy fenntartott áldatlan állapot, egy megbocsátás hiányában fennálló állandó ellenségeskedés egyre lejjebb rontja mindkét fél spirituális állapotát. Elzár bennünket a magasabb érzelmi, gondolati és szellemi világok elől, létünknek központját pedig menthetetlenül az anyagi világhoz láncolja. A megbocsátás gesztusának megtétele által azonban elhasadnak ezek a bilincsek, lehetőségünk nyílik mind a másik fél, mind pedig a hozzá kapcsolódó anyagiak elengedésére, hogy lelkünk szabadon foglalatoskodjék a valóban fontos és lényeges dolgokkal. Egyáltalán nem szükséges ettől még szeretnünk, újból a bizalmunkba fogadnunk, de még tisztelnünk sem a másikat, egészen egyszerűen el kell vágnunk a harag, gyűlölet és neheztelés képezte bilincseket, és kizárnunk a lelkünkől a negatív érzelmek állandó jelenléte által felszabadult lelki és testi mérgeket. Tény és való, hogy nem lehetünk képesek elfeledni a fájdalmakat és a sérüléseket, illetve nem vagyunk képesek valódi szeretetet, megbecsülést, vagy tiszteletet érezni a másik felé, de ettől egyáltalán nem kellene megijednünk, vagy szégyenérzettel viszonyulnunk magunkhoz emiatt, elvégre egyáltalán nem ebben rejlik a megbocsátás lényege. A megbocsátás nem érzelmi, nem kognitív, de még csak nem is mentális folyamat, hanem egészen egyszerűen egy tudatosan, hideg fejjel meghozott gesztus, amelynek megtétele után a valódi gyógyulás megvalósulhat. Egyáltalán nem kell várnunk, hogy a megbocsátás által egyszeriben megszabadul a lelkünk mindenfajta negatív érzelemtől, de kétségkívül nagyon fontos lépést tehetünk ezzel a jó irányban.

Misztikus önvédelem, avagy hogyan fordítsd oda a másik orcádat...

"Ne álljatok ellent a gonosznak. Aki megüti a jobb arcodat, annak tartsd oda a másikat is! Aki perbe fog, hogy elvegye a ruhádat, annak add oda a köntösödöt is! S ha valaki egy mérföldnyire kényszerít, menj vele kétannyira!"

Amióta néhány nappal a jelenlegi sorok papírra vetését megelőzően megfogalmazódott bennem, hogy szeretném alaposabban is átgondolni a Krisztusi Tanítás ezen rendkívül megosztó, és sokak által meglehetősen romboló módokon értelmezett pontját, egyúttal minden kétséget kizáróan világossá vált számomra, hogy óriási fába mélyesztettem a fejszemet. A vállalás rendkívül komplex, kivitelezése pedig érzéseim szerint óriási körültekintést kíván meg, ugyanis elképesztő nehézségeket jelent mindennemű megnyilatkozás egy olyan kérdést illetően, amelynek a különféle eltorzított értelmezéseitől személy szerint is rengeteget nyílt alkalmam szenvedni. Mindenki ismeri ugyanis a "fordítsd oda a másik orcádat" mára már jelentős mértékben közhelyesült, azonban a kölcsönösség és viszonyosság elvére alapozottan még mainapság sem igazán gyakorolt elvét, amelyet sok esetben még előszeretettel egészítenek ki a "ne keresd embertársad szemében a szálkát, amikor a magadéban gerenda van", vagy a "ne ítéld, hogy ne ítéltess" eredeti szövegkörnyezetéből és kontextusából kiragadott felszólításaival, azonban általánosságban elmondható, hogy leginkább önző, egyoldalú szituációkban kerülnek elő ezek az idézetek. Éppen ezért tartom fontosnak, hogy egy misztikus-gnosztikus perspektíva képviselőjére helyezkedvén fogalmazzam meg a magam saját(os) álláspontját ebben a kérdésben.

Mielőtt azonban a tényleges munkára sort kerítenék, mindenképpen lényegesnek és fontosnak, sőt mi több, egyenesen megkerülhetetlennek tartom két alapvető kitételnek a megfogalmazását és egyértelművé tételét. Ezek közül az első, hogy személy szerint nem tartom magamat a keresztény valláshoz tartozónak. Egyáltalán nem amiatt, mert időközben másik vallás, vagy nézetrendszer pártjára állottam volna, hanem éppenséggel pontosan azért, mert nem tartom magamat egyetlen kiemelt vallás, világnézeti rendszer, vagy tradíció követőjének sem. Gnóziskereső vagyok, a misztikus létélmény megélésére elkötelezett vándorló, aki apadhatatlan kíváncsisággal és hévvel kutatja a különféle megközelítésmódok által megosztott igazságokat, azonban az elkötelezettség és pártatlanság, tehát végső soron a teljes függetlenség és szabadság jegyében végzem ezt a fajta szemlélődésemet. Igaz ugyan, hogy az utóbbi időben mintha mintegy visszatérni látszanék a gyökereimhez, egyre több időt és energiát szentelvén a Krisztusi Üzenet tanulmányozásának, azonban ezt egyáltalán nem abban az értelmezési keretben szándékozom megtenni, amelyet a világ alapvetően a kereszténység név alatt ismert meg. Úgy érzem ugyanis, hogy még jócskán adósnak számítok, elsősorban önmagam felé, másodsorban pedig az írásaimat olvasók számára abban, hogy folyamatosan munkálkodván megfogalmazzak, kialakítsak és megéljek egy saját Krisztus-értelmezést, annak minden személyes vonzatával együtt.

A másik fontos kitétel, amelyet mindenképpen tanácsosnak tartok megtenni, hogy a mainstream, fővonalbeli keresztény értelmezésekkel és hangokkal egyáltalán nem keresem a kapcsolatot, és nem is áll szándékomban a gondolataimnak bármilyen módon és szinten való

megütköztetése velük. Nem vallás-, vagy egyházkritikának szánom az ebben a gondolatkörben szerzett írásaimat, hanem bizony egy teljesen független és egyéni értelmezésnek, amelyet a vallásoktól, hitrendszerektől és szervezetektől való szabadságom teljes mértékben megenged. Tudatában vagyok annak, hogy a keresztény egyházak katekizmusai szerint a Szentírást csakis az egyház tanítóhivatala értelmezheti hitelt érdemlő módon, így ők maguk erre a tanításra hivatkozva mindennemű külső hang létjogosultságát meg tudják szüntetni, azonban számomra éppen ezért bír olyannyira felbecsülhetetlen értékkel a független álláspont megtartása. Amennyiben ugyanis tökéletesen kívülről szemlélvén fogalmazunk meg gondolatokat egy tanítást illetően, úgy csupán annyi vonzata lehet a gesztusnak, hogy az adott intézményen belül nem verhet gyökeret a gondolatunk, azonban szabad földben ettől függetlenül még tökéletesen fejlődhet, gazdagodhat és gazdagíthat.

A hosszúra nyúlott, ámde korántsem felesleges bevezető után kezdjünk is mostan bele a kérdés gyakorlati kifejtésébe. A hagyományos keresztény nézetrendszer szerint ezek a gondolatok gyakorlati tanácsokat fogalmaznak meg a mindennapi élet vitás kérdéseit illetően, a felebaráti szeretet, alázatosság és szerénység, türelmesség és szelídség jegyében. Sajnos azonban sok esetben tapasztaltam, nemcsak a saját bőrömön, hanem korábban más, komolyan gyakorló keresztények esetében is, hogy a fentebb ismertetett tanítások tettekre váltása nemcsak, hogy az ő saját életükre nézve, hanem bizony az emberi kapcsolatok szempontjából is kiemelten káros és destruktív válnak. Mindenképpen érdemes ugyanis egyrésztől különbséget tenni valódi alázatosság és félreértelmezett megalázkodás között (amelyet sokat az alázat

szó alatt valójában értenek), másrészt pedig megvizsgálni ennek lehetséges megvalósítási lehetőségeit. Véleményem szerint a legnagyobb veszélyt az a fajta kettős mérce jelenti, amelyet az emberek általánosságban önmagukra, a kapcsolataikra és a világ működésére alkalmaznak, tekintet nélkül annak valós realitására. Pontosan erre hívja fel a figyelmet Yeshua a jól ismert szálla-gerenda példázatban, amelyhez persze ugyanúgy borzalmasan sok kiforgatás és torzított értelmezés tapad.

Akinek már nyílt alkalmá huzamosabb időt eltölteni különféle keresztény közösségekben, annak számára sajnos jól ismert jelenség lehet, amikor az egyes vitás helyzetek folyamán különféle kiragadott szentírási idézetek "puffogatása" történik, mindkét oldalról. Ennek a metódusát én magam a saját tapasztalataim alapján nagy vonalakban így tudnám összefoglalni: "Nekem igazam van. Pont. Igazam van, mert alaposan átímadkoztam a kérdést, és biztos vagyok abban, hogy a Jóisten mellett áll. Benne van a Bibliában is, hogy (és itt jön az éppen oda kívánczó szakasz). Amennyiben Te megfogalmaznád az ellenérveidet, természetesen a saját álláspontodat igazoló szentírási szakaszok felvillantásával, én már nagyjából előre tudom, hogy mivel fogsz előjönni, mint ahogyan azt is, hogy én magam hogyan reagálok majd rá, hiszen jó néhányszor lefuttattuk már ezeket a köröket. Amennyiben a vita elmérgedne, és személyes vagdalkozássá fajulna, már elő is tudok jönni a "szálla-gerenda" példázat végső érvével, illetve ha ez még nem volna elég, akkor a "ne ítélj, hogy ne ítéltess" is szóba kerülhet. Természetesen Neked esélyed sincsen előállni a magad érveivel, mert innentől fogva engem már tökéletesen megvéd a "Jézusnak is kellett szenvednie az emberek miatt" hamis mártíromsággal

kecsegtető gondolata, így lényegében sikeresen háríthatok el minden további támadást".

Pszichológiailag tökéletesen igazolódik ez a fajta kettős mérce. Amennyiben mi magunk képviseljük a magunk saját álláspontját, arra hajlamosnak mutatkozunk mindenek felett úgy tekinteni, mint valamiféle tökéletesen átgondolt, bebetonozott, észérvekkel megfelelően körülbástyázott véleményre, amelyet vallásos körökben még tovább erősíthetünk, amennyiben egyenesen a Szentlélek sugalmazásának, vagy eleve egy Jézussal az este folyamán "megbeszél" ügynek tekintjük. Persze, hogy igaz, jogos és kellőképpen megalapozott egy ilyesfajta vélemény, vagy álláspont, hiszen mi magunk találtuk ki, alaposan utánajártunk, megkerestük a megfelelő szentírási szakaszokat, illetve még az Istennel is megbeszéltük a kérdést, sok esetben pedig még csupán fel sem merül bennünk, hogy a másik fél is hozzánk hasonlóan megtette ugyanezt, legalábbis ő maga legalább ugyanannyira tökéletesen biztos a saját álláspontját illetően, mint amennyire mi magunk azok vagyunk a magunkénak tekintetében. Létezik azonban egy meglehetősen kényes és veszélyes tényező, ez pedig éppen a saját javunkra történő kognitív torzítás, amelynek keretében hajlamosak vagyunk úgy tekinteni a másokra, mint nálunknál sokkalta felületesebb, tudatlanabb és tévedésre sokkalta nagyobb mértékben hajlamos személyre, akinek véleménye éppen ezen okból kifolyólag bizonyosan nem lehet egyenértékű a miénkkel. Nem feltételezzük, hogy a másik személy éppen annyira komplex, gazdag világlátással, gondolati struktúrákkal és érvrendszerekkel rendelkezhet, mint amilyenekkel mi magunk rendelkezünk, hiszen önmagunkat jó esetben alaposan ismerjük, míg a külső személyekre rendszerint igencsak kevés

és felületes figyelmet szentelünk. Ez egyáltalán nem valamiféle bűn, gyarlóság, vagy hiba, hanem egy minden emberi lénybe alapvetően belekódolt hajlam a kognitív torzításra és az egyoldalú értelmezésre. Bűnné, gyarlósággá, vagy hibává akkor válik, amennyiben teljességgel megfélelmeztünk róla, és a tudatosítás hiányában úgy éljük az életünket, hogy az igazság bajnokainak tekintjük magunkat, fel sem vetve önmagunkban, hogy a másik fél értelmezésében is lehetne felfedezni néminemű igazságtartalmat. Nem keseregni kellene azonban, hogy "így meg úgy, meg hogy az ember milyen esendő", hanem megismerni, tudatosítani és kezelni ezeket a torzításokat, illetve valamilyen szinten felülemelkedni rajtuk.

Gondoljunk bele azonban abba, hogy miként is zajlik mainapság (és megítélésem szerint zajlott mindig is) egy vita: A-nak igaza van, legalábbis A. ennek a feltételezésnek a teljes tudatában vág neki a vitának. Vele szemben B. foglal helyet, akinek szintén igaza van, legalábbis B. erről a maga világában tökéletesen meg van győződve. A baj azonban ott kezdődik, hogy mindkét fél, jelesül A. és B. egyaránt tökéletesen meg van győződve arról, hogy egyedül neki, és csak neki lehet igaza, míg a másik fél csakis és kizárólag valamiféle megveszekedett csaló lehet csupán, vagy legalábbis jóhiszemű tévelygő, de persze még az is lehet, hogy embernek alig nevezhető "libsi", "migráncssimogató", avagy egyenesen "fasiszta" személlyel állunk szemben. Ilyen esetekben pedig alapvető feladatunk kell legyen, hogy az "igazság" védelme érdekében, minden lehetőséget megragadván megkíséréljük nem csupán a másik álláspontját, hanem egyenesen a teljes személyét elhíthetetleníteni, illetve akár fizikai értelemben is megsemmisíteni. Ilyenkor kerül elő a személyeskedő durvulás, a másik teljes világnézetének, személyiségének és egészséges

elmeállapotának a kétségbe vonása, természetesen annak biztos tudatában, hogy mindig a hangosabban ordító "igazsága" lesz az erősebb. Hol is lenne tehát ebben a helyzetben a másik fél tisztelete, megbecsülése és egyenrangú vitapartnerként való kezelése, akiről legalább elvi szinten feltételezzük, hogy álláspontja ugyanolyan legitim, a különféle érvekkel megfelelően körülvelt és alaposan átgondolt, mint amennyire hajlamosnak mutatkozunk ezeket a tényezőket feltételezni a saját véleményünket illetően.

Mindez abból a pszichológiai tényezőből fakad, hogy a legtöbb ember szellemi működése még alapvetően képtelen megbirkózni azzal a tényezővel, hogy két, vagy akár egyszerre több, egymásnak látszólag ellentmondó állítás is rendelkezhet az igazság minőségével egyszerre. Leegyszerűsítve tehát a legtöbben nem tudjuk megérteni, hogy kétféle megközelítés is lehet igaz egyszerre. Mivel egy ennyire komplex helyzet már alapvetően ingatja meg az igazságos, bejósolható, átlátható, biztonságos és kiszámítható világba vetett (egyébként meglehetősen illuzórikus) hitünket, így nem meglepő, hogy minden igyekezetünkkel törekszünk ennek a lehetőségnek a kiküszöbölésére, illetve valamiféle teljes igazságnak a megtalálására. Minthogy a legtöbbünk számára mindennél fontosabb ez a fajta biztonság és bejósolhatóság, elmélkedésre, vizsgálódásra, tanulásra és érvelésre pedig a legtöbbünknek egyszerűen nincsen elegendő ideje, így készen mutatkozunk meghozni azt a kompromisszumot, hogy bármilyen kellemesnek hangzó fél-, avagy egyenesen áligazságot felemelünk a teljes igazság szintjére, kényelmes módon megspórolva magunknak a további gondolkodás és vizsgálódás jelentette kényelmetlenségeket és fáradsalmakat. Amennyiben azonban ilyesfajta tényezők uralják mindennapi életünket és

kommunikációkat, akkor bizony alaposabban is végig kell gondolnunk, hogy a "fordítsd oda a másik orcádat" gyakorlatát ténylegesen szó szerint kellene vennünk.

Én azon az állásponton vagyok, hogy Yeshua szavainak vizsgálata során célszerű egyfelől nem figyelmen kívül hagyni a kontextust, másfelől pedig belehelyezkedni egyfajta elvontabb, misztikusabb szemléletmód gyakorlásába. Kezdetnek vizsgáljuk meg, hogy miként képzelhető el egy jobb orca megütése a helyzet materiális kontextusában. Krónikus jobb-bal tévesztő lévén meglehetősen nehézséget okoz számomra ennek a helyzetnek a leképezése, azonban bízom abban, hogy olvasóim érteni fogják. Tegyük fel, hogy két ember áll egymással szemben. Mivel a legtöbb ember alapvetően jobbkezes, így feltételezhető, hogy a jobb kezüket fogják használni annak a bizonyos pofonnak a kivitelezésében. Igen ám, de amikor ketten állnak szemben egymással, akkor a jobb kézzel indított pofon történetesen a másiknak a bal orcáján tud csak csattanni. Jobb kézzel csupán úgy lehetne felpofozni a másikat a jobb arcának oldalán, ha az ütést történetesen rézsútosan indítjuk el, mégpedig bal oldalról, alulról felfelé, azaz a másik személy arcának kérdéses területét ebben az esetben nem a tenyerünkkel, hanem a kézfejünkkel fogjuk eltalálni. Mindez pedig abban a meghatározott történelmi kontextusban sokkalta többet jelentett, mint egyetlen pofont, jelesül meglehetősen komoly, szimbolikus jelentéstartalmat hordozott. A másiknak a kézfejjel való felpofozása teljes annihilációt, teljes mértékű földbe döngölést és megalázást jelentett, tehát annak egyértelmű üzenetét, hogy az ég egyadta világon semmibe sem veszem a másikat. Ez pediglen sokkalta komolyabb üzenet és gesztus, mint egy egyszerű, indulati pofon, elvégre mindenképpen feltételezi a teljes tudatosságot,

szándékot és jól átgondolt döntést. Amennyiben ezt a helyzetet átvisszük jelenkori társadalmunkra, már alaposabban átláthatjuk, hogy már pusztán pszichológiai értelemben véve sem lehet elképzelhető válaszreakció a hagyományos értelemben vett "fordítsd oda a másik orcádat" attitűd.

Ezeknek a felvetéseknek megtétele során nagyon sokszor találkozni a mainstream kereszténység részéről azzal a kritikával, hogy a kétségeket és ellenérveket megfogalmazó személyek úgymond "még nem készek odaajánlani Istennek az egész életüket, és nem bíznak még az isteni ítélet igazságosságában". Éppen ezért érzem szükségesnek megfogalmazni, hogy nagyon sok esetben a helytelen értelemben vett alázatosság, szelídség és türelem sokkalta nagyobb anyagi, lelki és szellemi károkat képes okozni, mint egy helyes értelemben és mértéktartóan gyakorolt önvédelem. Vannak ugyanis olyan helyzetek, amikor éppen az alázatosság és megalázkodás szolgáltat olajat a tűzre, és azt hiszem, hogy joggal vetem fel annak a lehetőségét, hogy a jobb orca kézfejjel történő felpofozása éppen ilyesfajta történést jelent. Az ugyanis, ha valaki a másikat teljesen nyíltan, szándékosan, előre megfontolt szándékkal és teljes tudatosságának birtokában illetén módon alázza meg, már minden esetben feltételez egy olyasfajta lelki és személyiségi torzulást, amellyel szemben már nem elegendő az alázatosság és az új lehetőségek szüntelen felajánlása. Sietek persze megjegyezni, hogy ezek egyáltalán nem azok a helyzetek, amikor a másik egyszer-egyszer meggondolatlanul, hirtelen természetének és felfokozott intenzitással tomboló érzelmeinek teret engedve mintegy "belefut" egy-egy ostoba cselekedetbe. Ilyenkor a megbocsátás gesztusa valóban működőképes lehet, azonban feltétlenül szükséges felhívnom a figyelmet arra, hogy a határ a

kétféle helyzet között olykor meglehetősen keskenynek és szűknek mutatkozhat, így sok esetben hajlamossá válhatunk túlságosan is jóhiszeműen feltételezni a másiktól a meggondolatlanságot és a hirtelenséget még akkor is, ha nyilvánvalóan átgondolt, megfontolt, és előre eltervezett helyzetekről van szó.

Mint már korábban is írtam, léteznek olyan súlyos személyiségtorzulások, amelyeket éppen a másik fél részéről megnyilvánuló alázat, illetve a "fordítsd oda a másik orcádat" helytelenül értelmezett gesztusa tart mozgásban. Ilyenek például a pszichopáták és nárcisztikus személyiségzavarral élők hatalmi játszmái, valamint a különféle házastársi erőszakok és alkoholista drámák. Ezekben ugyanis minden esetben részt vesz egy manipulátor, aki a helyzet felforrósodása esetén hajlamos úgy beállítani a viselkedését, mint egyszeri megingást, vagy olyan rossz szokást, amelyet minden igyekezetével megpróbál magában legyőzni. Rajta kívül nem feledkezhetünk meg arról a személyről, aki ezekben a játszmákban a másik fél szerepét tölti be, és aki minden esetben megpróbál mentséget találni a másik viselkedésére, szüntelenül új orcáját mutatva a másik felé. Itt azonban éppen ezzel a viselkedésével tartja fenn az ördögi kört, elvégre képtelen felismerni, hogy az agresszor részéről egyáltalán nem véletlen és meggondolatlan tettek sorozata felelős a történésekért, hanem bizony tudatosan eltervezett és kivitelezett folyamatról van szó. Ehhez asszisztálni azonban nemcsak, hogy nem alázatos cselekedet, hanem egyenesen akár bűnpártolásnak is felfogható.

Korábbi munkaterületeimnek egyikén volt egy kollégám, akinek szokásában állott a másik személyt nyíltan,

akár az ügyfeleink előtt becsmérelni, szakmai véleményét korántsem szalonba illő módon felülbírálni, illetve az egész személyét érintő, sokszor elképesztően negatív és pejoratív színezetű kijelentéseket tenni. Vele kapcsolatban én magam is beleesni látszottam abba a hibába, hogy minden egyes ilyen cselekedetét úgy próbáltam interpretálni, hogy azokat valamiféle személyiségzavar, túlzott mértékű impulzivitás, esetleg jellembeli hiányosságok számlájára írtam, szüntelenül új esélyt és új platformot biztosítva ezzel számára az újabb negatív megnyilatkozásra. Ezzel a viselkedéssel azonban több szempontból is helytelen módon jártam el, egyfelől kockáztatva ezzel a saját lelkemnek épségét, hiszen sorozatosan megengedtem és lehetővé tettem számára, hogy ilyen módon rombolja önbizalmamat, önértékelésemet és a saját magam értékességébe vetett hitemet. Mindemellett az ügyfeleim érdekeit is súlyosan sértettem, elvégre miféle bizalmat plántálhat valaki is a továbbiakban egy olyan "szakember" irányában, akivel a kollégái ilyesfajta megnyilvánulásokat engedhetnek meg maguknak? Semmi esetre sem kelthettem határozott, szakmailag magas szinten álló és köztiszteletet birtokló ember benyomását, hanem bizony valamiféle olyan gyengekezű és jellemű alakét, akin bárki, bármikor átgazolhat. Harmadrészt pedig, és ez sem utolsó szempont, ártottam továbbá annak a bizonyos kollégámnak is, hiszen alárendelő, megalázkodó és elfogadó magatartással asszisztáltam számára egy olyan mesterséges, képzeletbeli világ megteremtéséhez és fenntartásához, amelyben ő maga természetesnek veheti a saját jogát arra, hogy másokkal ilyenén módon viselkedjék. Ezzel mintegy segítettem megtartani a saját maga téves vélekedéseit, illetve annak a veszélynek is kitétem, hogy később csalódik és sérül hatalmas mértékben, amikor olyasvalaki lép be az ő

képzeletbeli világába, akinek történetesen semmi kedve sem lesz alávetnie önmagát ezeknek a képtelen és mesterségesen fenntartott állapotoknak. Amennyiben tehát olyasvalakivel állunk szembe, aki képtelenen a jobb kézfejjel vág minket pofon, a jobb arcunkra célozván, célszerűnek mutatkozik egy sokkalta misztikusabb szempont mérlegelése.

Abban a felvetésben tökéletesen egyet kell értenem a hagyományos keresztény értelmezéssel, hogy ebben az esetben a visszaütés, illetve az erre szolgáló gesztusok alkalmazása tökéletesen hasztalan, hiszen az erőszak minden esetben további erőszakot szül. Ez nemcsak, hogy materiális és pszichológiai, de spirituális törvényszerűség is egyben. Amennyiben valaki indulatból cselekedve vét a másik ellen, akkor a másik személy indulatai tovább gerjesztik az amúgy is felfokozott lelki állapotát, nem adva módot és lehetőséget a lehiggadásra. Ha viszont a másik eset, jelesül az előre megfontolt, eltervezett és teljes tudatosság birtokában végrehajtott tett esete áll fenn, nos olyankor sem kifizetődő a "szemet szemért" elv, hiszen egy ilyen típusú személy, aki egész életét ezek között a versengő és törtető, a másik embert semminek sem néző viszonyok között éli le, egészen bizonyosan nagyobb rutin birtokában mozog ezeken a pályákon, így a saját eszközeivel való legyőzésének lényegében semmiféle esélye nincsen.

Létezik azonban egy érdekes felvetés, amely pontosan a "fordítsd oda a másik orcádat" elvének helyes alkalmazását jelenti. Amennyiben visszatérünk a korábbi példánkhoz és folytatjuk onnan, hogy a másik személy éppen a jobb kézfejét alkalmazván pofon csapott bennünket, akkor a másik orca odafordítása fizikai értelemben csupán egyetlen módon

valósítható meg, mégpedig egy száznolcvan fokban végrehajtott fordulattal, azaz a hátat fordítással. Amennyiben ugyanis abból a célból fordítjuk oda a bal orcánkat, hogy a másiktól egy ugyanolyan "kézfejes" pofont kaphassunk, ahhoz nem elég a fej elfordítása, hanem bizony teljes fordulatra van szükség, tehát a teljes megfordulásra, amely viszont egyet jelent azzal, hogy a saját hátunkat mutatjuk a másiknak. Pszichológiai és spirituális értelemben is ez számíthat az egyedüli helyes és megokolt tettnek ebben a helyzetben, és véleményem szerint Yeshua is valamiféle hasonló gondolatról tanított. Ez ugyanis egyáltalán nem jelent passzív belenyugvást, vagy mazochista megalázkodást, hanem sokkalta inkább egyfajta felülemelkedett állapot elsajátítását és gyakorlását. Amikor a történelmi Buddha haragos emberekkel került szembe, rendszerint ezt a felülemelkedett álláspontra képviselte. Nem alázkodott meg, "nem ment alá" a másiknak, de nem is mutatott felsőbbeséget, elvégre az ugyanúgy olaj a tűzre, mint az alárendelődés. Amikor tanítványai kérdőre vonták, az égő széndarab példájával válaszolt, rámutatva arra, hogy a haragos ember olyan, mint aki egy izzó széndarabot próbál valakihez hozzávágni. Amennyiben elfogadod tőle, akkor téged is megéget, ha pedig erőszakosan hozzávágsz, akkor szüntelen oda-vissza csapkodás lesz a vége. A legbölcsebb, ha át sem veszed tőle, ilyenkor ugyanis téged egészen bizonyosan nem éget meg semmi. Amennyiben tehát erre az álláspontra helyezkedünk, misztikus szempontból háromféle nyereséget is elkönnyvelhetünk. Egyfelől óriási lépést tettünk meg előre, a metafizikai önkitaljesítés és önmegvalósítás irányában, másfelől pedig képessé válhatunk megóvni a magunk lelkét a sérülésektől és a mérgektől, harmadrészen pedig nem válunk passzív asszisztenciává és statisztává a másik fél önsors-rontó drámájában.

Beszélnünk kell mindezek mellett egy másik, még inkább spirituális és rejtett értelmezéséről is ennek az evangéliumi szakasznak. Yeshua így fogalmaz: "ne álljatok ellen a gonosznak". Ebben a megközelítésben én magam nagyon erősen hajlok arra, hogy az üzenetnek egy sokkalta elvontabb, intrapszichés tartalmát is megvizsgáljam. A pszichoanalitikus iskola nagyjainak kora óta tudjuk, hogy bizonyos tudattartalmak, amelyek időről időre felötlenek bennünk, sok esetben meglehetősen kellemetlenné és vállalhatatlanná válhatnak számunkra. Ilyenek lehetnek a félelmetesen erős agresszió, öngyűlölet, önvád, illetőleg a másik személlyel szemben támasztott ellenérzések, az erőszaknak bizonyos formái, elégedetlenség, bosszúvágy, halálfélelem, egzisztenciális szorongás, és még sokféle jelenség is. Ezeket a tartalmakat, amelyekkel megküzdeni nincsen erőnk, bátorságunk és kapacitásunk, legtöbbször a tudattalanba száműzzük, ahol azonban teljes mértékben kikerülnek az ellenőrzésünk alól. Lehetséges persze, hogy direkt módon nem kellemetlenkednek nekünk, azaz nem ütögetik folyamatosan az orcánkat, azonban mindez egyáltalában nem jelent egyet azzal, hogy a továbbiakban nem is léteznek már. Nem működik ugyanis az "amiről nem tudunk, az nem létezik" elve, és az ilyen módon a tudattalanba száműzött, szőnyeg alá seprert problémák egyre és egyre növekszenek, dagadnak és híznak, történetesen a mi szellemi energiáinkon élve. Számomra elképesztően groteszk és megmosolyogtató jelenség, amikor az önmagukat tudományosnak és haladónak tekintő pszichológusok hüledeznek azon, amikor a Franz Bardon és Robert Ambelain szellemiségén élő misztikusok különféle lárvákat, sémákat és fantomokat emlegetnek, holott lényegét tekintve mindannyian ugyanarról beszélünk. Ha tehát ilyen módon ellenállunk a

gonosznak, azaz a mi magunk negatív, pusztító energiáinak, és kényelmes megoldást alkalmazván a tudattalanba küldjük őket, vagy esetleg ész nélkül harcolni kezdünk ellenünk, akkor bizonyossá válhatunk afelől, hogy előbb, vagy utóbb, de teljes bizonyossággal a halálba küldenek majd minket. Ebben az esetben viszont a másik orca odafordítása tökéletesen alkalmazható módszer lehet, jelesül engedni, hogy ezek a sötét energiák átáramoljanak rajtunk, tudatosá váljanak, és a lelki fényességben felfedjék magukat. Minél inkább küzdünk ugyanis az időről időre támadó negatív kényszer gondolatokkal, avagy minél inkább megalázkodván előttük a tudattalan ellenőrizetlen birodalmába engedjük őket, remélvén, hogy akkor majd nem kellemetlenkednek többé, azzal annál nagyobb hatalmat biztosítunk számukra önmagunk felett. Amennyiben azonban engedjük, hogy ezek a tartalmak újra és újra arcul üssenek bennünket, tehát felvállaljuk velük szemben a "Szent Legyen" állapotát, akkor idővel valóban lehullik róluk a félelmetesség és rettenetesség álcája, mi magunk pedig mosolyogva jutunk el annak felismerésére, hogy a félelmetes szörnyeteg voltaképpen nem több, mint gonosz kis kobold.

Két másik gondolatról is szeretnék megemlékezni, jelesül a kérdéses evangéliumi szakaszban szintén megjelenő "ruha-köntös problematikáról", illetve a mérföldek kérdéséről. Amennyiben valaki perbe fog, hogy elvegye a ruhádat, add oda neki a köntösödet is. Sok esetben megpróbáltam megfelelni ennek az ideálnak, azonban ugyancsak azt tapasztaltam, hogy ez a fajta mentalitás ugyanúgy olaj a tűzre, mint a korábban taglalt megalázkodás kérdése. Amennyiben ugyanis valaki annak az igényével lép fel ellened, hogy kiforgasson a javaidból, annak sem a ruhád, sem pedig a köntösöd, de még a házad, vagy az életed sem lesz elég. Az emberi kapzsiság,

mohóság, irigység és sóvárság ugyanis természetéből fakadóan határtalan. Ebben a szakaszban véleményem szerint tehát Yeshua főként arra próbálja felhívni a figyelmet, amelyre már a "mennyei kincsek" gondolatkörének ismertetése során utalt, rámutatva a földi javak meglehetősen törékeny és korlátolt voltára. Ha megnézzük a konkrét képet, érdemes lenne elgondolkoznunk azon, hogy vajon mennyire nevezhetünk a magunkénak olyasvalamit, amelyet egy másik személy minden nehézség nélkül elvehet tőlünk. Tegyük fel például, hogy rendelkezünk egy gyönyörűségecs luxusaúttal. Mindjárt fel is vetődik a kérdés, hogy milyen körülmények között, és milyen elvekre hivatkozva alapozhatunk arra, hogy ez az autó a miénk? A miénk, mert a mi nevünkön van, vagy mert a mi bankjegyeinknek fejében írták a nevünkre? Mi kerestük meg az árát becsületes munkával? Érdekes kérdés, ugye: kié az autó? Azé, aki megvásárolja, vagy azé, aki összeépíti, vagy aki a kérdéses anyagokat előállítja? Amennyiben egy cégvezetőé az autó, akkor az valóban az ő munkája nyomán vált a sajátjává, vagy esetleg azokat az éhbérért dolgoztatott beosztottakat illetné, akiknek a kizsákmányolása által az ülepe alá kerülhetett a kényelmes bőrrülés? Elgondolkodtató, azonban minden esetre arra szerettem volna ezzel rámutatni, hogy Yeshua értelmezésében az anyagi dolgok múlandó és viszonylagos voltára kell leginkább felfigyelnünk. Ha ugyanis a vezérigazgató autóját ellopják, akkor az autó tulajdonjoga máris megkérdőjelezhető. Bármennyire is a korábbi tulajdonos nevén vannak a gépkocsi iratai, illetve egyfajta társadalmi konszenzus is feljogosítja őt arra, hogy az autót a sajátjának nevezze, mindez azonban csöppet sem változtat azon a tényen, hogy a gépkocsit jelenleg a rabló, vagy éppenséggel már az új tulajdonos használja. Számít is valamennyit innentől, hogy eredetileg a vezérigazgató birtokolta az autót? Nézetem szerint

nem sokat. Elérhet-e valamit az eredeti tulajdonos annak hangoztatásával, hogy a gépjármű jog szerint őt illetné meg? Nem nagyon, mint ahogyan a vezérigazgató alkalmazottait sem veszi senki sem komolyan, ha azzal állnának elő, hogy részük van "gazdájuk" javaiban. Így tehát jogosan beláthatjuk, hogy Yeshua voltaképpen arra tanít bennünket, hogy minden, amit bárki elvehet tőlünk, az valójában sohasem, egyetlen pillanat erejéig sem volt a miénk. Persze, mindez nem azt jelenti, hogy lakáskulcsot kellene adni az autónkat meglovasító rabló kezébe, hanem mindösszesen azt, hogy az adott lakásra is érdemes volna úgy tekintenünk, hogy az alapvetően egyáltalán nem képezi jogos és megmásíthatatlan érvénnyel rendelkező tulajdonunkat, elmélyítvén ezzel a hála, áldás és kivételezettség érzését önmagunkban avégett, hogy egyáltalán van hol laknunk, mit ennünk és miért, vagy kiért élünk. Fontos tanulság még, hogy ne váljunk az anyagi javak mértéktelen harácsolóivá, hanem ezeknél sokkalta magasabb, múlhatatlanabb értékekért fáradozzunk.

A mérföldek kérdését tekintve fontos megjegyezni, hogy ez voltaképpen teljes mértékben egy korabeli gyakorlatra alkalmazva került megfogalmazásra. A római légiósok ugyanis akkoriban rendelkeztek azzal a privilégiummal, hogy egy mérföldön keresztül cipeltethették a felszerelésüket a meghódított területeken élő, nem római állampolgárokkal. Ez törvényi szabályozásnak számított, a római katona pedig teljes joggal kardélre hányhatott, ha nem tettél eleget a feltételeknek. Yeshua ebben a Tanításában tehát egy konkrét helyzet kezelésére vonatkozó, gyakorlati tanácsot fogalmaz meg, nem pedig általános érvényű igazságokat. Az, hogy a rómaiak jelen vannak, megmásíthatatlan állapotnak számított, amelyet el kellett viselni, és lehetőleg keresni a békés együttélés

lehetőségeit. Amennyiben tehát valakit megtalált egy ilyen római légiós, a lehető legbölcsebbnek számított elvinni a terheit oda, ahová kérte, majd dolgunkat elvégezvén továbbállni. Sajnos azonban számos keresztény közösség és intézmény ezzel a gondolattal szintén a megalázkodás, behódolás és teljes alárendelődés irányába próbálja terelni a követőit, mondván "meg kell adni a császárnak, ami a császáré". Jelenleg azonban nincsenek császárok, illetve császári címmel, ranggal és hatalommal felruházni mostani munkáltatóinkat, főnökeinket és honatyáinkat eleve elhibázott és beteges gondolat. Különbség van ugyanis a fegyverrel, vérrel és erőszakkal hódító ellenség között, akivel szemben nem feltétlenül az ágyútöltelék szerepének felvétele a megoldás, illetőleg a jelenlegi eljárók között, akiknek hatalma voltaképpen a tiszavirágok életéhez hasonlítható.

Gondolatmenetem zárása és összefoglalása gyanánt szeretnék arról írni egészen röviden, hogy értelmezésem szerint miként képzelhető el ezeknek a fentebb taglalt Tanításoknak a gyakorlati életben való megélése. Véleményem szerint tehát az agresszió, azaz a visszaütés és a harc felvétele a lehető legkivételesebb esetektől eltekintve nem lehet megoldás. Sajnálatos módon néhanapján kikerülhetetlenné válik, hogy a kard ellenében kardot kell fognunk, azonban ügyelnünk kell arra, hogy ilyen esetekben kardunk valóban a mitológiai Mandzsusri kardja legyen, nem pedig a rablólovagok, vagy a hódító legionáriusok kardja, de még a templomos lovagok, vagy Péter apostol kardjáról is le kell mondanunk. Tudatosítanunk kell magunkban, hogy aki kardot fog, minden esetben el is vész a kard által, és ebben a tudatban úgy forgatni a fegyvert, hogy a lehető legkevesebb kárt okozzuk önmagunknak és másoknak, megelégedvén a józan önvédelemmel. Még kedvezőbb, ha a

"másik orca odafordításának" gyakorlata valódi hátat fordítással jár, jelesül egy emelkedett, kívülálló attitűddel, amely külső szemlélők számára sok esetben balgaságnak tűnhet, azonban mélyebb látásmódra szert tévén könnyen beláthatjuk, hogy ezekben az esetekben valódi kőszikla feszül neki a kisbogár próbálkozásainak. Fontos azonban felfedeznünk, hogy a megalázkodás minden formája ugyanolyan kártékony és romboló, mint az agresszió és az erőszak, nemcsak számunkra, hanem különleges módon a másik fél számára is. Pontosan azon okból kifolyólag, mert egyenlőtlenséget szül, mégpedig a lehető legkártékonyabb alá-fölrendelődés helyzetét. Ez borzalmas állapot a megalázott fél számára, azonban rettenetes veszélyeket rejt a pillanatnyilag magas lovon ülő esetében is, hiszen éppen ezekből a helyzetekből lehetséges a lehető legnagyobb fokú zuhanás megélése, kiegészítve a földet érés és padlót fogás fájdalmával. Amennyiben megvizsgáljuk Yeshua keresztre feszítésének körülményeit, voltaképpen ez a kivételezett helyzet köszönt vissza ránk. Bármennyire is ellene megy a hivatalos értelmezésnek, amelyben elvben hinnünk kellene, én azonban állítom, hogy Yeshua viselkedése mégsem fogható fel megalázkodásnak, vagy teljes behódolásnak.

Bármennyire is szeretnék sokan a jézusi alázatot a tömegesített emberek által követett életideává tenni, törekvésük minduntalan megfeneklik majd, elvégre egyre többen kezdik majd helyesen értelmezni ezt a gondolatot. "Atyám, bocsáss meg nekik, nem tudják mit cselekszenek". Ebben a kijelentésben nyoma sincsen alázatoskodásnak, avagy alárendelődésnek. Itt a valódi Uralkodó szavai nyilvánulnak meg, aki a tudatlan, kegyetlen, gőgös és ostoba, az állatias természettől és ösztönöktől fogva tartott lényektől alig

különböző kreatúrák által szenved. Nem arról van szó, hogy "én tehetek mindenről, megérdemlem, hogy ezek a nagyszerű és nálamnál minden szempontból többet érő, csodálatos emberek kínozzanak. Megérdemlem a szenvedést, merek kicsinek lenni és meghódolni." Nézetem szerint itt egyáltalán nem ez történik, hanem sokkalta inkább a megvilágosodott bölcs józan és szeretetteljes viszonyulása az őt kínzó szűnyogok, bögyölyök és kullancsok felé, akikkel szemben azért mutat megértést, szeretetet, együttérzést, irgalmat és elfogadást, mert olyannyira korlátoltak, tudatlanok és kezdetlegesek, hogy önmaguktól képtelenek lennének bármiféle belátásra. Nem jön elő azonban az a viszonyulás, hogy "jaj, ti drága, értékes és szent szűnyogok, bögyölyök és kullancsok, szívjátok csak a véretem, hiszen mindannyian annyival többet értek nálamnál." Tudom, hogy példázataim sok esetben meglehetősen sarkítottak hathatnak, azonban mindennél jobban fel kívánom hívni a figyelmet arra, hogy a Krisztusi Út járása nem jelent egyet a legsötétebb értelemben vett alázatoskodás, szenteskedés, meghódolás és alárendelés útjával, hanem sokkalta inkább egyfajta "Királyi Útnak" tekinthető. Alapvető különbség van ugyanis az önmagát minden lehetséges módon porba alázó, mások előtt teljes mértékben meghódoló, és önmagát eltaposni engedő ájtatoskodó, illetve az őt érő igazságtalanságokat, sérelmeket és tudatlanságot szilárd tölgyfa módjára viselő Lovagkirály között, aki az erkölcsi igazság teljes realizációjában éli életét. Gondoljunk bele, mekkora különbség van az igazi paplovag és a samuráj nemes alázata, illetve a szolgálalelkűség hamis alázatoskodása között. Ég és föld, pedig mindkettő elvben az alázatról szól. Egyik azonban valóban égi út, míg a másik elképzeltően földi, anyagi és materiális.

Végezetül arról szeretnék beszélni, hogy véleményem szerint miként képzelhető el tehát a fenti evangéliumi üzenetek közösségekben való megélése. Véleményem szerint a legtöbb közösséggel kapcsolatban fennáll a "kettős mérce" alapvető problémája, jelesül hogy minden körben megjelennek olyan személyek, akik a közösség írott-íratlan szabályait csupán a másokra nézve tartják kötelező erejűnek, önmagukat azonban mindenfajta létező módon megpróbálják kivonni ezek alól. Belőlük lesznek aztán azok, akik mindennemű őket érő kritika hallatára a "ne ítéld, hogy ne ítéltess", vagy a "szálka-gerenda" közhelyekkel hozakodnak elő. Ilyen esetekben az a probléma, hogy ezek az emberek a saját hasznukra akarják fordítani a közösséget, nem pedig arra gondolnak, hogy miként adhatnának ők valamit annak. Érvelhetnénk persze azzal, hogy a közösségnek számos önzetlen, a mások javára működő tagja is lehet, azonban sajnálatos módon előbb-utóbb minden közösség zátonyra fut, amelyiknek akár csupán néhány tagja kivételnek tekinti önmagát ezek alól az erkölcsi mértékek alól. Ilyen esetekben áll elő a követők és követettek társasága, a "milliók egy miatt", vagy "milliók egyért" helyzete, ahol a többség szolgálékúen és megadóan, a hamis alázat szellemétől hajtván robotol, amíg a rivaldafény másoknak jut.

Véleményem szerint az egyedüli működő közösség a kisközösség lehet, illetve ezeknek a kisközösségeknek a megfelelő módon összekapcsolt rendszere. Itt azonban egyáltalán nem a különféle kiségyházak, vagy szekták rendszerére gondolok, hiszen tapasztalataim szerint ezeknek köreiben is nagyjából ugyanazok a folyamatok zajlanak, mint a világegyházak és vallások köreiben, legfeljebb miniatürizált formában. Voltam már tagja több milliós világgözüségnek, illetve alig néhány tucatnyi lelket számláló kiségyházaknak is,

összességében nem sok különbséget fedezve fel közöttük a korábban ismertetett tengelyek mentén. Úgy gondolom, hogy igazi közösség csakis és kizárólag igazi, valóságos és hiteles Urak és Úrnők között valósulhat csupán meg, akik az önmegvalósításnak és önkiteljesítésnek eljutottak már egy olyannyira magas fokára, hogy már egyáltalán nem mutatnak érdeklődést a közösségi játszmák és hatalmi drámák irányában, mint ahogyan a különféle rangok, titulusok, előjogok és lehetőségek megszerzése sem foglalja már le őket. Olyan személyekről van szó itt, akikkel kapcsolatban már joggal feltételezhetjük, hogy nem kívánnak kiforgatni bennünket a javainkból, nem kívánnak a mi hátunkon egyre magasabbra kapaszkodni, és nem érdekük a rajtunk való nyereszkesedés. Olyan személyekkel kapcsolatban lehetünk képesek megélni ezt a fajta közösséget, akiknek esetében bizonyosak lehetünk afelől, hogy amennyiben mi magunk valamiféle hibát, vétséget, vagy mulasztást követünk is el, ők maguk képessé válnak valóban, ezáltal a hagyományos értelmezésben vett "másik arcukat" odafordítani, valós megértéssel, együttérzéssel és szeretettel, könyörülettel viszonyulni felénk, hogy együttesen lehessünk képesek korrigálni emberi botlásainkat, gyarlóságainkat és hibáinkat.

Utolsó bekezdésemhez érkezvén szeretném ismételtten is megállapítani, hogy nem tartok igényt értelmezésem igazságként való előadására. Gondolataim csupán egy gnózikusorientációjú személy vándorlásainak egyes állomásain keletkező felfedezések nyomán bontakoznak ki, éppen ezért nem tükröznek semmiféle kinyilatkoztatást, vagy rejtett tanítást. Nem tartom magamat sem hívőnek, sem követőnek, sem pedig len szolgának, hanem ha mindenképpen el kellene helyeznem magamat az evangéliumi történetekben,

akkor valószínűleg a három napkeleti bölcs egyikével azonosulnék, aki a maga saját világnézeti keretében értelmezi az Üzenet és a Tanítás csodáit, a Megváltás eszményét a saját életútján haladván valósítva meg.

Tanácsok a lelki homály időszakának megéléséhez

A Gnózikeresés és misztikus létszemlélet meglehetősen kevésbé körüljárt területének számít mindaz, amit Juan de la Cruz, vagy Thomas Kempis műveikben a "lelki szárazság" jelzővel illetnek. Bármennyire is kevés szó esik azonban a misztikusok között erről a fajta jelenségről, mégis szinte teljes bizonyossággal elmondható, hogy valamennyiünk számára megadatott már bőségesen a mód és lehetőség, hogy ennek az élménynek meglehetősen keserű ízét megízlelhessük. Mindannyiunk életének folyamán beköszöntöttek már nem egyszer azok az időszakok, amikor teljes joggal érezhettük úgy, mintha a Menny valamilyen oknál fogva időlegesen bezárult volna, az Isteni Jelenlét pedig mintha teljes mértékben eltávolodott volna tőlünk. Bármennyire is tudatában vagyunk jobb és szebb napokon, hogy a felhők átvonulása az égbolt létezésének szükségszerű velejárója, és mint ilyen, egyáltalában nem tart örökké, a borongósabb időszakokban, esetleg a komoly lelki viharok idején mintha rögvest elfeledni látszanánk, hogy az áldatlanság állapotának egyszer vége szakad majd.

Én magam is gyakorta belekerültem látszom annak a hibának a csapdájába, hogy az olykor rám köszönni látszó lelki borongósságot és viharokat hajlamosnak mutatkozok valamiféle végső, visszafordíthatatlan hanyatlás és romlás első jeleinek elkönyvelni, rögvest kétségbeeséssel, rettegéssel, félelemmel és szorongással reagálván rájuk. Józan eszemmel persze pontosan tudom, hogy a félelem további félelmet szül, és az eredetileg ártalmatlan inger ilyenén módon történő értékelése által kiváltott szorongástól való megijedés további szorongáshoz, félelemhez és kétségbeeséshez vezet, azonban

megjelenésüknek pillanataiban mégis rögvest elfeledni látszom ezeket az ismereteimet. A lelki sötétség beköszöntével rögvest elkönyvelni vélem, hogy ez már bizony a végnek kezdete, és a korábban megélt szárnyalás már vissza sem fog térni sohasem. Ilyenkor mindig igazán gyorsan képes vagyok meggyőzni magamat arról, hogy az általam oly szorongatóan intenzív, és jelentős mértékben megélt szorongás és félelem a jövőben már örökké velem marad, enyhülésre, avagy elmúlásra pedig nem is érdemes már számítani. Persze néhány nappal, héttel, vagy hónappal később, amikor lelkemnek égboltja ismételten megtisztul az eső-, vihar-, avagy hófelhők homályától, már magam sem igazán értem, hogy miért is féltem annyira. Mindaz, ami a lelki sötétség idején oly nyilvánvalóan megmutatkozik, léte pedig teljességgel megmásíthatatlannak tűnik, a Lelki Ragyogás idején olyannak tűnik számomra, mintha sohasem létezett volna, azonban mindennek éppen a fordítottja mondható igaznak a lelki sötétség beköszöntésének idején. Olyankor a tiszta, ragyogó égbolt emléke szinte néhány pillanat alatt elhalványodni látszik, és egyedüliként a homálynak realitása marad.

Vizsgálódásunk szempontjából feltétlenül megkülönböztetést érdemes és szükséges tennünk a lelki szárazság, vagy sötétség, illetve a közé a jelenség közé, amelyet a fentebb említett Juan de la Cruz a "Lélek Sötét Éjszakájának" nevez. Ez utóbbi ugyanis egyáltalán nem átmeneti "belső időjárásváltozás", hanem bizony valódi éjszaka, amely a sarkkörökre leszálló sötétség példájára akár hónapokig, vagy az egyes bolygókon megszokott rendszer szerint akár évekig is fennmaradhat. A Lélek Sötét Éjszakája ugyanis a misztikus út szükséges lépése, valami olyasfajta tapasztalás, amelyen előbb, vagy utóbb, de valamennyi

misztikus átesik, de még az alapvetően nem misztikus irányultságú, de amúgy erősen elhivatott és mélyen érintett hívők és gyakorlók körében is jól ismert a jelenség. Olyan éjszaka ez, amikor az általunk korábban ismert, megismert és elismert, igaznak és valónak vélt világra szinte áthatolhatatlan sűrűségű sötétség borul, a lélek pedig képessé válik a tökéletes magány és elszigeteltség igazán szívbe markolóan fájó tapasztalatának megélésére. Nálam ez mintegy húszéves korom körül következett be első ízben, aztán nagyjából nyolc-tíz hónapig maradt velem, folyamatosan leépítve és feloldva mindazt, amelyben korábban hittem. Jeges vasvillák módjára marcangoló kétségek, vadállatokként rám törő szorongások, félelmek és rettegés, ezek formálták akkoriban lényemet, lassacskán elérve nálam annak felismerését, hogy az általam valónak, igaznak és reálisnak megélt világ valójában tünékeny káprázat csupán. Felismerni véljük, hogy körülöttünk az emberek délibábokat és hamis illúziókat kergetve élik mindennapjaikat, és ami még ennél is szörnyűbb tapasztalásként érinthet meg minket, az végeredményben nem más, mint annak tudatosítása, hogy mindez alól mi sem számítunk a kivételek közé. Amikor felismered, hogy életed korábbi céljai, vágyai és motiváló erői valójában nem is Hozzád tartoznak, hanem csupán a szűkebb-tágabb környezeted, a Téged körülvevő társadalmi (t)rendek által Beléd vetített jelenségek, egy ponton ráeszmélni látszol, hogy Te magad egyáltalán nem ezeknek a dolgoknak hajszolásáért jöttél erre a világra. Az anyagiasságnak kezdetben vastagnak és áthatolhatatlannak hitt falikárpitjai és paravánjai lassan-lassan aláhullani látszanak, Te pediglen egyre inkább nyitottabbá és befogadóbbá válsz az Élet magasabb, transzcendentálisabb realitásai felé.

Belső halál, ez érinthet meg ilyenkor, amely azonban valójában nem más, mint a hernyó bebábozódása és átalakulása, mielőtt pillangóvá válna. Gondoljunk csak bele, hogy ennek az átalakulásnak az eleve kódolt terve minden egyes hernyó génjeiben rejtetten jelen van, mint ahogyan jelenvalónak számít az időpont is, amikor az erre az átalakulásra szólító belső hang felfedi önmagát. Így van ez a lélekkel is. Minden lélek belső lényegében ott szunnyad a Hang, amely a létezésnek egy pontján, az előre meghatározott időben egyszeriben megszólal, majd pediglen egyre kényszerítőbb erővel szólít Téged erre az átalakulásra. Mint ahogyan azonban a hernyó sincsen bizonyára tudatában annak, hogy pontosan milyen folyamatok játszódnak majd le vele és benne a bábállapot idején, úgy a lélek sem bír igazán mélységes tapasztalatokkal ezzel a folyamattal kapcsolatban. Csakis azt tudják mindketten, hogy életükben válaszúthoz értek, ahol mindenképpen meg kell tenniük ennek a bebábozódásnak gesztusát, hogy aztán alávéssék magukat az előttük még ismeretlen, és számukra minden bizonnyal felfoghatatlan folyamatoknak. A hozzátartozók, a család, a barátok persze aggódva figyelnek, elvégre féltenek bennünket, mi pedig az aggódó megjegyzések hatására szintén egyre aggodalmasabbá válunk állapotunkat illetően. Segítségért fohászkodunk, azonban a Mindenség hallgatni látszik, a különféle vallási vezetők többsége pedig sajnálatos módon igencsak kevés és csekély mértékű rálátással bír a lelki életnek ezen állomására. Sokan a könyvekben próbálunk fogódzóra találni, azonban általánosan megfigyelhető a jelenség, hogy a Sötét Éjszakáról szóló írások értelmét leginkább már csak akkor vagyunk képesek megérteni, amikor mi magunk is áthaladtunk rajta, közben sajnos nem feltétlenül. Azt minden esetre észlelhetjük, hogy József Attila, Vincent van Gogh, Juan

de la Cruz, vagy Friedrich Nietzsche minden valószínűség szerint nagyjából ugyanazt élhette meg, mint most mi magunk, a példájukból meríteni azonban nem feltétlenül vagyunk képesek az életünknek ebben a periódusában.

Engem Nietzsche vezetett át életemnek legelső ilyen periódusán, majd amikor évekkel később, nagyjából huszonöt esztendőös korom környékén bekövetkezett a második, már rutinosabban kiáltottam segítségért a szúfi misztikus szerzők, valamint a közép-, és újkori alkimisták lelkisége felé. Egy szó, mint száz, a Sötét Éjszaka voltaképpen teljesen más jelenség, mint az úgynevezett lelki sötétség, vagy szárazság. Nem csupán avégett, mert időtartamában, gyakoriságában és intenzitásában különbözik tőle, hanem mert összességében teljesen más célt és értelmet szolgál a misztikus úton. Míg a Lélek Sötét Éjszakája egy teljes, és végleges lelki átalakulás folyamatának nyitánya, a lelki szárazság inkább egyfajta természetes körforgását képviseli a spirituális nappalok és éjszakák váltakozásának. Mint ahogyan a nappal sem definiálható az éjszaka nélkül, úgy a misztikusok istenkapcsolata sem élhető meg a maga teljességében a lelki homályosság időszakos periódusainak jelenléte nélkül. Mindennek talán legfontosabb oka az, hogy jelenlegi létállapotunkban alapvetően korlátok között élünk, ahol is a különféle evolúciós, biológiai és materiális folyamatok állandó hatásainak vagyunk kitéve. A vonzások és taszítások törvényének engedve minden igyekezetünkkel maximalizálni próbáljuk a számunkra pozitívnak minősülő dolgokat, míg a negatívumokat igyekszünk minimalizálni. Éppen ezért misztikusként is igazán gyakorta vagyunk hajlamosak, mintegy "elszállni magunktól" avégett, hogy tapasztalataink rendhagyóbbak, különlegesebbek és kivételesebbek, mint

amilyenek mások számára adódnak. Szüntelenül másokhoz hasonlítva önmagunkat sok esetben képtelennek mutatkozunk arra, hogy a magunk személyre szabott élményeit és tapasztalatait a megfelelő hálaérzettel és megbecsüléssel fogadjuk. A huzamosabb ideig fennálló jót hajlamossá válunk természetesnek venni, míg a legkisebb mértékű kellemetlenség hatására rögvest zúgolódni kezdünk. Pontosan erre hívja fel a figyelmet a lelki homályosság időszakosan megjelenő állapota, jelesül arra, hogy a spirituális életben semmi sem értetődik magától. Igaz ugyan, hogy az Ingyenkegyelem szüntelen áramlása által bármelyik pillanatban utat találhatunk a Fényességhez, sok esetben ez mégsem nyilvánul meg a maga teljességében az életünk során.

Valójában azonban az Isteni Jelenlét sohasem hagy magunkra bennünket, mint ahogyan a Napkorong fényessége sem szenved el semmiféle hiányt pusztán attól, hogy egy adott pillanatban éppen vastag felhőzet takarja el tőlünk. Sok esetben éppen az Isteni Jelenlét az, ami elfátyolozza előlünk Önmagát, hogy magunkba szállásra, elcsendesedésre, elmélkedésre, önmagunk megjavítására, vagy valamiféle egyéb tanulásra hívja fel a figyelmet. Nem szükséges tehát kétségbe esnünk, elvégre teljesen természetes folyamatokról van szó, mint ahogyan a fellelképződés is teljes mértékben természetes folyamatnak számít. A kérdés azonban az, hogy miként is "élhetjük túl" ezeket a periódusokat? A továbbiakban igyekszem összefoglalni mindazokat a lépéseket és módszereket, amelyeket én magam szoktam alkalmazni ilyesfajta tapasztalatok megélésének esetén.

1. Semmi esetre se essünk kétségbe

Véleményem szerint ez az első és legfontosabb jó tanács ezekre az időszakokra. Mint ahogyan ugyanis a korábbiak folyamán már írtam róla, a félelem, szorongás és kétségbeesés ebben a helyzetben éppen, hogy mélyíti a sötétséget, illetve olyan automatikus gondolatokat generál, amelyek szinte egy szempillantás alatt olyan téves értelmezésekhez vezetnek, amelyek által egyszerűen elfog bennünket a visszafordíthatatlanság, véglegesség és kilátástalanság érzése. Ezen a ponton az első teendőnk kell legyen, hogy ezeket az automatikus gondolatokat próbáljuk meg minél pontosabban azonosítani, és ellenőrzésünk alatt tartani. Fontos megjegyezni azonban, hogy az ellenőrzés alatt való tartás nem jelent egyet az elfojtással, vagy elnyomással, hiszen tapasztalatból tudhatjuk, hogy az elnyomott gondolat egyre nagyobb erővel hajlamos alkalmatlankodni, az elfojtott tartalom pedig hamarosan a tudattalanba süllyed, hogy ott ellenőrizetlenül fejlődjék és élősökdjék tovább szellemi energiáinkon. A fontos tehát a tudatosítás és az ellenőrzés alatt való tartás. Érdeemes ilyenkor elfogadnunk, hogy ezeknek a gondolatoknak a felbukkanása természetes, hiszen evolúciósan belénk kódolt túlélő mechanizmusnak számít, hogy a tudatunk ilyen gondolatokkal és érzésekkel reagál fenyegetettség idején. A lelki homályosság pedig ebben a megközelítésben valódi fenyegetettséget jelent, hiszen itt alapvetően az éltető Isteni Fényességtől való megfosztottságunkat élhetjük meg. Amennyiben az ilyenkor feltörő tartalmak kifejeződését nem gátoljuk, és nem is fojtjuk el, de ezzel egyúttal nem engedjük számukra, hogy elharapózzanak és eluralkodjanak rajtunk, akkor voltaképpen már kedvezőbb a helyzetünk, hiszen a lelki stabilitás megőrzése ilyenkor elképesztően fontos.

2. Az ellenállás nem segít

Ez az állítás mintegy kiegészíteni látszik az első tanácsomat, ugyanis gondolatom szerint a legrosszabb, amit ilyenkor tehetünk, hogy erőszakkal próbálunk meg ellenállni a lelki homály beköszöntének. A legkedvezőbb hozzáállás ezekben az esetekben azonban éppen a "Let it be", azaz a "Misztikus Legyen" lelkeségében keresendő. Paradox módon ugyanis ezzel az egyetlen kifejezéssel voltaképpen tudatosítjuk önmagunkban, hogy az Isteni Jelenlét illetően módon való elhalványulása voltaképpen teljes mértékben az Ő akaratából történik, így pedig len mindjárt megérteni látjuk, hogy a lelki homályosság valójában az Istenség által mozgásban tartott misztikus létezmód egy fontos periódusát képezi. Ebben az esetben pedig joggal kérdezhetjük meg magunktól, hogy vajon ténylegesen elhagyott-e az Istenség, ha a jelenlegi állapot éppen az Ő akaratából történik? Természetesen nem, ugyanis az Isteni Jelenlét mindenkor sokkalta közelebb áll Hozzánk, mint amilyen közel akár mi magunk állhatunk saját magunkhoz. Mindez a felismerés már rögvest elvezethet bennünket oda, amely voltaképpen az előszobáját képezi annak tudatosításának, hogy az Isteni Jelenlét egyáltalán nem válik kevesebbé, csorbultabbá, vagy korlátozottabbá bennünk, még a lelki homályosság idején sem, pusztán arról van szó, hogy a vele való kapcsolatban állt be néminemű akadályozottság.

3. Ne okoljuk és ne vádoljuk se Istent, se önmagunkat

A következő, igencsak gyakori tévedés, hogy a történetek miatt az Isteni Jelenléttel szemben kezdünk nehezteléssel és ellenséges érzülettel viseltetni. Ezekben az esetekben érdemes és célszerű tudatosítani magunkban

ismételten azt a tapasztalást, hogy a lelki homályosság jelenléte alapvető szereppel bír a misztikus úton, és mint ilyen, csakis és kizárólag a mi javunkat szolgálja. Éppen ezért érdemes akár hálát adnunk az Istennek, hogy megengedi ezeknek az időszakoknak a meglétét. Ugyanígy fontos tudatosítanunk önmagunkban, hogy mindez egyáltalán nem a bennünket ért büntetésnek számít. Anyagias keretek közé szorított létezésünk során ugyanis ahhoz szokhattunk hozzá, hogy a pozitív történés mögött feltétlenül valamiféle jogosan megérdemelt jutalom, míg a negatív esemény mögött éppen egy valamilyen szinten kiérdemelt büntetés gesztusát sejtjük. Ez azonban egyáltalán nincsen így, csupán az elbírálási képességünket homályosítják el a hétköznapi értékrendek. Ezen oknál fogva hajlamosnak mutatkozunk azt feltételezni, hogy mindaz, ami számunkra kellemes, egyúttal valóban a javunkat szolgálja, a kellemetlen történések pedig csakis és kizárólag ártalmasak lehetnek a számunkra. A misztikus létezés mód azonban éppen olyasfajta Világ, ahol ezeknek a hétköznapi értékrendeknek és értékelési módoknak viszonylag kevés szerep jut. Éppen ezért, a lelki homályosság egyáltalán nem büntetés, amelyet valamilyen bűnünkkel, avagy mulasztásunkkal provokáltunk ki. Nem azért érezzük az Isteni Jelenlét által való elhagyatottságot, mert rondán néztünk valamelyik ismerősünkre, vagy mufurc módon viselkedtünk valamelyik hozzátartozónkkal, de még az sem lehet az oka mindennek, hogy vacsoránál éppen a legnagyobb süteményt emeltük ki a tálból. Gondoljunk csak bele, hogy sok esetben éppen a lehető leglelketlenebb emberek élvezik a legnagyobb bőséget ezen a világon, és mint ahogyan ők sem a sok-sok-sok jótéteményük által "érdemelték ki" ezt a fajta bőséget, úgy mi magunk sem a bűneink miatt váltunk "méltóvá" a lelki homályosságra. Amint felfogjuk ezeknek a gondolatoknak az igazságtartalmát, máris könnyebben nézünk

szembe a szárazsággal.

4. Keressük a tanulságokat

Egy misztikus számára minden egyes helyzetben alapvető fontossággal bír annak a kérdésnek a felvetése, hogy vajon mit is tanulhatunk belőle, avagy miképpen hasznosíthatjuk lelki fejlődésünk szempontjából az éppen aktuális helyzetet. Különösen is fontos és értékes ez a fajta szemléletmód a spirituális értelemben vett nehezebb időszakokban. Amennyiben képesek vagyunk tudatosítani magunkban, hogy az általunk jelenleg érzékelt állapot, az Isteni Jelenlét elhomályosulása valamilyen módon a javunkat szolgálja, rögvest élénkebben kezdünk figyelni arra, hogy mit is tanulhatunk belőle. Én magam szinte minden eddigi alkalommal kapcsolatban, még a legsötétebb időszakok idején is képesnek bizonyultam arra, hogy legalább valamicske tanulságot merítsek a történésekből. Meglehet persze, hogy a legfontosabb leckéket nem leszünk képesek elsőre elsajátítani, az azonban mindenképpen nagyszerű, ha legalább úgy keveredhetünk ki a lelki homály állapotából, hogy képesek vagyunk feljegyezni legalább egy-kettő új felismerést, vagy tanulságot.

5. Ne zörgessünk görcsösen, de ne is lankadjunk el

Gyakorta érezhetjük úgy, hogy a lelki homályosság idején valamiképpen bezáródní látszanak előttünk az ajtók. Ilyenkor sok esetben hajlamosnak mutatkozunk arra, hogy egyre és egyre türelmetlenebbül és erőszakosabb módon zörgessünk, remélvén, hogy erre a fajta vehemenciára csakhamar megnyílnak majd ismételten a kapuk. A lelki

homály idején azonban ezek a fajta módszerek egyáltalában nem vezetnek eredményre, így a lehető legjobb, ha megállunk egy pillanatra. Amikor az ősi kolostorok kapujában a szerzetesek megakadályozták a neofiták bejutását, a legállhatatosabb jelentkezők türelmes várakozásra adták a fejüket, és voltaképpen nekünk magunknak is ezt a fajta hozzáállást volna érdemes alkalmaznunk ezekben az időszakokban. Célszerű ilyenkor olyan dolgokkal foglalatzkodnunk, amelyek nem lankasztják el éberségünket és tudatosságunkat, például könnyed sétákat tehetünk a természetben, rendet tehetünk a lakóhelyünkön, illetőleg olvassgathatunk egy keveset. Fontos azonban, hogy az ajtók átmeneti bezáródásának idején ne kódorogjunk el egyből csalódottan a kapuk előtt, visszatérve anyagiasságainkhoz és kényelmes szenderegésünkhöz. Semmi esetre se erőltessük az Istenség megjelenését, azonban minden percben úgy virrasszunk éberen, hogy bármikor képesek legyünk tetten érni Őt, bármelyik röpke pillanatban.

6. Ügyeljünk szívünk és lelkünk tisztaságára

Bár a korábbiakban már ejtettünk szót arról, hogy a lelki homály beállta egyáltalán nem a ránk mért büntetéssel jelent egyet, azonban mégsem szabad kizárnunk a lehetőségét annak, hogy valamiféle elakadás a mi irányunkból nyilvánul meg benne. Meglehet, hogy az utóbbi időszakban túlzásba vittük valamelyik elfoglaltságunkat, avagy éppen túlon túl keveset szenteltünk a magunk idejéből valamilyen fontos aktivitásra. A túlzott alkoholfogyasztás, dohányzás, avagy akár egy túlterhelt gyomor is okozhat ilyesfajta élményeket, hogy a túlon túl kevés és elégtelen minőségű alvásról ne is beszéljünk. Ha túlzottan sok esetben engedünk teret bizonyos

gondolatoknak, érzéseknek és cselekvéseknek, az valószínűsítheti a lelki szárazság kialakulását. Ilyenkor tehát alapvetően fontos, hogy megfelelő időt szenteljünk az alvásnak, pihenésnek, szabad levegőn történő mozgásnak, avagy valamiféle szolidabb böjtölésnek. Túlzásokba azonban semmi esetre sem szabadna esnünk.

Ez a rövidke összefoglaló reményeim szerint néminemű segítséget nyújthat mindazoknak, akik a lelki szárazság és homályosság idején elbizonytalanodást tapasztalnak magukban. Fontos tudatában lennünk annak, hogy az Isteni Jelenlét valójában sohasem hagy magunkra minket, csupán hosszabb-rövidebb időszakok erejéig hajlamosnak mutatkozik néhanapján elfátyolozni előlünk Önmagát, hogy ezzel is tanítson, segítsen, neveljen, vezessen.

Utószó gyanánt... ismét

A Gnózis Szárnyain című írásmű publikálását követően voltaképpen még csupán a leghaloványabb sejtelmekkel sem rendelkezem a tekintetben, hogy rövidesen újfent utószó megfogalmazása előtt állok majd. Újabb nagy feladat került befejezésre, ezzel egyúttal pedig életemnek egy újabb fontos szakasza vált lezárhatóvá. Az első kötetem megjelenése óta megfogalmazott valamennyi gondolatsorom lezárásra került, minden azóta elkészített munkám megtalálhatta a maga helyét ebben a könyvben, így voltaképpen ismételten átélhetem az "Üres Lap" állapotát, azaz mintegy teljes mértékben megtapasztalhatom az újrakezdés élményét. Amikor ugyanis egy-egy munka kiadásra kerül a kezeim közül, minden egyes alkalommal eltölt annak az érzése, hogy életemben teljesen új fejezet veheti kezdetét. Az élmények, tapasztalatok, felismerések és ráébredések, amelyeket a Csillagporból és Fényből című könyv fejezeteinek papírra vetése nyomán alkalmam nyílt átélni, persze velem maradnak egész hátralévő életem folyamán, legalábbis én magam erősen remélek ebben, azonban minden kétséget kizáróan bizonyos lehetek ugyanakkor afelől, hogy ezek már a múltamnak fogják szerves részét képezni. A jövő azonban bizonyára magában tartogatja majd a maga újabb tanulságait, élményeit és feladatait számomra, és ahogyan a Gnózis Szárnyain egyértelműen a súlyos lelki megrázkódításaimból történő felépülés történetét mutatta be, a Csillagporból és Fényből pedig már egy sokkalta letisztultabb útszakasz krónikáinak leképeződésévé vált, úgy a következő időszak alkotásai remélhetőleg újabb szakaszát fogják jelenteni annak a Végtelen Utazásnak, amely a Minden Tapasztalaton Túltonnan Élő felé halad, a maga töretlen módján...